

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ
ในจังหวัดเชียงใหม่

Developing Knowledge Set and Creative Media in English for Paganyaw in
Chiang Mai Province

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิถีพุทธสู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกา
เกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

Development of Buddhist Learning Center to Enhance the Smart
Community of Skaw Karen in Chiang Mai Province

โดย

ดร.เดชา ตาละนีก

ผศ.เฉลิมพงศ์ ทำงาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๖

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800766053

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

Developing Knowledge Set and Creative Media in English for Paganyaw
in Chiang Mai Province

โดย

ดร.เดชา ตาละนีก

ผศ.เฉลิมพงศ์ ทำงาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๕๖๖

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800766053

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Research Sub-Project 1

Developing Knowledge Set and Creative Media in English for Paganyaw
in Chiang Mai Province

BY

Dr.Decha Talanuek

Asst.Prof. Chalermpong Tam-ngan

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chaing Mai Campus

B.E. 2566

Research Project Funded

By Thailand Science Research and Innovation Fund

MCU RS 800766053

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย: การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย: ดร.เดชา ตาละนิก, ผศ.เฉลิมพงศ์ ทำงาน

ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ปีงบประมาณ: 2566

ทุนอุดหนุนการวิจัย: กองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1) ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาสื่อจำนวน 5 คน และ 3) ผู้เข้าร่วมกลุ่มทดลองจำนวน 240 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนแรก ประกอบด้วยแบบสำรวจความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ แบบประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่เกี่ยวข้องกับชุดองค์ความรู้และสื่อสร้างสรรค์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนที่สอง ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและแนวทางการสนทนากลุ่มสำหรับศึกษาประวัติและอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ 1) กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอได้อพยพจากบริเวณแม่น้ำสาละวินในประเทศพม่า เข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ภูเขาสูงทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม การรักษาแบบพื้นบ้าน และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์สำคัญในชีวิต เช่น การเกิด การแต่งงาน และความตาย 2) ชุดองค์ความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของชุมชน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ผู้เข้าร่วมวิจัยมีระดับความพึงพอใจในระดับสูง โดยเห็นว่าสื่อที่ใช้มีความชัดเจน เข้าถึงง่าย

และตอบสนองต่อความต้องการของตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งกิจกรรมและวิธีการนำเสนอช่วยให้การเรียนรู้มีความน่าสนใจยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : สื่อสร้างสรรค์, ชุดองค์ความรู้, กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

Research Title: Developing of Knowledge Set and Creative Media in
English for the Paganyaw in Chiang Mai Province

Researchers: Dr. Decha Talanuek,
Asst.Prof. Chalermphong Tham-ngarn

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiangmai campus

Fiscal Year: 2023/2566

Research Scholarship Sponsor: Thailand Science Research and Innovation Fund

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the history and Buddhist-based cultural identity of the Paganyaw ethnic group in Chiang Mai province, 2) develop an English-language knowledge set and creative material for the Paganyaw ethnic group, and 3) assess user satisfaction with the developed English knowledge set and creative material. The study employed both research and development and action research methodologies. The sample consisted of 1) 20 key informants, 2) five media development experts, and 3) 240 participants in the experimental group, selected through purposive sampling. The research instruments were organized into two main sections. The first section comprised a needs and expectations survey, an evaluation form, and a satisfaction survey related to the knowledge set and creative media. The second section included an in-depth interview form and focus group discussion guide on the history and identity of Paganyaw. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean, percentage, and standard deviation. The findings revealed the following: 1) The Paganyaw ethnic group moved from the Salween River in Myanmar to settle in the highlands of Northern Thailand. Their way of life includes farming, traditional healing practices, and ceremonies that mark important life events such as birth, marriage, and death. 2) The English knowledge set and creative material were designed based on specific community contexts, enabling participants

to learn more effectively. And 3) the participants had high satisfaction, finding the material clear, accessible, and well-matched to their needs, with activities and delivery methods making the experience more engaging.

Keywords: creative materials, Knowledge set, Paganyaw ethnic group

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ และติดตามการทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณชุมชนและผู้นำชุมชน องค์การของรัฐ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ดำเนินการประสานงานชุมชนในการดำเนินงานวิจัยและเก็บข้อมูล และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัย และพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย พระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พระมหาชุตีภัก อภินนโท ผู้อำนวยการส่วนงานวางแผนและส่งเสริมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าหน้าที่และผู้เกี่ยวข้องในการทำวิจัยในครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการช่วยเหลือและกำลังใจจากครอบครัว ภรรยาและลูกๆ ตลอดจนเพื่อนๆ บุคคลต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลืออีกมาก ที่ผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ในที่นี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และความปรารถนาดีของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณ และขอบคุณไว้ในโอกาสนี้

ดร.เดชา ตาละนิก และคณะ

20 มิถุนายน 2567

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ซ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	7
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	17
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดสื่อการเรียนรู้.....	24
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธ.....	30
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ.....	41
2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการทำคู่มือภาษาอังกฤษ.....	51
2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
3.1 รูปแบบการวิจัย.....	68
3.2 พื้นที่การวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	71
3.3 เครื่องมือการวิจัย.....	74

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
3.6 การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย.....	81
3.7 สรุปกระบวนการวิจัย.....	81
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	82
4.1 การศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่.....	83
4.2 การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่.....	116
4.3 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่.....	173
4.4 องค์ความรู้จากการวิจัย.....	185
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	186
5.1 ผลสรุปการวิจัย.....	187
5.2 อภิปรายผล.....	191
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	198
บรรณานุกรม.....	200
ภาคผนวก.....	207
ภาคผนวก ก เครื่องมือวิจัย.....	208
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ.....	221
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการลงพื้นที่ ทำงานวิจัย การสัมภาษณ์.....	239
ภาคผนวก ง การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	245
ภาคผนวก จ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย.....	248
ภาคผนวก ฉ หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย.....	250
ภาคผนวก ช ประวัติคณะผู้วิจัย.....	253

สารบัญตาราง

ภาพที่	หน้า
ตารางที่ 4.1 แนวคิด SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์.....	84
ตารางที่ 4.2 ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดบ้านจันทร์.....	109
ตารางที่ 4.3 ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดห้วยบง.....	113

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ.....	6
ภาพที่ 2.1 รูปแบบกระบวนการเรียนรู้และการจำของกาเย.....	17
ภาพที่ 2.2 Communication Process Components.....	37
ภาพที่ 3.1 การจัดประชุมกับพระสงฆ์ ตัวแทนผู้นำชุมชน และตัวแทนชาวบ้าน.....	78
ภาพที่ 3.2 การสำรวจชุมชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview).....	79
ภาพที่ 3.3 การจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แนวคิด SWOT Analysis.....	80
ภาพที่ 4.1 การจัดเวทีวิเคราะห์ SWOT Analysis.....	85
ภาพที่ 4.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	86
ภาพที่ 4.3 ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	90
ภาพที่ 4.4 หลักการ 10 ประการในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	94
ภาพที่ 4.5 การเตรียมความพร้อม 10 ขั้นตอนของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน.....	98
ภาพที่ 4.6 การจัดประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง.....	101
ภาพที่ 4.7 ภาพมุมสูงอำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่.....	103
ภาพที่ 4.8 วิหารแวนดำ วัดบ้านจันทร์ ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่.....	104
ภาพที่ 4.9 ภาพมุมสูงบ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่.....	106
ภาพที่ 4.10 วิหารวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่.....	110
ภาพที่ 4.11 ภาพมุมสูงวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่.....	111
ภาพที่ 4.12 แหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นจากภาพจิตรกรรม ศาลาบาตรวัดห้วยบง.....	114
ภาพที่ 4.13 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวปกากะญอแก่เยาวชนนักเรียน ของโรงเรียนต่างๆ ในอำเภอภักดีพัฒนา.....	115
ภาพที่ 4.14 เอกสารการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะ ญอในจังหวัดเชียงใหม่.....	117
ภาพที่ 4.15 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	118

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในรายงานวิจัยฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุเล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี)๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗. หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาบาลี เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาฯตีพิมพ์ ๒๕๐๐,ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่มที่ ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ตามลำดับดังนี้

- ๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย
 - ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระสุตตันตปิฎก				
คำย่อ	ชื่อคัมภีร์		ภาษา	
ที.สี. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.อ. (บาลี)	=	ทีฆนิกาย สุมงควลวิลาสินี	มหาวคคอกุฎฐกถา	(ภาษาบาลี)
ม.อ.อ. (บาลี)	=	มชฌิมนิกาย ปปญจสุทนี	อุपरิปณฺณาสกอกุฎฐกถา	(ภาษาบาลี)

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายอัตลักษณ์ “ชนเผ่าพื้นเมือง” หรือ “Indigenous People” คือ กลุ่มสังคมที่มีวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี และภาษาสืบทอดกันมา จากรุ่นสู่รุ่น มากกว่า 70 กลุ่มชาติพันธุ์ หรือประมาณ 6.1 ล้านคน ในภาคเหนือการตั้งถิ่นฐานของผู้คนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ในหลายๆ ชาติพันธุ์ ได้แก่ ชนพื้นเมือง, อาข่า, ลีซู, ม้ง, ลาหู่, ไตหย่า, ไทยยวน, ไทใหญ่, ไทลื้อ, ลัวะ, อีวเมียน, ดาราอั้ง (ปล่อง), และกะเหรี่ยง (ปกากะญอ) ในประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง(ปกากะญอ) 1993 หมู่บ้าน 69,353 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 352,295 คน

กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง(ปกากะญอ) กระจายอยู่ในภาคเหนือและรวมทั้งภาคกลางของประเทศไทยโดยมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ครอบคลุมพื้นที่ 16 จังหวัดในประเทศไทย คือ ภาคตะวันตก 7 จังหวัดประกอบด้วยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี และภาคเหนือ 9 จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร สุโขทัย ตาก แพร่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่และเชียงราย ชาวกะเหรี่ยงแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ สะกอ หรือยางขาว หรือ ปากะญอ เป็นกลุ่มที่มีประชากรมากที่สุด ไป หรือ โพล่ อยู่ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ และลำพูน ปะโอ หรือ ทองสุ และบะเว หรือ คะยา ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ถิ่นฐานเดิมของกะเหรี่ยงอยู่บริเวณมองโกเลียเมื่อกว่า 2,000 ปีมาแล้ว ต่อมาได้หนีภัยจากการรุกรานจากกองทัพจีน มาอยู่ที่ทิเบต ถอยร่นลงมาทางใต้เรื่อยๆ ตั้งแต่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียง ลุ่มน้ำสาละวิน มาถึงคอคอดกระจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยในตอนปลายศตวรรษที่ 18 ในรัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ

การวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์และความเป็นอยู่ของชาติพันธุ์ปกากะญอที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเขตพื้นที่ศึกษาคืออำเภอกัลยาณิวัฒนา เนื่องจากมีชาวกระเหรี่ยงตั้งรกรากอาศัยอยู่กันกระจายทั่วพื้นที่ อีกทั้งมีการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไว้และส่งต่อให้กับชนรุ่นหลังจนถึงปัจจุบัน ซึ่งองค์ความรู้ที่จะได้จากงานวิจัยนี้ได้แก่ 1. ชุดความรู้ในด้านการจัดการวัฒนธรรม ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งด้านวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ปกากะญอมีชุดความรู้ที่หลากหลายแต่ยังการรวบรวมเป็นชุดความรู้ 2. สื่อสร้างสรรค์ที่เกิดจากการ

รวบรวมเป็นสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ ข้อมูลระบบออนไลน์ ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 3. นวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้สู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่ โดยมีการลักษณะดังนี้ คือ การสร้างศูนย์ปกากะญอเชิงออนไลน์ในระบบสารสนเทศ (Google Site) อำเภอกลายาณพัฒนา ในจังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ จนนำไปสู่การสร้างศูนย์การเรียนรู้สู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่ (Smart Community) คณะนักวิจัยมีประสบการณ์การทำงานบริการวิชาการ โดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ มีศูนย์พระบัตินิตพัฒนาราชวรบนพื้นสูงและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายพระธรรมมาจาริกภาคเหนือ ในภาคเหนือตอนบนและตอนล่างเป็นเวลามากกว่า 10 ปี และการวิจัยในพื้นที่เป็นระยะเวลา 10 ปี

การวิจัยนี้ได้มีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ และได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุดโครงการวิจัยนี้ จะเกิดประโยชน์เชิงวิชาการต่อนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา ตลอดจนถึงชุมชนได้รับการพัฒนาเกิดการวางแผนพื้นดินถิ่นอาศัย พัฒนต่อยอดสู่ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เกิดการพัฒนาสู่เศรษฐกิจฐานราก โครงการวิจัยนี้สอดคล้องกับตัวชี้วัดเป้าหมาย (KR) ของยุทธศาสตร์หน่วยงาน คือ เกิดการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและการส่งเสริมภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรม โดยตัวชี้วัดเป้าหมาย คือ ชุมชนมีการนำวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างเศรษฐกิจชุมชน 40 ชุมชน ตลอดจนสอดคล้องกับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แพลตฟอร์มที่ 4 การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ ตัวชี้วัดเป้าหมาย (KR) คือ จำนวนชุมชนอัจฉริยะ (Smart Community) ชุมชนนวัตกรรม มีความสามารถในการพัฒนา พึ่งตนเองและจัดการตนเอง

อนึ่ง ในแผนพัฒนาภาคเหนือ¹ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ระบุว่า ภาคเหนือของประเทศไทย มีความพร้อมต่อการพัฒนาเชื่อมโยงด้านการค้าและบริการกับนานาชาติและกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยมีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลางของประเทศและเส้นทางตามแนว North-South Economic Corridor (จีนตอนใต้ เมียนมาร์ ลาว ไทย) และ East-West Economic Corridor (เวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย เมียนมาร์) และมีเมืองสำคัญที่เป็นฐานการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับนานาชาติ อาทิ เชียงใหม่ เชียงราย และตาก เป็นฐานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัย เป็นฐานทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาภาคเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561), หน้า 3.

หลากหลาย รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้สำคัญของภาค และสภาพภูมิเศรษฐกิจ-สังคมเอื้อต่อการพัฒนาภาคธุรกิจบริการ มีโอกาสในการเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้เกิดโอกาสในการขยายตลาดการค้าการท่องเที่ยว และบริการการศึกษานานาชาติ ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์ มีนโยบายภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และมียุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การท่องเที่ยวของภาคเหนือมีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยมีจุดแข็งอยู่ที่สภาพภูมิสังคมซึ่งเป็นภูเขาสูง ทัศนียภาพสวยงาม อากาศเย็นสบาย มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยวสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีแหล่งมรดกโลกทั้งด้านประวัติศาสตร์และเชิงนิเวศน์ จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยว หลั่งไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มขยายตลาดท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น MICE การท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวชุมชน กีฬา/การผจญภัย พำนักระยะยาว และการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีชื่อเสียงระดับโลก นอกจากนี้ การท่องเที่ยวอาเซียนก็มีการปรับแผนยุทธศาสตร์ โดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวอาเซียน² พ.ศ.2559-2568 ที่มุ่งเน้นการผลักดันการบูรณาการของอาเซียนในทุกมิติอย่างสมบูรณ์ โดยมุ่งพัฒนาการตลาดมาตรฐานคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ความเชื่อต่อการลงทุนและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ในภูมิภาคทั้งนี้เพื่อพัฒนาอาเซียนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืนโดยมีเป้าหมายการพัฒนาคือการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวของอาเซียนและเสริมสร้างความยั่งยืนและการกระจายรายได้สู่ทุกภาคส่วน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่

1.2.2 เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่

² สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) , แผนยุทธศาสตร์ ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการอาเซียน, 2558), หน้า 1-5.

1.3 คำถามวิจัย

1.3.1 ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

1.3.2 ประสิทธิภาพของชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

1.3.3 ความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่” ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัด ในชุมชนบ้านห้วยบง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่เป็น ศูนย์กลางการเรียนรู้ (Knowledge Center)

1.4.2 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูป/คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสื่อ 5 คน
3. ผู้เข้าร่วมในกลุ่มทดลองจำนวน 240 คน คัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบมี

จุดประสงค์ (purposive sampling)

รวมทั้งหมด 265 รูป/คน

1.4.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัดห้วยบง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาโครงการ 1 ปี เริ่มต้นทำการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่สิ้นสุด วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2566

1.5 นิยามศัพท์ในการวิจัย

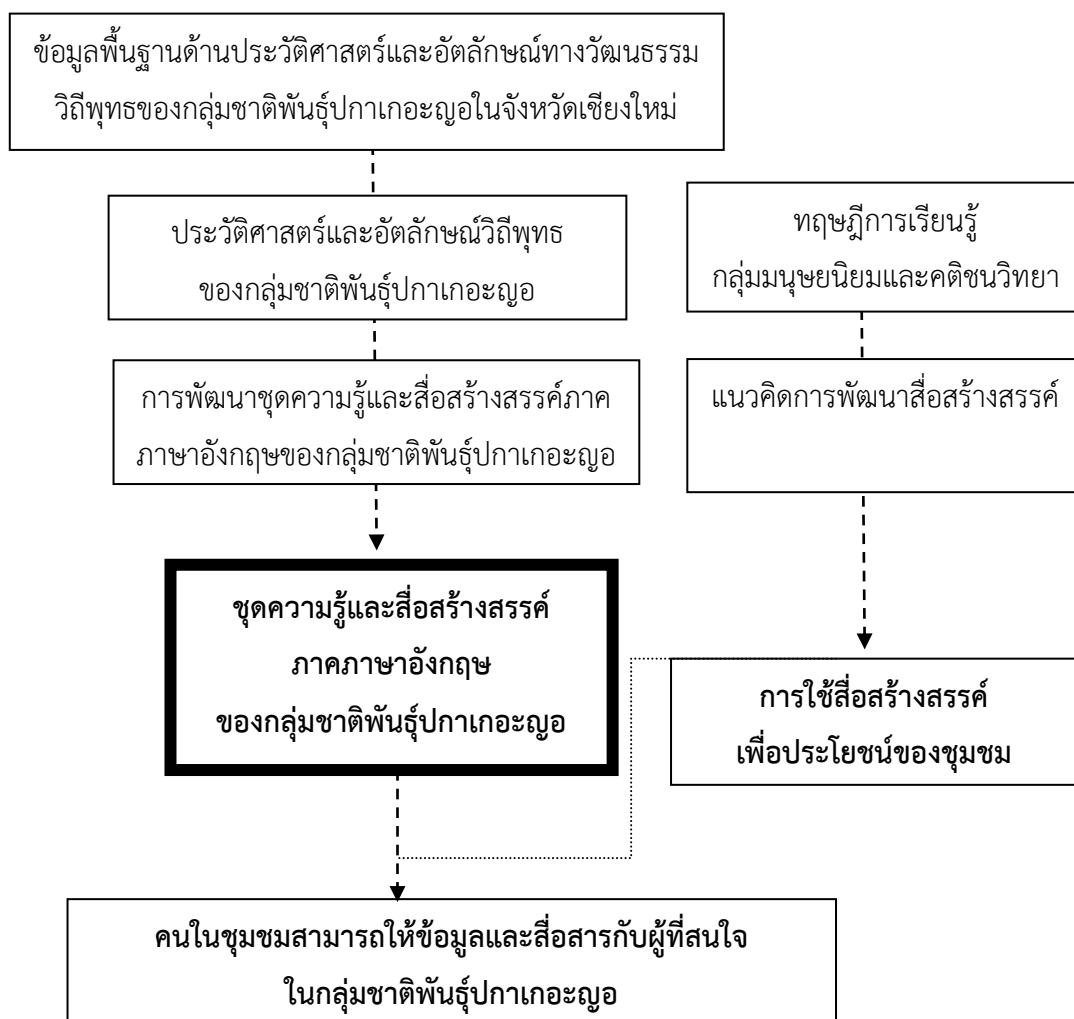
1.5.1 ชุมชนความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง ชุมชนความรู้ในการจัดการวัฒนธรรม ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งด้านวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ปกากะญอที่รวบรวมและจัดทำเป็นสื่อสร้างสรรค์ในลักษณะสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ ข้อมูลระบบออนไลน์ ทั้งภาคภาษาไทยและและภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนานวัตกรรมศูนย์การเรียนรู้สู่ความเป็นชุมชนน่าอยู่ โดยการสร้างศูนย์ปกากะญอเชิงออนไลน์ในระบบสารสนเทศอำเภอกัลยาณิวัฒนา ในจังหวัดเชียงใหม่

1.5.2 กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ หมายถึงกลุ่มย่อยของชาวกะเหรี่ยงสกอ (S'gaw Karen) ที่เรียกตนเองว่า ปกากะญอ มีภาษาและวัฒนธรรมเฉพาะ สืบเชื้อสายจากบริเวณรัฐกะเหรี่ยง ประเทศเมียนมา และอพยพตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูงของภาคเหนือประเทศไทย รวมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพื้นที่เรียนรู้ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ชุมชนบ้านห้วยบง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

1.5.3 อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม วิถีพุทธ หมายถึง ระบบคุณค่า ความเชื่อ ประเพณี และพิธีกรรมของชาวปกากะญอที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาเถรวาท ผสานความเชื่อผีบรรพบุรุษ และวิญญาณธรรมชาติ อัตลักษณ์นี้สะท้อนผ่านภาษา เครื่องแต่งกาย งานทอผ้า งานดนตรี รำ พิธีกรรมตามรอบปี และแนวปฏิบัติชุมชนด้านศีลธรรม

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ
ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ในการวิจัยนี้ มีประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 1.7.1 ได้ชุดความรู้ที่ประกอบด้วย ความรู้ด้านวัฒนธรรม ความรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านการจัดการสังคม และความรู้ด้านการเรียนรู้ของชาวปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่
- 1.7.2 ได้สื่อสร้างสรรค์ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ออนไลน์ ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 1.7.3 ชุมชนชาวปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ มีความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี

1.7.4 ได้นำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุมสัมมนาในระดับชาติหรือนานาชาติและตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือนานาชาติ

1.7.5 เป็นแนวทางสำหรับชุมชนชาวปกากะญอที่อื่น ๆ ในการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์

1.7.6 เป็นการสร้างและพัฒนาชุมชนชุมชนชาวปกากะญอให้มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการให้ข้อมูลและสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ในการทำวิจัยในหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดสื่อการเรียนรู้
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธ
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
- 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการทำคู่มือภาษาอังกฤษ
- 2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้

2.1.1 ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด มนุษย์สามารถเรียนได้จากการได้ยิน การสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้ เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไขและสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

2.1.2 องค์ประกอบของการเรียนรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้มี 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. แรงขับ (Drive) หมายถึง ความต้องการของผู้เรียนในบางสิ่งบางอย่างแล้วจึงใจ (Motivated) ให้ผู้เรียนหาหนทางตอบสนองความต้องการนั้น

2. สิ่งเร้า (Stimulus) คือ เมื่อมีสิ่งเร้า ผู้เรียนจะได้รับความรู้ (Message) หรือการชี้แนะ (Cue) ทันทีทันใดจากสิ่งเร้านั้นก่อนที่จะตอบสนอง

3. การตอบสนอง (Response) หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า ซึ่งอธิบายได้ด้วยพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออก

4. การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง การให้รางวัล เช่น การชมเชยผู้เรียนในกรณีที่ผู้เรียนตอบสนองถูกต้อง

2.1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้

ปรัชญาการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนักศึกษาได้นำแนวคิดปรัชญามาพิสูจน์ยืนยันด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์แล้วนำเสนอข้อความรู้ออกมาเป็นทฤษฎีทางการศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้¹ ในการจัดมวลงประสบกกรณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามที่คาดหวัง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้เป็นพื้นฐานสำคัญของการจัดการเรียนการสอนและในการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ยากที่ผู้สอนจะใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทฤษฎีหนึ่งทฤษฎีใดโดยเฉพาะ² โดยที่แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยามีหลายทฤษฎี ในที่นี้ ขอเสนอผลการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีกลุ่มพุทธินิยม (Cognitive)

นักทฤษฎีที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น เพียเจต์ (Piaget) บรุนเนอร์ (Bruner) ออซูเบล (Ausubel) ซึ่งขอกล่าวรายละเอียด ดังนี้

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีนี้เห็นว่า สติปัญญาของบุคคลมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอนตามวัย ดังนี้

ก) ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensori-motor Period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 0-2 ปี เด็กในวัยนี้มีความคิดตามการรับรู้และการกระทำ

ข) ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Pre-operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 2-7 ปี ความคิดของเด็กยังขึ้นอยู่กับกรรับรู้และการกระทำเป็นส่วนใหญ่ แต่เริ่มเรียนรู้สัญลักษณ์และการใช้เหตุผลได้บ้าง

¹ ทิศนา ขมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544), หน้า 41.

² สุรางค์ โค้วตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 223.

ค) ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในวัย 7-11 ปี เด็กสามารถสร้างภาพในใจ คิดย้อนกลับ และเข้าใจความสัมพันธ์ของตัวเลขและสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น

ง) ขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วง 11-15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมและคิดตั้งสมมติฐานได้

นอกจากนี้เพียเจต์ ยังได้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสติปัญญาไว้ว่า บุคคลเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการซึมซับหรือดูดซึม (Assimilation) ข้อมูลและประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าไปเชื่อมโยงกับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิมของตน เป็นเหตุให้โครงสร้างเดิมเปลี่ยนไป แต่หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์กับประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ก็จะเกิดภาวะไม่สมดุล ซึ่งบุคคลต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (Accommodation) เข้าไปช่วยจากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี³ ดังนี้

1. ครูควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนและจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของผู้เรียน ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในขณะที่ยังไม่พร้อมเพราะอาจทำให้เด็กเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนได้

2. ครูควรเริ่มสอนจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยหรือมีประสบการณ์มาก่อน แล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

3. ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับประสบการณ์ที่หลากหลาย และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวทั้งทางธรรมชาติ กายภาพและบุคคล รวมทั้งสื่อและเทคโนโลยีทั้งหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ซึมซับรับข้อมูลต่าง ๆ เข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของตน ถ้าเกิดความขัดแย้งทางปัญญา ซึ่งบุคคลจะต้องใช้กระบวนการปรับสภาวะ (Accommodation) ช่วยสร้างความหมายของข้อมูลใหม่และเก่าให้แก่ตนเอง

1.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรุนเนอร์ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและกระบวนการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เขากล่าวว่า มนุษย์มีขั้นการเรียนรู้จากภาพแทนของจริง (Enactive Stage) และขั้นการเรียนรู้จากของจริง (Iconic Stage) และขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) เขาเชื่อว่า การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุด คือ การให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่มนุษย์สามารถสร้างความคิดรวบยอด และเกิดการคิดแบบหยั่งรู้ (Intuition) ขึ้น โดยแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จใน

³ ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, หน้า 17.

การเรียนรู้ จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมาสามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีดังกล่าว ควรมีหลักการ⁴ ดังนี้

- 1) ครูควรวิเคราะห์และจัดโครงสร้างเนื้อหา สารการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน
- 2) ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะจะเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย
- 3) ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างอิสระ เพื่อช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
- 4) ครูควรสอนให้ได้เกิดความคิดรวบยอด
- 5) ครูควรสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้

1.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Theory of Meaningful Verbal Learning) เดวิด ออซูเบล (David Ausubel) อธิบายว่า การเรียนรู้ที่ดี คือ การเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งเดิมที่มีอยู่

จากแนวคิด ทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยมีหลักการ คือ ครูควรนำเสนอความคิดรวบยอดที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ล่วงหน้าก่อนการสอนสาระนั้น (Advance Organizer) เพื่อผู้เรียนจะได้ใช้ในการเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ ที่จะต้องเรียนรู้

2. ทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism)

นักจิตวิทยาที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่ม นี้ เช่น ธอร์นไดค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) สกินเนอร์ (Skinner) ฮัลล์ (Hull) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์จะเป็นเงื่อนไขเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง ซึ่งหลักการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้ ดังมีรายละเอียด⁵ ดังนี้

- 1) การเรียนรู้เกิดจากการกระทำและการสังเกตจากผู้อื่น ซึ่งมีผลก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ

⁴ อ้างแล้ว, ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, หน้า 41.

⁵ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, จิตวิทยาการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2543), หน้า 38-59.

- 2) การเสริมแรงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นและการเสริมแรงทางบวกดีกว่าการเสริมแรงทางลบ
- 3) การปฏิบัติพร้อมการให้ข้อมูลย้อนกลับ จะช่วยปรับปรุงการเรียนรู้และ ความคงทนของความจำ
- 4) การเรียนรู้เริ่มจากสิ่งที่ย่ายไปหาสิ่งที่มีความสลับซับซ้อน และการเรียนรู้ จากส่วนย่อยไปหาส่วนใหญ่
- 5) การเรียนรู้ควรเริ่มจากทีละเล็กละน้อย และเป็นตามลำดับขั้นตอน
- 6) การปฏิบัติตามต้องการหรือผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ควรมีการบอกกล่าวไว้ล่วงหน้า เช่น การกำหนดไว้เป็นจุดประสงค์
- 7) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เนื่องจากความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เช่น เมื่อผู้สอนแสดงบัตรคำแล้วให้ผู้เรียนอ่านบัตรคำนั้นทันที
- 8) การฝึกหัด หมายถึง การทำพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งซ้ำ ๆ เพื่อให้จำได้อย่างคงทน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่จำเป็นในการเรียนทักษะต่าง ๆ
- 9) สภาพของแรงขับ (Drive) มีความสำคัญในการเรียนรู้ การจูงใจทั้งทางกายและจิตใจมีผลต่อการเรียนรู้
- 10) ความขัดแย้งและความคับข้องใจจะเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนประสบกับปัญหา อาจเป็นได้ทั้งอุปสรรคและแรงจูงใจ
- 11) ผลของการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตได้หรือวัดได้ ตัวอย่างของการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน

3. ทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักทฤษฎีที่มีแนวคิดจัดอยู่ในกลุ่มนี้ เช่น มาสโลว์ (Maslow) รอเจอร์ส (Rogers) โนลส์ (Knowles) ซึ่งมีรายละเอียด⁶ ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow) มาสโลว์ (Maslow) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นความต้องการทางร่างกาย (Physical need) ขั้นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) ขั้นความต้องการการยอมรับและการยกย่องจากสังคม (Belonging Need) และขั้นความต้องการที่จะ

⁶ ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, หน้า 15.

พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ (Self-esteem) และต้องการที่จะรู้จักตนเอง จากนั้น พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (Self-actualization) จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี⁷ โดยครุควรสังเกตว่า ผู้เรียนมีความต้องการพื้นฐานอยู่ในระดับใดและพยายามช่วยสนองความต้องการของเขา เพื่อช่วยให้เขาเกิดการเรียนรู้ได้ดี นอกจากนั้น การให้อิสระภาพและเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองตามสภาพจริง

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส (Rogers) รอเจอร์ส (Rogers) อธิบายว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ดี หากอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี⁸ ดังนี้

1. ครูควรสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย ไม่น่ากลัว ทำให้ผู้เรียนรู้สึกไว้วางใจ
2. ครูควรสอนแบบชี้แนะ โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำตนเองในการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนมีศักยภาพ และแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่แล้ว

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ของโนลส์ (Knowles) โนลส์ (Knowles) กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการภายในที่อยู่ในความควบคุมของแต่ละคน ซึ่งคนจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อ มีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการด้วยวิธีการที่ตนพอใจ แต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตนซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและควรได้รับเสรีภาพที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยที่จะต้องมีความรับผิดชอบในผลของการตัดสินใจของตน จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี ดังนี้

1. ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ของตนและควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกสาระหรือเรื่องที่จะเรียนด้วยวิธีเรียนด้วยตนเอง
2. ครูควรมีความเข้าใจและส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
3. ครูควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเองและยอมรับผลของการตัดสินใจหรือการกระทำของตน

⁷ อ้างแล้ว, ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, หน้า 19.

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

4. ทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences)

การ์ดเนอร์ (Gardner) กล่าวว่า เซวน์ปัญญา (Intelligence) ของบุคคลไม่ได้มีเพียงความสามารถทางด้านภาษาและคณิตศาสตร์ดังที่เคยเชื่อกันมาแต่อดีต บุคคลแต่ละคนมีเซวน์ปัญญา 8 ด้าน เพียงแต่จะมีความสามารถแต่ละด้านไม่เท่ากัน ความสามารถที่จะผสมผสานกันออกมาทำให้บุคคลแต่ละคนมีแบบแผนซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนหากบุคคลได้รับการส่งเสริมที่เหมาะสม จะสามารถพัฒนาความสามารถที่ตนมีอยู่ให้เต็มศักยภาพได้ เซวน์ปัญญา 8 ประการดังกล่าว ได้แก่

1. ด้านภาษา
2. ด้านคณิตศาสตร์หรือการใช้เหตุผลเชิงตรรกะ
3. ด้านมิติสัมพันธ์
4. ด้านดนตรี
5. ด้านการเคลื่อนไหวร่างกายและกล้ามเนื้อ
6. ด้านการสัมพันธ์กับผู้อื่น
7. ด้านการเข้าใจตนเอง
8. ด้านการเข้าใจธรรมชาติ

เซวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่ได้ทำงานแยกจากกัน แต่มักจะทำงานในลักษณะผสมผสานกันไป เซวน์ปัญญาทุกด้านได้รับการถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลจากบริบททางสังคม ได้แก่ วัฒนธรรมและการศึกษา

การ์ดเนอร์ (Gardner) อธิบายว่า เซวน์ปัญญาของบุคคลจะแสดงออกทางความสามารถ 3 ประการ ได้แก่

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาในสภาพการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติและตามบริบททางวัฒนธรรมของบุคคลนั้น
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพและสัมพันธ์กับบริบททางวัฒนธรรม
3. ความสามารถในการแสวงหาหรือตั้งปัญหาเพื่อหาคำตอบและเพิ่มพูนความรู้จากแนวคิดทฤษฎีตามที่กล่าวมา สามารถสรุปการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี⁹ ดังนี้

⁹ อ้างแล้ว, ทิศนา ขัมมณี, กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ, หน้า 21-22.

1. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สามารถส่งเสริมเชาวน์ปัญญาหลายด้านหรือที่เรียกว่า Whole Brain Activities เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสนำตนเองอย่างรอบด้านและพัฒนาความสามารถเฉพาะตนให้เต็มศักยภาพ

2. ครูควรช่วยให้ผู้เรียนค้นหาเอกลักษณ์เฉพาะตน ภาควิชาในเอกลักษณ์ของตนและเคารพในเอกลักษณ์ของผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละบุคคลให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. ครูควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับเชาวน์ปัญญาในแต่ละด้านของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีระดับพัฒนาการในเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน

4. ครูควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกด้านและในการวัดผลควรให้สัมพันธ์กับบริบทที่แท้จริงของการใช้ความสามารถตามปกติในด้านที่จัดนั้น

นอกจากการแบ่งทฤษฎีการเรียนรู้ตามทฤษฎีเหล่านี้แล้ว ยังสามารถแบ่งตามแนวคิดของนักการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของบลูม (Bloom's Taxonomy) ได้แบ่งการเรียนรู้เป็น 6 ระดับ¹⁰ คือ

1. ความรู้ที่เกิดจากความจำ (Knowledge) ซึ่งเป็นระดับล่างสุด
 2. ความเข้าใจ (Comprehend) เข้าใจว่า คืออะไร
 3. การประยุกต์ (Application) ประยุกต์ใช้ในการทำงาน
 4. การวิเคราะห์ (Analysis) สามารถแก้ปัญหา ตรวจสอบได้
 5. การสังเคราะห์ (Synthesis) สามารถนำส่วนต่าง ๆ มาประกอบเป็นรูปแบบใหม่ได้ให้แตกต่างจากรูปแบบเดิมเน้นโครงสร้างใหม่
 6. การประเมินค่า (Evaluation) วัดได้และตัดสินได้ว่า อะไรถูกหรือผิด
- ประกอบกับการตัดสินใจบนพื้นฐานของเหตุผลและเกณฑ์ที่แน่ชัด

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนรู้ของบลูมเมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่า การเรียนการสอนต้องการให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดรูปแบบใหม่ได้

¹⁰ Bloom, B. S., *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook 1 : Cognitive Domain*, 17th ed., (New York: David McKay Co. Inc., 1972), pp. 186-238.

2. การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์

การเรียนรู้ตามทฤษฎีของไทเลอร์ (Tyler) ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน¹¹ คือ

1. ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกฝนในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อย ๆ และต่อเนื่อง

2. การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง การจัดสิ่งทีความง่ายไปสู่สิ่งทีมีความยาก ดังนั้น การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียบลำดับก่อนหลังให้ได้เรียนเนื้อหาทีลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นในลักษณะทีช่วยผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมทีสอดคล้องกับเนื้อหาทีเรียน เป็นการเพิ่มความสามารถทั้งหมดของผู้เรียนทีจะได้ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กับประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์แวดล้อม

3. การเรียนรู้ตามทฤษฎีของกาเย่

กาเย่ (Gagne) ได้นิยามของการเรียนรู้ว่า เป็นการเปลี่ยนสมรรถภาพ (Capability) หรือความสามารถของมนุษย์ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมบางประการทีแสดงออกมา การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจากการทีมนุษย์ได้รับประสบการณ์จากสภาพการเรียนรู้ในระยะเวลาหนึ่ง กาเย่ได้แบ่งประเภทการเรียนรู้พื้นฐานออกเป็น 8 ลักษณะ¹² ดังนี้

1. การเรียนรู้สัญญาณ (Signal Learning) เป็นการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานทีสุดเกิดขึ้นโดยผู้เรียนมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าทีเป็นเงื่อนไขอย่างทันทีทันใด และจะเกิดการเรียนรู้เมื่อกระทำซ้ำหลาย ๆ ครั้ง บนเงื่อนไขเดียวกัน การเรียนรู้สัญญาณเป็นประเภทเดียวกันกับทฤษฎีการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ (Pavlov)

2. การเรียนรู้จากสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (Stimulus-response Learning) เป็นการเรียนรู้ทีเกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างตั้งใจหรือเจาะจงโดย 1) การกระทำบ่อย ๆ 2) การตอบสนองให้ถูกต้องเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ 3) การควบคุมสิ่งเร้าจะเพิ่มความถูกต้องของการตอบสนองได้มากขึ้น และ 4) การเสริมแรงหรือการให้รางวัลมีความจำเป็น การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นประเภทเดียวกันกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบอาการกระทำ (Operant Conditioning) ของสกิน

¹¹ Tyler, R. W., *Basic principle of curriculum and instruction*, (Chicago: University of Chicago Press, 1949), p. 136.

¹² ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียน สโตร์, 2534), หน้า 61-64.

เนออร์ (Skinner) และทฤษฎีการเรียนรู้ (Instrumental Conditioning Learning) ของธอร์นไดค์ (Thorndike)

3. การเรียนรู้เชื่อมโยง (Simple Chaining Learning) เป็นการเรียนรู้ที่จะต้องมีการกระทำเชื่อมโยงต่อเนื่องระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองตั้งแต่สองคู่ขึ้นไป โดยมากเป็นการเรียนรู้ด้านทักษะ (Motor Learning)

4. การเรียนรู้ด้านภาษา (Verbal Association Learning) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของการใช้ถ้อยคำหรือภาษาตอบสนองต่อสิ่งเร้า จนเกิดเป็นภาษาขึ้นมาเรียกสิ่งต่าง ๆ การเรียนรู้ประเภทนี้เป็นลักษณะเดียวกันกับการเรียนรู้แบบเชื่อมโยง (Connection Learning) ของเอบบิงฮอส (Ebbinghaus)

5. การเรียนรู้ความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ต้องมีความเข้าใจอย่างกว้างขวางลึกซึ้งตามลำดับขั้นต่าง ๆ ที่จะเรียนรู้ จนสามารถจำแนกความแตกต่างที่มีอยู่ของสิ่งเร้าทั้งหลายได้ เช่น สามารถแยกแยะชื่อต่าง ๆ ของพืชและสัตว์ได้และเรียกได้ถูกต้อง

6. การเรียนรู้มโนทัศน์ (Concept Learning) โดยทั่วไปมโนทัศน์จะมี 2 ลักษณะ คือ มโนทัศน์แบบรูปธรรมและมโนทัศน์แบบนามธรรม มโนทัศน์แบบรูปธรรมเกิดจากการสังเกตและร่วมกิจกรรม จากสภาพการณ์ที่จัดให้เป็นรูปแบบธรรม ส่วนมโนทัศน์แบบนามธรรมนั้นเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือสิ่งแทนของจริงต่าง ๆ เช่น สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ความร้อน เป็นต้น ดังนั้น การเรียนรู้มโนทัศน์จึงเกิดขึ้นได้ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเรียนรู้ผ่านทางสภาพการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการตอบสนอง จนสามารถสรุปหลักการและจุดมุ่งหมายจากสิ่งแวดล้อมได้

7. การเรียนรู้กฎ (Rule Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการนำเอามโนทัศน์จำนวนหนึ่งมาสัมพันธ์กันอย่างมีลำดับต่อเนื่องและชัดเจน แล้วสร้างเป็นข้อสรุปหรือกฎที่มีความหมายใหม่ขึ้นมาและสามารถนำไปใช้อธิบายกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

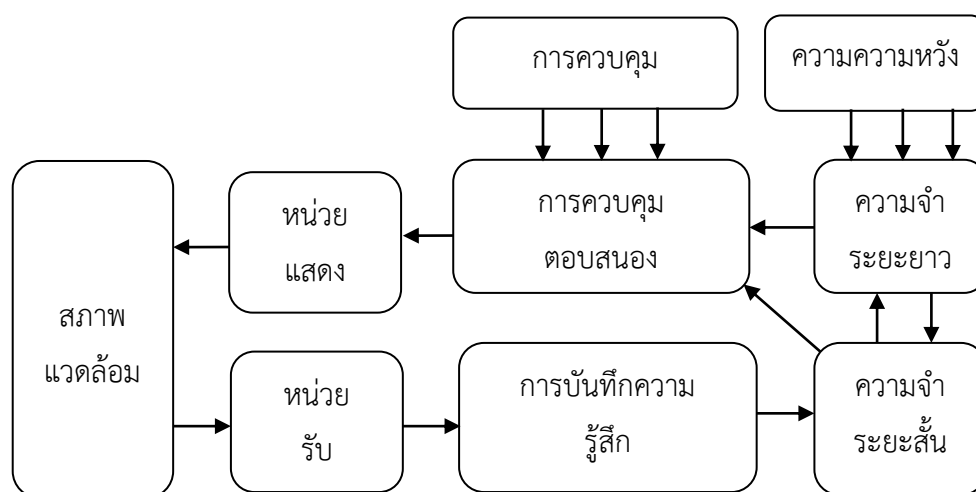
8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem-Solving Learning) เป็นการเรียนรู้ขั้นสูงที่สุดที่เกิดจากการนำกฎหรือหลักการเบื้องต้นต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจากหลักการก็นำไปสู่กระบวนการคิดใหม่ ๆ เกิดการคิดและขยายแนวคิด จนสามารถนำหลักการนั้นไปใช้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ กระทั่งได้ความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น

จากลักษณะการเรียนรู้ดังกล่าว กาเยได้กล่าวว่า ผู้เรียนจะเกิดความสามารถ ซึ่งเป็นผลของการเรียนรู้ (Learning Outcomes) และผลของการเรียนรู้นี้ ถ้ามองในอีกมุมหนึ่ง ก็คือจุดมุ่งหมายของการศึกษาและการเรียนการสอนนั่นเอง นอกจากนี้ กาเยยังเห็นว่า เป็นทฤษฎีการ

เรียนรู้ร่วมสมัยที่ประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน กาเยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ¹³ คือ

1. สภาพการเรียนรู้ (Condition of Learning) เป็นความพร้อมภายในตัวผู้เรียน (Internal Conditions) ด้านความสามารถที่มีอยู่ก่อนเรียน (พฤติกรรมเบื้องต้น) และสภาพภายนอก (External Conditions) ที่จัดให้แก่ผู้เรียน

2. เหตุการณ์ในการเรียนรู้ (Events of Learning) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้กับการจำ (A Basic Model of Learning and Memory) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ตั้งอยู่บนทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มความรู้ความเข้าใจยุคใหม่ (Modern Cognitive Theories) ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.1 รูปแบบกระบวนการเรียนรู้และการจำของกาเย

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.2.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) ตามความหมายของ โนว์ล (Knowles)¹⁴ หมายถึง กระบวนการซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีความคิดริเริ่มด้วยตนเอง (โดยอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นหรือไม่ก็ได้) ผู้เรียนจะวิเคราะห์ความต้องการที่จะเรียนรู้ของตน กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ แยกแยะแจกแจงแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นคนและ

¹³ อ่างแล้ว, ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย, หน้า 64.

¹⁴ Knowles, M. S., *Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*, (Chicago: Follett Publishing Company, 1975), pp. 19-21.

อุปกรณ์คัดเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และประเมินผลการเรียนรู้ นั้น ๆ การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่เกิดจากความสมัครของเด็ก มิใช่การบังคับ

สิ่งที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ ความสามารถและความตั้งใจของบุคคล โดยที่ผู้เรียนมีทางเลือกเกี่ยวกับทิศทางที่ต้องการไป แต่สิ่งที่จะต้องมีความคู่กันไปด้วย คือ ความรับผิดชอบและการยอมรับต่อสิ่งที่ตามมาจากความคิดและการกระทำของตนเอง ผู้เรียนแบบ Self-directed จะประสบความสำเร็จได้มักจะมีลักษณะที่มี Self-concept ทางบวก พร้อมทั้งจะเรียนแบบ Self-direction มีประสบการณ์และมีรูปแบบการเรียนรู้เป็นของตนเอง โดยการเรียนแบบนี้ จะเน้นที่ลักษณะของผู้เรียน (ปัจจัยภายใน) ที่จะช่วยสร้างให้ผู้เรียนยอมรับ ความรับผิดชอบต่อความคิดและการกระทำของตน และจะให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ได้ ปัจจัยภายในและภายนอกนี้จะสามารถเห็นได้จากความต่อเนื่องในการเรียนรู้และสถานการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ขณะที่ลักษณะของบุคลิกของบุคคล การสอน กระบวนการการเรียนรู้ เป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจนั้น การเรียนแบบ Self-directed บริบททางสังคมจะเป็นตัวกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้หรือผลที่จะได้ เพื่อจะเข้าใจ กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Self-Directed อย่างแท้จริงทั้งนี้ จะต้องตระหนักถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียน ผู้สอน แหล่งทรัพยากร และมิติทางสังคม

สมคิด อิศระวัฒน์¹⁵ ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการไขว่คว้าหาความรู้อย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ การเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลซึ่งมีความกระหายใคร่รู้ ทำให้บุคคลสามารถเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ซึ่งมืออยู่ได้ และจะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีใครมาบอก ตนเองจะเป็นผู้คิดริเริ่มวางแผนการศึกษาไปจนจบกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับบุคคลในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงเป็นการเรียนที่เกิดจากความสมัครใจของตน

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์¹⁶ กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้โดยการได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น เพื่อนครู การเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. การวิเคราะห์และการกำหนดความต้องการของตนเอง
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน
3. การหาแหล่งวิทยาการทั้งที่เป็นวัสดุและบุคคล

¹⁵ สมคิด อิศระวัฒน์, “การเรียนรู้ด้วยตนเอง: กลวิธีสู่การศึกษาเพื่อความสมดุล”, วารสารเศรษฐศาสตร์, ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (2541): 35.

¹⁶ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, แบบเรียนด้วยตนเอง (น. 6), (สงขลา: ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, 2524), หน้า 6.

4. การเลือกวิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้

5. การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน

พัชรี พลาวงศ์¹⁷ กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง วิธีเรียนชนิดหนึ่งที่มีโครงสร้างและมีระบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้การเรียนรู้แบบผู้ที่มีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลาสถานที่เรียนและระยะเวลาในการเรียนแต่ละบทแต่ จะต้องจำกัดอยู่ภายใต้โครงสร้างของเรียนนั้น ๆ เพราะแต่ละบทเรียนจะมีวิธีเรียนชี้แนะไว้ในคู่มือ (Study Guide)

สมบุรณ์ ศาลายาวิน¹⁸ กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การชวนขยายและศึกษาต่อด้วยตนเอง โดยไม่มีผู้ใดมาบังคับ เป็นการเรียนที่เกิดจากใจชอบ รัก เพื่อความพึงพอใจที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนเกิดจากแรงจูงใจภายในบุคคล

ฮิลการ์ดและคณะ (Hilgard, et al)¹⁹ ให้ความหมายการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้ คือ กระบวนการสร้างหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยผ่านการตอบโต้กับสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งคุณลักษณะของพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเนื่องจากวุฒิภาวะ เนื่องจากพิษยาหรือเนื่องจากจากความเหนื่อยล้า

มอร์ริส (Morris)²⁰ กล่าวว่า การเรียนรู้นั้น เป็นกระบวนการของประสบการณ์และการฝึกหัด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร

จำรอง เงินดี²¹ กล่าวว่า การเรียนรู้หมายถึงกระบวนการอย่างหนึ่งที่บุคคลได้ผ่านประสบการณ์หรือผ่านการฝึกหัดมา อันก่อให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้นอย่างค่อนข้างถาวร ภายหลังที่บุคคลได้รับประสบการณ์หรือการฝึกหัด กระบวนการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดและดำเนินต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต การเรียนรู้เกิดขึ้นทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนสำหรับในชีวิตประจำวัน คนเราเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงมากมาย เช่น เรียนรู้ที่จะปิดไฟฟ้า

¹⁷ พชรี พลาวงศ์, “การเรียนรู้ด้วยตนเอง”, วารสารรามคำแหง, ปีที่ 9 (ฉบับพิเศษพัฒนาบุคลากร, 2526): 82-91.

¹⁸ สมบุรณ์ ศาลายาวิน, จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่, (เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์, 2526), หน้า 26.

¹⁹ Hilgard, E.R, Atkinson, R. C. and Atkinson, R. L., *Introduction to Psychology*, 5th ed., (New York: Harcourt, 1971), p. 188-189.

²⁰ Morris, C. G., *Psychology: An Introduction*, 7th ed., (New York: Prentice Hall, Inc., 1990), p. 178.

²¹ จำรอง เงินดี, กระบวนการเรียนรู้จิตวิทยาทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 2. (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526), หน้า 196.

เมื่อออกจากห้องเรียน รู้ที่จะใส่กุญแจเพื่อป้องกันการขโมย เรียนรู้ที่จะป้องกันตนเองจากการถูกทำร้ายในยามวิกาล

ตามที่กล่าวมา การเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการออกแบบวิธีการการเรียนรู้ของตนเอง สามารถวิเคราะห์ความต้องการ กำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผนการเรียนรู้โดยเลือกวิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ เช่น การเลือกใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ แหล่งความรู้ รวมถึงวิธีการและเกณฑ์การประเมินผล การเรียนรู้ดังกล่าวจึงเป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตามความสนใจ โดยการช่วยเหลือจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ได้

2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การ์เดนอร์ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า มนุษย์ไม่ควรมองข้ามความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตัวเอง การดึงความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในตนเองออกมาใช้ได้นั้นจะนำมาซึ่งหนทางของความสำเร็จชีวิตได้ ผู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะประสบความสำเร็จในชีวิต ผู้เรียนไม่ควรดำเนินชีวิตเพื่อต่อสู้ดิ้นรนให้ผ่านพ้นไปเพียงวัน ๆ เท่านั้น แต่ควรมีลักษณะของผู้ที่เป็นคนช่างคิดช่างประดิษฐ์ ความมีไหวพริบ ความช่างสงสัย การชอบเรียนรู้มีความใจต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความรักและความทะเยอทะยาน ผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวในที่สุดสามารถสร้างระบบการเรียนรู้ที่เป็นของตนเองได้ ซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและจะสามารถสร้างระบบการเรียนรู้ที่เป็นของตนเองได้ และจะไม่หยุดการศึกษาไว้เพียงเรียนจบไปจากโรงเรียนแล้วเท่านั้น แต่จะมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีความคิดว่า โลกที่เขาอาศัยอยู่นั้น คือ ห้องเรียนของเขาประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต คือ ครูที่ดีและเขาจะสามารถดำเนินชีวิตโดยปราศจากความหวาดกลัว

โรเจอร์ (Rogers)²² ได้เสนอความคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning) ว่า ผู้ที่เรียนด้วยวิธีนี้ต้องมีลักษณะความรับผิดชอบสูง เป็นบุคคลที่มีชีวิตชีวาและมีการตอบสนองต่อสังคมรอบด้าน มีความสุขรอบคอบ มีการคำนึงถึงความสามารถที่เป็นไปได้ของตนเองในขณะนั้น ความรับผิดชอบนั้น ไม่เพียงแต่คิดว่า ทำสิ่งที่ทำต้องไม่มีความผิดพลาดแต่ต้องคิดว่า ผลที่เกิดตามมาจากการกระทำของเขาเป็นอย่างไร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตนเองต่อไป นักการศึกษาให้แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ ดังนี้

²² Rogers, C. R., **Freedom to Learn**, (Ohio: Charles E. Meril Publishing Company, 1969), p. 20.

โอเวอร์สตริต (Overstreet)²³ ได้กล่าวถึงแนวความคิดของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรมีเกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ซึ่งผู้ที่อยู่ในวัยใหญ่นั้นไม่ควรเป็นผู้ที่ทำอะไรสำเร็จแล้วหยุดความสำเร็จของตนเองไว้เพียงแค่นั้น ผู้ที่ดำเนินชีวิตจนพบกับความมั่นคงแล้วควรมีการนำพาตนเองให้ มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น มีความสุขุมรอบคอบ ไม่ควรแค่เพียงสร้างสัมพันธ์ภาพกับครอบครัว เพื่อนร่วมงานแต่ควรมีการเรียนรู้ที่จะเป็นคนใหม่อยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อคนพบสิ่งใหม่ ๆ และทำอย่างต่อเนื่องด้วยความเคยชิน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์²⁴ ได้อธิบายเกี่ยวกับการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองว่า การสอนโดยวิธีนี้นี้มุ่งผลของการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องจากการที่มีความรู้ความเข้าใจ มี ทักษะคิด และความสามารถที่จะปฏิบัติได้ โดยมีความต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละบุคคล ลักษณะการศึกษาด้วยตนเองผู้เรียนต้องมีอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

1. เป็นรายบุคคล (Individualization)
2. กำหนดแผนการศึกษาด้วยตนเอง (Self-direction)
3. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Some-interaction)

ความสำคัญของการศึกษาด้วยตนเองนี้พิจารณาถึงผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการเรียน การเรียนเร็วช้าต่างกัน การเรียนจะดีขึ้นถ้าผู้เรียนมีแรงจูงใจได้รับรู้ผล การเรียนเร็วและมีส่วนร่วมในงานของตนเอง

2.2.3 จุดมุ่งหมายและความจำเป็นของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาเยและบริกส์ (Gayne and Briggs)²⁵ กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหนทางที่จะทำให้การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามความต้องการ (Need) โดยมีความสอดคล้องกับบุคลิก (Characteristics) ของผู้เรียนแต่ละคนตามจุดมุ่งหมาย 5 ประการ คือ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
2. เพื่อช่วยในการค้นหาจุดเริ่มต้นของผู้เรียนแต่ละคนในการจัดลำดับการเรียนตามจุดมุ่งหมาย
3. เพื่อช่วยในการจัดวัสดุและสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน

²³ Overstreet, H. A., *The Man Mind*, (New York: W.W. Norton Company, 1949), p. 7.

²⁴ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, *หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา*, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 20-21.

²⁵ Gagne, R. M. & Briggs L., *Principles of Instructional Design*, 2nd ed, (New York: Holt, Rinehart & Winston. Inc., 1979), pp. 185-187.

4. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการประเมินผลและส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนของแต่ละบุคคล

5. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของตน

2.2.4 ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

พัชรี พลาวงศ์²⁶ กล่าวว่า ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบไปด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. Availability วิธีเรียนชนิดนี้ จะเรียนเมื่อไร ที่ไหน ก็ได้ตามความพอใจ โดยเลือกเรียนตามเวลาที่ผู้เรียนว่าง ทำให้ผู้เรียนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากผู้เรียนบางคนทำให้การเรียนล้มเหลวได้

2. Self-paced เมื่อผู้เรียนเลือกสถานที่ได้ตามความพอใจแล้ว ผู้เรียนจะใช้เวลาในการทำความเข้าใจบทเรียนได้เต็มที่ บางคนอาจใช้เวลา 1 ชั่วโมงต่อหนึ่งบทเรียน บางคนอาจใช้เวลา 5 ชั่วโมงก็ได้ แต่ประสิทธิภาพเท่ากัน คือ เข้าใจทั้งบทเรียนเนื่องจากความสามารถในการรับรู้แต่ละคนย่อมไม่เท่ากัน

3. Objectives แบบเรียนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง ต้องบอกวัตถุประสงค์ในแต่ละบทไว้ให้ชัดเจนเพราะถ้าผู้เรียนสามารถตอบคำถามของวัตถุประสงค์ได้ทั้งหมดแสดงว่า ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนนั้น ๆ

4. Interaction การมีปฏิสัมพันธ์กันในขณะเรียน ช่วยให้ผู้เรียนสนุกกับการเรียน โดยผู้สอนอาจชี้แนะหรือให้การปรึกษาเกี่ยวกับการวางแผนกิจกรรมการเรียน

5. Tutor Help ผู้สอนมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในการเรียนแก่ผู้เรียน

6. Test as Learning Situation ในบทเรียนหนึ่ง ๆ จะมีแบบทดสอบ ซึ่งใช้เป็นเครื่องวัดตามวัตถุประสงค์ ไม่ใช่การประเมินผลการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสอบได้หรือตก หรือในภาคปฏิบัติอาจใช้วิธีทดสอบเป็นรายบุคคล

7. การเลือกวิธีเรียน ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีวิธีเรียนแบบที่ตนชอบ ฉะนั้น ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีอิสระในการเลือกเรียนบทเรียนก่อนหลังได้

การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะวางแผนและกำหนด

²⁶ พัทรี พลาวงศ์, “การเรียนรู้ด้วยตนเอง”, วารสารรามคำแหง, ปีที่ 9 (ฉบับพิเศษพัฒนาบุคลากร, 2526): 82-91.

กิจกรรมการเรียนรู้ เลือกแหล่งข้อมูล เลือกวิธีการเรียนและการประเมินผลด้วยตนเอง โดยจะมีผู้ช่วยเหลือหรือไม่มีผู้ช่วยเหลือก็ได้

2.2.5 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต²⁷ กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วยประโยชน์ด้านต่างๆ ดังนี้

1. หลักสูตรหรือรายวิชาได้ถูกจัดไว้อย่างมีระบบ
2. ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียนและสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

การเรียนรู้การสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเองยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ
 2. ผู้เรียนมีโอกาสรับข้อมูลย้อนกลับทันที
 3. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลา
 4. การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม
- วีระ ไทยพานิช²⁸ กล่าวถึงประโยชน์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง
2. เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ผู้เรียนมีอิสระมากกว่าการสอนปกติ
4. เป็นการจูงใจผู้เรียนและผู้เรียนจะชอบบรรยายภาคการเรียนรู้มากขึ้น
5. ผู้สอนมีเวลาที่จะทำงานกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลเมื่อผู้เรียนต้องการ

²⁷ เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, เทคโนโลยีทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528), หน้า 98-102, 160.

²⁸ วีระไทยพานิช, 57 วิธีสอน, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529), หน้า 126.

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดสื่อการเรียนรู้

2.3.1 ความหมายของสื่อการเรียนรู้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ²⁹ กล่าวว่า “สื่อ” (Media) เป็นคำที่มาจากภาษาละตินว่า “Medium” แปลว่า “ระหว่าง” หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาให้ผู้เรียนใช้ศึกษาจึงเรียกสื่อนั้นว่า “สื่อการเรียนรู้” (Learning media) และหากเป็นสื่อสำหรับครูผู้สอนใช้ในการสอนจะเรียกสื่อนั้นว่า “สื่อการสอน” (Instructional media) ดังนั้น สื่อการเรียนการสอน จึงหมายถึงรวมถึง สื่อชนิดใดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดีทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ซึ่งบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับบทเรียนในหลักสูตร สิ่งเหล่านี้ เป็นวัสดุ อุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ ในเทคโนโลยีการศึกษา และเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ที่ผู้สอนวางไว้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับ สื่อการเรียนการสอนนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของคำคำนี้ไว้อย่างมาก จึงประมวลมาโดยย่อ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์³⁰ ได้ให้ความหมายว่า วัสดุสิ้นเปลือง อุปกรณ์ เครื่องมือที่ไม่ผุพังได้ง่าย และวิธีการกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งถ่ายความรู้ เจตคติ และทักษะไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ³¹ ได้ให้ความหมายว่า ระบบสื่อกลางทุกชนิดที่เชื่อมโยงให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของระบบการเรียนการสอนตามหลักสูตร

วาสนา ขาวหา³² ได้ให้ความหมายว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

²⁹ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ, (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545), หน้า 26.

³⁰ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, เทคโนโลยีการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรและระบบสื่อการสอน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2523), หน้า 112.

³¹ ไชยยศ เรืองสุวรรณ, เทคโนโลยีการสอน การออกแบบและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2523), หน้า 90.

³² วาสนา ขาวหา, สื่อการเรียนการสอน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์, 2533), หน้า 8.

สมบุรณ์ สงวนญาติ³³ ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่วัตถุสิ่งของที่มีอยู่ในธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นมารวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

จากการพิจารณาความหมายของสื่อการเรียนการสอนที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่บรรจุหรือสาระการเรียนรู้ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำไปใช้ประกอบเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาหรือสาระนั้น หรือใช้เป็นตัวกลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.2 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning Package) เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งที่น่าสนใจ ใช้ในการเสริมสมรรถภาพแก่ผู้เรียนซึ่งแอลสแพช (Alspach)³⁴ ได้กล่าวว่ามี การเรียกชุด การเรียนรู้ด้วยตนเองไว้หลายอย่างคือ Modularized instruction, Self-directed Learning Modules, Self Instructional Modules, Self Instructional Packages, Self Pace modules, Self Instructional Units, Self Instructional Packets และ Independent Study Units โดยที่นักการศึกษา แต่ละท่านได้นำคำศัพท์แต่ละคำไปใช้โดยอธิบายความหมายแตกต่างกันไปเล็กน้อยสำหรับ ในประเทศไทยคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้บัญญัติศัพท์เรียกชุดการเรียนรู้ด้วย ตนเองไว้ดังต่อไปนี้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning Units) ชุดการสอนเอกัตภาพ (Self-instructional Packages) ชุดการสอนแบบ หน่วยหรือบทเรียนโมดูล (Instructional Modules) บทเรียนโมดูลด้วยตนเอง (Self-instructional Modules) บทเรียนโปรแกรม (Programmed Instructional Lesson : Programmed Lesson) กาญจนา เกียรติประวัติ³⁵ กล่าวถึงชุดการเรียนรู้ (Learning Package) ว่าเดิมนั้นใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะครูเป็นผู้ใช้ ดังนั้นผู้ทำกิจกรรมก็คือ ครูในปัจจุบันนักการศึกษาเปลี่ยนมาใช้ คำว่าชุดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้ใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียนรู้เพื่อศึกษา ด้วยตนเองและในทำนอง

³³ สมบุรณ์ สงวนญาติ, เทคโนโลยีทางการเรียนรู้อการสอน, (กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครู ศึกษานิเทศก์ ภาควิชาพัฒนาคำและเอกสารทางวิชาการ, 2534), หน้า 43.

³⁴ Alspach Joann, Educational process in nursing staff development, (St. Louis: Mosby Year Book, 1995), p. 102.

³⁵ กาญจนา เกียรติประวัติ, นวัตกรรมทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524), หน้า 174-175.

เดียวกัน (กิดานันท์ มลิทอง)³⁶ ก็ได้เรียกชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า ชุดการสอน (Teaching Package) สำหรับผู้สอนใช้สอนและเรียกว่าชุดการเรียนรู้ (Learning Package) สำหรับผู้เรียนใช้เรียน นอกจากนี้ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ ด้วยตนเองไว้ดังต่อไปนี้ วาสนา ชาวหา³⁷ ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเป็นชุดการเรียนรู้ การสอนที่จัดโปรแกรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนด้วยตนเองตามความสามารถและความสนใจ เป็นรายบุคคลเพื่อส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนของตนเองไปให้ถึงขีดสุดความสามารถโดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่นส่วน (วีระ ไทยพานิช)³⁸ กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้ เป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้หัวข้อเนื้อหาและอุปกรณ์ของแต่ละหน่วยได้จัดไว้เป็นชุด หรือกล่องหรือซองชุดการเรียนรู้อาจมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปซึ่งส่วนมากจะประกอบด้วย คำชี้แจงหัวข้อจุดมุ่งหมายการประเมินผลเบื้องต้นการกำหนดกิจกรรมและการประเมินขั้นสุดท้าย โดยมีจุดมุ่งหมายสำหรับการเรียนรู้รายบุคคลซึ่งผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบทางการเรียนด้วยตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์)³⁹ กล่าวว่าชุดการเรียนรู้คือการวางแผนการเรียนรู้โดยใช้สื่อต่างๆ ร่วมกันหรือหมายถึงการใช้สื่อประสมเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างกว้างขวางตาม จุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยจัดเป็นชุดในลักษณะของหรือกล่อง (กรองกาญจน์ อรุณรัตน์)⁴⁰ ได้กล่าว ว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึงชุดของโปรแกรมสื่อประสมที่มีการนำเอาวิธีการจัดระบบมาใช้ ในการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองตาม ความสามารถตามอัตราการเรียนและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน วาสนา ชาวหา⁴¹ และ ชัยยงค์ พรหมวงศ์⁴² ได้กล่าวไว้ว่าชุดการเรียนรู้เป็นชุดสื่อประสมที่จัดไว้ อย่างมีระบบที่มี การวางแผนไว้ล่วงหน้าด้วยการกำหนดเนื้อหาสาระสื่อการสอนกิจกรรมการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมและการประเมินให้ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ผู้เรียนมีส่วนในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง ได้รับคำติชมทันทีที่ได้รับการเสริมแรงที่เป็น ความสำเร็จ

³⁶ กิดานันท์ มลิทอง, เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนชม, 2540), หน้า84.

³⁷ วาสนา ชาวหา, เทคโนโลยีการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, 2525), หน้า 139.

³⁸ วีระ ไทยพานิช, (2529), วิธีสอน, หน้า 134.

³⁹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, ระบบสื่อการสอน, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2534), หน้า 32.

⁴⁰ กรองกาญจน์ อรุณรัตน์, กระบวนการเขียนบทเรียนโปรแกรม, (เชียงใหม่: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536), หน้า 26.

⁴¹ วาสนา ชาวหา, (2525), เทคโนโลยีการศึกษา, หน้า 139.

⁴² ชัยยงค์ พรหมวงศ์, ชุดการสอนระดับประถมศึกษาในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15, (กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525), หน้า 120.

ความภาคภูมิใจ และได้ใคร่ครวญเรียนรู้ตามลำดับขั้นตามความสะดวกและความเห็น ของแต่ละบุคคล ส่วน

2.3.3 แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะนำไปสู่การสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้แก่แนวคิด พื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิด 5 ประการดังชัยยงค์ พรหมวงศ์⁴³ กล่าวไว้ ดังนี้

แนวคิดที่ 1 เป็นแนวคิดตามหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นัก การศึกษาได้นำแนวคิดนี้มาใช้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนจัดการศึกษา ที่ให้ อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองตามกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล

แนวคิดที่ 2 เป็นแนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากแบบเดิม ที่ยึดครู เป็นศูนย์กลางมาเป็นการจัดประสบการณ์และสื่อประสมที่ตรงกับเนื้อหาวิชาในรูปของ ชุดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนหาความรู้ด้วยตนเองจากชุดการเรียนรู้

แนวคิดที่ 3 เป็นแนวคิดที่พยายามจะจัดระบบการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน ให้ เป็นไปในรูปสื่อประสมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อ “ช่วยครูสอน” มาเป็น การ “ช่วยผู้เรียนเรียน”

แนวคิดที่ 4 เป็นแนวคิดที่พยายามจะสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมโดยนำสื่อการสอนและทฤษฎีกระบวนการกลุ่มมาใช้ ใน การประกอบกิจกรรมร่วมกันของผู้เรียน

แนวคิดที่ 5 เป็นแนวคิดที่ยึดหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการณ์ การ เรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบเห็นสิ่งต่างๆ ดังนี้

- (1) ได้ร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง
- (2) ได้ทราบผลเรียนได้ทันที
- (3) ได้รับการเสริมแรงทางบวกทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต
- (4) ได้เรียนรู้ทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเอง โดยไม่มีใครบังคับนอกจากนี้

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต⁴⁴ ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการผลิตชุดการเรียนรู้ ดังนี้

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 105.

⁴⁴ เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต, (2528), เทคโนโลยีทางการศึกษา, หน้า 292.

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา ในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถป้อนให้ผู้เรียนเป็นพิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขาและใช้เวลาเรียนในเรื่องหนึ่งๆ ที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้มีความต่างในด้านความสามารถ สติปัญญา ความต้องการความสนใจร่างกายอารมณ์และสังคมด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่าง กันดังกล่าว ผู้สร้างชุดการเรียนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้ เรียนอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้น ๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการจัดการสอนตามอัตราหรือการศึกษาด้วยตนเองซึ่งล้วนแต่ เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

2) การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi-media Approach) เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียน การสอน จากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งให้ความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่าง ๆ

3) ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) จิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองได้แก่

(1) การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง

(2) ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

(3) เสริมแรงคือผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจที่ตนทำได้ถูกต้องเป็นการให้กำลังใจเรียนต่อไปถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไรจะได้ไตร่ตรอง พิจารณา ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียนเพราะเขา มีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นเหมือนกัน

(4) เรียนไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

4) การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการเรียนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบการตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดีมีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่เชื่อถือได้จึงจะนำออกใช้ สรุปได้ว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพต้องยึดถือทฤษฎีจิตวิทยาการ จัดสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการจัดการเรียนในรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถศึกษาความรู้ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ตามความสามารถ ความสนใจความต้องการ และตามศักยภาพของตนเองเน้นการฝึกความรับผิดชอบความมีวินัยในตนเองดังนั้นในการสร้าง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะต้องช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนและเสริมแรงให้กับผู้เรียน

2.3.4 ขั้นตอนการสร้างชุดสื่อการเรียนรู้

สำหรับขั้นตอนการสร้างสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนโดยนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักประสบการณ์การเรียนรู้ ดังนั้นการออกแบบระบบการเรียนการสอนจึงเป็นกรอบของกระบวนการผลิตระบบการสอนหรือวัสดุการเรียนการสอน (Instructional Materials) ซึ่งประสาน สัมพันธ์กับองค์ประกอบพื้นฐานของการออกแบบการสอนในกระบวนการออกแบบจึงต้องเริ่มต้น ที่การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายหลักการกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ก่อนที่จะเข้าสู่ขั้นตอนต่อ ๆ ไป

การสร้างชุดการเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์⁴⁵ ได้ให้แนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

- 1) กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์อาจจะกำหนดเป็นหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เหมาะสม
- 2) กำหนดหน่วยการสอนแบ่งเนื้อหาวิชาออกมาเป็นหน่วยโดยประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ใน 1 ครั้งหรือ 1 สัปดาห์
- 3) กำหนดหัวข้อเรื่องผู้สอนจะต้องถามตนเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรจะประสบการณ์เป็นหัวข้อเรื่อง
- 4) กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อแนวคิดสาระและหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
- 5) กำหนดวัตถุประสงค์โดยให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อนและเปลี่ยนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
- 6) กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการเรียนกิจกรรมการเรียนรู้หมายถึงกิจกรรมอย่างที่คุณเรียน ปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่งการตอบคำถามการเขียนภาพการทดลองทางวิทยาศาสตร์การเล่นเกมส์ เป็นต้น
- 7) กำหนดแบบประเมินผลโดยต้องออกแบบการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรมโดยใช้การสอบแบบอิงเกณฑ์เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมา เรียบร้อยแล้วผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

⁴⁵ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, (2525), ชุดการสอนระดับประถมศึกษาในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 8-15, หน้า 45.

8) เลือกและผลิตสื่อการสอนวัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อสอนของแต่ละหัวข้อเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพเรียกว่าชุดการสอน

9) หาประสิทธิภาพชุดการสอนเพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้าโดยคำนึงถึงหลักการว่าการเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน

10) การใช้ชุดการเรียนการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนการสอนและระดับการศึกษาโดยมีขั้นตอนดังนี้ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นความรู้เดิมของผู้เรียนนำเข้าสู่บทเรียนขั้น ประกอบกิจกรรมการเรียน (ขั้นการเรียนการสอน) ขั้นสรุปผลการเรียนการสอนเพื่อสรุปความคิด รวบรวมและหลักการที่สำคัญทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

กรมการศึกษานอกโรงเรียน⁴⁶ ได้ให้แนวทางในการสร้างสื่อขึ้นมาใหม่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาดำเนินการได้ตามความพร้อมและความเหมาะสมตามขั้นตอนดังนี้ สำรวจปัญหาและความ ต้องการของสังคมและจัดลำดับความสำคัญศึกษา และกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนวิเคราะห์ จุดประสงค์และขอบเขตเนื้อหาของสื่อกำหนดรูปแบบสื่อสร้างสื่อตามรูปแบบที่กำหนดนำเสนอ ไปทดลองวิเคราะห์ผล ปรับปรุงแก้ไข นำสื่อไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และติดตามและประเมินผล

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อสร้างสรรค์เชิงพุทธ

2.4.1 ความหมายการสื่อสารเชิงพุทธ

ในพระพุทธศาสนากล่าวถึง การสื่อสารไว้ในลีลาการสอน หรือ พุทธลีลาในการสอน หรือ เทศนาวิธี 4 (การสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละครั้ง แม้ที่เป็นเพียงธรรมีกถา หรือการสนทนาทั่วไป ซึ่งมีใช้คราวที่มีความมุ่งหมายเฉพาะพิเศษ ก็จะดำเนินไปอย่างสำเร็จผลดีโดยมีองค์ประกอบที่เป็นคุณลักษณะ 4 ประการ - the Buddha's style or manner of teaching)

1. สันทสสนา (ชี้แจงให้เห็นชัด คือ จะสอนอะไร ก็ชี้แจงจำแนกแยกแยะอธิบายและแสดงเหตุผลให้ชัดเจน จนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นจริงเห็นจัง ดังจูงมือไปดูเห็นกับตา - elucidation and verification)

⁴⁶ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, ชุดการเรียนทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหมวดวิชาภาษาไทย รหัส ไทย20 (TH20), (กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546), หน้า 4.

2. สมาทปนา (ชวนใจให้อยากรับเอาไปปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรปฏิบัติหรือหัดทำ ก็แนะนำหรือบรรยายให้ซาบซึ้งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝนบำเพ็ญ จนใจยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ - incitement to take upon oneself; inspiration towards the Goal)

3. สมุตเตชนา (เร้าใจให้อาจหาญแกล้วกล้า คือ ปลุกเร้าใจให้กระตือรือร้น เกิดความอุตสาหะ มีกำลังใจแข็งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จจริงได้ สู้งาน ไม่หวั่นระย่อไม่กลัวเหนื่อย ไม่กลัวยาก - urging; encouragement; animation; filling with enthusiasm)

4. สัมปหังสนา (ปลอบชโลมใจให้สดชื่นร่าเริง คือ บำรุงจิตให้ชุ่มชื่นเบิกบาน โดยชี้ให้เห็นผลดีหรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับและทางที่จะก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป ทำให้ผู้ฟังมีความหวังและร่าเริงเบิกบานใจ - gladdening; exhilaration; filling with delight and joy)

อรรถกถาชี้แจงเพิ่มเติมว่า ข้อ 1 ปลดเปลื้องความเคลาหรือความมืดมัว ข้อ 2 ปลดเปลื้องความประมาท ข้อ 3 ปลดเปลื้องความอิดคร้าน ข้อ 4 สัมฤทธิ์ การปฏิบัติ จำ 4 ข้อนี้สั้นๆ ว่า ชี้ให้ชัดชวนให้ปฏิบัติ เร้าให้กล้า ปลุกให้ร่าเริง หรือ แจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้วกล้า ร่าเริง⁴⁷

จากหลักการทางพระพุทธศาสนาดังกล่าวนี้นี้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาษาและการสื่อสาร ได้ดังต่อไปนี้

1. สันทสสนา ชี้ให้ชัด (Elucidation & Verification)

ในพุทธลีลา การสอนย่อมเริ่มที่ “เห็นจริงเห็นจัง” ก่อนลงมือปฏิบัติ หลักนี้เทียบได้กับ “ความชัดเจนของสาร” (clarity) ซึ่งเป็นเงื่อนไขแรกของการสื่อสารทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็น Communicative Language Teaching (CLT), งานเขียนเชิงวิชาการ หรือคอนเทนต์ดิจิทัล ตัวอย่างเชิงภาษา: การสอนคำศัพท์ใหม่ ผู้สอนจัด pre-teaching tasks ให้ผู้เรียนเห็นรูป – เสียง – ความหมายในบริบทจริงแล้วโชว์ evidence (เช่น คลิปข่าว) เพื่อยืนยันว่าคำนี้ใช้เช่นไรในโลกจริงในคอนเทนต์ออนไลน์ รูป Info-graphic ที่จำแนกประเด็นซับซ้อนให้เป็นภาพขั้น-ตอน ช่วยลด “ความเคลา” ตามคำอธิบายของอรรถกถา

2. สมาทปนา ชวนให้ปฏิบัติ (Incitement & Inspiration)

เมื่อเข้าใจแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือ “คลิกใจให้ลงมือ” ในภาษาการสื่อสารปัจจุบันเทียบได้กับ persuasive appeal หรือ call-to-action (CTA) ที่เน้น “คุณค่าตรงตัว” แก่ผู้รับสาร เช่น บทเรียนภาษาอังกฤษสำหรับชุมชนท่องเที่ยว: หลังอธิบายบทสนทนาต้อนรับนักท่องเที่ยว (สันทสสนา) ครูตั้งภารกิจ Role-play ให้ผู้เรียนสวมบทเจ้าของร้านกาแฟจริง ๆ เพื่อจูงใจให้รู้สึก “ถ้าเรียนแล้ว จะใช้ได้ทันที” แคมเปญลดการใช้พลาสติก: อินโฟกราฟิกชี้ชวนให้ ลองพกแก้วส่วนตัว 7 วัน พร้อมสถิติประหยัดขยะช่วย “ปลดเปลื้องความประมาท” คือรู้ทั้งปัญหาและทางแก้ จึงอยากเริ่มทำ

⁴⁷ ที.สี. (ไทย) 9/198/161; ที.อ. (บาลี) 2/89; ม.อ.อ.(บาลี) 304,457,490

3. สมุดเตชนา ไร้ให้กล้า (Encouragement & Animation)

แม้จะอยากทำ แต่ยังไม่กล้าเพราะกลัวผิดหรือเหนื่อย ขึ้น “ไร้ใจ” จึงเทียบได้กับ motivational scaffolding ในจิตวิทยาการเรียนรู้ และ empowerment messaging ในการสื่อสารสาธารณะ เช่น: ห้องเรียนภาษา: ครูให้ “ภารกิจไร้ใจ” (challenge) เช่น แข่งขัน Speed-Talking 30 วินาที เพื่อฝึกพูดคล่อง พร้อม feedback เชิงบวก → ลดความอาย (ปลดปล่อยความอึดคร้าน) วิดีโอแรงบันดาลใจ: แสดงเรื่องจริงของคนธรรมดาที่เรียนภาษาอังกฤษจนได้งานดี ทำหน้าที่เป็น social proof ปลุกให้เชื่อว่า “เราก็ทำได้” การสื่อสารยุคดิจิทัลอาศัย gamification (ตรา, badge, leaderboard) เป็นเครื่องมือไร้ใจ ซึ่งสอดคล้องกับสมุดเตชนาอย่างยิ่ง

4. สัมผัสสนา ปลุกให้รำเริง (Gladdening & Delight)

ช่วงสุดท้ายคือรักษา emotional momentum ให้ผู้ปฏิบัติคงแรงใจยาว ๆ องค์ประกอบนี้เทียบได้กับ positive reinforcement และ celebratory communication เช่น: คอร์สออนไลน์ภาษาอังกฤษส่ง “milestone badge” ทุกครั้งที่ผู้เรียนผ่าน 5 บท พร้อมสถิติพัฒนาคำศัพท์ → ผู้เรียนเห็นเส้นทางก้าวหน้า จิตเบิกบาน แคมเปญชุมชน: หลังเก็บขยะชายหาด ครูพาเด็ก ๆ ชมภาพ “ก่อน-หลัง” ร่วมกันในโซเชียล พร้อมคำขอบคุณจากคนในพื้นที่ ทำให้เกิดความภูมิใจ รำเริง และอยากทำต่อ

คำว่าสร้างสรรค์เป็นคำที่ได้ยินกันคุ้นหูจนน่าจะเชื่อได้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังต่างเข้าใจความหมายของคำนี้เป็นอย่างดีแล้วว่า สร้างสรรค์มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ว่า “สร้างให้มีให้เป็นขึ้นหรือเนรมิต” แต่ในทางเทคโนโลยีการศึกษาหมายถึง สิ่งที่มีการทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือการพัฒนาให้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งถ้าหากจะยึดเอาคำว่าพัฒนาเป็นหลักก็ไม่น่าจะผิดตรงไหน แต่คงต้องเปิดโอกาสให้อีกหลายๆ คนพยายามหาความแตกต่างมาอภิปราย อธิบายความหมายของคำเหล่านี้ได้อีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็เป็นเรื่องของความสร้างสรรค์อีกประการหนึ่งเช่นกัน การสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของคนไทยทุกคน คงเป็นเพราะเรารังเกียจคำว่า ชี้แจง หรือ เฉย ๆ เพราะคำว่านี้ทำให้คน ๆ นั้นไม่มีคุณค่า กลายเป็นพรหมลูกฟักหรือมนุษย์พิษ ที่มีชีวิตที่รอวันจะเน่าเปื่อยไปในที่สุดด้วยเหตุนี้เราจึงอยากเห็นการสร้างสรรค์เกิดขึ้นตลอดเวลา และในความรู้สึกของคนทั่วไปก็รู้ว่าถ้าหากมนุษย์สร้างสรรค์อะไรได้ก็必将เกิดผลผลิตจากการสร้างสรรค์เพิ่มพูนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวัสดุสิ่งของหรือแนวคิดในเชิงวิชาการก็ตามสิ่งที่เกิดขึ้นนี้จะให้ประสบการณ์แก่ผู้คนที่ทั้งหลายได้อย่างไม่รู้จบ ในเรื่องการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดเนื้อหาใดๆ ให้แก่ ผู้เรียน จำเป็นต้องบรรจุเนื้อหาทั้งหลายเข้าไปในตัวสื่อการสอนก่อนแล้วจึงส่งต่อไปสู่ผู้เรียน ดังนั้น เทคนิคการเลือกสื่อ การผลิต การใช้สื่อ หากได้เพิ่มการสร้างสรรค์เข้าไปด้วยก็必将เกิดผลลัพธ์ในเชิงนวัตกรรมขึ้นด้วย ซึ่งนวัตกรรมก็เป็นอีกคำหนึ่งที่พูดถึงกันอย่างกว้างขวางในหมู่นักการศึกษาทั้งหลายการสร้างสรรคสื่อการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสื่อเดิม (วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ) ไปสู่สื่อ

ใหม่ก็เป็นการสร้างสรรค์ในระดับหนึ่งที่เป็นสิ่งน่าจะต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นแก่ครูผู้สอนทุกคนเพื่อให้สามารถนำเอาประสบการณ์เหล่านี้ไปสร้างสรรค์สื่อที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดเนื้อหาของครูไปสู่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สื่อ (Media) เป็นช่องทางการสื่อสารที่น่าเสนอเนื้อหาข่าวสารไม่ว่าจะเป็นข่าว ข้อมูลบันเทิงหรือโฆษณาไปสู่ผู้บริโภค การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยี นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบสื่อที่พัฒนาให้ดีขึ้นนับจากสื่อบุคคลที่เปลี่ยนแปลงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสิ่งพิมพ์พัฒนาเป็นรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ คือ สื่อวิทยุและสื่อโทรทัศน์ ในปัจจุบันการพัฒนาระบบเทคโนโลยีไม่หยุดนิ่งสื่ออินเทอร์เน็ตพัฒนาขึ้นมาเพื่อการติดต่อสื่อสารเพิ่มขึ้น ดังนั้นกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบเทคโนโลยีสามารถแบ่งสื่อออกเป็น 6 ประเภท ตามลักษณะของการใช้สื่อเพื่อการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ คือ สื่อแบบดั้งเดิม และสื่อใหม่⁴⁸ 1) สื่อดั้งเดิม (Traditional Media) หมายถึง สื่อที่ผู้ส่งสารทำหน้าที่ส่งสารไปยังผู้รับสารได้ทางเดียวที่ผู้รับสารไม่สามารถติดต่อกลับทางตรงไปยังผู้ส่งสารได้ สามารถแบ่งย่อยได้ดังนี้ สื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารเพียงอย่างเดียว หมายถึง สื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารตัวหนังสือหรือเสียง หรือภาพ ไปอย่างเดียว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ สื่อโทรเลขและสื่อวิทยุ และสื่อที่ทำหน้าที่ส่งสารสองอย่าง คือ ส่งทั้งภาพและเสียงพร้อมกัน ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ สื่อภาพยนตร์ 2) สื่อใหม่ (New media) หมายถึง สื่อที่เอื้อให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารทำหน้าที่ส่งสารและรับสารได้พร้อมกันเป็นการสื่อสารสองทาง และสื่อยังทำหน้าที่ส่งสารได้หลายอย่างรวมกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความไปพร้อมกัน โดยรวมเอาเทคโนโลยีของสื่อดั้งเดิม เข้ากับความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสัมพันธ์ ทำให้สื่อสามารถสื่อสารได้สองทางผ่านทางระบบเครือข่ายและมีศักยภาพเป็นสื่อแบบประสม (Multimedia) ปัจจุบันสื่อใหม่พัฒนาขึ้นหลากหลาย ที่เป็นที่รู้จักและนิยมกันมากขึ้น⁴⁹

2.4.2 ความหมายของสื่อสร้างสรรค์

สื่อใหม่ หมายถึง ระบบการสื่อสารหรือเชื่อมต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ของเครือข่ายระดับโลก ได้แก่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) บริการระดับเวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web : WWW) บริการข้อมูลออนไลน์เชิงพาณิชย์(Commercial on-line Service) เป็นต้น⁵⁰

⁴⁸ พรจิต สมบัติพาณิชย์, “โฆษณาในทศวรรษที่ 2000-2010 : การศึกษาถึงปัจจัยด้านสื่อที่มีต่อรูปแบบโฆษณา” รายงานการวิจัย, (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2547, หน้า 4.

⁴⁹ Burnett, R. and David P. M., Web Theory, (Lodon: Rutledge, 2003), p. 40.

⁵⁰ สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ, การสื่อข่าว: หลักการและเทคนิค, (กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2545).

ความหมายของ "สื่อใหม่" (New Media) หมายถึง ระบบการสื่อสาร หรือระบบที่มีการเชื่อมต่อทางอิเล็กทรอนิกส์ ของเครือข่ายในระดับโลก⁵¹

ความหมายของ สื่อใหม่ (New media) สามารถแยกออกเป็น 3 ประเด็นดังต่อไปนี้

1) Digital Media เป็นการสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วด้วยระบบไฟเบอร์ออปติกเชื่อมต่อข้อมูลผ่านดาวเทียม

2) สื่อซึ่งเป็นสื่อใหม่ที่นอกเหนือจากสื่อพื้นฐานเดิมที่มีอยู่

3) สื่อสร้างสรรค์ขึ้นใหม่เพื่อ Support งานบางอย่าง โดยเน้น Creativity Innovation⁵²

เคนท์ เวอร์ทาม และ เอียน เฟนวิก (Kent Wertime and Ian Fenwick) ได้ให้ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อใหม่(New Media) และการตลาดดิจิทัล และนิยามสื่อใหม่ว่าหมายถึง เนื้อหา (content) ที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล โดยลักษณะสำคัญของเนื้อหาอยู่ในรูปแบบดิจิทัล ประกอบด้วย "อิสระ 5 ประการ" (5 Freedoms) ได้แก่

1) อิสระจากข้อจำกัดด้านเวลา (Freedom from Scheduling) เนื้อหาที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัลทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับและส่งข่าวสารได้ในเวลาที่ตนต้องการ และไม่จำเป็นต้องชมเนื้อหาต่างๆ ตามเวลาที่กำหนด

2) อิสระจากข้อจำกัดด้านพรมแดน (Freedom from Geological Boundaries) เนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลเป็นเนื้อหาที่รับข้อมูลข่าวสารได้ทั่วโลกในเวลาอันรวดเร็วทำให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับ หรือค้นหาข้อมูลข่าวสารจากประเทศใดก็ได้ แล้วแต่ความต้องการของบุคคลแต่ละคน

3) อิสระจากข้อจำกัดด้านขนาด (Freedom to Scale) มีเนื้อหาที่สามารถย่อหรือปรับขยายขนาดหรือเครือข่ายได้ เช่น การปรับเนื้อหาให้เหมาะสมสำหรับการเผยแพร่ทั่วโลก หรือปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงก็ได้

4) อิสระจากข้อจำกัดด้านรูปแบบ (Freedom from Formats) เนื้อหาแบบดิจิทัลไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบ หรือลักษณะที่ตายตัว สื่อดั้งเดิม เช่น สปอร์ตโฆษณามาตรฐานทางโทรทัศน์ถูกกำหนดว่าต้องมีความยาว 30 วินาที สื่อสิ่งพิมพ์ต้องมีครึ่งหน้าหรือเต็มหน้าเป็นต้น แต่สื่อดิจิทัล เช่น ไฟล์วิดีโอภาพที่ถ่ายจากกล้องในโทรศัพท์มือถือแล้วนำไปไว้ในเว็บไซต์จะต้องมีความยาวกี่วินาทีหรือมีความละเอียดของไฟล์เป็นเท่าไรก็ได้ เป็นต้น

⁵¹ Kevin, Kawamoto, 10 Thing should Know about New Media. In The Seminar for Technology Educators, The Freedom Forum Pacific Coast Center San Francisco (2540).

⁵² ธิติพร ชนะชัย, **New Media Challenges : Marketing Communication Through New Media**, [ออนไลน์. แหล่งที่มา:

[http://commarts.hcu.ac.th/images/academic article/nok/new media newchallenges.pdf](http://commarts.hcu.ac.th/images/academic%20article/nok/new%20media%20newchallenges.pdf) [2550].

5) อีสาระจากยุคนักการตลาดสร้างเนื้อหาเข้าสู่ยุคนักบริโภคเริ่มสร้าง และควบคุมเนื้อหาเอง (From Marketer-Driven to Consumer-Initiated, Created and Controlled) ด้วยพัฒนาการเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้เจ้าของสื่อไม่อาจควบคุมการแพร่กระจายของสื่อได้เหมือนอดีต เนื้อหาที่พบในบล็อก (Blog) หรือคลิปวิดีโอในเว็บไซต์ของ YouTube และสื่อผสมใหม่ๆ อาจสร้างสรรค์จากผู้บริโภคคนใดก็ได้ เกิดเป็นเนื้อหาที่สร้างจากผู้บริโภค (Consumer-Created Content) หรือเป็นคำพูดแบบปากต่อปากฉบับออนไลน์ (Online Word-of-Mouth) ที่แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว⁵³

ซึ่งกล่าวได้ว่า สื่อใหม่เป็นสื่อที่ตอบสนองความต้องการสารสนเทศได้ตามความต้องการเปิดรับสารของผู้รับสารมากที่สุด สามารถสร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการบรรจุเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารได้อย่างเป็นระบบ มีการค้นหาข้อมูลที่ต้องการง่ายอันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในงานเผยแพร่ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารได้มากกว่า อีกทั้งยังใช้คุณสมบัติของระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผสมผสานสื่อต่างๆ ที่เรียกว่าสื่อผสมผสาน

2.4.3 ประเภทของสื่อสร้างสรรค์

2.4.3.1 ประเภทของสื่อใหม่

ประเภทของสื่อใหม่ คือ รูปแบบเนื้อหาแบบดิจิทัลที่พบเห็นในปัจจุบัน และมีแนวโน้มว่าจะมีบทบาทสำคัญมากยิ่งขึ้นในอนาคต โดยสื่อใหม่แต่ละประเภทมีความโดดเด่นและแตกต่างกันตามประโยชน์และวัตถุประสงค์ในการใช้สื่อประเภทสื่อใหม่ สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) เว็บไซต์ (Web site)
- 2) อินเทอร์เน็ต (Internet)
- 3) อีเมล (E-mail)
- 4) เทคโนโลยีสำหรับอุปกรณ์พกพาหรือแพลตฟอร์มเคลื่อนที่ (Mobile Platform)
- 5) วิดีโอเกม และโลกเสมือนจริง
- 6) ซีดีรอมมัลติมีเดีย
- 7) ซอฟต์แวร์
- 8) บล็อกและวิกิ
- 9) หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book)
- 10) ตู้ให้บริการสารสนเทศ

⁵³ เคนน์ เวอร์โธม และเอียน เฟนวิก, ฌงลักษณ์ จารุวัฒน์, ประภัสสร วรรณสถิตย์, แพล, เปิดโลกนิวมีเดียและการตลาดดิจิทัล, (กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์, 2551).

11) โทรศัพท์โต้ตอบ

12) อุปกรณ์พกพาหรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ เช่น โทรศัพท์มือถือ พีดีเอ พอดแคสต์

13) นวนิยายแบบข้อความหลายมิติ (Hypertext fiction)⁵⁴

จากนิยามข้างต้น สรุปได้ว่าสื่อใหม่ (New Media) หมายถึง สื่อที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีจากระบบอนาล็อก หรือสื่อดั้งเดิม มาเป็นระบบดิจิทัล ทำหน้าที่ส่งสารได้หลายอย่างรวมกัน คือ ภาพ เสียง และข้อความไปพร้อมกัน เช่น Internet Website E-Book E-mail เป็นต้น และสามารถตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระมากขึ้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะพัฒนาต้นแบบสื่อใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยเลือกพัฒนาเฉพาะสื่อ Mobile Platform

2.4.3.2 ประโยชน์ที่ได้จากสื่อใหม่ (New Media)

จากการศึกษางานวิจัย และบทความ สามารถสรุปประโยชน์ที่ได้จาก สื่อใหม่ (New Media) ดังต่อไปนี้

- 1) สามารถทำให้ค้นหาคำตอบในเรื่องบางอย่างได้ โดยการเปิดหัวข้อไว้ ก็จะมีผู้สนใจและมีความรู้แสดงความคิดเห็นไว้มากมาย
- 2) ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการบริหารข้อมูล
- 3) ช่วยสนับสนุนในการทำ E-Commerce เป็นรูปแบบการค้าบนอินเทอร์เน็ตที่สั่งซื้อสินค้าได้ทันทีโดยไม่ต้องใช้ catalog อีกต่อไป
- 4) สามารถให้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ ไปยังกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายกลุ่มเป้าหมายเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวนมากได้ในระยะเวลาพร้อมๆ กัน
- 5) สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วประเทศและทั่วโลก
- 6) ไม่ต้องเสียค่าเวลา สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์ ไม่ต้องจ่ายค่าเนื้อที่ให้นิตยสาร หนังสือพิมพ์ เพราะเมื่อเทียบค่าใช้จ่ายกับสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร หนังสือพิมพ์และภาพยนตร์แล้วมีอัตราค่อนข้างจะถูกกว่า
- 7) สื่อใหม่ยังเป็นสื่อที่มีความสามารถในการติดต่อ 2 ทาง จึงทำให้ผู้ใช้สามารถโต้ตอบได้ทันที⁵⁵

สรุปได้ว่าการที่นำสื่อใหม่เข้ามาใช้งานในปัจจุบันนั้นจะทำให้สามารถเข้าถึงผู้รับสาร

⁵⁴ ปิยะพร เขตบรรณพต, "พฤติกรรมรับการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อใหม่ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่", รายงานการวิจัย (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553).

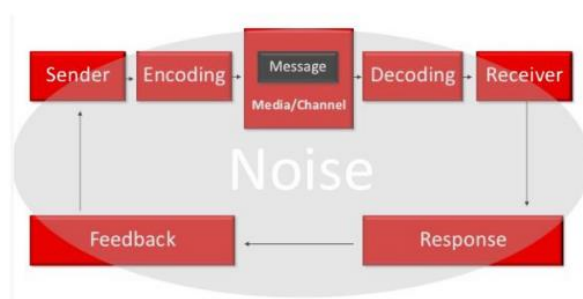
⁵⁵ ขวัญฤทัย สายประดิษฐ์, บทบาทนักประชาสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ตอนที่ 1, พัฒนาเทคนิคศึกษา, 20(65) (2551): 42-51.

ได้มากขึ้น เปิดกว้างให้กับทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารในการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ที่ข้อจำกัดของสื่อแบบเดิมไม่สามารถทำได้ มีความทันสมัยมากขึ้น สามารถโต้ตอบสื่อสารได้แบบ Real-time ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งบุคคลอื่น

2.4.4 กระบวนการ/วิธีการ

กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) โดยทั่วไปเริ่มต้นจากผู้ส่งข่าวสาร (Sender) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมแนวความคิดหรือข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เมื่อต้องการส่งข่าวไปยังผู้รับข่าวสาร ก็จะแปลงแนวความคิดหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องออกมาเป็น ตัวอักษร น้ำเสียง สี การเคลื่อนไหว ฯลฯ ซึ่งเรียกว่าข่าวสาร (Message) จะได้รับการใส่รหัส (Encoding) แล้วส่งไปยังผู้รับข่าวสาร (Receivers) ผ่านสื่อกลาง (Media) ในช่องทางการสื่อสาร (Communication Channels) ประเภทต่างๆ หรืออาจจะถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับข่าวสารโดยตรงก็ได้ ผู้รับข่าวสาร เมื่อได้รับข่าวสารแล้วจะถอดรหัส (Decoding) ตามความเข้าใจและประสบการณ์ในอดีต หรือสภาพแวดล้อมในขณะนั้น และมีปฏิกิริยาตอบสนองกลับไปยังผู้ส่งข่าวสารซึ่งอยู่ในรูปขอความรู้ ความเข้าใจ การตอบรับ การปฏิเสธหรือการนิ่งเงียบก็เป็นได้ ทั้งนี้ข่าวสารที่ถูกส่งจากผู้ส่งข่าวสารอาจจะไม่ถึงผู้รับข่าวสารทั้งหมดก็เป็นได้ หรือข่าวสารอาจถูกบิดเบือนไปเพราะในกระบวนการสื่อสาร ย่อมมีโอกาสเกิดสิ่งรบกวน หรือตัวแทรกแซง (Noise or Interferes) ได้ทุกขั้นตอนของการสื่อสาร

กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) การสื่อสารเป็นกิจกรรมของมนุษย์ ที่ใช้เพื่อถ่ายทอดความคิดแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ทศนคติ และอื่นๆ ร่วมกัน เพื่อให้ มีความเข้าใจและมี อิทธิ พลต่อมนุษย์ ด้วยกัน ดังนั้น การสื่อสารจึงจัดเป็นกระบวนการที่จะถ่ายทอดความคิดและข้อมูลต่างๆ จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน ได้แก่ การให้ ความรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติการให้ ความบันเทิงการบอกเล่าเหตุการณ์ฯ เป็นต้น ซึ่งการสื่อสารจะเกิดขึ้นได้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องนั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร (Communication Process Components)

ภาพที่ 2.2 Communication Process Components

ที่มา: Watjana Poopanee, Communication Process (กระบวนการการสื่อสาร)

กระบวนการสื่อสาร (Communication Process) (Sender) แหล่งสารอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่ม 1) แหล่งสารหรือผู้ส่งสารบุคคลที่อาจทำงานร่วมกันเป็นองค์กรโดยทำหน้าที่สื่อสารโดยการพูด เขียน หรือแสดงกิริยาท่าทางให้บุคคลอื่นหรือองค์กรอื่นๆ ทราบตามเป้าหมายของการสื่อสารครั้งนั้นๆ 2) การใส่รหัสของสาร (Encoding) กระบวนการสื่อสารเริ่มต้นขึ้นเมื่อผู้ส่งข่าวสารเลือกคำสัญลักษณ์ รูปภาพและอื่นๆ เพื่อแสดงถึงข้อความที่จะส่งไปยังผู้รับข่าวสารกระบวนการนี้เรียกว่าการเข้ารหัส (Encoding) ซึ่งเกี่ยวกับการรวบรวมความคิด แนวคิดหรือข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบสัญลักษณ์ เป้าหมายของผู้ส่งข่าวสารคือเพื่อเข้ารหัสข้อความตามวิธีที่จะสามารถเข้าใจได้ โดยผู้รับข่าวสาร 3) ช่อง ทางข่าวสาร (Media/Channel) เป็นเส้นทางหรือ พาหะในการลำเลียงข่าวสารซึ่งอาจอยู่ในรูปของคลื่นแสง คลื่นเสียงหรือสื่อในการสื่อสาร เช่น วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ เป็นต้น โดยปกติข่าวสารจะถูกลำเลียงโดยพาหะต่างๆ ตามรูปแบบและความคงทนของข่าวสาร เช่น ข่าวสารที่เป็นคำพูดอาจถูกลำเลียงได้ ทั้งผ่านความสั่นสะเทือนของมวลอากาศ เป็นการสื่อสารโดยการพูดกันหรือผ่านสายโทรศัพท์ผ่านสายเคเบิลโทรศัพท์ก็ได้ เป็นต้น 4) การถอดรหัส (Decoding) หมายถึง การที่ผู้รับข่าวสารแปลงพลังงานจากสื่อกลางให้กลับไปอยู่ในรูปข่าวสารที่ส่งมาจากผู้ส่งข่าวสาร โดยมีความเข้าใจหรือรหัสตรงกัน 5) ผู้รับสาร (Receiver) ผู้รับสารอาจเป็นบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคล หรืออาจเป็นองค์กร ผู้รับสารจะทำหน้าที่รับข่าวสารได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยในตัวผู้รับสาร อันได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร ซึ่งเป็นความสามารถในการอ่านฟังและแปลความข่าวสารตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ทักษะคิด ความรู้ และระดับของสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับสารเอง 6) การป้อนกลับหรือการสนองตอบ (Response or Feedback) เป็นการแสดงโต้ตอบต่อสารที่ส่งมา และการโต้ตอบซึ่งกันและกัน ผู้รับสารอาจแสดงออกถึงการโต้แย้งหรืออาจสนับสนุนต่อแหล่งสาร ข่าวสาร ตามผลการสื่อสารที่เกิดขึ้น เพื่อให้แหล่งสารหรือผู้รับสารรับรู้ถึงทัศนะของผู้รับสาร การป้อนกลับถือได้ ว่าเป็นตัวประเมินผลสำเร็จของกระบวนการสื่อสารในครั้งนั้นๆ ได้ กล่าวคือถ้ากระบวนการสื่อสารครั้งนั้นประสบผลสำเร็จ การป้อนกลับจะเป็นผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสื่อสาร ถ้าการป้อนกลับไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การสื่อสารกระบวนการสื่อสารครั้งนั้นถือได้ว่าไม่ประสบผลสำเร็จ⁵⁶

2.4.5 การประยุกต์ใช้

ในปัจจุบันมีการนำสื่อไปประยุกต์ใช้ในงานต่างๆ อย่างกว้างขวาง เช่น การเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ การนำเสนอข้อมูล และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น เนื่องจากสามารถนำเสนอเนื้อหาได้ทั้งความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงและวีดิทัศน์ ทำให้ผู้ใช้มีความสะดวกในการใช้ งาน

⁵⁶ Watjana Poopanee, Communication Process (กระบวนการสื่อสาร), [ออนไลน์] แหล่งที่มา:<<https://www.sideshare.net/kingkongzaa/communication-process-ch5>>, [2 ธันวาคม 2566].

สร้างสรรค์งานที่มีคุณภาพ สื่อสารที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้การประยุกต์ใช้สื่อได้รับการพัฒนาออกไป ในวงกว้าง สามารถเผยแพร่ข้อมูลได้กว้างไกลและรวดเร็ว พร้อมกันนี้เทคโนโลยีเครือข่ายไร้สายในปัจจุบันและเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาสามารถรองรับข้อมูลได้หลายรูปแบบ เช่น ข้อความเสียง เสียงเพลง ภาพเคลื่อนไหวรวมทั้งภาพวิดีโอ การประยุกต์ทางการศึกษาสามารถประยุกต์ได้กว้างขวาง ตั้งแต่การเรียนการสอน การสร้างสื่อ การใช้เป็นห้องสมุด การพิมพ์หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1. การใช้เทคโนโลยีพัฒนาระบบการทางปัญญา ระบบคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดในกระบวนการทางปัญญา โดยครูอาจจัดข้อมูลในเรื่องต่างๆ ในวิชาที่สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ แสวงหาข้อมูล นำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นความคิดรวบยอดและใช้คอมพิวเตอร์ช่วยแสดงแผนผังความคิดรวบยอด (Concept Map) โยงเป็นกฎเกณฑ์ หลักการ ซึ่งผู้สอนสามารถจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนฝึกการนำกฎเกณฑ์ หลักการไปประยุกต์ จนสรุปเป็นองค์ความรู้อย่างมีเหตุผลบันทึกสะสมไว้เป็นคลังความรู้ของผู้เรียนต่อไป

2. การใช้เทคโนโลยีพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสามารถออกแบบแผนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสทำโครงการแสวงหาความรู้ตามหลักสูตรเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ลักษณะนี้จะเริ่มต้นด้วยการกำหนดประเด็นเรื่อง ตามมาด้วยการวางแผนกำหนดข้อมูลหรือสาระที่ต้องการ ผู้สอนอาจจัดบัญชีแหล่งข้อมูล ทั้งจากเอกสารสิ่งพิมพ์และจาก Electronic Sources เช่น ชื่อของ Web ต่างๆ ให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล วิเคราะห์สังเคราะห์ เป็นคำตอบ สร้างเป็นองค์ความรู้ต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วย และครูช่วยกำกับผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพที่ต้องการ

การจัดปัจจัยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ ปัจจัยพื้นฐานคือการสร้างความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ให้มีสมรรถนะและจำนวนเพียงพอการใช้งานของผู้เรียน รวมถึงการอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้ตลอดเวลาจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นของการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องเป็นปัจจัยเพิ่มเติมคือ

1. ครูสร้างโอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การที่ครูออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้กระบวนการแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งจากการสังเกตในสถานการณ์จริง การทดลอง การค้นคว้าจากสื่อสิ่งพิมพ์และจากสื่อ Electronic

2. ครูและผู้เรียนจัดทำระบบแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ปัจจัยด้านแหล่งข้อมูลสารสนเทศ (Information Sources) เป็นตัวเสริมที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มคุณค่าของระบบเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ครูและผู้เรียนควรช่วยกันแสวงหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่มีเนื้อหาสาระตรงกับหลักสูตรหรือสนองความสนใจของผู้เรียน

3. สถานศึกษาจัดศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของครูและนักเรียน เรียกว่าห้องสมุดเสมือน (Virtual Library) หรือ E - Library จะมีคุณประโยชน์ในการมีแหล่งข้อมูลสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้าในวิทยาการสาขาต่าง ๆ

4. การบริการของกรมหรือหน่วยงานกลางทางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ กรมต้นสังกัดหรือหน่วยงานกลางด้านเทคโนโลยีควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษาด้วยการบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ

รูปแบบการใช้ ICT เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการแข่งขันการพัฒนาทางด้านซอฟต์แวร์ในปัจจุบัน ส่งผลให้ประเทศต่างๆ นำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการศึกษากันมาก การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction) มีบทบาทและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีรูปแบบการใช้ ICT ดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ "ตลอดเวลา" (Anytime) เวลาใดก็สามารถเรียนรู้ได้ ระยะแรกเริ่มให้นักเรียนสามารถใช้ Computer สืบค้นหาความรู้จากห้องสมุด ซึ่งมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้บริการระบบ Internet

2. เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ "ทุกหนแห่ง" (Anywhere) นักเรียนสามารถเรียนรู้ร่วมกันจากสื่อต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ วิทยทัศน์ โทรทัศน์ CAI และอื่น ๆ

3. การให้ทุกคน (Anyone) ได้เรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพของตน ตั้งแต่ระดับอนุบาลเป็นต้นไป

การใช้ ICT เพื่อการเรียนรู้การเรียนรู้ในปัจจุบันแตกต่างจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนมีโอกาส มีอิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สร้างองค์ความรู้ สร้างทักษะด้วยตนเอง ครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็น ผู้ให้คำแนะนำ นอกจากนี้ทั้งครูและศิษย์สามารถเรียนรู้ไปพร้อมกันได้ การจัดการเรียนที่โรงเรียนดำเนินการได้ในขณะนี้

1. การสอนโดยใช้สื่อ CAI ช่วยสอนให้เกิดการเรียนรู้ตามความสนใจ เช่น วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคม หรือ สปช. วิชาภาษาอังกฤษ

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักสืบค้นวิทยาการใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต จาก E-book จาก E-Library

3. ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนและการค้นคว้าหาความรู้ โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้เล่นเกมการศึกษา (Education Games) ที่ผ่านการวิเคราะห์ของครูผู้รับผิดชอบว่าไม่เป็นพิษภัยต่อผู้เล่น และเป็นการสร้างเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ดีให้กับเด็ก

4. ใช้แผนการสอนแบบ ICT บูรณาการเรียนรู้ในสาระวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และ คอมพิวเตอร์

5. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้

6. ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดระบบและเผยแพร่ความรู้

7. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และภูมิปัญญาชุมชนท้องถิ่น

8. พัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน

ดังนั้น การจะพัฒนาประเทศให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริม พัฒนาโครงสร้าง ICT ให้ครอบคลุมทั่วทุกภาค ทั้งเขตเมือง และชนบท รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ ICT ของประชากร ทั้งในการดำรงชีวิต และในการทำงาน ซึ่งจำเป็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องศึกษา และหาวิธีการที่จะกระตุ้นเพื่อให้ประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการใช้ ICT

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2.5.1 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ (Theories of Communicative Language Teaching (CLT))

Communicative Language Teaching (CLT) เกิดขึ้นปลายทศวรรษ 1970 ในยุโรป เพื่อตอบสนองข้อวิพากษ์ผู้เรียนแม่นไวยากรณ์แต่ “พูดไม่ได้” Richards และ Rodgersระบุว่าภูมิหลังดังกล่าวผลักดันให้การสอนภาษาเคลื่อนจากการฝึก “รูปภาษา” (form-focused) ไปสู่การพัฒนา “สมรรถภาพการสื่อสาร” (communicative competence) อย่างเป็นระบบ⁵⁷

แนวคิดสำคัญสุดของ CLT คือ communicative competence ซึ่ง Hymes เสนอในฐานะความสามารถที่รวมกฎสังคม-วัฒนธรรมเข้ากับกฎไวยากรณ์ ต่อมา Canale และ Swain ขยายออกเป็น 4 องค์ประกอบ – grammatical, sociolinguistic, discourse และ strategic competence⁵⁸ กรอบนี้กลายเป็นรากฐานนิยาม “สมรรถภาพ” ของ CLT ทั่วโลก

⁵⁷ Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press, pp. 153-154.

⁵⁸ Canale, M., & Swain, M., “A theoretical framework for communicative competence”, *Applied Linguistics*, Vol. 1 No. 1 (1980): 1-47.

Richards (2006) อธิบายว่า CLT มอง “ความคล่อง” (fluency) และ “ความเที่ยงตรง” (accuracy) เป็นเป้าหมายคู่ขนาน ไม่ได้ทิ้งไวยากรณ์ หากแต่สอนผ่านการใช้สื่อสารจริง⁵⁹ Littlewood เสริมว่าการรู้โครงสร้างภาษาเป็น เงื่อนไข ของการสื่อสาร ไม่ใช่ จุดจบ⁶⁰

ก่อนหน้านี้ CLT วิธี “ออดิโอลิงกวล” เน้นการสร้างนิสัยพูดถูกต้องผ่านการท่องบทสนทนา และดริลล์ แต่ละประโยคถูกตรวจจนไร้ข้อผิดพลาด Brown ชี้ว่าวิธีนี้เน้น “หลีกเลี่ยงความผิด” มากกว่า “ต่อรองความหมาย” ต่างจาก CLT ที่ให้ผู้เรียนกล้าเสี่ยงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจริง⁶¹

Richards และ Rodgersแจกแจงลักษณะกิจกรรม CLT 3 กลุ่มหลัก: information-gap, opinion-gap และ reasoning-gap ซึ่งล้วนต้อง “ส่ง-รับสารใหม่ให้สำเร็จ” Savignon เสริมว่า “diverse” คือคำสำคัญ กิจกรรมควรหลากหลาย ปรับได้กับทุกบริบท⁶²

ในห้องเรียน CLT ครูผันบทบาทจาก knowledge transmitter เป็น needs analyst และ facilitator ส่วนผู้เรียนเป็น negotiators of meaning พวกเขาต้องร่วมวางแผน เป้าหมาย และประเมินผลกิจกรรม⁶³ Brown เรียกสิ่งนี้ว่า “community of practice” ที่ครูสร้างกรอบให้เกิดการโต้ตอบสูงสุด⁶⁴

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนและใช้กิจกรรมที่หลากหลายเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนและประยุกต์วิธีการสอนให้เหมาะสมกับยุคสมัยหรือสถานการณ์ โดยแนวคิดที่ผู้สอนต้องนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักวิธีต่อไปนี้⁶⁵

⁵⁹ Richards, J. C., *Communicative language teaching today*, (Cambridge University Press, 2006), pp. 2-6.

⁶⁰ Littlewood, W., *Communicative language teaching: An introduction*, (Cambridge University Press, 1981) pp. 1-3.

⁶¹ Brown, H. D., *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*, 3rd ed, (Pearson Education, 2007), p. 80.

⁶² Savignon, S. J., “Communicative language teaching: Linguistic theory and classroom practice”, *Theory Into Practice*, Vol. 26 No. 4 (1987): 235–242.

⁶³ Richards, J. C., *Communicative language teaching today*, (Cambridge University Press, 2006), pp. 14-16.

⁶⁴ Brown, H. D., *Teaching by principles: An interactive approach to language pedagogy*, 3rd ed, (Pearson Education, 2007), p. 81.

⁶⁵ กระทรวงศึกษาธิการ, *แบบฝึกประกอบการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ*, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว, 2545), หน้า 144-145.

1. หลักสูตรภาษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered Language Curriculum)
2. แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)
3. การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Language for Specific Purposes)
4. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Learning)
5. การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
6. การจัดการเรียนการสอนแบบภาษาที่เน้นเนื้อหา (Content-based Instruction)
7. การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)
8. การเรียนรู้จากการทำโครงการ (Project-based Learning)
9. การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน (Task-based Language)
10. การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)
11. วิธีการสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response)
12. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบไฟร์แมทซิสเต็ม (4 MATS Language System)

นอกจากนี้ ยังมีกลวิธีการในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังที่อรชนิดา หวานคง⁶⁶ นำเสนอไว้ โดยประกอบด้วยทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ดังต่อไปนี้

1. ทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะที่ต้องฝึก เช่นเดียวกับการพูด การอ่านและการเขียน ผู้เรียนบางคนคิดว่าการฟังนั้นเป็นทักษะที่ง่ายไม่จำเป็นต้องฝึกฝนก็สามารถฟังได้ การฟังจะมีประโยชน์อย่างยิ่งก็ ต่อเมื่อผู้ฟังรู้จักฟัง สิ่งสำคัญที่สุด สำหรับการฟังคือ ผู้ฟังต้องมีความตั้งใจเพื่อจะฟังให้เข้าใจและ สามารถโต้ตอบกับสิ่งที่ฟังได้ ผู้สอนควรสอนทักษะการฟังให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และเน้นการฟังอย่างหลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฟังเสียงของเจ้าของภาษาและสอนเสียงที่เป็นปัญหา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ครูผู้สอนต้องอธิบายเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการฟังให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการฟังอย่างตั้งใจและประสบ ความสำเร็จในการฟัง สิ่งสำคัญเพื่อการฟังนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ การวัดและไม่

⁶⁶ อรชนิดา หวานคง, “การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 310-313.

เน้นการทดสอบ แต่ควรประเมินความสามารถในการฟังของผู้เรียนในแง่ของการประสบความสำเร็จในการสื่อสาร

ในการสอนทักษะการฟังนี้ โสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ (Audio Visual-Aids) เช่น เครื่องบันทึกเสียง รูปภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมากซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้สอนอาจฝึกการฟังโดยให้ผู้เรียนฟังคำ วลี ประโยค หรือบทสนทนาง่ายๆ สั้นๆ ในห้องปฏิบัติการทางภาษา (Language Laboratory) หรือเรื่องราวที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฟังเสียงเพลงภาษาอังกฤษทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์

การสอนทักษะการฟังเป็นการพัฒนาความสามารถการฟังที่ต้องอาศัยระยะเวลา การฝึกฝนที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่เป็นทักษะที่จะเกิดขึ้นได้เองโดยอัตโนมัติ หน้าที่สำคัญอันหนึ่งของครูผู้สอนภาษาคือ การนำเอาวิธีการหรือเทคนิคที่จะฝึกการฟัง มาสอนผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด โดยมีลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก⁶⁷ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการฟังคำเดี่ยว ฟังวลี และประโยค ซึ่งผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ กันเช่น การปฏิบัติตามคำสั่ง วาดรูป เล่นเกม บอกทิศทางตามแผนที่ ทั้งนี้อาจให้สังเกตการเน้นหนักเบาในคำ และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค
2. การฟังโดยพยายามเชื่อมโยงคำต่างๆ ที่ได้ยินเป็นกลุ่มที่มีความหมายเพื่อให้จำง่ายเช่น พยายามสร้างจินตนาการจากคำเป็นภาพอาจจะเป็นภาพที่สวยงามหรือตลกเพื่อให้จำสิ่งที่ฟังได้นานขึ้นและเกิดความสนใจที่จะฟังต่อไป
3. การฟังเรื่องสั้น ๆ ซึ่งอาจมีคำศัพท์และโครงสร้างที่ผู้เรียนมีความรู้เดิม โดยที่ผู้สอนให้สรุปเหตุการณ์ว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
4. การฟังบทสนทนาหรือข้อความต่าง ๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาที่ใช้อยู่จริง

2. ทักษะการพูด

การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้ และเข้าใจจุดหมายของผู้พูดการพูดเป็นองค์ประกอบสำคัญมากในการเรียนภาษา เนื่องจากการพูดทำให้ทราบว่าผู้พูดใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ๆ หรือไม่ การสอนทักษะการพูดในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนใช้ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องสถานการณ์จริง

⁶⁷ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์, การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532), หน้า 56.

ในการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจวัตถุประสงค์ของตนเองที่จะพูด และผู้สอนต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางภาษาโดยใช้สถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งคำนึงถึงความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ทักษะการพูดไม่ได้ยึดความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เน้นกระบวนการสอนมากกว่ารูปแบบของการสอน สอนจากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติ จัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและให้กำลังใจโดยการชมเชย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

3. ทักษะการอ่าน

ทักษะการอ่านที่สำคัญในการศึกษาทุกระดับ เนื่องจากการเรียนวิชาต่างๆ ทั้งในและนอกห้องเรียนต้องใช้การอ่านเป็นสื่อในการเรียนรู้ โดยเฉพาะในการเรียนภาษาเพราะผู้เรียนมีโอกาสนำทักษะ ฟัง พูด และเขียนน้อยกว่าทักษะการอ่าน ดังนั้น การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำไปสู่การแสวงหาความรู้ทั้งปวง

กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับหลายๆด้าน ครูผู้สอนต้องหากวิธีการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่าน โดยตระหนักถึงกลวิธีการเรียนรู้และจัดประสบการณ์ด้านการฝึกอย่างทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ การสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนควบคุมและกำกับตนเองในด้านการใช้กลวิธีการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน สุมิตรา อังวัฒนกุล⁶⁸ ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมในการสอนอ่าน ดังนี้

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) ผู้สอนต้องหาวิธีสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้แก่ผู้เรียนซึ่งจะมีกิจกรรม เช่น การคาดคะเนเรื่องที่อ่าน การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียงหรือรูปภาพ เป็นต้น

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อหาในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้ เช่น การลำดับเรื่องจากการตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ (Strip Story) การเขียนแผนผังความสัมพันธ์ในเรื่อง (Semantic Mapping) การเติมข้อความลงในแผนผัง (Graphic Organizer) และการเล่าเรื่องโดยสรุป

⁶⁸ สุมิตรา อังวัฒนกุล, กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 178-179.

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมอาจโยงไปสู่ทักษะอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติ เขียนเรื่องหรือโต้ตอบจากจดหมายพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

การอ่านไม่ใช่การสื่อความหมายจากตัวอักษรที่ปรากฏเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน หากผู้อ่านมีความรู้หรือประสบการณ์เดิมในเรื่องที่อ่าน จะช่วยในการแปลความหมายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น หากเรื่องที่อ่านนั้นผู้อ่านไม่เคยพบเห็นมาก่อน ผู้อ่านก็จะต้องใช้ความพยายามในการหาความหมายจากสิ่งที่อ่านมากขึ้นเท่านั้น อาจจะใช้วิธีการเดาจากบริบทหรือสิ่งชี้แนะที่ปรากฏในข้อความซึ่งถ้าผู้อ่านรู้จักนำกลวิธีต่าง ๆ มาใช้ในการอ่านได้อย่างถูกต้อง ผู้อ่านก็จะเข้าใจข้อความได้ดียิ่งขึ้น และทำให้บรรลุจุดประสงค์ในการอ่าน

4. ทักษะการเขียน

การเขียนเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่ปรากฏตามตัวอักษร คำศัพท์ ไวยากรณ์ ที่ได้รับการเรียบเรียงไว้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้เขียนที่จะสื่อสารไปยังผู้อ่าน กล่าวสรุปได้ว่า การเขียนเป็นกระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมา โดยใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรซึ่งผู้เขียนจะต้องเรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามโครงสร้างและไวยากรณ์ของการเขียน เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจ

ไรเมส (Raimes) ได้กล่าวถึงแนวการสอนเขียนไว้ 5 รูปแบบ⁶⁹ คือ

1. แนวการสอนเขียนแบบอิสระ (Free-writing Approach) ในการสอนเขียนวิธีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนเขียนข้อมูลหรือเนื้อหาจนเกิดความคล่องแคล่ว มากกว่าการเน้นรูปแบบงานเขียนและความถูกต้องของการใช้ภาษา กิจกรรมการสอนเขียนจึงอยู่ในรูปของการเขียนเช่น การเขียนบันทึกประจำวัน การเขียนวิธีนี้ผู้เขียนต้องเขียนถ่ายทอดความคิดให้มากที่สุดโดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของหลักไวยากรณ์ กิจกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นการพัฒนาความเชื่อมั่นในการเขียนให้เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงค่อยให้ความสำคัญต่อหลักเกณฑ์การเขียนและการใช้ภาษา

2. แนวการสอนเขียนแบบเน้นรูปแบบอนุเขต (Paragraph-Pattern Approach) การสอนเขียนแนวนี้ เน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา ตลอดจนการเรียบเรียงเนื้อความ โดยการใช้ตัวอย่างงานเขียนมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาในระดับอนุเขต แล้วให้ผู้เรียนเลียนแบบการเขียนอนุเขตชนิดต่างๆ กิจกรรมจึงอยู่ในรูปของการฝึกเขียนประโยค เพื่อรวมเป็นอนุเขต ตลอดจนการฝึกหาประโยคหลัก (Topic Sentence) และประโยคสนับสนุน (Supporting Sentence) ของเนื้อเรื่อง

⁶⁹ Raimes, A., *Techniques in Teaching Writing*, (Oxford: Oxford University Press, 1987), pp. 83-84.

3. แนวการสอนเขียนแบบเน้นการเรียบเรียงไวยากรณ์ และวากยสัมพันธ์ (Grammar Syntax Organization Approach) การสอนจะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ องค์ประกอบที่สำคัญของประโยครูปแบบกริยาและการวางแผนการเขียน โดยเน้นลำดับเหตุการณ์ ก่อนหลัง เป็นต้น โดยเชื่อว่าการเขียนที่ดีเกิดจากความสามารถในการนำองค์ประกอบที่สำคัญของ ภาษามารวมกัน แล้วสื่อความหมายได้

4. แนวการสอนเขียนแบบเน้นการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็น การสอนที่เน้นการคำนึงถึงการสร้างเนื้อหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงให้ความสำคัญต่อ วัตถุประสงค์ในการเขียนและผู้อ่านมาก กิจกรรมจึงอยู่ในรูปของการกำหนดบทบาทหรือคำถาม ที่ว่า ทำไมจึงต้องเขียนและใครเป็นผู้อ่าน โดยกิจกรรมจะมุ่งเน้นและฝึกให้นักเรียนได้เขียน หรือ คำนึงถึงโลกทัศน์ของผู้อ่าน

5. แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Approach) ครูจะสอนให้ นักเรียนให้ความสำคัญต่อคำถามที่ว่า วัตถุประสงค์ในการเขียนคืออะไร ใครคือผู้อ่าน จะเขียน อย่างไร จะเริ่มต้นเขียนอย่างไร โดยในการเขียนนักเรียนจะต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากเพื่อน และครู การสอนเขียนแบบนี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งประสบการณ์ของตนตลอดจน การแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการ เรียนรู้ ในการสอนทักษะเขียนเพื่อการสื่อสารนั้น ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ออก คำสั่ง อธิบายอ่านให้ฟัง บอกให้จด เปลี่ยนมาเป็นชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียน อำนวยความสะดวก จัด กิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมหลายๆ แบบมาประกอบการสอน เพื่อให้เกิดความ สนุกสนานและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

2.5.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับทฤษฎีที่ผู้สอน นำไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและเนื้อหาในการเรียนการสอน ซึ่งสามารถสรุปทฤษฎีได้ ดังนี้⁷⁰

1. วิธีการสอนไวยากรณ์และการแปล (Grammar Translation) เป็นวิธีการสอนที่ เน้นกฎไวยากรณ์และใช้การแปลเป็นสื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. ครูมีบทบาทสำคัญมากที่สุด
2. ครูจะบอก อธิบายกฎเกณฑ์ตลอดจนข้อยกเว้นต่าง ๆ
3. การสอนคำศัพท์ครั้งละหลายคำ บอกคำแปลภาษาไทย และเขียนคำอ่าน

⁷⁰ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, “รายงานการวิจัยเรื่องกลวิธีบางประการในการสอนภาษาไทยแก่ชาว ต่างประเทศ: วิเคราะห์จากแบบเรียนภาษาไทยพื้นฐาน 8 เล่ม”, *วรรณวิทัศน์*, ปีที่ 12 (พฤศจิกายน 2555): 120-123.

4. การเน้นทักษะการอ่าน และการเขียน
5. การเน้นการวัดผลด้านความรู้ ความจำ คำศัพท์ กฎเกณฑ์ ความสามารถในการแปล

6. นักเรียนเป็นผู้รับฟังและจดสิ่งที่ครูบอกลงในสมุด
7. นักเรียนจะต้องท่องจำกฎเกณฑ์ตลอดจนข้อเฉพาะต่าง ๆ ทางไวยากรณ์
8. นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับเกณฑ์ไวยากรณ์นั้น ๆ
9. นักเรียนไม่ได้ฝึกนำคำศัพท์มาใช้ในรูปแบบประโยค

2. วิธีสอนแบบตรง (Direct method) เป็นวิธีการสอนที่เน้นทักษะการฟัง และพูดให้เกิดความเข้าใจก่อน แล้วจึงฝึกทักษะการอ่านและการเขียนโดยมีความเชื่อว่า เมื่อนักเรียนสามารถฟังและพูดได้แล้ว ก็สามารถอ่านและเขียนได้ง่ายและเร็วขึ้น ไม่เน้นไวยากรณ์กฎเกณฑ์มากนัก บทเรียนส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมสนทนา นักเรียนได้ใช้ภาษาเต็มที่ ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. ครูมีบทบาทสำคัญมากที่สุด
2. กระตุ้นให้นักเรียนพูดโต้ตอบ
3. การสร้างสภาพแวดล้อมหรือใช้สื่อที่เอื้อต่อการเรียนการสอน
4. การอธิบายคำศัพท์เป็นภาษาอังกฤษและใช้ตัวอย่างประกอบเป็นของจริง
5. การวัดผล เน้นทักษะการฟัง และพูด เช่นการเขียนตามคำบอก การปฏิบัติ

ตามคำสั่ง

3. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-lingual Method) เป็นวิธีการสอนตามหลักภาษาศาสตร์และวิธีสอนตามแนวโครงสร้าง เป็นการสอนตามหลักธรรมชาติ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน สอนครบองค์ประกอบลำดับจากง่ายไปหายาก ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่เรียนให้แก่ผู้เรียนในการเลียนแบบ ครูจะนำคำศัพท์และประโยคมาสร้างเป็นรูปประโยคให้นักเรียนพูดตามซ้ำ ๆ กัน ในรูปแบบต่างกัน
2. ครูมุ่งเรื่องการฝึกรูปประโยคทางภาษาในห้องเรียนมากกว่าประโยชน์การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน
3. นักเรียนจะต้องฝึกภาษาที่ซ้ำ ๆ
4. นักเรียนเป็นผู้ลอกเลียนแบบ และปฏิบัติตามครูจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยากจนเกิดเป็นนิสัยสามารถพูดได้อย่างอัตโนมัติ

4. วิธีการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory) วิธีการสอนแบบนี้ยึดแนวคิดที่ว่า ภาษาเป็นระบบที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ความเข้าใจ และการแสดงออกทางภาษาขึ้นอยู่กับความเข้าใจ กฎเกณฑ์ เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจรูปแบบของภาษาและความหมายแล้ว ก็จะสามารถใช้ภาษาได้ ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. ครูมุ่งฝึกทักษะทุกด้านตั้งแต่เริ่มสอน โดยไม่จำเป็นต้องฝึกฟังและพูดให้ดีขึ้นแล้วจึงอ่านและเขียน ตามวิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-lingual Method)
2. ครูสอนเนื้อหาแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการที่แตกต่างของนักเรียนที่มีความสามารถในทักษะฟังพูดอ่านเขียนที่แตกต่างกัน
3. การสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ความคิด สติปัญญา และมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ
4. การใช้ภาษาไทยในการช่วยอธิบาย แต่อธิบายในเรื่องการฟังและพูด
5. การวัดและประเมินผลในด้านภาษาของนักเรียนนั้น คือ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาแต่ละขั้นตอน

5. วิธีสอนตามเอกัตภาพ (Individualized Instruction) จากวิวัฒนาการสอนภาษาอังกฤษจะเห็นว่า ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทจากการเป็นผู้รับเพียงฝ่ายเดียวมาเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้นเป็นลำดับ ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. การให้นักเรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคลให้ได้มากที่สุด
3. การเตรียมสื่อการเรียนการสอนไว้ให้
4. การเตรียม สื่อ เอกสาร บทเรียนโปรแกรม ชุดการเรียนรู้ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และแนวคำตอบไว้ให้ ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Method) แนวการสอนแบบนี้ให้ความสำคัญต่อการฟังเพื่อความเข้าใจ เมื่อผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่ฟังอยู่และสามารถปฏิบัติตามได้ก็จะช่วยให้จำได้ดี ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. ในระยะแรกของการเรียนการสอน ผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่เป็นเพียงผู้ฟังและทำตามครู
2. ครูเป็นผู้กำกับพฤติกรรมของนักเรียนทั้งหมด ครูจะเป็นผู้ออกคำสั่งเอง เมื่อถึงระยะเวลาที่สมควรพูดแล้วเรียนอ่านและเขียนต่อไป
3. ภาษาที่นำมาใช้ในการสอนเน้นที่ภาษาพูด เรียนเรื่องโครงสร้างทางไวยากรณ์ และคำศัพท์มากกว่าด้านอื่น ๆ โดยอิงอยู่กับประโยคคำสั่ง
4. นักเรียนจะเข้าใจความหมายได้อย่างชัดเจนจากการแสดงท่าทางของครู
5. ครูทราบได้ทันทีว่า นักเรียนเข้าใจหรือไม่ จากการสังเกตการปฏิบัติตามคำสั่งของนักเรียนเมื่อครูสั่ง
6. ครูต้องทำพร้อมกับนักเรียนในระยะแรก

7. ต้องสั่งจากง่ายไปหายาก

7. วิธีการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) เป็นวิธีการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม รวมพลังความคิดเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหา หาข้อเท็จจริง ลักษณะการสอนดังนี้

1. การฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นกล้าพูด อย่างมีเหตุผล ฝึกการเป็นผู้ฟังที่ดี ฝึกให้เป็นคนมีระเบียบวินัย และอดทนที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2. ครูสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนทำงานว่า สมมุตินักเรียนจะเข้าค่ายพักแรมเป็นเวลา 5 วัน นักเรียนจะต้องเตรียมเครื่องใช้อะไรไปบ้างช่วยกันอภิปราย และสรุปผลออกมาเป็นรายงานส่งครู เป็นต้น

8. วิธีการสอนแบบโครงการ (Project Method) เป็นวิธีที่สอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่ผู้เรียนสนใจ หรือตามที่ครูมอบหมายให้ทำ ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. นักเรียนจะดำเนินการอย่างอิสระ
2. ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะช่วยเหลือและติดตามผลงานของนักเรียนว่าการดำเนินการความก้าวหน้าอุปสรรคการประเมินผลงานใดบ้าง
3. นักเรียนจะมีอิสระในการใช้ภาษาได้อย่างเต็มที่

9. วิธีสอนภาษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) วิธีการสอนแบบนี้มีแนวคิดเน้นกระบวนการกลุ่ม ลักษณะการสอนมีดังนี้

1. การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
2. การเน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละคนร่วมกิจกรรม
4. ครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาด้านภาษาเท่านั้น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. การเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สิ่งที่น่าสนใจเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การฝึกให้ผู้เรียนใช้โครงสร้างประโยค คำศัพท์และเสียง ตามวิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
6. การประเมินผลการเรียนนั้นจะเป็นการทดสอบแบบบูรณาการโดยให้นักเรียนประเมิน

2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการทำคู่มือภาษาอังกฤษ

2.6.1 ความหมายของคู่มือ

คู่มือ (Handbook) เป็นวิธีปฏิบัติงาน/วิธีการทำงาน (Work Instruction) เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดวิธีการทำงานเฉพาะหรือแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเป็นข้อมูลเฉพาะ มีคำแนะนำในการทำงานและรวมทั้งวิธีที่องค์กรใช้ในการปฏิบัติงานโดยละเอียด เป็นเอกสารที่แต่ละหน่วยงานสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานนั้นและใช้เป็นคู่มือสำหรับศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานอีกทั้งยังสามารถปรับปรุงให้สอดคล้องกับระเบียบ วิธีและเทคโนโลยี ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม ความหมายของคู่มือมีผู้ให้คำนิยามไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน⁷¹ ให้ความหมายว่า เป็นสมุดหรือหนังสือที่แต่งขึ้น เพื่อใช้ประกอบเป็นตำราหรืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาเรื่องใดเรื่อง

สุนิตย์ เยนสบาย⁷² ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสืออ้างอิงประเภทหนึ่งจัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมเรื่องราวและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์แนวโน้มเฉพาะด้าน ซึ่งอาจเป็นเรื่องที่น่าสนใจด้านใดด้านหนึ่ง หรือเรื่องในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะอย่างกว้าง ๆ สามารถใช้เป็นคู่มือศึกษาเรื่องที่สนใจได้เป็นอย่างดี หรืออาจใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงาน และใช้เป็นแหล่งอ้างอิงข้อเท็จจริงที่จะตอบคำถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

หลุยซอร์ (Louis Shores)⁷³ ได้ให้ความหมายว่า เป็นหนังสือรวบรวมความรู้เบ็ดเตล็ดและสถิติในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชา เป็นข้อความรู้ขนาดสั้นที่ตอบคำถามเพื่อความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) ได้ทันที เพราะจัดเสนอข้อความรู้ให้ใช้งานง่าย

ปรีชา ช่างขวัญยืน⁷⁴ ได้อธิบายความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่กับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ให้แนวทางปฏิบัติกับผู้ที่สามารถกระทำกับสิ่งนั้นให้บรรลุเป้าหมายในตนเองเดียวกัน

⁷¹ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2530), หน้า 191.

⁷² สุนิตย์ เยนสบาย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2543), หน้า 97.

⁷³ Louis Shores, Basic Reference Sources, (Chicago: American Library Association, 1954), p. 137.

⁷⁴ ปรีชา ช่างขวัญยืน, เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 127.

โดยสรุป คู่มือจึงเป็นหนังสือ ตำรา เอกสารแนะนำหรือสื่อที่ผลิตที่ผลิตขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้ได้ทำความเข้าใจ มีเนื้อหาสาระสั้น ๆ ง่ายต่อการปฏิบัติตาม ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมและประกอบการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดสามารถ

2.6.2 ประเภทของคู่มือ

ปรีชา ช้างขวัญยืน⁷⁵ กล่าวถึงประเภทของคู่มือไว้ 3 ประเภทหลัก ดังนี้

1. คู่มือครู (Teacher's manual handbook) เป็นหนังสือที่ให้แนวทาง และให้คำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ ปกติแล้วมักใช้ควบคู่กับตำราเรียนหรือหนังสือเรียน

2. คู่มือผู้เรียน (Student's Manual or Workbook) คือ หนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราที่เรียนปกติจะประกอบด้วยสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหาหรือคำถามที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบ และการทดสอบ ปัจจุบันคู่มือผู้เรียนไม่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับหนังสือตำราเท่านั้น แต่อาจจะใช้เป็นคู่มือสำหรับการศึกษาควบคู่ไปกับสื่ออื่น ๆ ที่ทำหน้าที่แทนครู เช่น บทเรียนทางไกล บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความรู้ เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่านโดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

ส่วนสุนิตย์ เย็นสบาย⁷⁶ ได้จำแนกประเภทของคู่มือไว้ 4 ประเภทหลัก ดังนี้

1. คู่มือช่วยปฏิบัติงาน เป็นหนังสือที่ทำหน้าที่แนะแนวทาง แนะนำ เช่น หนังสือ แนะนำอาชีพ คู่มือเลี้ยวสัตว์ คู่มือซ่อมรถ เป็นต้น

2. หนังสือรวบรวมความรู้เบ็ดเตล็ด ซึ่งเป็นการอธิบายในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น หนังสือสิ่งแรกในเมืองไทย

3. หนังสือคู่มือ เป็นหนังสือที่ให้คำอธิบายและตีความหมายของเรื่องราวของเนื้อหาวิชาใดวิชาหนึ่ง ในแง่มุมหลาย ๆ ด้าน

4. หนังสือที่ให้เรื่องราวหรือเนื้อหาสำคัญโดยย่อ เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเฉพาะเรื่อง

อำนาจ เถาตระกูล⁷⁷ จำแนกประเภทของคู่มือไว้ 3 ประเภท คือ

⁷⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 127-132.

⁷⁶ สุนิตย์ เย็นสบาย, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2543), หน้า 97.

⁷⁷ อำนาจ เถาตระกูล, คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา, (เชียงใหม่: เอมพันธ์, 2541), หน้า 8-10.

1. คู่มือหลักสูตรเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดและข้อเสนอแนะแก่ผู้ใช้หลักสูตรสามารถเข้าใจแนวทางการใช้แลข้อพึงปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้นำหลักสูตรไปใช้ตามเจตนารมณ์นั้น ๆ

2. คู่มือการฝึกงานเป็นเอกสารที่เสนอแนวทางปฏิบัติกรฝึกงานของผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ รวมทั้งให้ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้มีแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. คู่มือนักเรียนเป็นเอกสารแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาแห่งนี้ โดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลของสถานศึกษา อาคารที่ตั้ง กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติสิทธิประโยชน์สิ่งที่เป็นบริการ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่นักเรียนจะได้รับ

2.6.3 แนวทางการจัดทำคู่มือ

ปรีชา ช่างขวัญยืน⁷⁸ ได้กล่าวว่า การเขียนคู่มือต้องเป็นแนวปฏิบัติเป็นสำคัญ ส่วนวิธีการจัดกิจกรรมนั้นจะต้องเขียนให้ละเอียดที่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้ และควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อให้ช่วยปฏิบัติตามขั้นตอนต่างได้ง่าย การเขียนคู่มือที่ดีต้องมีความชัดเจนและรายละเอียดครอบคลุมประเด็นที่น่าสงสัยไว้ เพราะผู้อ่านจะไม่มีโอกาสซักถามผู้เขียนในประเด็นที่สงสัยได้ การเขียนคู่มือควรครอบคลุมประเด็น ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้อะไรบ้าง
3. คู่มือควรมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ได้อย่างไร มีประโยชน์อะไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้เครื่องมือ เพื่อให้การใช้คู่มือมีประสิทธิภาพสูงสุด
5. มีส่วนที่แนะนำให้ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งที่จำเป็นตามคู่มือแนะนำ
6. ควรมีส่วนให้คำแนะนำผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
7. เนื้อหาสาระควรมีความถูกต้อง สามารถให้ผู้ใช้คู่มือในการทำสิ่งนั้นได้สำเร็จได้แก่

7.1 มีข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอจะช่วยให้ผู้ใช้สามารถในการทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ

7.2 ต้องเรียงลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมจึงจะช่วยให้ผู้ใช้ทำสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ประหยัด

⁷⁸ ปรีชา ช่างขวัญยืน, เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา, หน้า 132-134.

7.3 สามารถใช้ภาษาสื่อให้ผู้เข้าใจตรงกับผู้เขียน ไม่คลุมเครือหรือทำให้เกิดการเข้าใจผิด ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หากสิ่งใดยุ่งยากซับซ้อนควรใช้เทคนิคอื่น ๆ เช่น ภาพตาราง การยกตัวอย่าง การใช้สีจำแนก เป็นต้น

7.4 ควรแนะนำเคล็ดลับหรือเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้ใช้กระทำสิ่งนั้น ๆ ได้ซึ่งข้อมูลนี้จะมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

7.5 ควรมีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้อ่านหรือปฏิบัติทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่านหรือปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ

8. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้เครื่องมือได้สะดวก เช่น การจัดรูปแบบ ขนาดการเลือกตัวอักษร ขนาดตัวอักษร การใช้ตัวดำ การใช้สี การใช้ภาพ การใช้การตีกรอบเน้นข้อความ บางตอน เป็นต้น

9. ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อ ชมรม รายชื่อสถาบัน รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

2.6.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี

คู่มือที่ดีควรเป็นคู่มือที่ผู้ใช้นำไปใช้แล้วแล้วสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการ นักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของคู่มือที่ดีไว้ ดังนี้

ปรีชา ช่างขวัญยืน⁷⁹ ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะของคู่มือว่า ต้องมีความชัดเจนและให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจถูกต้อง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใครและใคร เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ใช้อะไรบ้าง คู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ได้ประโยชน์อะไรบ้าง ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุอุปกรณ์มีส่วนที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้อ่านหรือปฏิบัติทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านหรือปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ และเว้นที่ว่างสำหรับผู้ใช้อ่านในการเขียนคำตอบ รวมถึงคำถาม หรือแนวในการตอบใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดรูปแบบ ขนาดการเลือกตัวอักษร การใช้คำ การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอนและการใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม รายชื่อ ชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบันและรายชื่อบุคคลในทำนองเดียวกัน

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธ์⁸⁰ ได้อธิบายกับลักษณะคู่มือที่ดีไว้ 3 ด้าน ได้แก่

⁷⁹ อ่างแล้ว, ปรีชา ช่างขวัญยืน, *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*, หน้า 159-160.

⁸⁰ ศิริบุญ จงวุฒิเวศน์ และมาเรียม นิลพันธ์, *รายการวิจัยการศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน* *อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม*, (นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542), หน้า 17-18.

ด้านแรก คือ ด้านเนื้อหา รายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเนื้อหาที่ศึกษาและไม่ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา ข้อมูลที่อยู่ในคู่มือนั้นสามารถประยุกต์ใช้ได้เนื้อหาที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้อ้างอิง ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อเข้าใจง่าย และควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ

ด้านที่สอง คือ รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ควรมีขนาด ตัวโตและรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่าย เหมาะสมกับผู้ใช่ ควรมีรูปภาพประกอบลักษณะการจัดรูปเล่มทำให้น่าสนใจ ใช้ภาษาให้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้ใช้ระบบการนำเสนอควรเป็นจากง่ายไปหายากเป็นเรื่อง ๆ ให้ชัดเจน

ด้านที่สาม คือ ด้านการนำไปใช้ควรระบุขั้นตอนวิธีการให้ชัดเจน มีแผนภูมิ มีตารางมีตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีข้อมูลสามารถใช้เพื่อประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวก บอกสิทธิประโยชน์และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

2.6.5 วัตถุประสงค์ของคู่มือ

เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์⁸¹ ศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคการเขียนคู่มือการปฏิบัติงานมีวัตถุประสงค์ของการจัดทำคู่มือไว้ ดังนี้

- 1) เพื่อให้การปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นระบบและมีมาตรฐานเดียวกัน ได้ผลลัพธ์ที่เหมือนกันและคงที่
- 2) ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ใช้บริการทราบ และเข้าใจว่าควรทำอะไรก่อนและหลังเพราะจะแสดงถึงลำดับขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน (Flow of Steps)
- 3) ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ใช้บริการทราบว่า ควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อใด กับใคร เพราะจะระบุรายละเอียดอย่างครบถ้วน
- 4) เพื่อให้การปฏิบัติงานสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายขององค์กร เพราะถ้าผ่านการพิจารณา ทบทวน และอนุมัติแล้ว และมีการแสดงวัตถุประสงค์ในการจัดทำอย่างชัดเจน
- 5) เพื่อให้ผู้บริหารติดตามงานได้ทุกขั้นตอน เพราะมีการแจกจ่ายไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกคน และจัดเก็บไว้อ้างอิง
- 6) เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรม เพราะช่วยสร้างความเข้าใจที่ชัดเจน และระบุรายละเอียดได้ครบถ้วน เพราะในบางกระบวนการอาจจะมีพนักงานมากหรือเข้าใหม่อยู่ตลอดเวลา จึงป้องกันการงานที่ไม่เหมือนกัน

⁸¹ เรื่องชัย จรุงศิริวัฒน์, การสร้างและพัฒนาคู่มือจากการปฏิบัติงาน, เอกสารประกอบการอบรม, วันที่ 20 มกราคม 2553, (ขอนแก่น: สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น), หน้า 14.

7) ใช้เป็นสื่อในการประสานงาน เพราะมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงาน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาเกิดขึ้นสามารถใช้ในการประชุม หรือประสานงานร่วมกัน

8) ใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการทำงาน

9) ได้งานที่มีคุณภาพตามที่กำหนด

10) ผู้ปฏิบัติงานไม่เกิดความสับสน

11) แต่ละหน่วยงานรู้งานซึ่งกันและกัน

12) บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่สามารถทำงานแทนกันได้

13) สามารถเริ่มปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็วเมื่อมีการโยกย้ายตำแหน่ง

14) ลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อน

15) ลดข้อผิดพลาดจากการทำงานที่ไม่เป็นระบบ

16) ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงาน

17) ช่วยให้เกิดความสม่ำเสมอในการปฏิบัติงาน

18) ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในการทำงาน

19) ช่วยลดการตอบคำถาม

20) ช่วยให้การทำงานเป็นมืออาชีพ

21) ช่วยในการออกแบบระบบงานใหม่และปรับปรุงงาน

2.6.6 กระบวนการขั้นตอนในการพัฒนาคู่มือ

จากเอกสารการสอนชุดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์⁸² ได้กล่าวว่า สิ่งพิมพ์ทั่วไปมีกระบวนการผลิต ดังนี้

1. การเขียนต้นฉบับ ซึ่งการเขียนต้นฉบับที่ดี ผู้เขียนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนเป็นอย่างดี กำหนดแนวทางการเขียนอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยการวางโครงเรื่องอย่างเป็นระบบและเลือกใช้วิธีการเขียนหรือภาษาให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์เรื่องราวที่จะนำมาเขียนให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์หรือจะมุ่งหมายที่กำหนด สิ่งที่จะต้องพิจารณาในการวิเคราะห์เรื่อง ได้แก่

1.1 การพิจารณาของเขตของเนื้อหาสาระ เพื่อกำหนดขอบเขตและประเด็นต่าง ๆ และพยายามกำหนดเนื้อหาให้อยู่ในขอบเขตจำกัด

1.2 การพิจารณาวัตถุประสงค์ เพื่อจะได้กำหนดรูปแบบภาษา วิธีการเขียนและ

⁸² มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์, ใน เอกสารประกอบชุดวิชา เทคโนโลยีทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: วितถรณ์การพิมพ์, 2528), หน้า 436-493.

เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

1.3 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะเขียนโครงข่ายได้ ผู้เขียนมีความจำเป็นต้องมีความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนเสียก่อน ดังนั้น ผู้เขียนจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลให้มากที่สุด

1.4 การจัดระเบียบความรู้และความคิด ในขั้นนี้ผู้เขียนจะต้องนำความรู้ ความคิดที่ได้รวบรวมไว้มาจำแนกแยกแยะเป็นหมวดหมู่ โดยกำหนดประเด็นเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ตามประเด็นหลักของเรื่องก่อน

1.5 การเขียนโครงเรื่อง การเขียนโครงเรื่องอาจเขียนได้ 2 แบบ คือ เขียนในรูปหัวข้อ ซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นมาเขียนเป็นคำหรือวลีสั้น ๆ และการเขียนในรูปประโยค ซึ่งเป็นการนำเอาประเด็นมาเขียนเป็นประโยค ที่มีใจความสมบูรณ์

2. การตรวจแก้ไขต้นฉบับ จะต้องยึดถือรูปแบบของสื่อเป็นหลัก ในการพิจารณาต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เหมาะสมกับผู้อ่านสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการผลิต ลักษณะของภาษาจะต้องคงเส้นคงวาและเหมาะสมกับประเภทของสื่อ

3. การเตรียมต้นฉบับเพื่อการจัดพิมพ์ จะต้องตรวจสอบจัดเตรียมต้นฉบับ ทั้งที่เป็นเนื้อความและเป็นภาพรวมทั้งต้องกำหนดรายละเอียดในการพิมพ์ให้เรียบร้อย

4. การจัดพิมพ์เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ และแต่ละขั้นตอนของการพิมพ์จะมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และทุกขั้นตอนมีความสำคัญเท่ากันหมด สิ่งพิมพ์จะมีราคาแพงหรือถูกขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้วัสดุและเทคนิคที่เหมาะสม

2.6.7 การสร้างหน่วยการเรียนรู้และคู่มือภาษาอังกฤษ

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ⁸³ ได้กล่าวถึงการสร้างคู่มือครู: การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการทำโครงงาน (Creating a Teaching Manual for Project-based English Language Instruction) โดยแบ่งการศึกษาไว้ 2 หัวข้อ ดังนี้

1. หน่วยการเรียนรู้โครงงานภาษาอังกฤษ The Reading Guide ซึ่งพบว่า ต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คือ เนื้อหา ซึ่งมีส่วนประกอบย่อย 6 ส่วน คือ (1) ความนำ ที่แนะนำผู้เรียนเกี่ยวกับโครงงานที่จะทำ (2) งานที่ทำ (Task) ที่ระบุผลผลิตของโครงงาน (3) จุดมุ่งหมายของ

⁸³ พวงเพ็ญ อินทรประวัติ, การสร้างคู่มือครู: การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการทำโครงงาน, (นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2553), หน้า 75-97.

หน่วยการเรียนรู้ (4) กรอบโครงสร้างของโครงการที่ระบุรายละเอียดของงานย่อย ๆ ของโครงการ (5) ตัวอย่างผลผลิตของโครงการ (6) ลำดับขั้นตอนการทำโครงการ

ส่วนที่ 2 คือ บทเรียนแทรก (Mini-lessons) จำนวน 16 บท จำแนกเป็นเนื้อหาภาษาหรือไวยากรณ์ 5 บท การสอนกลวิธีการอ่าน 9 บท และและการนำเสนอผลงาน 2 บท

ส่วนที่ 3 คือ ใบงาน (Worksheets) จำนวน 12 ชุด

ส่วนที่ 4 คือ แบบประเมิน มีจำนวน 7 ชุด

2. คู่มือครูในโครงการภาษาอังกฤษ ที่ใช้ควบคู่กันกับหน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ มีเนื้อหา 7 หัวข้อ คือ

1) จุดมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษ

2) การสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ก) ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ

ข) การสอนผู้เรียนที่ประสบปัญหาในการอ่าน

ค) กลวิธีการอ่านภาษาอังกฤษ

3) โครงการภาษาอังกฤษ

ก) การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการทำโครงการภาษาอังกฤษคืออะไร

ข) ความแตกต่างของการสอนโดยการทำโครงการกับการสอนที่มีครูเป็น

ศูนย์กลาง

ค) บทบาทของผู้เรียนและครูในการทำโครงการ

ง) ประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการทำโครงการภาษาอังกฤษ

4) หน่วยการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ: The Reading Guide

ก) เนื้อหา

ข) บทเรียนแทรก

ค) ใบงาน

ง) แบบประเมิน

5) แนวทางการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการทำโครงการ

ก) การกำหนดจุดเน้นของบทเรียน

ข) แนวทางในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

ค) การร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้

ง) การทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6) แผนการสอน

ก) แนวคิดหลักของการวางแผนการสอน

ข) ลำดับขั้นตอนการสอนการทำโครงการภาษาอังกฤษ

ค) โครงร่างของแผนการสอน

ง) ตัวอย่างรายละเอียดของแผนการสอน

7) บรรณานุกรม

ทั้งหน่วยการเรียนรู้และคู่มือครูในโครงการภาษาอังกฤษ มีลักษณะเฉพาะที่สามารถสรุปเป็น 3 ด้าน คือ

ด้านแรก คือ ผู้เรียนที่มีบทบาทเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งที่เป็นกิจกรรมกลุ่มย่อยและรายบุคคล ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องใช้กระบวนการคิดในระดับสูง (Bloom Taxonomy)

ด้านที่สอง คือ งานที่ทำ (Tasks) มีลักษณะเฉพาะดังนี้ คือ มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชาตามหลักสูตร มีคำถามแกน (Essential questions) มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง มีผลผลิตของโครงการ มีการใช้เทคโนโลยี และมีการประเมินผลรายทาง (Formative) และปลายทาง (Summative)

ด้านที่สาม คือ ครูต้องใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและต้องใช้ตัวช่วย คือ บทเรียนแทรกและข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องโดยตลอดการทำโครงการ

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ramingwong (2024) ได้ศึกษาเรื่อง “Knowledge Management and Product Development in Karen Weaving using Natural Dyes: A Case Study of Ban Mae Khong Sai” งานวิจัยเชิงกรณีศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์การจัดการองค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอสีธรรมชาติของกลุ่มทอผ้าปาเกอะญอบ้านแม่ฮ่องทราย อ.เชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ นักวิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการประชุมเชิงปฏิบัติการกับช่างทอผู้นำชุมชน และผู้เชี่ยวชาญภายนอก รวม 35 คน ตลอด 12 เดือน ผลการศึกษาชี้ว่ากระบวนการจัดการความรู้ภายในชุมชนยังคงกระจายตัว เน้นการสอนแบบปากต่อปาก และขาดกลไกจัดเก็บองค์ความรู้เป็นระบบ แม้จะมีคลังวัตถุดิบพืชย้อมสีมากถึง 52 ชนิด แต่ยังขาดข้อมูลคุณสมบัติเชิงวิทยาศาสตร์ นักวิจัยจึงพัฒนารูปแบบ “วงจร KM-PD” สี่ขั้น ได้แก่ (1) เก็บรวบรวมสูตรย้อมสีท้องถิ่นในฐานข้อมูลดิจิทัล (2) ทดสอบเสถียรภาพสีและความเป็นพิษระดับแล็บ (3) ออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมกับนักออกแบบสมัยใหม่ และ (4) สร้างตลาดออนไลน์สำหรับสิ่งทอสีธรรมชาติ ผลลัพธ์นำไปสู่การเพิ่มมูลค่าสินค้าเฉลี่ย 27 % และสร้างรายได้เสริมให้ครัวเรือนทอผ้า 37 ครัวเรือนภายใน 6 เดือนหลังจบโครงการ ข้อเสนอแนะหลักคือรัฐควรสนับสนุนทุนวิจัยต่อเนื่อง

เพื่อยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้สืบทอดมรดกชาติระดับภูมิภาค และพัฒนาแพลตฟอร์มความรู้ออนไลน์สองภาษาเพื่อขยายตลาดต่างประเทศ⁸⁴

Charoen-amornkitt & Bussracumpakorn (2023) ได้ศึกษาเรื่อง “Cultural Knowledge Transfer of the Inherited Karen Backstrap Weaving for the 4th Generation of a Pwo Karen Community” บทความนี้ศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาทอผ้าเอว (back-strap weaving) ในชุมชนปกากะญอ ยะงามกัถเหนือ จ.เพชรบุรี โดยเน้นความท้าทายในการสืบสานสู่คนรุ่น 4 (เด็ก-เยาวชน) ทีมวิจัยใช้สัมภาษณ์เชิงลึก 15 ราย และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงธีม นำกรอบ SMCR ของ Berlo และ SECI ของ Nonaka มาวิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร/จัดการความรู้ พบว่าสื่อการสอนและแรงจูงใจเชิงจิตวิทยาขาดความร่วมมือ ขณะที่กลุ่มเยาวชนรู้สึก “อับอาย” เครื่องแต่งกายชนเผ่าและมรดกอัตลักษณ์เป็นภาระ งานวิจัยพัฒนายุทธศาสตร์ คือ (ก) internal treatment—สร้างครอบครัวเรียนรู้และชมรมทอผ้าในโรงเรียนหมู่บ้านเพื่อปลูกฝังความภาคภูมิใจ (B) external treatment—ใช้สื่อสังคมและกิจกรรมเชิงประสบการณ์ (weaving-experience tours) ให้เกิดคุณค่าทางการตลาดควบคู่อนุรักษ์ วงจรนี้ช่วยเพิ่มผู้เรียนทอผ้ารุ่นใหม่จาก 5 เป็น 18 คนภายใน ปีแรก และสร้างคลังวิดีโอ/คู่มือสองภาษาเพื่อเก็บความรู้ช่างทอสูงวัย⁸⁵

Ayuttacorn (2024) ได้ศึกษาเรื่อง “Community Forest Management and the Resilience of Karen Indigenous Knowledge in Northern Thailand” บทความในวารสาร Environmental Management สำรวจการจัดการป่าชุมชนใน 5 หมู่บ้านปกากะญอ จังหวัดเชียงใหม่-เชียงราย-ลำปาง โดยใช้การสัมภาษณ์ 17 ราย และ FGD 5 ครั้ง งานชี้ว่าโมเดล CFM ผสาน Payment for Environmental Services (PES) ทำให้ชุมชนสร้างเงินกองทุนอนุรักษ์และสวัสดิการ และเสริมทุนสังคมผ่านเครือข่ายกับ NGO ภาคธุรกิจและรัฐ ความรู้ป่า (เช่น การทำไร่หมุนเวียน การคัดเลือกพันธุ์ไม้) กลายเป็นทุนวัฒนธรรมที่ถูกยกเป็น “นวัตกรรมพิทักษ์ป่า” ช่วยท้าทายแนวคิดอนุรักษ์เชิงสั่งการของรัฐ ผลสำคัญคือ PES กระตุ้นการเรียนรู้ระหว่างรุ่น และลดแรงกดดันให้ชุมชนอพยพออกจากพื้นที่อนุรักษ์ งานเสนอให้กรมป่าไม้ยอมรับแนว

⁸⁴ Ramingwong, P., “Knowledge management and product development in Karen weaving using natural dyes: A case study of Ban Mae Khong Sai, Chiang Dao District, Chiang Mai Province”, *Dhammathas Academic Journal*, Vol. 24 No. 3 (2024): 311-324.

⁸⁵ Charoen-amornkitt, S., & Bussracumpakorn, C. *Cultural knowledge transfer of the inherited Karen backstrap weaving for the 4th generation of a Pwo Karen community* [Conference paper]. INTC 2023. (Mimeographed)

co-management อย่างเป็นทางการ และบูรณาการความรู้ชนเผ่าในยุทธศาสตร์ Net-Zero ของไทย⁸⁶

Aguirre & Lopez (2023) ได้ศึกษาเรื่อง “Schooling, Identity and Nationhood: Karen Mother-Tongue-Based Education in the Thai–Burmese Border Region” งานวิจัยในวารสาร Social Sciences วิเคราะห์ 4 โรงเรียนชายแดนแม่ฮ่องสอนที่ใช้การสอนแบบ MTB-MLE (ไทย-พม่า หรือ ส่วย) ผ่านเอกสารนโยบาย การสังเกตชั้นเรียน และสัมภาษณ์ครู-ผู้ปกครอง-นักเรียน 60 ราย ผลสะท้อนว่า MTB-MLE ช่วยลดช่องว่างผลสัมฤทธิ์ระหว่างนักเรียนปกากะญอกับนักเรียนไทยหลัก และส่งเสริมอัตลักษณ์ท้องถิ่น แต่ยังเผชิญข้อจำกัดเรื่องงบประมาณ สื่อการสอนสองภาษา และการย้ายครูบ่อยครั้ง ผู้เขียนเสนอโมเดล “Border Pedagogy 2.0” ที่รวมสื่อดิจิทัล StoryWeaver และเครือข่ายครูข้ามพรมแดน เพื่อตอบโจทย์สมรรถนะภาษาอังกฤษในยุค ASEAN พร้อมอนุรักษ์ภาษาแม่⁸⁷

Kaewsangsai et al. (2024) ได้ศึกษาเรื่อง “Diversity of Plant Colorant Species in a Biodiversity Hotspot in Northern Thailand” บทความรื้อข้อมูลสีย้อมพืช 104 ชนิด จาก 42 แหล่งอ้างอิงที่ครอบคลุม 10 กลุ่มชาติพันธุ์ภาคเหนือ (รวมปกากะญอ) ซึ่งว่าสายพันธุ์ Fabaceae ถูกใช้มากที่สุด และ Strobilanthes cusia มี UV สูงสุด งานคำนวณ Jaccard’s Index เปรียบเทียบความคล้ายคลึงสูตรย้อมสีระหว่างชนเผ่า พบว่าปกากะญอมีความหลากหลายชนิดพืชสูงและใช้วิธีต้มร้อนเป็นหลัก บทความเสนอให้สนับสนุนการทดสอบเสถียรภาพสีและมาตรฐานความปลอดภัยเชิงอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพส่งออกสิ่งทอภูมิปัญญา⁸⁸

Hausknecht et al. (2021) ได้ศึกษาเรื่อง “Sharing Indigenous Knowledge through Intergenerational Digital Storytelling” โครงการ CBPR ในชุมชน First Nations แคนาดา พัฒนาเวิร์กช็อป 10 เซสชัน จับคู่ Elders 13 คนกับนักเรียนเกรด 6–7 จำนวน 31 คน เพื่อสร้างสตอรี่ดิจิทัล ผลการประเมินเชิงคุณภาพพบว่า เด็กเพิ่มพูนความรู้วัฒนธรรม ทักษะสื่อ

⁸⁶ Ayuttacorn, A., “Community forest management and the resilience of Karen indigenous knowledge in northern Thailand”. **Environmental Management**. Vol. 74 No. 5 (2024): 1006-1019.

⁸⁷ Aguirre, M., & Lopez, V., “Schooling, identity and nationhood: Karen mother-tongue-based education in the Thai–Burmese border region”, **Social Sciences**, Vol. 12 No. 4 (2023): 185.

⁸⁸ Kaewsangsai, S., Panyadee, P., Panya, A., Pandith, H., Wangpakapattanawong, P., Balslev, H., & Inta, A., “Diversity of plant colorant species in a biodiversity hotspot in northern Thailand”, **Diversity**, Vol. 16 No. 4 (2024): 194.

ดิจิทัล และสร้างสายสัมพันธ์กับผู้สูงวัย ในขณะที่ Elders รับรู้ถึงความทรงจำเชิงภาษาถิ่นและการเล่าสืบทอดถูกเก็บรักษาในรูปแบบผสม โมเดลชี้ให้เห็นการ “แลกเปลี่ยนบทบาท” ผู้เรียนเป็นผู้ผลิตเนื้อหา ผู้เฒ่าเป็นผู้ให้สาร จุดอ่อนคือช่วงเวลาดำเนินงานสั้น ข้อเสนอแนะคือขยายหลักสูตรตลอดปีและบูรณาการภาษาเครือ Carrier ในงานดิจิทัล เพื่อฟื้นฟูภาษาที่เสี่ยงสูญหาย⁸⁹

Hill (2020) ได้ศึกษาเรื่อง “The Pedagogical Practices of Māori Partial-Immersion Bilingual Programmes in Aotearoa/New Zealand” บทความสำรวจโปรแกรมชั้นเรียนระดับ 2 (MLE 51–80 %) จำนวน 44 แห่งทั่วนิวซีแลนด์ ด้วยแบบสอบถามและสัมภาษณ์ครูภาษาเมารี พบว่าครูพัฒนากลยุทธ์สลับภาษายืดหยุ่นเพื่อปรับให้เข้ากับบริบท แต่ยังขาดทรัพยากรและการพัฒนาศักยภาพภาษาเมารีเชิงลึก ผลกระทบของนโยบายกลมกลืน (assimilationist) ยังคงจำกัดการสนับสนุนระบบ ส่งผลต่อผลลัพธ์ความสามารถสองภาษา นักวิจัยเสนอให้รัฐบาลเพิ่มทุนฝึกอบรมและจัดทำรอบประเมินเฉพาะสำหรับโปรแกรม Level 2 เพื่อยกระดับคุณภาพและความยั่งยืน⁹⁰

Boboc et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง “Augmented Reality in Cultural Heritage: An Overview of the Last Decade of Applications” รีวิววรรณกรรมเชิงวิชาการว่า 1,200 บทความ (2012–2021) ใน Scopus/WoS เกี่ยวกับ AR ด้านมรดกวัฒนธรรม ใช้ Scientopy, VOSviewer และ Excel วิเคราะห์บรรณานุกรม พบ 8 เทรนด์หลัก ได้แก่ 3D reconstruction, digital heritage, virtual museums, UX, education, tourism, ICH และ gamification โดยสาขาการศึกษาผ่าน AR โตเร็วที่สุด อัตราการอ้างอิงเฉลี่ย 4.3 ต่อบทความ รีวิวยังระบุช่องว่างงานวิจัยด้านประเมินผลกระทบสังคมและแนวทางอนุรักษ์ข้อมูล XR ระยะยาว ข้อเสนอเชิงนโยบายคือสร้างมาตรฐานเปิดในการเก็บเมตาดาตา และส่งเสริมคลังวัตถุดิจิทัลที่เข้าถึงได้สากล⁹¹

Bow (2019) ได้ศึกษาเรื่อง “Diverse Socio-Technical Aspects of a Digital Archive of Aboriginal Languages” บทความนี้ใช้มุมมองสังคม-เทคโนโลยีศึกษา (STS)

⁸⁹ Hausknecht, S., Freeman, S., Martin, J., Nash, C., & Skinner, K., “Sharing Indigenous knowledge through intergenerational digital storytelling: Design of a workshop engaging Elders and youth”, *Educational Gerontology*, Vol. 47 No. 7 (2021): 285-296.

⁹⁰ Hill, R., “The pedagogical practices of Māori partial-immersion bilingual programmes in Aotearoa/New Zealand”, *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, Vol. 25 No. 3 (2020). 895-904.

⁹¹ Boboc, R. G., Băutu, E., Gîrbacia, F., Popovici, N., & Popovici, D. M., “Augmented reality in cultural heritage: An overview of the last decade of applications”, *Applied Sciences*, Vol. 12 No. 19 (2022): 1-25.

วิเคราะห์ Living Archive of Aboriginal Languages ออสเตรเลีย ผ่าน ethnographic story 2 กรณี และ online survey ผลลัพธ์เน้นความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายระหว่างนักภาษาศาสตร์ ครู และผู้ใช้ในท้องถิ่น พบว่าการออกแบบอินเทอร์เฟซ metadata และนโยบายสิทธิ์ใช้งานส่งผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ เช่น ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาชาวอะบอริจินต้องการควบคุมการเข้าถึงระดับเผ่า บทความสรุปว่าระบบคลังภาษาดิจิทัลที่ยืดหยุ่นช่วยสร้าง “กิจกรรมกำเนิดใหม่” เช่น การผลิตสื่อการเรียนรู้ของโรงเรียนท้องถิ่น และแนะนำให้บูรณาการหลักความยืดหยุ่น (adaptive governance) เพื่อตอบสนองความต้องการวัฒนธรรมที่หลากหลาย⁹²

Liew Yeates & Lilley (2021) ได้ศึกษาเรื่อง “Digitized Indigenous Knowledge Collections: Impact on Cultural Knowledge Transmission, Social Connections, and Cultural Identity” งานเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ใช้ 8 คนที่เข้าถึงคลังความรู้ดิจิทัลภาษาเมารีใน นิวซีแลนด์ ผลชี้ว่า D-IKCs ช่วยเผยความรู้ที่เคยเข้าถึงยาก เพิ่มการสร้างเครือข่าย whanaungatanga และเสริมอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามยังมีข้อกังวลเรื่อง “ethics of access” และสุมเสี่ยงการละเมิดหลัก tikanga เมื่อวัสดุดิจิทัลถูกแชร์ข้ามเผ่า งานนำเสนอกรอบคุณค่าทางวัฒนธรรม สี่มิติที่ควรรวมในนโยบายคลังดิจิทัล และเสนอแนวทาง “digital knowledge-sharing in the wild” เพื่อศึกษาแรงขับเคลื่อนการผลิตเนื้อหาชุมชนภายนอกสถาบัน⁹³

จามรี เชื้อชัย และคณะวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาชุดการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านเนื้อหา 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 5) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน 6) ด้านการวัดและประเมินผล และ 7) ด้านการรับรู้ตนเอง เมื่อพิจารณาภาพรายด้านที่พบมากที่สุด คือ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่หลากหลาย บรรยากาศกระตุ้นการพูดภาษาอังกฤษน้อยและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความต้องการของครูที่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษแก่นักเรียนและนักเรียนที่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดตามสภาพจริง ในประเด็นนี้

⁹² Bow, C., “Diverse socio-technical aspects of a digital archive of Aboriginal languages”, *Archives and Manuscripts*, Vol. 47 No. 1 (2019): 94-112.

⁹³ Liew, C. L., Yeates, J., & Lilley, S. C., “Digitized Indigenous knowledge collections: Impact on cultural knowledge transmission, social connections, and cultural identity”. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, Vol. 72 No. 12 (2021): 1575-1592.

ผู้วิจัยได้พบแนวทางการพัฒนาคู่มือที่ต้องเน้นองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน และการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษาในสภาพจริงให้มากที่สุด⁹⁴

ธัญวรรณ คำคำได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนกลุ่มธนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) รูปแบบและสำนวนภาษาอังกฤษที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้บ่อย เมื่อมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ การทักทาย การถามทาง ถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยี่ยมชมและการสั่งอาหาร และจะใช้รูปแบบภาษาง่าย สั้น กระชับ และไม่เป็นทางการ 2) ประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มธนบุรี กรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้ภาษาอังกฤษด้านการทักทาย การบอกทาง การบรรยายผลิตภัณฑ์ และการรับการสั่งอาหาร 3) การใช้ชุดการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วยเอกสารการอบรม ซีดีเสียง สื่อการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม 4) ผู้เข้ารับการอบรมมีพัฒนาการในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษโดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 5) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ประเด็นเหล่านี้ผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาคู่มือการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองต่อไป⁹⁵

อัญชลี อติแพทย์ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า พบว่า 1) นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการไม่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ตามสาระที่ต้องการจะสื่อสาร 2) สาเหตุเกิดจากผู้ให้บริการส่วนมากมีอายุสูง จำไม่ค่อยได้ความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ขาดความต่อเนื่องในการใช้ ไม่สนใจที่จะฝึกฝน อายุและไม่มั่นใจ ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว คือนักท่องเที่ยวไม่ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้บริการขาดโอกาสในการประชาสัมพันธ์สินค้าผลิตภัณฑ์และข้อมูลที่สำคัญของชุมชน 3) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยว จึงควรเป็นสื่อที่เรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในลักษณะของสมุดพกพาที่มีรูปภาพ คำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉพาะด้านตามความต้องการของผู้ให้บริการและชาวบ้านที่ก

⁹⁴ จามรี เชื้อชัย ธีรวิทย์ เอกะกุล และกชกร ธิปัตติ, “การวิจัยและพัฒนาชุดการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 13-23.

⁹⁵ ธัญวรรณ คำคำ, “การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนกลุ่มธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, วารสารสารสนเทศ, ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): หน้า 61-70.

คำศัพท์ที่ผู้ใช้พบใหม่ แล้วหาความหมายเองโดยผ่านการฝึกอบรมการใช้ก่อนแล้วนำไปใช้เอง ประเด็นนี้ผู้วิจัยได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนาคู่มือที่เน้นการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง⁹⁶

พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาบ้านโคกไคร จังหวัดพังงา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาถึงศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโคกไทร 2) วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโคกไทร ซึ่งพบว่า องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ ศักยภาพทางการท่องเที่ยวกระบวนการความคิดแบบยั่งยืนในการมีจิตสำนึกที่ดีในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกับการท่องเที่ยว โดยเน้นการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์จากต้นทุนรายได้⁹⁷

รัตติยา พรหมกัลป์ และคณะ ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระด้วยความสมัครใจ เพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน และการตัดสินใจ ประกอบด้วย การร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมวางแผน และร่วมคิด 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้น ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม สิ่งดึงดูดใจ และความเป็นอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ 3) ปัจจัยด้านการตลาด เป็นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลให้เกิดการดึงดูดใจจนตัดสินใจมาท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจ ประกอบด้วยช่องทางการสื่อสาร เครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ และ 4) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม และทรัพยากรการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วยการเรียนรู้ เข้าถึงสัมผัส และลงมือทำ⁹⁸

⁹⁶ อัญชลี อติแพทย์, “รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม”, วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (2554): หน้า 34-43.

⁹⁷ พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์, “การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา”, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): หน้า 650-665.

⁹⁸ รัตติยา พรหมกัลป์ พระเทพปริยัติเมธี และนัยนา เกิดวิชัย, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): หน้า 13-28.

สุมาลี นันทศิริพล ได้ศึกษาวิจัยเรื่องเป้าหมายเชิงพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการตลาดเพื่อสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและเป้าหมายการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งพบว่า เป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชนมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อม 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 3) ด้านเศรษฐกิจ จากการวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชน⁹⁹

ในการทบทวนวรรณกรรม 16 เรื่องเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการพัฒนาสื่อสองภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ปกาเกอญอ ตลอดจนกรณีศึกษาชาติพันธุ์พื้นเมืองอื่นๆ ทั่วโลก สามารถเรียบเรียงเป็นความเรียงได้ดังนี้

ภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์มักถูกส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่นด้วยวิถี “ปากต่อปาก” แต่ในสังคมร่วมสมัยกระแสโลกดิจิทัลและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ได้กดดันให้ชุมชนต้องปรับตัว งานวิจัยของ Ramingwong (2024) ส่องให้เห็นปัญหานี้อย่างชัดเจนในหมู่บ้านแม่ฮ่องทราย จังหวัดเชียงใหม่ แม้หมู่บ้านจะมีคลังพิชีย้อมสีธรรมชาติถึง 52 ชนิด ทว่ากลไกจัดเก็บองค์ความรู้ยังไร้ระบบ “วงจร KM-PD” สี่ขั้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจึงไม่เพียงช่วยรักษาความรู้ย้อมสี แต่ยังต่อยอดสู่ผลิตภัณฑ์และตลาดออนไลน์ สร้างมูลค่าเพิ่ม 27 เปอร์เซ็นต์ในเวลาอันสั้น งานนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Kaewsangsai และคณะ (2024) ซึ่งยืนยันด้านวิทยาศาสตร์ว่าพิชีย้อมของปกาเกอญอมีศักยภาพสูง หากผนวกรายละเอียดเชิงวิทยาศาสตร์นี้เข้าไปในฐานข้อมูลย้อมสีก็จะยกมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้เข้าสู่ตลาดสากลได้อย่างมั่นคง

ในขณะที่ Ramingwong มองชุมชนผ่านเลนส์การผลิตและตลาด งานของ Charoen-amornkitt และ Bussracumpakorn (2023) หันกลับไปสำรวจ “หัวใจ” ของการสืบทอดทักษะทอผ้าเอวสู่เยาวชนรุ่นที่ 4 ปัญหาหลักไม่ใช่สูตรย้อมสีหรือเทคนิคทอผ้า แต่คือ “ความอับอาย” ที่เด็ก ๆ มีต่ออัตลักษณ์ชนเผ่า ทีมวิจัยจึงออกแบบยุทธศาสตร์สองแกน — สร้างชมรมทอผ้าในโรงเรียนและจัดประสบการณ์ทอผ้าสำหรับนักท่องเที่ยว — เพื่อเปลี่ยนความอายเป็นความภาคภูมิใจ แนวทางนี้ช่วยเพิ่มผู้เรียนจาก 5 เป็น 18 คนภายในปีเดียว ตอกย้ำว่าการอนุรักษ์ต้องเริ่มจากการบ่มเพาะตัวตนภายในก่อนขยายสู่ตลาดภายนอก

ส่วนนักวิจัย Ayuttacorn (2024) ยกกระดานประเด็นไปอีกชั้น โดยแสดงให้เห็นว่าภูมิปัญญาป่าไม้ไม่ใช่แค่ของชุมชน แต่เป็น “ทุนวัฒนธรรมเพื่อพิทักษ์สิ่งแวดล้อม” ผ่านการเชื่อมโยง

⁹⁹ สุมาลี นันทศิริพล และรักษ์พงศ์ วงศาโรจน์, “เป้าหมายเชิงพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการตลาดเพื่อสังคม”, วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): หน้า 16-36.

“Community Forest Management” เข้ากับระบบ Payment for Environmental Services (PES) ชุมชนสามารถสร้างกองทุนอนุรักษ์ ลดแรงกดดันการอพยพ และพิสูจน์ให้รัฐเห็นศักยภาพการจัดการทรัพยากรร่วม จึงเสนอให้กรมป่าไม้ยอมรับโมเดล co-management อย่างเป็นทางการ งานนี้เชื่อมโยงพลังวัฒนธรรมกับนโยบาย Net-Zero ของชาติอย่างแหลมคม

ด้านการศึกษาและภาษา งานของ Aguirre และ Lopez (2023) และ Hill (2020) ยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่าการศึกษาสองภาษาแบบ Mother-Tongue-Based ช่วยลดช่องว่างผลสัมฤทธิ์และยกระดับอัตลักษณ์ท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม โรงเรียนชายแดนยังขาดสื่อการสอนและมีการย้ายครูสูง จึงได้โมเดล “Border Pedagogy 2.0” ที่ชักชวนครูข้ามพรมแดนและแพลตฟอร์มเปิดอย่าง StoryWeaver เข้ามาเติมเต็ม ในขณะที่ Hausknecht และคณะ (2021) กระโจนไปไกลกว่านั้นด้วยเวิร์กช็อป Digital Storytelling ที่จับคู่ผู้เฒ่ากับเด็ก First Nations แคนาดา ก่อให้เกิด “การแลกเปลี่ยนบทบาท” ผู้สูงวัยกลายเป็นผู้ให้ความรู้ เด็กกลายเป็นผู้สร้างสื่อ โมเดลนี้ชี้ทางว่าวัฒนธรรมสามารถดำรงอยู่ในยุคดิจิทัลได้ หากปรับสื่อให้เข้ากับช่วงวัยและเทคโนโลยี

อย่างไรก็ดี การเปิดเผยองค์ความรู้สู่โลกออนไลน์ก็ไม่อาจมองข้ามมิติสิทธิข้อมูลและจริยธรรม งานวิจัย Boboc และคณะ (2022) ร่วมกับข้อวิเคราะห์เชิง STS ของ Bow (2019) และงานสัมภาษณ์ผู้ใช้คลังดิจิทัลเมารีโดย Liew Yeates & Lilley (2021) ต่างเสนอเสียงเตือนเดียวกัน: มาตรฐานเมทาเดตา สิทธิการเข้าถึง และ “ethics of access” เป็นคอขวดสำคัญ หากไม่กำหนดตั้งแต่ต้น สื่อสาธารณะอาจละเมิดจารีตหรือโครงสร้างอำนาจของชุมชนได้ง่าย งานทั้งสามจึงเสนอให้ใช้แนว adaptive governance และกรอบคุณค่าทางวัฒนธรรมสี่มิติในการบริหารคลังดิจิทัลในมิติ “เศรษฐกิจฐานราก” ชุดงานของ ธัญวรรณ คำคำ, อัญชลี อติแพทย์, พิมพ์ภัส พงศกรรังศิลป์, รัตติยา พรหมกลัป และ สุมาลี นันทศิริพล ต่างชี้ตรงกันว่า ภาษาสากล โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ เป็น “สะพาน” เชื่อมสินทรัพย์ท้องถิ่นกับตลาดโลก การสร้างชุดฝึกอบรมที่ตอบโจทย์สถานการณ์จริง-ไม่ว่าจะเป็นสมุดพกพาคำศัพท์หรือแผนการสอนแบบการตลาดเพื่อสังคม-จะช่วยให้ผู้ให้บริการท่องเที่ยวสื่อสารได้คล่องขึ้น ขณะทำงานของ จามรี เชื้อชัย ฯ ขยายแนวคิดนี้สู่ห้องเรียนมัธยม เตรียมแรงงานรุ่นใหม่ให้พร้อมรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวชุมชน

เมื่อนำชิ้นส่วนเหล่านี้มาเรียงต่อกัน จึงเห็นภาพใหญ่ว่า การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์สองภาษาของปกากะญอควรเดินบน “สามขา” คือ (ก) ฐานข้อมูลและวิทยาศาสตร์สนับสนุน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ (ข) สื่อดิจิทัลร่วมสมัย เพื่อเชื่อมรุ่นเยาว์กับอัตลักษณ์ และ (ค) กรอบจริยธรรม-การตลาดเพื่อสังคม เพื่อให้ผลประโยชน์ตกสู่ชุมชนอย่างเป็นธรรม ขณะเดียวกัน ภาครัฐควรหนุนทุ่นต่อเนือง และยอมรับ co-management พร้อมกำกับมาตรฐานเมทาเดตาและสิทธิ์ข้อมูล เพื่อสร้างระบบนิเวศความรู้-เศรษฐกิจวัฒนธรรมที่อองงามอย่างยั่งยืนในระดับชุมชนและภูมิภาคต่อไป.

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 พื้นที่การวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 แผนการดำเนินงานวิจัย

มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่” มีรูปแบบเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) การวิจัยและพัฒนา มีรูปแบบกระบวนการวิจัย ดังนี้

3.1.1 การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือ รายงานการวิจัย และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

2) การศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน การลงพื้นที่เป้าหมายโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่าง โดยนักวิจัยชี้แจงประเด็นสำคัญ ได้แก่ โครงร่างงานวิจัย จุดประสงค์ของการวิจัย การมีส่วนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของกลุ่มประชากร ขั้นตอนการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาค

ภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่และประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

3) การศึกษาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Study) โดยทำการวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

4) ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลที่เป็นปฐมภูมิที่ได้จากการลงสำรวจพื้นที่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับผู้นำและตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย และแบบสอบถาม ผนวกกับข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งรวบรวมเอกสารจากแหล่งข้อมูล เช่น ทฤษฎี หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบสอน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ และสอดคล้องกับบริบทชุมชน และความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

5) การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปวิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งการจัดทำสื่อโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ สื่อสารสนเทศ และชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

6) การเผยแพร่ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 การศึกษาในภาคสนาม เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ กระบวนการ รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ และสร้างเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนในการศึกษาดังนี้

1) การสำรวจ สังเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) หรือการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการบรรจุรายละเอียดลงใน QR Code รวมทั้งลักษณะที่เหมาะสมของ QR Code ที่ต้องการให้พัฒนา ผลการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนา QR Code ได้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการในการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ของชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ที่จะใช้ QR Code ที่พัฒนาขึ้น

2) การออกแบบพัฒนา Google Sites, QR Code และชุดความรู้เป็นการดำเนินการโดยการนำความรู้และผลการวิจัยเชิงสำรวจที่ได้จากขั้นตอนที่หนึ่งมาพัฒนา Google Sites, QR Code ซึ่งจะเริ่มจากการวางแผนพัฒนา Google Sites, QR Code โดยการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการพัฒนา Google Sites, QR Code การกำหนดวิธีที่จะพัฒนา Google Sites, QR Code และทรัพยากรที่ต้องการเพื่อการพัฒนา Google Sites, QR Code ทั้งในด้านกำลังคน งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระยะเวลา หลังจากนั้นจึงดำเนินการพัฒนา Google Sites,

QR Code และชุดความรู้ให้มีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ของชุมชนต้นแบบ ส่วนที่จะพัฒนา Google Sites, QR Code ชุดความรู้ มีลักษณะอยู่ในกรอบของประวัติศาสตร์ชุมชน และด้านประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาส่วนประกอบของ Google Sites, QR Code ได้บรรจุตามความต้องการของผู้เชี่ยวชาญที่ได้มีการสำรวจในเบื้องต้นแล้ว ในขั้นตอนของการพัฒนา QR Code นี้จะต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้าง Google Sites, QR Code อันเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนา Google Sites, QR Code และชุดความรู้

3) การทดลองใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ เมื่อสร้าง Google Sites, QR Code และชุดความรู้เสร็จแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ถ้าหากผลการตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพยังไม่เป็นที่พึงพอใจหรือมีบางส่วนที่ไม่สมบูรณ์จะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่ง Google Sites, QR Code พร้อมชุดความรู้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับการทดลองใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ จะดำเนินการ ดังนี้

การทดลองกับกลุ่มเป้าหมายขนาดกลาง เป็นการนำ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ไปทดลองกับกลุ่มเป้าหมายที่กลุ่มคนในพื้นที่ๆ ละ 80 คน ได้แก่ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปรวมเป็นจำนวนทั้งหมด 240 คน

โดยมีการทดสอบก่อนและหลังการใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ นำผลที่ประเมินเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือกลุ่มควบคุมที่เหมาะสม วัตถุประสงค์หลักของการทดลองใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ในกลุ่มขนาดใหญ่ เพื่อต้องการที่จะบ่งชี้ว่า Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ที่พัฒนาขึ้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหรือไม่ ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการของขั้นตอนนี้จะใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) แล้วนำผลการวิจัยมาแก้ไขปรับปรุง Google Sites, QR Code และชุดความรู้ แล้วพิจารณาคุ้มหรือไม่อย่างไร ถ้าไม่คุ้มหรือไม่ถ้าไม่ตรงเป้าหมายของกลุ่มที่ควรใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ก็จะยุติการใช้ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ นั้น แต่ถ้าหากผลการประเมินพบว่า Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้เป็นอย่างดีก็จะนำไปสู่การดำเนินการขั้นต่อไปคือการจดลิขสิทธิ์ การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

4) การเผยแพร่ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ เป็นการนำผลการวิจัยใน Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ไปเผยแพร่ คือ รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ วิธีการการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ (Knowledge Center และการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเป็น Google Sites, QR Code และชุดความรู้ และรูปเล่มเอกสารเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะชนทั่วไป และนำเสนอเป็นบทความวิชาการในการพัฒนา Google Sites, QR Code และชุดความรู้ เสนอเป็นบทความวิจัย เสนอในที่

ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการ การติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำ Google Sites, QR Code และชุดความรู้ ทางการศึกษาเผยแพร่ต่อไป

3.2 พื้นที่การวิจัย และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การวิจัยการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ณ บ้านห้วยบง อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

1) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (Purposive Random Sampling) อันเป็นการเลือกตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการพิจารณาเลือกตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้รับจากกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพดังกล่าว มาดำเนินการประมวลผลข้อมูลอันนำไปสู่ข้อค้นพบต่อไป

2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึง กันยายน 2563 และได้ทำการทดลองใช้ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ในเดือน เมษายน - พฤษภาคม หลังจากทำการทดลองใช้ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยนำคู่มือภาษาอังกฤษไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชน และที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ในเดือน พฤษภาคม 2566

3.2.1 ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูป/คน
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาสื่อ 5 คน
3. ผู้เข้าร่วมในกลุ่มทดลองจำนวน 240 คน คัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบมีจุดประสงค์ (purposive sampling)

รวมทั้งหมด 265 รูป/คน

3.2.2 พื้นที่การวิจัย

การเลือกพื้นที่ในการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ณ บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

3.2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอนการวิจัย ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

- 1) พระปลัดสุชาติ สุวฑฺฒโก (จิหมื่นแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 2) นางธัญญาลักษณ์ ดวงแก้วพนาไพร กรรมการหมู่บ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 3) นายดาดี ทะปือ แกนนำนาวพุทธ (มคณายก) หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 4) นางวรรณษา เกศรูกาบวช เจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 5) นางสาวมานิสา ดวงแก้ว ประธานวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรบ้ายห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 6) นายกิตติพงษ์ นุกา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 7) นายธีรภัทร ร่มต้นธรรม ประธานสภาพัฒนาธรรมอำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 8) นายทองดี ทูรวร ปราชญ์ปกาเกอะญอ อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 9) นางกมลรัตน์ ภูมิรุ่งโรจน์ ประธานกลุ่มแม่บ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 10) นางฉวีวรรณ กงมะลิ ผู้นำการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอ กัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- 11) นางอัมพร ณรงค์นากิจ โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 12) นายลีพอ อาทิตย์อาภา ชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 13) นางธิดารัตน์ โมทุ ชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 14) นางสาวพรธิการ์ ตาสินี ชาวบ้าน หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่
- 15) นายมุติ เวทย์รัตนทวี ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านบ้านจันทร์ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

16) นางสาวอภิญญา จรรยาศรีสกุล ผู้ช่วยนักบัญชี ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

17) นายจตุรงค์ สุทณะ นักวิชาการประจำศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

18) นายศรีณยู อินทรี ครูประจำโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

19) นางกมลรัตน์ ประธานกลุ่มแม่บ้านห้วยบง หมู่บ้านห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

20) นางณัฐมล พาชู สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจันทร์ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ณ บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ในกลุ่มนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านชุดความรู้ ด้านภาษาอังกฤษ ด้านวิถีชีวิตปกากะญอการ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

1) รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ชันสำโรง อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

2) พระปลัดสุชาติ สุวฑฺฒโก (ชีหมั่นแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิถีชีวิตปกากะญอ

3) รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์ อาจารย์ประจำหลักสูตรสังคมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อและเทคโนโลยี

4) รองศาสตราจารย์ ดร. สัณญา สะสอง อาจารย์ประจำหลักสูตรสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มชาติพันธุ์

5) รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารศาสตร์

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มทดสอบนวัตกรรม ทั้งหมด 240 รูป/คน ประกอบด้วย

1) นิสิต นักศึกษา จำนวนแต่ละ 100 รูป/คน

2) ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ จำนวนแต่ละ 100 คน

3) นักท่องเที่ยว จำนวน 40 คน

ประเด็นศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. บริบทชุมชน ได้แก่ ข้อมูลชุมชนในด้านภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม สถานที่สำคัญของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคล
2. การจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แนวคิด SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์ S คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง หรือจุดเด่น (Strength) W คือ การวิเคราะห์จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness) O คือ การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) และ T คือ การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Threat)
3. การจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้กระบวนการ OVOP เพื่อวิเคราะห์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ระดับสากล (Local to International) การพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance Creativity) และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการตามโครงการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

3.3.1 แบบสำรวจชุมชน (Survey)

เป็นแบบสำรวจข้อมูลชุมชนในด้านภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ประวัติศาสตร์ สังคมวัฒนธรรม สถานที่สำคัญของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรบุคคล

3.3.2 แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาข้อมูลด้านบริบทชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยว ผลผลิตและผลิตภัณฑ์

3.3.3 แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

เป็นแนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลผลิตและผลิตภัณฑ์ บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

จากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (content Analysis) ค่า IOC จากผู้ตรวจจำนวน 5 คน ให้แสดงค่า IOC ผลปรากฏว่า

1. แบบสำรวจความต้องการและความคาดหวัง จำนวน ๑๗ ข้อ ได้ค่า IOC เฉลี่ย ๐.๙๓
2. แบบสำรวจความพึงพอใจ จำนวน ๑๒ ข้อ ได้ ๐.๙๕
3. แบบประเมินคุณภาพชุดความรู้ จำนวน ๑๔ ข้อ ได้ ๐.๙๔

งานวิจัยด้านการวัดผลมักถือเกณฑ์ ๐.๕๐ เป็นขั้นต่ำ (Rovinelli & Hambleton, ๑๙๗๗) จึงกล่าวได้ว่าแบบสอบถามทั้งสามชุด “ผ่าน” อยู่ในระดับดีเยี่ยมเพราะทุกข้อเกิน ๐.๘๐ แม้แต่ข้อที่ต่ำสุดก็ยังอยู่ที่ ๐.๘๐–๐.๘๗ จึงไม่จำเป็นต้องปรับแก้ข้อความใดๆ

ขั้นถัดมานักวิจัยนำแบบสอบถาม (ฉบับผ่านการตรวจเนื้อหาแล้ว) ไปทดลองกับกลุ่มประชากรจริงสามสิบคน แล้วคำนวณ Cronbach's alpha ซึ่งวัดว่าข้อคำถามในชุดเดียวกัน “เห็นพ้อง” กันเพียงใด ยิ่งค่าเข้าใกล้ ๑ ยิ่งเชื่อถือได้

ผลที่ได้คือ

1. แบบความต้องการ/คาดหวัง $\alpha = ๐.๙๓$
2. แบบความพึงพอใจ $\alpha = ๐.๙๕$
3. แบบประเมินคุณภาพ $\alpha = ๐.๙๔$

ตามหลักของ Nunnally (๑๙๗๘) ถ้าค่า α เกิน ๐.๗ ถือว่าน่าเชื่อถือ ดังนั้นเครื่องมือทั้งสามชุดอยู่ในเกณฑ์ “ดีมาก” นอกจากนี้เมื่อดูค่า Corrected Item–Total Correlation รายข้อในชุดแรก (ตัวเลขย่อ) ก็พบว่าทุกข้อสูงกว่า ๐.๔๐ แปลว่าไม่มีข้อใด “หลุดวง” จนทำให้ค่าความเที่ยงลดลง หากตัดข้อใดออกค่า α รวมก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จึงไม่ต้องลบหรือแก้ไข

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือจากมหาวิทยาลัย ขอความร่วมมืออนุเคราะห์จากท่าน ผู้ใหญ่บ้าน บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามในพื้นที่บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านกิจกรรมและกระบวนการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์

2. ดำเนินการสำรวจและสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยจัดส่งและรับกลับคืนด้วยตนเอง เพื่อความสะดวกในการแจกแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ พระสงฆ์ ตัวแทนผู้นำชุมชน อาทิ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มชาวบ้าน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ตัวแทนสถานศึกษา ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 รูป/คน พร้อมทั้งชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามได้เกิดความเข้าใจ

3. การจัดเวทีการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ บ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ พระสงฆ์ ตัวแทนผู้นำชุมชน อาทิ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มชาวบ้าน และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ตัวแทนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ ตัวแทนสถานศึกษา ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 รูป/คน เพื่อขออนุญาตใช้สถานที่และพื้นที่ ณ วัดห้วยบง และจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม

4. การถอดเทปบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม การเรียบเรียงเนื้อหาและจัดหมวดหมู่ข้อมูล เพื่อจัดกระทำข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสำรวจชุมชน (Survey) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) มาจัดกระทำให้เป็นระบบและหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบรวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยคำนึงถึงทรรศนะคนใน (Insider View) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มมาตีความสร้างข้อสรุปหรือสร้างสมมติฐานชั่วคราว (Working Hypothesis) ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.1 ถอดเทปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อย่างละเอียด ชนิดคำต่อคำ (Transcribing Interview) ไม่มีการข้ามประโยคบางประโยค เพราะข้อมูลบางอย่างอาจนำมาใช้ในการตรวจสอบในภายหลังได้

1.2 การทำข้อสรุปชั่วคราวและการตัดทอนข้อมูลเป็นการลงเขียนข้อสรุปแต่ละเรื่องของการสัมภาษณ์เพื่อลดขนาดข้อมูลและช่วยกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไปได้

1.3 การเสนอข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และการนำเสนอ โดยนำข้อสรุปชั่วคราวย่อยๆ มาเชื่อมโยงกัน โดยจัดทำเป็นแผนที่ความคิด (Mind Map) ตารางบรรจุเนื้อหา (Matrices) และเครือข่ายของเหตุและผล (Causal Network)

1.4 การประมวลและสรุปข้อเท็จจริง เป็นการเชื่อมโยงหลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ค้นพบ

2. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง คำสัมภาษณ์ และบทสนทนากลุ่มที่ได้ดำเนินการแล้ว มากำหนดหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ปรากฏ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

2.1 วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) ตามเอกสารที่เกี่ยวข้อง คำสัมภาษณ์ และบทสนทนากลุ่ม

2.2 คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ เช่น ใครเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ ช่วงเวลาที่สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มเป็นอย่างไร เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรยายคุณลักษณะเฉพาะของบริบทนั้นๆ

2.3 การวิเคราะห์เนื้อหาตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest Content) ในคำสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent Content) โดยจะไม่ตีความคำหรือข้อความเหล่านั้น การตีความจะทำเฉพาะตอนที่สรุปเท่านั้น

กระบวนการดำเนินงาน พร้อมรูปภาพ

ภาพที่ 3.1 การจัดประชุมกับพระสงฆ์ ตัวแทนผู้นำชุมชน และตัวแทนชาวบ้าน

ภาพที่ 3.2 การสำรวจชุมชน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ภาพที่ 3.3 การจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้แนวคิด SWOT Analysis 30 มีนาคม พ.ศ.2566

3.7 การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิจัยตารางวิเคราะห์ข้อมูลจะอยู่ทั้งในลักษณะเชิงตัวเลขสถิติ และลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายพร้อมการบรรยายข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาการทำงานเพื่อบริการการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่รูปแบบและกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและจัดทำเป็นเล่มที่สมบูรณ์นำเสนอผลการวิจัยที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติต่อไป

3.8 สรุปกระบวนการวิจัย

การศึกษาวิจัย “ การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ” เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR) และเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ รายงานวิจัย รวมทั้งการใช้เครื่องมือ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชากร ประกอบด้วย พระสงฆ์ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัดห้วยบง อำเภอภักดีพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์การเรียนรู้วิถีพุทธจัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย ที่มุ่งเน้นการบริการข้อมูลด้านศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ และพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดถึงการบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ห้องบริการให้คำปรึกษาความรู้ บุคลากร โค้ชชิ่ง (Coaching) วัสดุอุปกรณ์ และช่องทางสื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารมวลชนทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Website) และมีระบบกลไกในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดของผู้เข้ามารับบริการ เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล (Database) ในการให้บริการที่เป็นต้นแบบและเครือข่ายต่อไป รวมทั้งเป็นศูนย์ในการพัฒนาฝึกอบรมนักศึกษา บัณฑิตจบใหม่ และนักวิจัยรุ่นใหม่ (ต้นกล้า) ในการทำงานวิจัยชุมชน ร่วมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยและนักวิชาการในชุมชน ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย มีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

2. การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

3. การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

4. องค์ความรู้จากการวิจัย

มีรายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอบนฐานคิดที่เน้นถึงความสำคัญของการฟื้นฟู และอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รวมทั้งอัตลักษณ์วิถีชีวิต จารีตประเพณีที่แตกต่างกัน จุดมุ่งหมายให้คนในชุมชนรู้จักสำนึกท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีของตน และสามารถอธิบายให้กับนักท่องเที่ยวเข้าใจวิถีชีวิตวัฒนธรรมท้องถิ่นได้ จากผลการจัดเวทีสนทนากลุ่มเพื่อถอดบทเรียน ณ วัดห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2566 การจัดเตรียมพื้นที่จัดตั้งศูนย์วิจัยชุมชน อาทิ อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ และวัสดุอุปกรณ์ โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายในพื้นที่เข้าร่วมการจัดเวทีถอดบทเรียนด้านประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ

ครั้งที่ 2 วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ.2566 การจัดเตรียมพื้นที่จัดตั้งศูนย์วิจัยชุมชน อาทิ อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ และวัสดุอุปกรณ์ โดยเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายในพื้นที่เข้าร่วมการจัดเวทีถอดบทเรียน และเพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

จากผลการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ณ วัดห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ โดยใช้แนวคิด SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์ S คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง หรือจุดเด่น (Strength) W คือ การวิเคราะห์จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness) O คือ การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) และ T คือ การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Threat) มีผลสรุปจากการประชุมร่วม ดังนี้

S คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง หรือจุดเด่น (Strength)	W คือ การวิเคราะห์จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness)
1.วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของความเป็นปกา เกอะญอ บ้านห้วยบง 2.อาคาร สถานที่ อาศรมของวัดบ้านห้วยบงเป็น ศูนย์กลางชุมชน 3.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความ อุดมสมบูรณ์ 4.ความซื่อสัตย์สุจริตและความจริงใจของ ชาวบ้าน	1.การถ่ายทอดและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ยัง ไม่ต่อเนื่องและกว้างขวาง 2.พื้นที่หมู่บ้าน บางส่วนตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน
O คือ การวิเคราะห์โอกาส (Opportunity)	T คือ การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Threat)
1.มีองค์กรและหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุน ผลิตภัณฑ์และผลผลิตในชุมชน เช่น ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงวัดจันทร์ 2.มีวิสาหกิจชุมชน 3.มีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับ สพฐ., สพม. และอุดมศึกษาในการสนับสนุนด้านความรู้และ วิชาการ	1.งบประมาณมีจำกัด 2.เส้นทางคมนาคม บางแห่งยังไม่สะดวก

ตารางที่ 4.1 แนวคิด SWOT Analysis เพื่อวิเคราะห์

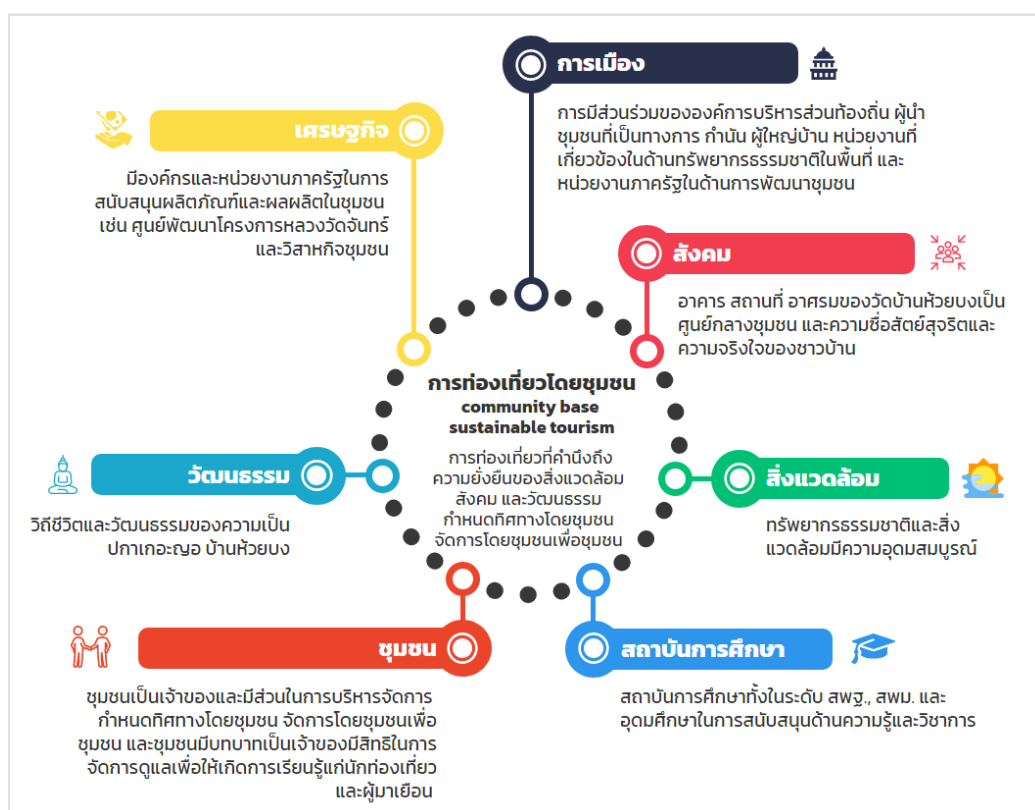
ภาพที่ 4.1 การจัดเวทีวิเคราะห์ SWOT Analysis

แนวโน้มประการหนึ่งของการท่องเที่ยววัฒนธรรมชุมชน คือ นักท่องเที่ยวในปัจจุบันมุ่งเน้นและให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความยั่งยืนให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติ สังคม ตลอดจนวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวจึงเสาะแสวงหา “ความจริงแท้” เอกลักษณะหรืออัตลักษณ์ของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งเป็นจุดแข็ง หรือจุดเด่น (Strength) ที่สำคัญ เช่น วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของความเป็นปกาเกอญอของบ้านห้วยบง และความต้องการมีส่วนร่วมในการได้ลงมือเพื่อสร้างสรรค์ความยั่งยืน เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิ ปลูกป่า สร้างฝาย ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ หรือการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทางวัฒนธรรม หรือการพัฒนาชุมชนในด้านอื่นๆ ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ จากความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ ไม่ปรุงแต่ง เพิ่มเติม หรือสร้างเพื่อการท่องเที่ยว แต่อาศัยความพร้อมของสถานที่ที่มีอยู่แล้วเป็นหลัก เช่น อาคาร สถานที่ อาศรมของวัดบ้านห้วยบง ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของชุมชนแห่งนี้ ประกอบกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และความซื่อสัตย์สุจริตและความจริงใจของชาวบ้านที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้มาเยี่ยมชม

อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนหรือจุดด้อย (Weakness) คือ ชาวบ้านยังขาดความสามารถในการถ่ายทอดและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ยังไม่ต่อเนื่องและกว้างขวาง ประกอบกับพื้นที่หมู่บ้านบางส่วนตั้งอยู่ในเขตป่าสงวน ซึ่งต้องอาศัยการทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในดูแลรักษาเขตป่าอุทยานในพื้นที่ ในการเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มีโอกาส (Opportunity) ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุน คือ เมืองคักรและหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผลผลิตในชุมชน เช่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ มีวิสาหกิจชุมชน และมีสถาบันการศึกษาทั้งในระดับ สภฐ.,สพม. และอุดมศึกษาในการ

สนับสนุนด้านความรู้และวิชาการ แต่ยังมีข้อจำกัด (Threat) คือ งบประมาณมีจำกัด ประกอบกับเส้นทางคมนาคม บางแห่งยังไม่สะดวก

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชนจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุมพร้อมกัน คือ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สถาบันการศึกษา และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการบริหารจัดการ สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 ปัจจัยการมีส่วนร่วมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาในด้านอื่นๆ โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่า การท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากร และการกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการ

ธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน ควบคู่ไปกับการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ และ/หรือทรัพยากรทางวัฒนธรรม ในการจัดการทรัพยากร ภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า สร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนนำไปสู่คุณภาพชีวิต ความสุขของคนในชุมชน นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน เช่น การจัดการด้านโฮมสเตย์ ที่ต้องมี "ชุมชน" เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมสำคัญ

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (Community tourism development) ชาวบ้านในชุมชนห้วยบงจะต้องเริ่มต้นขั้นตอน ดังนี้

1. การค้นหาความเป็นตนเองที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน (Identity) เรียกง่ายๆ ว่า “ของดี” ของชุมชน โดยมีหน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ในฐานะหนุนเสริม และพัฒนาเพื่อให้ชุมชนสามารถดำเนินการจัดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ตนเองได้ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเป็นกำลังสำคัญในการช่วยพัฒนาชุมชน โดยการทดลองกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว พร้อมให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมต่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต อีกทั้งเป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวอีกด้วย เช่น การเดินทาง ที่พัก การซื้อของที่ระลึก ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ ที่พักแบบพื้นบ้านที่เรียกว่า โฮมสเตย์ การเพิ่มขึ้นของร้านอาหาร และแหล่งบริการอื่นๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผู้ดูแลหรือเป็นเสมือนเจ้าของก็คือประชาชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไร เพราะทรัพยากรทุกอย่างต้องมีข้อจำกัดในการใช้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามการใช้ที่ยั่งยืน และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และควรทำอย่างไร เมื่อ "ชุมชน" กลายเป็น "สินค้า" หรือ "เครื่องมือ" ที่เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ในขณะเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำลายและละเลยต่ออนอย่างยั่งยืน เหมือนกับการที่ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึงอยู่ตลอดเวลาในการที่รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาใดๆ จึง "ต้องให้ความสำคัญต่อชุมชนในระดับต้นๆ และชุมชนต้องได้รับประโยชน์" อยู่เสมอ

2. การให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3. การผสมผสานกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural tourism) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพราะเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน โดยมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และ

การให้คุณค่าของสังคมที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคน ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี นับเป็นกระบวนการจัดการการท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่ใช้ในการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนท้องถิ่น สิ่งสำคัญที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างจากการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นก็คือ เป็นการท่องเที่ยวและศึกษาเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความดั้งเดิมของระบบนิเวศ หรือมีระบบชุมชน และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเป็นหลัก

4. การใช้สังคมสารสนเทศ (Social Media) ผ่านช่องทางออนไลน์ (Online) ในยุคปัจจุบันการแข่งขันในตลาดโลกได้ให้ความสำคัญในการนำเอาวัฒนธรรมมาเป็นส่วนหนึ่งในตัวผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตนจำหน่ายเพื่อสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ซึ่งสอดคล้องกับกระแสเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ที่กำลังมาแรง ดังนั้น การเข้าถึงนักท่องเที่ยวเหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้สื่อสารสนเทศในการค้นหาและรับข้อมูลข่าวสาร และอื่นๆ ผ่านอุปกรณ์มือถือหรือคอมพิวเตอร์ นักท่องเที่ยวต้องการอะไรจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ ความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และความดั้งเดิม ปราสจากการปรุงแต่ง เสาะแสวงหาวิถีชุมชน วัฒนธรรมและประเพณี

5. คุณภาพของนักท่องเที่ยว (Quality of tourists) โดยนักท่องเที่ยวเหล่านี้ล้วนเป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ “เที่ยวเป็น เรียนรู้เป็น” เคารพในความเป็นธรรมชาติและของดั้งเดิมในพื้นที่ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ และมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อนั้นๆ รวมทั้งมีความเข้าใจแก่นแท้ของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ตนเองนั้นต้องการคือ “ไม่ปรุงแต่ง สด ดิบ สัมผัสได้ถึงแก่นแท้ของชุมชน” สินค้าทางการท่องเที่ยวก็มีลักษณะเดียวกัน คือ สามารถสร้างจุดขายและเป็นเครื่องการันตีได้ว่า การไม่เปลี่ยนแปลงอะไรเลย คงไว้ซึ่งความเป็นตัวตนของพื้นที่ จะนำมาซึ่ง “ความยั่งยืน”

อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวเช่นนี้ ควรเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ซึ่งมองว่าคนและชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมกับส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีแหล่งธรรมชาติเป็นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการ

เรียนรู้แก่ผู้มาเยือน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชนที่มีอยู่แล้ว

6. คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา (People-centered development) เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในรูปแบบอื่นๆ ที่ต้องเอื้ออำนวยการเรียนรู้ต่อการกันและกันได้ เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ไปเยือนชุมชนชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง นักท่องเที่ยวควรเกิดการเรียนรู้บทบาทของชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงที่ทำหน้าที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วย

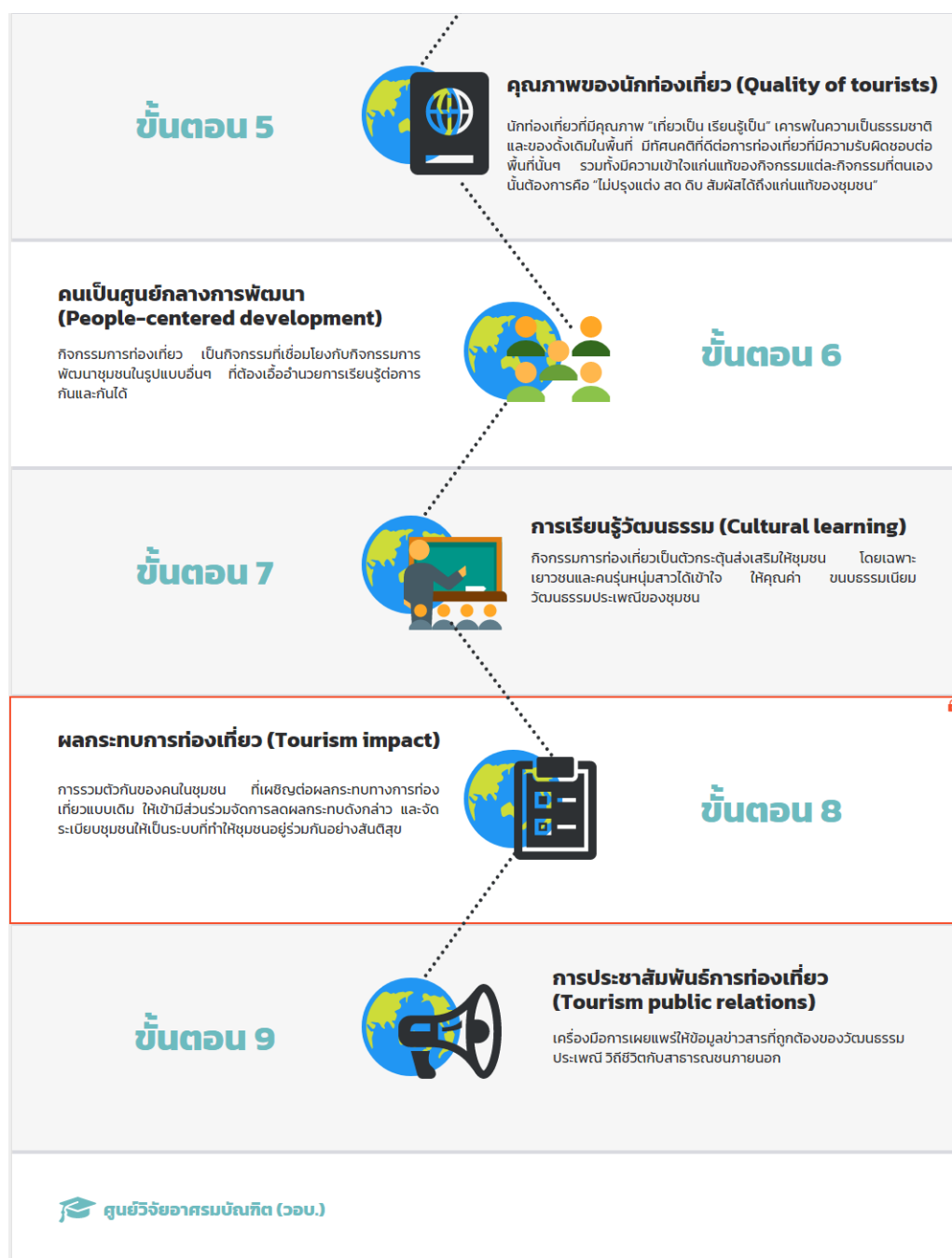
7. การเรียนรู้วัฒนธรรม (Cultural learning) เพื่อให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้ชุมชนโดยเฉพาะเยาวชนและคนรุ่นหนุ่มสาวได้เข้าใจ ให้คุณค่า ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนให้กลับฟื้นคืนสภาพได้ในระยะต่อไป

8. ผลกระทบการท่องเที่ยว (Tourism impact) เพื่อก่อให้เกิดการรวมตัวกันของคนในชุมชน ที่เผชิญต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวแบบเดิม ให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการลดผลกระทบดังกล่าว และจัดระเบียบชุมชนให้เป็นระบบที่ทำให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

9. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (Tourism public relations) เพื่อเป็นเครื่องมือการเผยแพร่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตกับสาธารณชนภายนอก

จะเห็นได้ว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมิติของชุมชนไม่ได้มองเรื่องราวได้เป็นเรื่องหลัก หากเอาคุณค่า วิถีคิดที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในสังคมไทย อันได้แก่ การมีน้ำใจ ความเอื้ออารี ประกอบกับการมีวิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับธรรมชาติ ความรักในศิลปวัฒนธรรม อันเป็นทุนทางสังคม จะทำให้การริเริ่มและมองการท่องเที่ยวชุมชนได้ถูกทิศทางยิ่งขึ้น ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 4.3 ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

อย่างไรก็ตาม ชุมชนห้วยบงมีข้อคำนึงถึงวิสัยทัศน์ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มี 3 ประการสำคัญด้วยกัน คือ

1. การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่สิ่งที่ดีในชุมชนสู่สังคมภายนอก คือ การมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารกับคนภายนอก ให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อสภาพปัญหาชุมชนที่ประสบอยู่ และหวังว่าจะได้เพื่อนที่เข้าใจร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆ

ร่วมกัน อันเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม เพื่อประสานการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนนั้น

2. การท่องเที่ยวทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จำเป็นที่ชุมชนต้องรวมตัวกันเข้ามาจัดการให้นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามกฎ กติกาของชุมชน การจัดระเบียบการแบ่งปันผลประโยชน์แก่ผู้คนที่เกี่ยวข้องและผลประโยชน์ในชุมชน การสร้างมาตรฐานต่างๆ ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ทั้งเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบมากเกินไปจนขีดความสามารถที่ชุมชนจะจัดการได้

3. การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการเรียนรู้ระหว่างคน วัฒนธรรม กับธรรมชาติ เป็นการสร้างโอกาสในการฟื้นฟูวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และสิ่งแวดล้อม โดยมองที่รายได้เป็นเพียงแค่ผลพลอยได้จากกระบวนการเรียนรู้ท่ามกลางการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์ทั้ง 3 ข้อนี้ มีพื้นฐานการคิดมาจากความคิดของชาวบ้านชุมชนห้วยบง ที่มีความภูมิใจในวัฒนธรรมปกาเกอะญอ และภูมิปัญญาของตนเองที่พร้อมจะสื่อต่อคนภายนอก โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอด นอกจากนั้นแล้ว ชุมชนเองยังยอมรับถึงผลกระทบทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่ตามมาจากการท่องเที่ยว ดังนั้น ต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อขอความร่วมมือจากนักท่องเที่ยวในเคารพต่อกฎกติกาหรือจารีตที่ชุมชนร่วมกันสร้างไว้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัฒนธรรม โดยมีหลักการทำงานที่เน้นการมองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเอง จึงจะทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคนต่างๆ จำนวนมาก เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว ต้องมีหลักการทำงาน 10 หลักการ ดังนี้

1. ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน ทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

3. ชุมชนรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้ว เช่น องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อใช้กลไกการบริหารที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรมของการท่องเที่ยวมีความเท่าเทียม การอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเป็นธรรม และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

5. กฎกติกาของชุมชน ที่มาจากความเห็นร่วมกันของชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีความมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับ

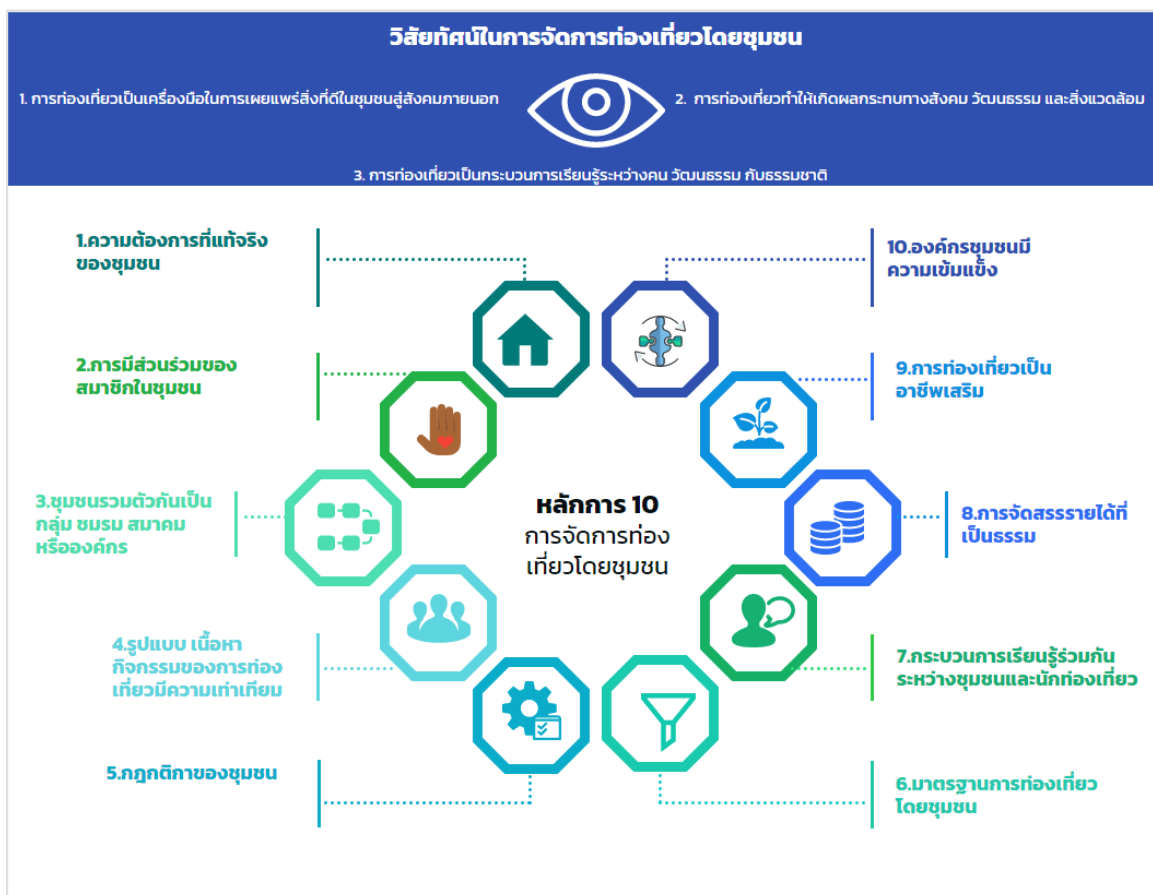
7. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวสมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

8. การจัดสรรรายได้ที่เป็นธรรม รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวเป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพรอง การท่องเที่ยวชุมชนจะต้องไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง ความเข้มแข็งภายในชุมชนมีมากพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิติดอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

กระบวนการทำงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนห้วยบงมีการเตรียมความพร้อมและปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเข้ามามีบทบาทจัดการการท่องเที่ยวหลายด้าน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชนของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มสหกรณ์การเกษตร ฯลฯ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริการส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ครูอาจารย์ในโรงเรียน เป็นต้น มีการประชุมสัมมนาร่วมกันเพื่อสร้างวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นการผนึกกำลังความคิดสร้างสรรค์ ประสานแนวคิดของทุกคนให้เห็นเป็นภาพเดียวกัน ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และนำวิสัยทัศน์ที่ได้มากำหนดเป็นเป้าหมาย เป็นทิศทางของการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะต่อไป โดยสามารถสรุปวิสัยทัศน์ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนและหลักการทำงาน ดังแผนภูมิ

ภาพที่ 4.4 หลักการ 10 ประการในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เนื่องจากการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนห่วยบงเป็นสิ่งที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลและส่วนงานภายนอก ดังนั้น ทักษะความสามารถ ความรู้ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่ชาวบ้านชุมชนห่วยบงเองยังมีความกังวลอยู่พอสมควร แม้ว่าจะมีปัจจัยที่เอื้อ และการสนับสนุนจากภายนอกพอสมควร แต่ชาวบ้านในชุมชนต้องสามารถคาดการณ์ และประเมินว่า วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น มีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร โดยการร่วมกันอภิปราย ระดมความคิดเห็นจากชุมชนให้กว้างขวางจนสามารถสรุปด้วยมติของชุมชน มีองค์ประกอบการประเมินอยู่ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสภาพปัญหาชุมชนตลอดจนมองแนวทางแก้ไขปัญหได้แบบชัดเจน และมองกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหนึ่ง หรือกิจกรรมร่วมเชื่อมต่อทิศทางการแก้ไขปัญหาโดยภาพรวมของชุมชนได้ แล้วจึงได้กำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป้าหมายการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว

2. การมีส่วนร่วมของประชาคมในชุมชน เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิของชุมชน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมชุมชนที่ชุมชนต้องมีการคิดไตร่ตรองวินิจฉัย และร่วมตัดสินใจจะเปิดหมู่บ้านรองรับอย่างไร ควรเป็นรูปแบบใด ใครบ้างที่เกี่ยวข้อง ใครมีบทบาทจัดการอย่างไร และภายหลังนักท่องเที่ยวกลับแล้วมีการลดผลกระทบอย่างไร ด้วยวิธีการใด ตลอดจนการแบ่งปันผลประโยชน์ภายในชุมชน

3. การจัดตั้งองค์กรภายในชุมชน เพื่อรับผิดชอบภารกิจสำคัญนี้ หรือผลักดันให้องค์กรชุมชนอื่นที่พิจารณาแล้วว่า มีความพร้อมทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์กรนั้นๆ แต่ทั้งนี้การดำเนินการขององค์กรต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใส เพราะมีผลประโยชน์ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง

4. การพิจารณาอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือของดีในชุมชน เพื่อจัดปรับเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องต่อชุมชน ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้น้อยที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

5. ความพร้อมของผู้ที่สนใจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมท่องเที่ยว จะมีบทบาทหลากหลายมากขึ้น คือจะมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่พัก อาหาร การดูแลความปลอดภัย การนำพานักท่องเที่ยว การสื่อความหมาย และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต้องไม่ใช่กระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มแกนนำภายในชุมชนเท่านั้น ควรมีระบบกระจายที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

6. การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ที่จะรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อสามารถจัดปรับกระบวนการให้เหมาะสม สอดคล้องยิ่งขึ้น และร่วมแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการลดผลกระทบของการท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

7. ประสบการณ์ทักษะในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ต้องบูรณาการความต้องการ ความพึงพอใจ ความตื่นตัวและการเรียนรู้ ให้เป็นโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่

ดังนั้น ชุมชนห้วยบงจึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และให้ถือว่า การท่องเที่ยวเป็นเสมือนงานพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ดูเหมือนง่ายแต่ทำยาก ที่ว่ายากนั้นก็เพราะการท่องเที่ยวเป็นการพัฒนาที่ตอบสนองกระแสบริโภคนิยม การท่องเที่ยวทำให้ชุมชนหลุดออกจากฐานการผลิตเดิมในภาคการเกษตร สู่อุตสาหกรรมบริการ กำลังซื้อที่สูงกว่าของนักท่องเที่ยวจึงสามารถกำหนด “สินค้า” และ “บริการ” ได้ตามความต้องการ ทำให้สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวมักถูกรอบงำจากวัฒนธรรมภายนอกที่เข้ามาพร้อมกับนักท่องเที่ยวเป็นดาบสองคมและมีความเสี่ยงอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการพัฒนา อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะเปิดหมู่บ้านต้อนรับนักท่องเที่ยว ชุมชนควรจะต้อง “รู้ตัว” เข้าใจและตระหนักต่อการท่องเที่ยวนี้ ตลอดจนการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการเตรียมความพร้อมชุมชน ซึ่งผู้ดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรมีกระบวนการทำงาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวให้ชุมชนพิจารณาทั้งด้านบวกและลบของการท่องเที่ยว ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะมีเฉพาะผู้นำหรือกลุ่มสนใจ

ขั้นที่ 2 การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรในชุมชน เป็นการดึงเอากลุ่มที่สนใจการท่องเที่ยวโดยชุมชน และกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ และผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำทางธรรมชาติดมาพูดคุยเรื่องผลดี-ผลเสีย อีกครั้ง เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้ร่วมกันตัดสินใจเรื่องนี้ร่วมกัน

ขั้นที่ 3 การศึกษาชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยการทำงานร่วมกับชาวบ้านเพื่อศึกษาในหัวข้อดังนี้ การสำรวจทางกายภาพ ทำแผนที่รอบนอก (แสดงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและที่ดินทำกิน) แผนที่รอบในหมู่บ้าน (แสดงที่ตั้งของบ้านเรือน ทรัพยากรคนสร้างและทรัพยากรธรรมชาติ) การศึกษาประวัติศาสตร์ชุมชน ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชน การศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว การศึกษากลุ่มต่างๆ ในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้จะทำให้เห็นศักยภาพ-ข้อจำกัดของชุมชน และปัญหาของชุมชนร่วมกัน

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล SWOT Analyze ร่วมกันทั้งในด้านศักยภาพ-ข้อจำกัด โอกาสและความเสี่ยง ในขั้นตอนนี้จะทำให้ชุมชนได้มองเห็นได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงเรื่องท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้ การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้จะทำให้เกิดการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และอาจพบว่าเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงจุด อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เรื่องการท่องเที่ยวเลยก็ได้

ขั้นที่ 5 การพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน อาทิ รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไปมีเอกลักษณ์เฉพาะ ชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันดึงเอกลักษณ์ ให้เห็นร่วมกันก่อนนำสู่การเผยแพร่ออกไป ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมมากนัก เช่น การปรับทางเดินในป่าเขา เป็นต้น ปรับปรุงบ้านพักและความสะอาดภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ การฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้างเวทีเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชน ในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งความพร้อมจำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

ขั้นที่ 6 การวางรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้จะเป็นการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาทำงาน หรืออาจใช้องค์กรที่ชุมชนมีอยู่เดิมแต่เพิ่มเติมบทบาทหน้าที่ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยว โปรแกรมและราคาการจัดสรรผลประโยชน์ สู่ชาวบ้าน

และชุมชน และมาตรการในการป้องกันผลกระทบ โดยอาจจะเป็นการสร้างกฎกติกา เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทั้งชาวบ้านและนักท่องเที่ยว

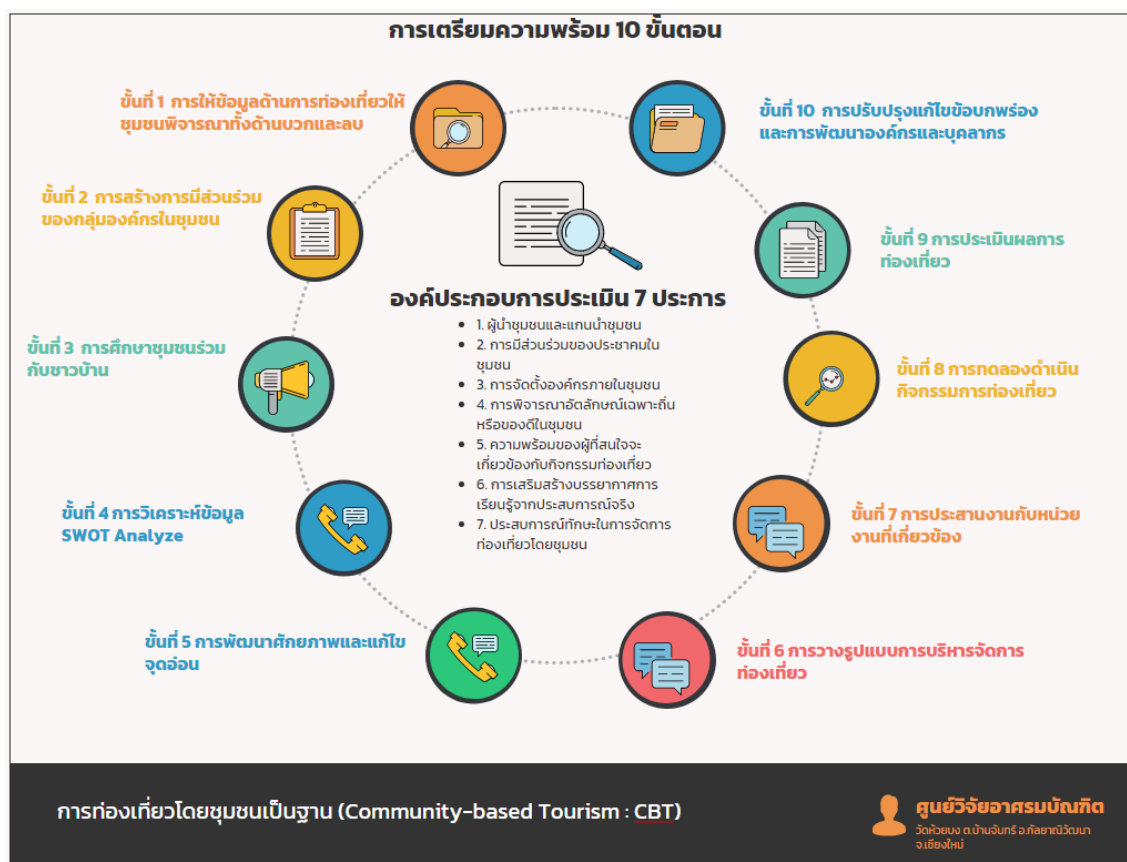
ขั้นที่ 7 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับรู้และช่วยให้ข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 8 การทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว ในขั้นตอนนี้อาจมีการจัดท่องเที่ยวนำร่อง เพื่อทดสอบความพร้อมของชุมชน โดยการเชิญบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่มีประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นทิศทางต่อไปในอนาคต

ขั้นที่ 9 การประเมินผลการท่องเที่ยว ในขั้นตอนประเมินผล อาจแยกออกมาเป็น 2 ส่วน คือ การประเมินผลและสรุปบทเรียนหลังเสร็จกิจกรรมทุกครั้ง และการประเมินผลเป็นช่วงๆ ทุกๆ 3-6 เดือน เป็นต้น ซึ่งการประเมินผลจะช่วยให้เกิดการทบทวนตนเอง และแก้ไขข้อบกพร่อง

ขั้นที่ 10 การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและการพัฒนาองค์กรและบุคลากร เช่น การฝึกอบรม เช่น การบริหารจัดการ การสร้างการมีส่วนร่วม การสื่อความหมาย เป็นต้น การศึกษาดูงานสำหรับแกนนำองค์กรชุมชนเพื่อจัดการท่องเที่ยว เพื่อเสริมโลกทัศน์ การพัฒนาทักษะการบริหาร การจัดการในชุมชนอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายๆ กัน เพื่อเป็นตัวอย่างนำไปประยุกต์ หรือเป็นบทเรียนที่ชุมชนต้องพึงระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และวางมาตรการป้องกันไว้แต่เริ่มแรก

กระบวนการทั้ง 10 ขั้นตอน ดูเหมือนการทำงานพัฒนาปกติตนเอง แต่สิ่งที่ยากก็คือเรื่องท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ชาวบ้านไม่คุ้นเคยมาก่อน และไม่มั่นใจว่าตนเองจะทำได้ แต่ละคำถามในแต่ละขั้นตอนในกระบวนการเตรียมชุมชน จะต้องเป็นการปลุกกระตุ้นสำนึกของท้องถิ่น ให้คนท้องถิ่นอยากรู้จักตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง การท่องเที่ยวก็จะเกิดความชัดเจนมากขึ้นว่า เป็นการเข้ามาเพื่อให้ชุมชนได้นำเสนอตัวอย่างต่อสาธารณะ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยว นอกจากปลุกสำนึกของชุมชนแล้วยังเป็นการสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ได้เข้ามาเยี่ยมชม โดยสรุป มีองค์ประกอบประเมิน 7 ประการ และการเตรียมความพร้อมของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 10 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 4.5 การเตรียมความพร้อม 10 ขั้นตอนของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism : CBT) มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากร หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้แล้วชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ได้ด้วย

2. ศักยภาพของคนและองค์กร ต้องเริ่มที่คนในชุมชนหรือองค์กรในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

3. การบริหารจัดการ เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายนักที่จะทำอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism : CBT) ได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มี

วิสัยทัศน์ ความเข้าใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชนรู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรร รายได้อย่างไร ทั้งหลายทั้งปวงที่กล่าวมานั้น สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึง ร่วมในทุกๆสิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

4. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีได้อย่างไร การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การถกปัญหา รวมถึงการหาทางแก้ไขปัญหาต่างๆจากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัย ท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผนดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆเพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

5. ผลกระทบการท่องเที่ยว กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวทุกอย่างที่ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งที่ตั้งอยู่ โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมโดยรอบทั้งสิ้น ซึ่งมีผลกระทบด้านบวกและด้านลบ

จากผลการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ณ วัดห้วยบง ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ สามารถสรุปองค์ประกอบหลักของกระบวนการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐานของหมู่บ้านห้วยบง 4 ด้านกล่าวคือ 1. ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2. องค์กรชุมชน 3. การจัดการ 4. การเรียนรู้ 5. ผลกระทบ ซึ่งประเด็นสำคัญของแต่ละองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากร

1.1) ชุมชนห้วยบงมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งเรียนรู้เส้นทางธรรมชาติ และมีวิถีการผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2) ชุมชนปากเกะญอบ้านห้วยบงมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นชัดเจน

2. ศักยภาพของคนและองค์กร

2.1) ชุมชนมีองค์กรและหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนผลิตภัณฑ์และผลผลิตในชุมชน เช่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์ วิสาหกิจชุมชน สถาบันการศึกษาทั้งในระดับ สพฐ. ,สพม. และอุดมศึกษาในการสนับสนุนด้านความรู้และวิชาการ

2.2) มีปราชญ์ท้องถิ่นหรือผู้มีความรู้และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลายทั้งในด้านศิลปวัฒนธรรม อาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ทอผ้า เครื่องจักสาน ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

2.3) ชุมชนมีความรักในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีจิตอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาในชุมชน

3. ด้านการจัดการ

3.1) มีกฎกติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

3.2) มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

3.3) มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3.4) มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. ด้านการเรียนรู้

4.1) ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง โดยมีอาศรมของวัดบ้านห้วยบงเป็นศูนย์กลางชุมชน

4.2) มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

4.3) มีการสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้าน นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

5. ด้านผลกระทบ

5.1) ผลกระทบด้านบวก ส่งผลให้ชุมชนมีจิตสำนึกเกิดการพัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเอง คิดเป็นทำเป็น มีความพยายามในการเรียนรู้พัฒนา เกิดรายได้เพิ่มขึ้นมีการรวมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตามความคาดหวังและความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้เป็นตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคมวัฒนธรรม 3) สิ่งแวดล้อม และสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนคือการรวบรวมองค์ความรู้ ภูมิปัญญา สืบสานสืบทอด ตลอดจนการนำไปใช้ประโยชน์ได้ เกิดความรักความภาคภูมิใจในความรู้สึกรักเป็นเจ้าของมีส่วนร่วมในทรัพยากรของชุมชน และเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันในที่สุด

5.2) ผลกระทบด้านลบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ จำนวนขยะที่เพิ่มมากขึ้นจากนักท่องเที่ยว การใช้น้ำ ระบบนิเวศธรรมชาติ การรับวัฒนธรรมที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว เกิดกระแสการเลียนแบบ มีความขัดแย้งทางความคิด เสียความเป็นส่วนตัวในการที่จะต้องรองรับนักท่องเที่ยว และที่สำคัญคืออาจถึงกับสูญเสียเอกลักษณ์ของท้องถิ่น หากมีการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวมากเกินไป

ภาพที่ 4.6 การจัดประชุมสนทนากลุ่มร่วมกับผู้นำชุมชน ชาวบ้าน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีเป้าหมายอยู่ที่การอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ภายใต้เงื่อนไขการบีบคั้นจากนโยบายที่ทำให้มีการแย่งชิงทรัพยากร เช่น ความขัดแย้งเรื่องไร้หมื่นเวียน การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนถูกมองว่าเป็นทัวร์เถื่อน ดังนั้น การจัดการทรัพยากรควรมองที่ความเป็นชุมชนเป็นหลัก เช่น วัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง กฎหมายบางอย่างไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ ก็ต้องสร้างกฎระเบียบเฉพาะหรือการแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับพื้นที่หรือสภาพความเป็นจริง การสร้างเครือข่ายการจัดการท่องเที่ยว การสร้างรายได้เสริม การสร้างแผนงานการทำงานท่องเที่ยว อาทิ เตรียมความพร้อมชุมชน สร้างเครือข่าย พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน / ของที่ระลึก เช่น การสำรวจผลิตภัณฑ์ชุมชนและตลาด การช่วยชุมชนพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดตั้งร้าน การแสวงหาทุน มีวิธีการทำงาน เช่น ศึกษาศักยภาพของตนเอง การประเมินผลความเป็นไปได้ การฝึกอบรมการบริหารจัดการ การเตรียมการด้านแหล่งท่องเที่ยวและบริการต่างๆ อบรมการจัดการท่องเที่ยว จัดทัวร์นำร่อง จัดทัวร์ประเมินผล การสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างหมู่บ้าน องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสารสนเทศ (Website) และสื่อต่างๆ ในส่วนการตลาดนั้นแต่ละชุมชนจะต้องให้ข้อมูลแนะนำชุมชนตนเองและชุมชนอื่นที่ถูกต้องและน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว และที่น่าภูมิใจสำหรับชุมชน คือ การอนุรักษ์และหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาบรรพบุรุษที่สืบทอดกันมา และชุมชนไม่ได้ละทิ้งพื้นฐานเดิม หรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปตามกระแสวัฒนธรรม และไม่ได้มุ่งหวังรายได้จากการท่องเที่ยวที่จะได้ให้เป็นรายได้หลักของชุมชน โดยละทิ้งอาชีพดั้งเดิมที่จะเป็นสิ่งที่จำเป็นปรับตัวเพื่อรองรับกระแสการท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน

บริบทชุมชนบ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ประวัติความเป็นมา

การจัดตั้งอำเภอใหม่ในพื้นที่ดังกล่าวสามารถสืบย้อนไปได้ถึง พ.ศ.2536 โดยเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 สภาตำบลตำบลบ้านจันทร์ได้เสนอแยกกิ่งอำเภอออกจากสามตำบลในอำเภอแม่แจ่ม ได้มีการเตรียมการจัดตั้งกิ่งอำเภอใหม่เป็นเวลาหลายปี แต่ด้วยวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 ได้ทำให้อำเภอใหม่ทั้งหมดที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาถูกรัฐบาลยกเลิกไปเพื่อหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ก่อนที่จะกลับเข้าสู่ระเบียบการพิจารณาอีกครั้งในปี พ.ศ. 2548 โดยได้มีการจัดทำข้อเสนอและการศึกษาโดยจังหวัดเชียงใหม่และกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2551 คณะรัฐมนตรีไทยเห็นว่าพื้นที่ตำบลบ้านจันทร์ ตำบลแม่แดด และตำบลแจ่มหลวง แห่งอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่การท่องเที่ยว มีเนื้อที่ 674.58 ตารางกิโลเมตร และประชากร 10,561 คน มีการจัดตั้งโครงการพระราชดำริหลายโครงการ มีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าและภูเขาสูงชัน ทุรกันดาร การคมนาคมติดต่อเพื่อขอรับบริการต่างๆ จาก

หน่วยงานของรัฐ ณ ที่ว่าการอำเภอแม่แจ่ม เป็นไปด้วยความยากลำบาก การให้บริการของเจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมทุก พื้นที่ ประกอบกับพื้นที่ดังกล่าวประสบปัญหาด้านความสงบเรียบร้อย เรื่องยาเสพติด และปัญหาด้านการลักลอบการตัดไม้ทำลายป่า จึงเห็นชอบให้แยกพื้นที่ดังกล่าวมาจัดตั้งเป็นอำเภอใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ โดยเฉพาะ

วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่ออำเภอที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่นั้นตามที่กระทรวงมหาดไทยขอพระราชทาน ว่า “อำเภอกัลยาณิวัฒนา” แทนชื่อเดิมที่ใช้ว่า “วัดจันทร์”

ภาพที่ 4.7 ภาพมุมสูงอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่ามิโครงการในพระราชดำรินพื้นที่ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอที่จัดตั้งขึ้นใหม่นี้จึงไม่จำเป็นจะต้องจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอก่อนที่จะพัฒนาจนกลายเป็นอำเภอโดยสมบูรณ์ ที่ว่าการอำเภอกำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้างในหมู่ 2 ตำบลแจ่มหลวง จนกระทั่งก่อสร้างเสร็จ สภาตำบลบ้านจันทร์จะถูกใช้เป็นที่ว่าการอำเภอชั่วคราว

ดังนั้น เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พ.ศ. 2552 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่าง “พระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่” ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชลงพระปรมาภิไธยเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2552 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนที่ 97 ก หน้า 7 ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2552 และมีผลใช้บังคับในวันรุ่งขึ้น โดยปรากฏเหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ว่า “...โดย ที่ตำบลแจ่มหลวง ตำบลบ้านจันทร์ และตำบลแม่แดด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีท้องที่กว้างขวาง มีชุมชนและ

ชุมชนการค้าหนาแน่น มีสภาพเจริญขึ้นกว่าเดิมมาก แต่เนื่องจากมีภูมิประเทศตั้งอยู่ห่างไกล ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อราชการ สมควรแยกตำบลดังกล่าวออกจากอำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และรวมตั้งเป็น อำเภอภักกลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประโยชน์แก่การปกครอง การให้บริการของรัฐ ความสะดวกของประชาชน และเพื่อส่งเสริมให้ท้องที่มีความเจริญยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้”

อำเภอภักกลยาณิวัฒนา เป็นเขตการปกครองระดับอำเภอลำดับที่ 25 ของจังหวัดเชียงใหม่ และอันดับที่ 878 ของประเทศไทย จัดตั้งเมื่อ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2552 มีที่ว่าการอำเภออยู่ที่ตำบลแจ่มหลวง

ภาพที่ 4.8 วิหารแวนดำ วัดบ้านจันทร์ ตำบลบ้านจันทร์
อำเภอภักกลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

สภาพภูมิศาสตร์

บ้านจันทร์ (มูเจะคี) เป็นหมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์ชาวกะเหรี่ยงหรือชื่อที่มชั้เรียกตนเองว่า “ปกากะญอ” มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม การแต่งกาย ภาษาพูด และภาษาเขียนเป็นของตัวเอง มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รักความสงบ ความสัมพันธ์ในเครือญาติอย่างแน่นแฟ้น สภาพทั่วไปของชุมชนตำบลบ้านจันทร์ตั้งอยู่ในขุนน้ำแม่แจ่ม บริเวณหมู่บ้านเต็มไปด้วยต้นสน จำนวนหลายพันไร่ สภาพอากาศในฤดูหนาว อุณหภูมิติดลบทุกปี มีเมฆหมอกกระจายในท้องที่ต่างๆ อย่างสวยงาม ซึ่งมีคำขวัญว่า “กัลยาณิวัฒนาสูงสง่า ป่าสนพันปี วัฒนธรรมชนเผ่า พระธาตุเก่าล้ำค่า หกธาราแหล่งต้นน้ำ แกมเลิศล้ำอำเภอในฝัน”

สภาพการคมนาคม

บ้านจันทร์อยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่แจ่ม ประมาณ 4 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 140 กิโลเมตร การคมนาคมเป็นถนนลูกรัง การสัญจรไปมา มีความยากลำบาก โดยเฉพาะฤดูฝนการสัญจรลำบากมาก เส้นทางในการเข้าออกวัดบ้านจันทร์ มีเส้นทางอยู่ 4 ทาง คือ

เส้นทางที่ 1 เส้นทาง วัดจันทร์ - สะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ สภาพถนนช่วงวัดจันทร์ตำบลบ่อแก้วเป็นถนนลาดยาง มีรถประจำทางวิ่ง วันละ 2 เที่ยว

เส้นทางที่ 2 เส้นทาง วัดจันทร์ - ปาย สภาพถนนลาดยางตลอดเส้นทาง ระยะทางประมาณ 50 กิโลเมตร มีรถโดยสารวันละ 1 เที่ยว

เส้นทางที่ 3 เส้นทาง วัดจันทร์ - ขุนแม่รวม - แม่่นาจร - อำเภอแม่แจ่ม สภาพถนนลูกรัง ระยะทางประมาณ 120 กิโลเมตร ไม่มีรถโดยสาร

เส้นทางที่ 4 เส้นทาง วัดจันทร์ - ห้วยตอง - ห้วยปูลิง - แม่ฮ่องสอน สภาพถนนลูกรัง การสัญจรด้วยยานพาหนะมีความลำบาก ระยะทางประมาณ 80 กิโลเมตร

ภาพที่ 4.9 ภาพมุมสูงบ้านห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพของชุมชน

ชาวบ้านวัดจันทร์ส่วนมากจะประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนาเป็นหลัก การทำไร่ รับจ้างทั่วไปเป็นรอง นอกจากนั้น มีการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค กระบือ หมู ไก่ มีทั้งเลี้ยงเพื่อจำหน่ายและทำเป็นอาหารให้กับครอบครัว ชาวบ้านจำนวนหนึ่งที่เข้ารับข้าราชการ

การศึกษา / ศาสนาในชุมชน

บ้านวัดจันทร์ในอดีตมีการนับถือบรรพบุรุษ คือการบูชาดวงวิญญาณของผู้ล่วงลับไปแล้วเป็นส่วนมาก เมื่อมีพระธรรมจาริกได้เข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาแล้ว ประชากรส่วนมากเริ่มที่จะมานับถือพระพุทธศาสนา โดยการเข้าพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ปฏิญาณตนที่จะยึดเอาพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์เป็นที่พึ่งตลอดชีวิต โครงการพระธรรมจาริกเป็นผู้จัดพิธีดังกล่าวให้ ปัจจุบันบ้านวัดจันทร์มีจำนวนประชากร จำนวน 106 หลังคาเรือน จำนวน 127 ครอบครัว จำนวนประชากรชาย 292 คน จำนวนประชากรหญิง 275 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 567 คน นับถือพระพุทธศาสนา 124 ครอบครัว นับถือศาสนาคริสต์ 3 ครอบครัว

ประวัติความเป็นมาของวัดบ้านจันทร์

วัดบ้านจันทร์เป็นวัดที่เก่าแก่ที่สุดในเขตตำบลบ้านจันทร์ แต่ไม่สามารถที่จะทราบแน่ชัดว่าตั้งขึ้นเมื่อใด แต่สันนิษฐานว่า สร้างขึ้นมานานกว่า 300 ปี ที่ผ่านมา สาเหตุที่ชื่อว่า “วัดจันทร์”

จากการสัมภาษณ์ พระปลัดสุชาติ สุวฑฒโก (จิหมันแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง¹ เล่าว่า บ้านวัดจันทร์เดิมที่หมู่บ้านแห่งนี้ยังไม่มีชื่อ แต่ที่เรียกวัดจันทร์ตามประวัติศาสตร์เล่าสืบต่อกันมาคือ มีคนชื่อ “จันทร์” เป็นชาวล้านนา ที่ถูกขับไล่ออกจากครอบครัว เพราะทำผิดจารีตประเพณีของตระกูลเดินทางมาเป็นแรมเดือน มาถึงบริเวณบ้านวัดจันทร์เห็นว่าสถานที่แห่งนี้มีทำเลที่เหมาะสมแก่การสร้างหมู่บ้านเป็นอย่างมาก เพราะมีสถานที่กว้างขวางมีสายน้ำแม่แจ่มไหลผ่านทางทิศตะวันออก จึงตัดสินใจที่จะปักหลักอาศัยอยู่ตรงนี้ ในที่สุดหลังจากมาพักในบริเวณวัดจันทร์ได้ไม่นาน ทางบ้านเมืองล้านนาเกิดอาเพศอย่างร้ายแรง ข้าวยากหมากแพง ไม่มีผู้ใดแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยนายจันทร์เท่านั้นที่จะทำให้เหตุการณ์สงบลงได้ มารดาต้องให้ทาสบริวารมาตามนายจันทร์ให้กลับเมืองล้านนาอย่างรีบด่วน เมื่อทาสบริวารมารดามาถึง เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเมืองล้านนาจนหมดสิ้น แต่ถูกนายจันทร์ปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง ในที่สุดทนคำขอร้องไม่ได้ จึงต้องกลับตามคำสั่งมารดา แต่มีข้อแม้ว่า ต้องให้ชาวบ้านปลูกต้นไม้ระหว่างสองข้างทางก่อน เพื่อมิให้ตัวเองถูกแดดถูกฝน นอกจากนั้นจะกลับบนหลังคน ฝ่ายมารดาต้องให้ทาสบริวาร ทำตามที่ถูกขอทุกประการ โดยให้มีการปลูกต้นไม้ระหว่างสองข้างทาง และให้คนนอนเรียงกันให้นายจันทร์เดินข้ามจนสิ้นสุทธะระยะทาง สุดท้ายนายจันทร์ก็เดินทางกลับเมืองล้านนา เพื่อแก้ไขปัญหามหาเมือง ด้วยเหตุนี้บริเวณนี้จึงเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “บ้านวัดจันทร์” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หลังจากนั้น มีชนเผ่าลัวะ ที่มาบุกเบิกสร้างหมู่บ้านอย่างไม่เป็นทางการ มีการปักที่อยู่ในท้องที่ต่างๆ พร้อมทั้งแบ่งกันเป็นกลุ่มในการสร้างวัด จากนั้นมีการโยกย้ายสถานที่อยู่ จึงทำให้วัดและพระเจดีย์หลายที่ขาดการดูแลรักษา ทำให้ต้องกลายเป็นวัดร้างและเหลือฐานพระเจดีย์ในบริเวณวัดบ้านจันทร์ นอกจากนั้นนายสำโม กงมะลิ บอกเล่าเล่าว่า จากนั้นมีชาวบ้านจากเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอนเข้ามาตั้งรกรากไม่ก็หลัง แต่นับวันมีการย้ายเข้ามามากขึ้น การตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณใกล้เคียง เพราะสมัยนั้นทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มีสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะเสือที่มาสสร้างความสะดวกคือจับสัตว์ของชาวบ้านกินเป็นประจำ ทำให้ชาวบ้านสร้างบ้านเรือนไม่ห่างกันนัก

บ้านจันทร์มีชื่อเป็นภาษาท้องถิ่นว่า “โซ่ค่อทิ” คำว่า “โซ่” แปลว่า พระเจดีย์ (พระธาตุ) “โซ่ค่อทิ” จึงมีความหมายว่า บ้านดินธาตุ โดยอาศัยพระเจดีย์ที่สร้างในวัดจันทร์เป็นเจดีย์องค์องค์แรก จากนั้นก็สร้างพระเจดีย์ลูกเพิ่มอีก 2 องค์ องค์แรกตั้งอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน มีชื่อท้องถิ่นว่า “โซ่ลือมอ” ลูกองค์ที่ 2 อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีชื่อว่า “พระธาตุจอมแจ้ง” ทั้ง 3 องค์นั้นสร้างขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน

¹สัมภาษณ์ พระปลัดสุชาติ สุวฑฒโก (จิหมันแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สัมภาษณ์เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2566.

สมัยก่อนบริเวณวัดบ้านจันทร์เป็นป่าทึบ ไม่มีผู้คนอาศัยอยู่เต็มไปด้วยแมกไม้หนานาชนิด โดยเฉพาะรอบๆ บริเวณหมู่บ้านเต็มไปด้วยไม้สนจำนวนเป็นพันๆ ไร่ แต่บริเวณบ้านจันทร์ มีสถานที่สร้างพระสถูปเจดีย์เก่าที่ปรักหักพัง ตลอดถึงฐานของโบสถ์และวิหารอยู่หลายแห่ง ที่ชนเผ่าลัวะที่มีความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาได้มาสร้างขึ้นในเขตตำบลบ้านจันทร์ จากนั้นชนเผ่าลัวะก็อพยพโยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานอื่น ทำให้วัดบ้านจันทร์เป็นหมู่บ้านร้างในที่สุด

ต่อมา มีพระธุดงค์อยู่รูปหนึ่งจาริกจากประเทศพม่ามีนามว่า “หลวงพ่อดุตตะมะ” มาเห็นบริเวณวัดจันทร์เป็นสถานที่สงบยิ่งนัก จึงปักกลดบำเพ็ญเพียรภาวนา ขณะนั้นมีชาวบ้านขุนแจ่มน้อยนามว่า พ่อดุ้ยดูลอย กับชาวบ้านห้วยตอง นามว่า พ่อดุ้ยคำหมื่น อยู่บ้านห้วยตองเขตอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มาพบหลวงพ่อดุตตะมะที่นั่งปักกลด ในบริเวณวัดบ้านจันทร์ จึงเกิดความศรัทธาเลื่อมใส มาทำบุญถวายทานกับหลวงพ่อดุตตะมะเป็นประจำ แต่เนื่องจากหมู่บ้านแจ่มน้อยและห้วยตองอยู่ไกลจากบ้านวัดจันทร์ ประกอบกับการคมนาคมมีความยากลำบาก การมาทำบุญทุกวันย่อมไม่สะดวก จึงได้ตกลงกันว่า จะย้ายมาตั้งรกรากอยู่ที่บ้านจันทร์ ตอนแรกมีเพียง 4 ครอบครัว หลังจากที่ย้ายมาแล้วได้ประกาศเชิญชวนชาวบ้านในหมู่บ้านใกล้เคียงมาช่วยกันบูรณปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ โดยมีหลวงพ่อดุตตะมะ เป็นประธาน หลังจากได้ช่วยกันบูรณะพระเจดีย์ใกล้จะสำเร็จ หลวงพ่อดุตตะมะก็ลาชาวบ้าน เพื่อธุดงค์กลับประเทศพม่า และในระหว่างการเดินทางได้เกิดอาพาธอย่างหนักท่านก็มรณะในระหว่างเดินทาง

ปีพุทธศักราช 2473 พระครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา ได้เดินธุดงค์มาทางอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผ่านบ้านเมืองแปง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ถึงวัดบ้านจันทร์ จึงได้มาพักค้างคืนที่วัดจันทร์ เห็นพระธาตุที่สร้างไว้ยังไม่แล้วเสร็จ ยังไม่มีการยกขอฟ้าเจดีย์ ซึ่งชาวบ้านพยายามยกยอดฉัตรแล้วหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ เพราะมีคนทนายหรือกล่าวไว้ว่าพระเจดีย์อยู่ในหมู่บ้านกะเหรี่ยง คนที่ยกยอดฉัตรต้องเป็นคนที่มีเชื้อสายกะเหรี่ยงเท่านั้น

เมื่อครูบาเจ้าศรีวิชัยมาพักอาศัยในบริเวณวัดจันทร์ จึงนำชาวบ้านมาบูรณะพระเจดีย์ หลังจากที่มีการบูรณะเสร็จสิ้นก็มีการยกยอดฉัตรโดยพระบาเจ้าศรีวิชัย มีการทำบุญเฉลิมฉลองกัน 7 วัน หลังจากเสร็จพิธีการยกยอดฉัตร มีชาวบ้านกะเหรี่ยงจากที่ต่างๆ มาร่วมเป็นจำนวนมาก เมื่อทำบุญพระเจดีย์เสร็จ ครูบาเจ้าศรีวิชัยพร้อมกับคณะก็จาริกไปทางอำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ต่อมา มี “พระอินทนน” ไม่ทราบฉายา มาอยู่ประจำวัดบ้านจันทร์หลายสิบพรรษา ท่านก็เดินจาริกต่อไปทำให้วัดจันทร์ขาดพระจำพรรษาในระยะหนึ่ง ชาวบ้านก็นิมนต์พระกร ไม่ทราบนามสกุล ที่เดินทางจากอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านเมืองน้อย เมืองปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งในสมัยนั้นมีวัดจันทร์วัดเดียวเท่านั้น ในแต่ละปีจะมีชาวบ้านจากตำบลแม่แดด ตำบลแจ่มหลวงและศรัทธาเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาร่วมทำบุญเป็นประจำทุกปีเป็นจำนวนมาก

พระนิคม กิจจุสสาร พระธรรมจาริกประจำวัดบ้านจันทร์เล่าว่า ปีพุทธศักราช 2510 ทางโครงการพระธรรมจาริกวัดศรีโสดา จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดส่งพระธรรมจาริกเข้ามาปฏิบัติงานในวัดจันทร์โดยมี พระอุไร มหาวิโร เป็นพระธรรมจาริกรุ่นแรกได้เข้ามาพัฒนาบูรณปฏิสังขรณ์ที่พักศาลาบำเพ็ญบุญและมีการอบรมศีลธรรมให้แก่²

ชาวบ้านทั้งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาพิธีกรรมเบื้องต้น ทำให้ชาวบ้านในตำบลบ้านจันทร์เกิดความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามากขึ้น จึงมีการขยายพื้นที่และสร้างอาศรมในหมู่บ้านต่างๆ จากนั้นได้นิมนต์พระธรรมจาริกมาขยายพื้นที่ในการทำงานเข้าไปในหมู่บ้านที่ได้สร้างอาศรมจนครบทุกอาศรม

ปีพุทธศักราช 2522 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิสยามบรมราช และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เสด็จเยี่ยมพสกนิกรชาวไทยภูเขาในถิ่นทุรกันดาร มีการจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพ เพื่อเสริมสร้างรายได้จากการทอผ้าจำหน่าย พระสงฆ์เข้ามาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีพระภิกษุที่มาจำพรรษาในวัดบ้านจันทร์ ดังนี้

ที่	ชื่อ - ฉายา	พ.ศ.
1.	พระบาอตุตมะ ไม่ทราบฉายา	2470 - 2472
2.	พระอินทนน ไม่ทราบฉายา	2476 - 2479
3.	พระศาสนะ ไม่ทราบฉายา	2480 - 2490
4.	พระกร ชินวณโณ	2490 - 2909
5.	พระอุไร มหาวิโร	2510 - 2521
6.	พระประเสริฐ ไม่ทราบฉายา	2521 - 2523
7.	พระคำดา ไม่ทราบฉายา	2523 - 2524
8.	พระสุรินทร์ ไม่ทราบฉายา	2524 - 2525
9.	พระคำปัน ไม่ทราบฉายา	2525 - 2526
10.	พระบุญเรือง ไม่ทราบฉายา	2526 - 2528
11.	พระวิเชียร วชิโร	2528 - 2532
12.	พระโสภา ไม่ทราบฉายา	2532 - 2534
13.	พระปอทุ ไม่ทราบฉายา	2533 - 2534

²สัมภาษณ์ พระนิคม กิจจุสสาร เจ้าอาวาสวัดบ้านจันทร์ ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สัมภาษณ์ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2566.

14.	พระศรีแก้ว สิริรัตนโน	2534 - 2536
15.	พระไพศาล อากสโร	2536 - 2539
16.	พระวิเชียร วชิโร	2540 - 2543
17.	พระปลัดสุชาติ สุวฑฒโก	2544 - 2546
18.	พระจันทร์ทอง ธมมวโร	2544 - 2546
19.	พระวิชาย วชิรปญโญ	2544 - 2545
20.	พระมนัจิต ฐิตตธมโม	2546 - 2547
21.	พระนิคม กิจจสโร	2547 - ปัจจุบัน
22.	พระพรเจตน์ วรธมโม	2549 - 2551

ที่มา : ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดบ้านจันทร์ พ.ศ. 2551

ตารางที่ 4.2 ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดบ้านจันทร์

ภาพที่ 4.10 วิหารวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกลายาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4.11 ภาพมุมสูงวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติศาสตร์ชุมชน

บ้านห้วยบงเป็นหมู่ที่ 4 ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหมู่บ้านบริวารของบ้านหนองเจ็ดหน่วย ห่างกัน 1 กิโลเมตรเศษ บ้านห้วยบง มีชื่อที่เรียกการในท้องถิ่นว่า “หว่า ซี้ คี” ซึ่งแปลว่า บ้านขุนบง จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสว่า เมื่อมาตั้งรกรากใหม่ๆ ที่มีไม้ก็ครอบครอบ บริเวณนี้เต็มไปด้วยทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะไม้บงที่ตั้งอยู่กองใหญ่ท่ามกลางชุมชนแห่งนี้ เมื่อมีชาวบ้านเริ่มที่จะอพยพเข้ามาจากตามต่างๆ ทำให้มีการบุกรุกป่าทั้งการสร้างบ้านเรือนและการประกอบอาชีพมากขึ้น ป่าที่เคยอุดมสมบูรณ์ด้วยไม้ป่านานาพันธุ์กลับต้องเสื่อมโทรมเพราะมีจำนวนประชากรมากขึ้น สันนิษฐานว่าหมู่บ้านก่อตั้งได้ประมาณ 160 ปีแล้ว

บ้านห้วยบง เดิมที่มีความเชื่อทางบรรพบุรุษ เมื่อมีการเจ็บไข้ได้ป่วยมีการบูชาโดยการเลี้ยงผีตามความเชื่อที่ว่า การเจ็บไข้เพราะมีดวงวิญญาณของบุรุษมาเบียดเบียน เพื่อขอส่วนบุญจากพี่น้อง แต่ต่อมาพระธรรมจาริกเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาและตั้งอาศรมในชุมชน ทำให้ชาวบ้านที่เห็นว่าการประกอบพิธีการเลี้ยงผีเป็นเรื่องที่ยุ้งยาก ยิ่งนานไปทำให้การเลี้ยงผียิ่งยากมากขึ้นเพราะการเลี้ยงผีต้องมีคนในครอบครัวอยู่อย่างพร้อมหน้าพร้อมตากัน จึงจะทำให้การเลี้ยงผีแต่ละครั้งมีความสมบูรณ์ แต่เมื่อขาดคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งไป ทำให้การเลี้ยงผีไม่สมบูรณ์ ปัจจุบันลูกหลานอพยพออกจากชุมชนทั้งในการเข้ามาศึกษาและออกมาขายแรงงานในเมือง ทำให้การที่จะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตาเป็นเรื่องที่ไม่ถ่วงนัก

ด้วยเหตุนี้ ชาวบ้านห้วยบงจำนวนไม่น้อยที่หันมาเปลี่ยนความเชื่อหันมานับถือพระพุทธศาสนา โดยการให้พระสงฆ์ไปประกอบพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามะ ยึดถือพระรัตนตรัย โดยพึ่งพระรัตนตรัย คือพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ตลอดชีวิต ควบคู่กับการบูรณาการตามความ

เชื่อและวิธีชนที่ยึดถือมาช้านาน ปัจจุบันบ้านห้วยบงมีชาวบ้านบางส่วนไปนับถือศาสนาคริสต์ เหตุผลอย่างเดียวกันว่ามีความเบื่อหน่ายในการประกอบพิธีเลี้ยงผี และเชื่อว่าเมื่อนับถือคริสต์ศาสนา แล้วดวงวิญญาณไม่สามารถที่มาเบียดเบียนครอบครัวได้ เพราะเมื่อนับถือศาสนาคริสต์แล้วต้องละทิ้งความเชื่อเดิมๆ ทั้งหมด ตลอดถึงประเพณี วัฒนธรรม ของตนอย่างสิ้นเชิง ปัจจุบันมีจำนวนผู้นับถือพุทธศาสนาจำนวน 38 ครอบครัว นับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 1 ครอบครัว

สภาพภูมิประเทศ

บ้านห้วยบงตั้งอยู่พื้นที่ราบภูเขาบือโซโง๊ะ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับภูเขาด่าน ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทิศใต้ ติดต่อกับบ้านใหม่พัฒนาตำบลแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดต่อกับหมู่บ้านหนองเจ็ดหน่วย ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตก ติดต่อกับหมู่บ้านกัวโป่ง ตำบลแจ่มหลวง จังหวัดเชียงใหม่

สภาพสาธารณูปโภคของหมู่บ้าน

หมู่บ้านห้วยบงมีสาธารณูปโภคหลายอย่าง เช่น สถานีอนามัย กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารข้าว กองทุนหมู่บ้านละล่าน ไฟฟ้าใช้เกือบทุกหลังคา การคมนาคมสะดวก เส้นทางในการติดต่อค้าขายนั้นมีอยู่ 2 เส้นทาง คือ

1. เส้นทางห้วยบง - บ้านจันทร์ - อำเภอปาย ระยะทาง 57 กิโลเมตร สภาพถนนลาดยางตลอดเส้นทาง
2. เส้นทางห้วยบง - บ้านจันทร์อำเภอสะเมิง ระยะ 90 กิโลเมตร สภาพถนนมีทั้งลาดยางและลูกรัง โดยเป็นถนนลูกรังประมาณ 35 กิโลเมตร นอกนั้นเป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง

ประวัติอาศรมพระธรรมจาริกบ้านห้วยบง

อาศรมพระธรรมจาริกบ้านห้วยบง เริ่มก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช 2635 โดยมีพระฝัดสุจิตโต และชาวบ้านที่ต้องการให้อาศรมพระธรรมจาริกตั้งอยู่ในชุมชน พร้อมทั้งมีพระธรรมจาริกมาจำพรรษา เพื่อมาอบรม ปลุกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและประกอบพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับชาวบ้าน โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานบริหารโครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค อาศรมบ้านห้วยบง มีเนื้อที่ทั้งหมด 55ไร่³

³ สัมภาษณ์ พระครูปลัดสุชาติ สุวฑฒโก (ชีหมื่นแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สัมภาษณ์ วันที่ 20 พฤศจิกายน 2566.

ที่	ชื่อ - ฉายา	พ.ศ.
1.	พระฝัด สุขจิตโต	2536- 2538
2.	สามเณรเสาร์คำ แช่วอ	2538
3.	พระสุชาติ สุวฑฺฒโก	2539
4.	พระสมเจตน์ อภิวนโณ	2540
5.	พระจันทร์ทอง ธมฺมวโร	2540-2543
6.	พระชาญวิทย์ ชยธมฺโม	2541-2542
7.	พระอภิสิทธิ์ ปริปฺปนโณ	2543-2544
8.	พระนิคม กิจจสาโร	2544-2547
9	พระมนัจิต ฐิตธมฺโม	2547-2549
10	พระอุดร อุตฺตโม	2549-2551
11	พระครูปลัดสุชาติ สุวฑฺฒโก (จิพฺพินฺนแป)	2551-ปัจจุบัน

ที่มา : ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดห้วยบง พ.ศ. 2566

ตารางที่ 4.3 ทำเนียบพระธรรมจาริกประจำวัดห้วยบง

แหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น วัดห้วยบง

โครงการศูนย์พระบัณฑิตอาสาพัฒนาราชภฏบนพื้นที่สูง ปฏิบัติงานภายใต้พันธกิจที่ 2 การบริการสังคม และพันธกิจที่ 3 อนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมประเพณีกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง โดยในปี 2563 วัดห้วยบง อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ ได้จัดวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการเรียนรู้ผ่านภาพจิตรกรรมฝาผนังพระวิหาร ที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวปกาเกอะญอ และแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบอาคารบ้านเรือน ซึ่งภายในจัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้ และคติความเชื่อของชาวปกาเกอะญอในด้านต่างๆ มีกลุ่มตัวแทนชมรมปกาเกอะญอ มจร. และประชาชนจากกรุงเทพฯ เข้ามาแวะเยี่ยมชมวิถีปกาเกอะญอ ตลอดถึงกลุ่มนักเรียนโรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนาเฉลิมพระเกียรติ เดินทางมาทัศนศึกษาโดยตลอด เพื่อการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การสนับสนุนส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมประเพณี การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน

ภาพที่ 4.12 แหล่งเรียนรู้วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่นจากภาพจิตรกรรม ศาลาบาตรวัดห้วยบง

พระปลัดสุชาติ สุวฑฒโก เจ้าอาวาสวัดห้วยบง และผู้อำนวยการศูนย์ปกากะญอศึกษา วัดห้วยบง จัดอบรมมัคคุเทศก์น้อยให้กับนักเรียน เพื่อถ่ายทอดจิตรกรรมภาพวาดฝาผนังเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชาวปกากะญอให้กับนักเรียนหลายโรงเรียน อาทิ โรงเรียนมัธยมกัลยาณิวัฒนา โรงเรียนสหมิตร โรงเรียนแจ่มหลวง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นักท่องเที่ยวและกลุ่มคนสนใจมาศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของปกากะญอตั้งแต่เกิดถึงตาย

ภาพที่ 4.13 กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวปกากะญอแก่เยาวชนนักเรียน
ของโรงเรียนต่างๆ ในอำเภอกัลยาณิวัฒนา

4.2 การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

คู่มือนี้ จัดทำขึ้นจากการสำรวจตามความต้องการของชุมชน เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

สื่อสารสนเทศ เรื่อง “ปกาเกอญอศึกษา”

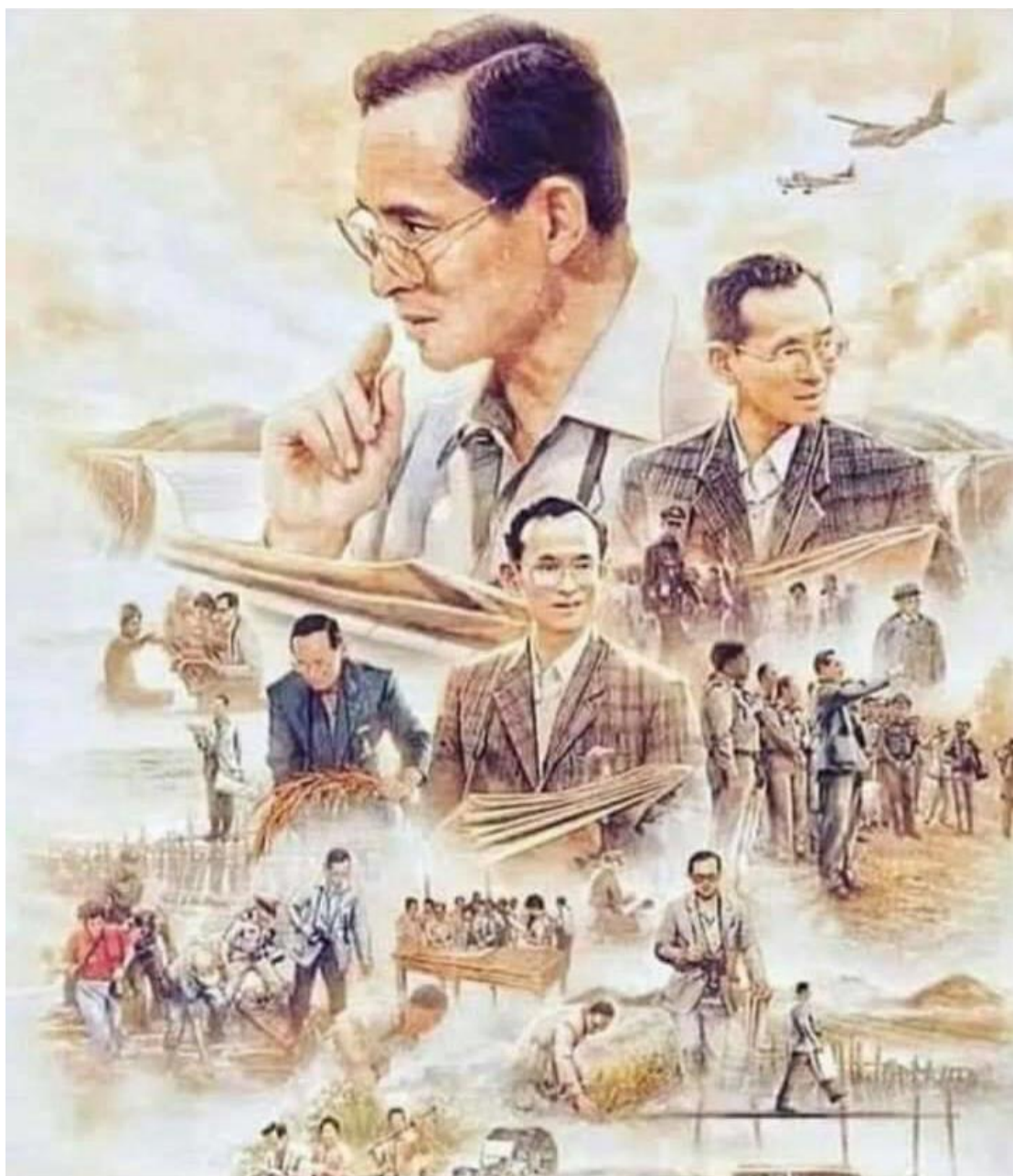
การจัดการเรียนรู้ผ่านเว็บ หรือ Online Learning จึงเป็นกระแสสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดระบบการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล จากผลการดำเนินงานในการจัดทำสื่อสารสนเทศ เรื่อง “ปกาเกอญอศึกษา” โดยใช้สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ โปรแกรม Google Site เป็นหนึ่งใน Google Apps for Education ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแอปพลิเคชันออนไลน์ที่รวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ ภาพถ่าย วิดีโอ งานนำเสนอ ไฟล์แนบ และข้อความ โดยอาศัยคุณสมบัติและทรัพยากรของเว็บบราวเซอร์มาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารออนไลน์ สามารถเอื้อประโยชน์ในการนำมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีเนื้อหาข้อมูลดังนี้

1. ประวัติศูนย์วิจัย การจัดตั้งสำนักงานศูนย์ ณ อาคารหอประชุม “ 60 ปี พระพรหมบัณฑิต” (ประยูร ธมมจิตโต)
2. ประวัติหมู่บ้านห้วยบง และประวัติวัดห้วยบง
3. ศาสนสถานสำคัญและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย พระอุโบสถวิหารวัดห้วยบง ศาลาบาตรรอบพระอุโบสถวิหาร พระธาตุเจดีย์ วัดห้วยบง ฐานประวัติศาสตร์กัลยาณิวัฒนา ฐานการศึกษาเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและประเพณีชนเผ่า ฐานการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ฐานเศรษฐกิจพอเพียงตามภูมิปัญญาชาวบ้าน
4. สถานที่ท่องเที่ยว ประกอบด้วย “ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร” หรือ “โครงการหลวงวัดจันทร” ป่าสนวัดจันทร อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ประวัติบ้านวันจันทร์
5. จิตรกรรมรอบพระวิหาร ประกอบด้วย แหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมชาวปกาเกอญอจากภาพจิตรกรรม จำนวน 50 ภาพ พร้อมคำบรรยายประกอบภาพ
6. ศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วย ศูนย์ศิลปาชีพ บ้านวัดจันทร วัฒนธรรมเครื่องแต่งกายหญิงชายชาวปกาเกอญอ เรือประเพณีดั้งเดิม เครื่องมือเครื่องใช้ของชาวปกาเกอญอ เครื่องดนตรีของชาวปกาเกอญอ
7. ประเพณีสำคัญ ประกอบด้วย ประเพณีสงกรานต์พระธาตุ ประเพณีปีใหม่ปกาเกอญอ ประเพณีทำบุญตักบาตร

8. ผลิตภัณฑ์และผลผลิต เช่น กาแฟ เคปูกัสเบอร์รี่ อะโวคาโด ผักปลอดสารพิษ เป็นต้น

ภาพที่ 4.14 เอกสารการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 4.15 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
Philosophy of Sufficiency Economy

ความพอเพียงในการดำรงชีวิตเป็นพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถ “พึ่งตนเอง สมองตอบ ต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองเป็นข้อพิสูจน์ และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

"เศรษฐกิจพอเพียง" ปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทุกระดับ

ความ "พอเพียง" หมายถึงความพอประมาณความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

คู่มือนี้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวต้นแบบ ที่จะนำคุณร่วมสัมผัสสัมผัสเสน่ห์ของแต่ละชุมชน ด้วยความเป็นวิถี อัตลักษณ์ ภูมิปัญญางานหัตถกรรม ตลอดจนอาหารการกินในแต่ละท้องถิ่น

Sufficiency, in living, is the foundation for Thai people to fulfill their needs and manage their problems through self-reliance. Being self-reliant proves and confirms this phenomenon well.

Philosophy of Sufficiency Economy

"Sufficiency Economy" is a philosophy that aims to sustain and practice at every

"sufficient" level including moderation and rationality. In addition, there needs to be a good protection system, the right moral compass, a sense of honesty, and the appropriate knowledge. One must live his life with patience, perseverance, awareness, intelligence, and discretion.

This English handbook was designed to develop piloting for tourism that invites you to enjoy the charm of each community with a unique identity, local wisdom, crafts and their local dishes.

What is Karen in the land of Thailand?

Karen is the official name of the Kawthule, Kawthoolei, Kariang, Kayin, Kanyaw, Sg'au, Sgaw, and Yang ethnic groups, with a population of between 5 and 14 million people, which is densely populated in northern and western Thailand. It is used to refer to this ethnic group as "Karen". But they call themselves Karen, which means "people". In addition, the word "Karen" comes from the name of an ancient Chinese ethnic group called Ch'iang or Giang. It refers to an ethnic group in ancient China that raised sheep and lived in the western part of the country. The explanation further elaborates that the letter "Ch" means "people", similar to the word "Pgha K'Nyaw", where "Pgha" translates to "people" as well. In northern Thailand and the Shan States of Myanmar, the Karen refers to "Yang" or "Kahyin", which covers both the Karen and the Pwo and Karen ethnic groups. Sometimes, the Karen are also called "Karang".

It is said that the Karen migrated from Tibet and Yunnan in China to settle between Myanmar and Thailand. They have been officially defined in the Thai government's 2011 census as an ethnic group living in Thailand's western border region, referred to as "Kaw" or "Kang" by the So or Boro people. In addition, the word "Karen" is also speculated to have originated from the Mon language and was used to call "Kareng".

History shows the Karen people migrated into the Indo-China region along three major river systems. It is recorded that the origin of the Lan Xang Kingdom, or Great Laos, in the 1st Buddhist century was marked by the Laotian people's battles

with the Karen and their eventual domination over parts of the Karen land. Another group of historians believes that the Karen people migrated from Thibi Kawbi land, the Karen language for "still water, calm land." The record refers to this land as Htee-Hset-Met-Ywa," or the land of the flowing sand. The Karen people were merged into one ethnic group in the Mekong River region near the China border, consistent with the information that the Karen people are descended from the Mongkol tribe. The Karen people were the first tribe to establish roots in the area adjacent to the source of the Yangtze River, which the Chinese believe to be the river of the Gumu ethnic group or the river of the Karen people.

The first group of Tai people, the Karen, migrated to the **Irrawaddy River** valley around 1128 BC, followed by the second group in 799 BC, and the last group around 741 BC.

The second stream, in the **Salween River Basin**, includes the Salween, Moei, and Tavoy rivers and the vital city of Tavoy, also known as Pegu, which was dispersed throughout various areas in Myanmar, Mon, and Thailand.

The third river system is the **Mekong River basin and the Chao Phraya River basin**, which flow into the Indochina Peninsula and the land of Cambodia.

However, the Karen communities that appeared in Thailand originally existed along the banks of the Salawin River and the Tae-naw-sri mountain range, as evidenced by the primary sources of their migration and distribution along the rivers of Thailand, such as the Ping River and the Wang River in the northern part of the country. Afterwards, they migrated further and became communities along the river valleys in Thailand. A later migration occurred during the political crisis within Burma, reflecting the linkage between the Karen communities in Thailand and Burma along the Salawin River.

The migration of Karen people.

The term "Karen" is used to refer to a large and diverse group of people that others have named for various reasons. There have been many explanations of who the Karen people are, but they are generally thought to be people who have historically lived in what is now Myanmar and Pegu. The term "Karen" is said to have originated in Myanmar and has been used to describe various groups of people who do not conform to mainstream culture and are hill tribes or ethnic groups that live in Myanmar and Pegu. Thus, people who speak different dialects have been brought together to form a single Karen group.

Elders of the Karen community have recounted that the term "Karen" encompasses or serves as a substitute for a diverse range of ethnic Karen groups, which arise from both external and internal perspectives. Nevertheless, the label that ethnic groups use to distinguish themselves from others is entirely defined by outsiders.

In addition, "Yang" is a term that is commonly used by outsiders to refer to the people of the "Karen" ethnic group in northern Thailand. However, the general perception of these terms is often negative. Both "Yang" and "Karen" have been used to differentiate various groups within the ethnic group, such as Kaloong Yang, White Karen, Kohn Yang, and Nam Yang. These groups typically live in houses that are located in remote mountainous areas, far from developed areas. The Kaloong Yang

group, in particular, is seen by the general population as not placing much importance on cleanliness and hygiene.

Therefore, the term "Chao-Yaang" or "Rubber People" is often used to refer to the people of the "Karen" ethnic group who mainly reside in the forested areas of the northern region of Thailand, such as Chiang Mai, Mae Hong Son, Chiang Rai, Phayao, Phrae, Uttaradit, Phitsanulok, and the border areas adjacent to the Shan State of Myanmar, where wild rubber trees grow abundantly. Rubber is an important raw material used in the traditional handicrafts of the Chao-Yaang people, such as weaving and Buddhist sculpture in the Lanna style. The author hypothesizes that the term "Rubber People" may be a cultural reference to the expertise in using wild rubber trees, or it may refer to a group of people who used to produce rubber oil or source forest products in the past. This would require a long-standing process of cultural transmission in managing local resources, similar to other occupational cultures such as farmers, plantation workers, gardeners, and fishermen.

Identity formation and self-definition

The term "hill tribe" (Pakakayor Korkorpo) has been designated by the government as one of the nine groups called "hill tribes" since the establishment of the committee to aid hill tribe people in the year 1955 and has become a commonly used term among people. At present, the Department of Social Development and Welfare uses the term "population in highland areas" to develop policies for improving the quality of life of the population. However, the definition of "hill tribe," which includes Karen, is used as a stereotype with a biased connotation. Meaning it's a tribe that caused problems, they are called "hill tribes' problem", which consist of problems in deforestation, cultivation, addiction, drug use, and opium trade as a result of the myth that the external society creates and offers through public media in the educational system that appears in the curriculum. The study and the arrangement of teaching studies that lead to over pressing and being made to be marginal people considering the importance of history, the history of the Apia people will reveal that Thailand has long been in a relationship with the state of Thailand to develop its nation.

However, global concepts and the changing world of thought and access to the study of the new generation of Karen have created a knowledge base and review of the identities or the "Paradigm Shift" in terms of perception and action to the "Karen" that is a combination of power. In order to reduce bias toward the capital of a creative culture, especially to review the perspective of the word 'Karen' coming from the outsider.

Murals showed a way of life that bounded to nature

Kalayaniwattana peoples, Chiang Mai. Defined themselves with the word "Karen" which is the power of the community that expresses itself. The identity originated from the power of local people with the word "Karen" which means "people".

Calling one's name " **Karen**" thus represents equality as human beings. with their good roots and culture, leading to a paradigm shift from expressing value through one Identity and way of life to reducing image bias from outsider defined

Nowadays, especially in northern areas of Thailand, the word "Karen" has been widely used and accepted. In other regions where the Karen people live, they may still be called Karen, also known as "Phoew", which means that people in the western region such as Kanchanaburi, Ratchaburi, Phetchaburi, and Tak, etc., in the dimension of history. background to understanding the Karen can be considered from the national history and local history that tell the identity of the Karen people through the storytelling of the local people. Therefore, being a storyteller is a powerful tool to bind nationality. And see the value of the Karen people as the largest group of people living in the area of complete forest watersheds in Thai society

Settlement through historical landscape dimensions. Mentioned about the Karen people densely inhabited at west and north of Thailand. Which is the area of the Thai-Myanmar border and is moving to the east. In the records of Siam, it was stated that Karen people had settled in the land of Siam before. But when immigrants came down from the north to build the base in Ayutthaya, causing the Karen people gave up their land and moved to settle in the high mountains on the east and west sides of the Salween River Basin to this day. Therefore, to talk about the history and background of the Karen people. it is necessary to explain the structure of Thai society in a historical dimension. Lanna's history and local history of Galyani Vadhana, Chiang Mai.

Local History, Culture, and Community of Muchheki

Muchheki community is the area at Ban Chan located in a cultural heritage area of Karen in Kalyani Vadhana, Chiang Mai, and consider the motherland. The Karen people who call themselves "Karen" have their customs, culture, dress, spoken language, and written language. They live simply, love peace, and have a strong family system. The general overview of the Ban Chan community is located in Mae Chaem River. The area is filled with thousands of rai of pine trees. Cool-weather and beautiful clouds scattered in different areas, which has a motto saying that

" The majestic Galyani Vadhana, thousand-year-old pine forest, the cultural center of three tribes, precious old relics. Hak Thara Watershed, The beauty of the land of dreams."

The community is far from the city of Chiang Mai. To the west around 165 kilometers, takes around 4 hours to travel. There are religious leaders in each village, namely Yiko or the local faith. Have a pilgrimage and pastor local, etc.

The ancient belief of the Karen people is respecting their ancestor's god of the forest who protects and maintains Buddhism with a common point Belief in "law of karma" or actions while still human. If you do bad deeds as shown in the picture, you will be sent to hell according to the five precepts of Buddhism, which is the principle of living.

Muchheki area there are 3 tribes: Karen, Hmong, and Lisu. They also practice 3 different religions: Buddhism, Christianity, and traditional beliefs. even though ethnicity different religions but they can still live together and participate in the community. Such as the development of water resources, and community forest preservation that everyone must participate in acknowledgment and learning together as well. Karen's ancestors also taught about unity as an important principle in living together. Tree worship in the forest During the worship ceremony, women are prohibited from attending the ceremony. So it goes only to men. because tree worship

was like nature worship. Therefore, it is similar to forest ordination. in order to preserve and conserve forests. As for the forest area that can be used, there will be an area that the villagers set themselves. Worshiping the gods of the forest is a way to show appreciation for the forest. The nature that we use and the preservation of the forest as well.

The traditional way of life of Karen people is a simple, humble, sufficiency nation, relying on the natural environment as the main factor in life. self-reliant and depend on one's relatives in the community in almost every aspect. Ban Huai Bong community, in particular, is a Karen village that was established hundreds of years ago. But there is no recorded evidence of when it was founded. This village is a small village. with most villagers professing Buddhism.

Karen Kalayaniwattana reflects the identity of the Karen people. It was presented in the public area of faith of the community, namely Wat Huai Bong, and Tambon Ban Chan. Kanlayaniwattana District Chiang Mai is located on a high mountain which is an area connecting Chiang Mai and Mae Hong Son. It is the spiritual center of the Buddhists and the Karen people. In the area of Wat Huai Bong. it was developed from the ashram of Phra Thammacharik, which is the hill tribe development network area. The majority of the population in the area is Karen people.

In the year 2013, Huai Bong Temple was developed. and built a Wihan with eight pillars around the Ubosot to be used as an area of faith for many villagers when there are important festivals. It can also be used as a public space to learn the story of Karen through paintings around the crooked balcony, especially the way of the upstream people who earn their livelihood with upstream forests and have to take care of the forest and water.

In addition, within the temple area, there is "**Blao**", a place for performing rituals, and "The", a house, which is a learning place for the way of life, and traditions of Karen people from birth to death Both weaving and singing. The area around the temple is the pine forests and watershed forests which are rich in various native plants. Having a complete ecological cultural system is “ **Natural Classroom Learning Center**” suitable for sustainable education for local youth to raise awareness of the preservation of cultural ways and natural resources that depend on each other. as well as creating pride in the Karen way of life identity Wat Huai Bong, therefore, has an idea to develop a learning center for Karen. including beliefs, and traditions and passing on culture to the next generation, so it can be counted that It tells about community history and perspectives. that the Karen people want to present a new memory space to the world society has changed their worldview to reality.

Ban Huai Bong Community History

Ban Huay Bong Community in the area Ban Chan Subdistrict Kanlayaniwattana District Chiang Mai Province. It can be regarded as an ancient Karen community, one of the villages in Khun Nam Mae Chaem. or what the Karen people call Mue Je Ki, which is an area where the Karen people live densely which is an area for good people, "Yiko" is, therefore, a symbol of the community center. Most of them are the initiators of the village. It can be said to be the most prestige in the village protecting well-being, and defending mediation problems of the residents that may affect each other according to different opinions. including liaising with the government

For **Yiko** to succeed, the successor must be a descendant of the previous leader. If the clan ends, there will be another consensus. 'Election' simply means that there must be a vote from people in the community. to continue the rituals and customs of the Karen people, not only animism. Each community has a variety of emotional attachments. Both Buddhism and Christianity can coexist. because there is a consensus in living together

Huai Bong San Village assumed village was founded about 160 years ago. When setting up a new foundation with **Mr. Norde**, Originally a person from Mae Hong Son. Has traveled to settle with a few neighbors, including a few households. At that time, villagers settled in a village deeper than the present forest. In those days, this area was full of forest resources. and there is a large pile of bamboo nestled in this community. Therefore, this village was named Ban Huai Bong or has a local name according to the Karen language as "**Wa Su Kee or Wa Su Kho Kee**" which means **Ban Huai Bong or Ban Khun Bong**. Ban Huai Bong, most of them are professionals. Cultivation of swidden farms, including the Miang garden, which is called "Ner Mu" , is an affiliate village of Ban Nong Jed Unit, which is only 1 kilometer apart.

Karen Center for Hand Drilling, Wat Huai Bong

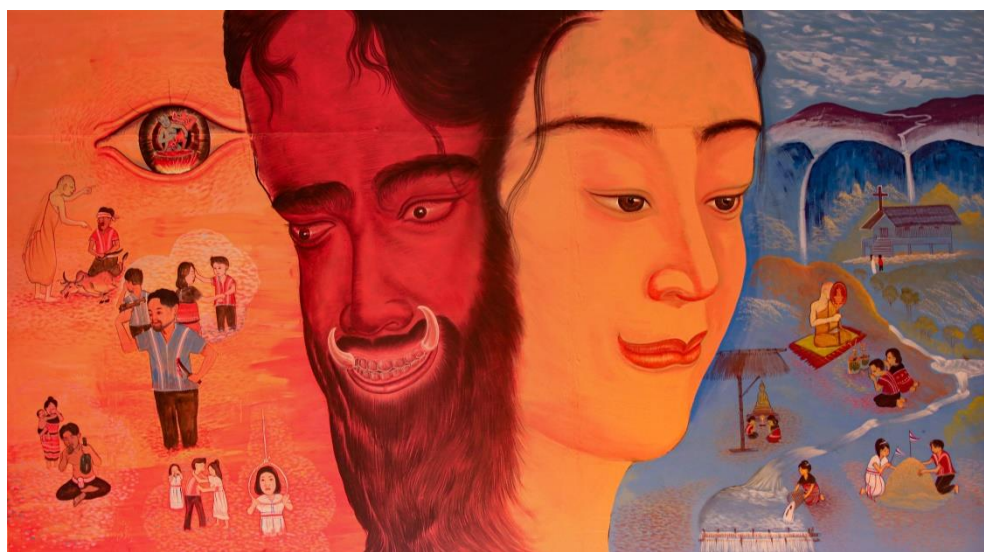
Karen originated from Karen's concept of "Ruam Phon, Ruam Boon, Ruam Panya" through the participation of the Buddhist and Christian communities and Karen scholars who had the power of faith until cooperation. Gathering resources and brainstorming to build a Karen Study Center that took decades to build the temple area into a learning area through painting. The prototype was Kruba Sriwichai, a monk who developed the Karen lineage. Inspiration to create a space to tell the universe of Karen. together with the myth that views Karen, such as deforestation. But in fact, among the 6 tribes, there is only Karen who preserves the forest. Karen, Huai Bong Temple, to remove myths "Create common understanding without speaking, but conveying with pictures recording the memories of the Karen people" "Wat" that is not only "Wat" but is the area to measure the happiness of all people.

Wat Huay Bong is the center of coordination for monks, missionaries, developers, as well as agencies involved in the development of highland communities. built a vihara with a hundred-eight pillar around the ubosot to be used as an area to support the faith of many villagers When there is an important festival, it will also be used as a learning area. Ways and Wisdom of the Karen People through paintings to be a source of learning Karen study to collect ways and wisdom of the Karen people Kalayaniwatthana Chiang Mai and mental development for the community, both local children and youth .

Karen people in their traditional way of life It is a simple, humble, sufficiency nation, relying on the natural environment as the main factor in life. self-reliant and depend on one's relatives in the community in almost every aspect Ban Huai Bong community, in particular, is a Karen village that was established hundreds of years ago. But there is no recorded evidence of when it was founded. This village is a small village. with most villagers professing Buddhism.

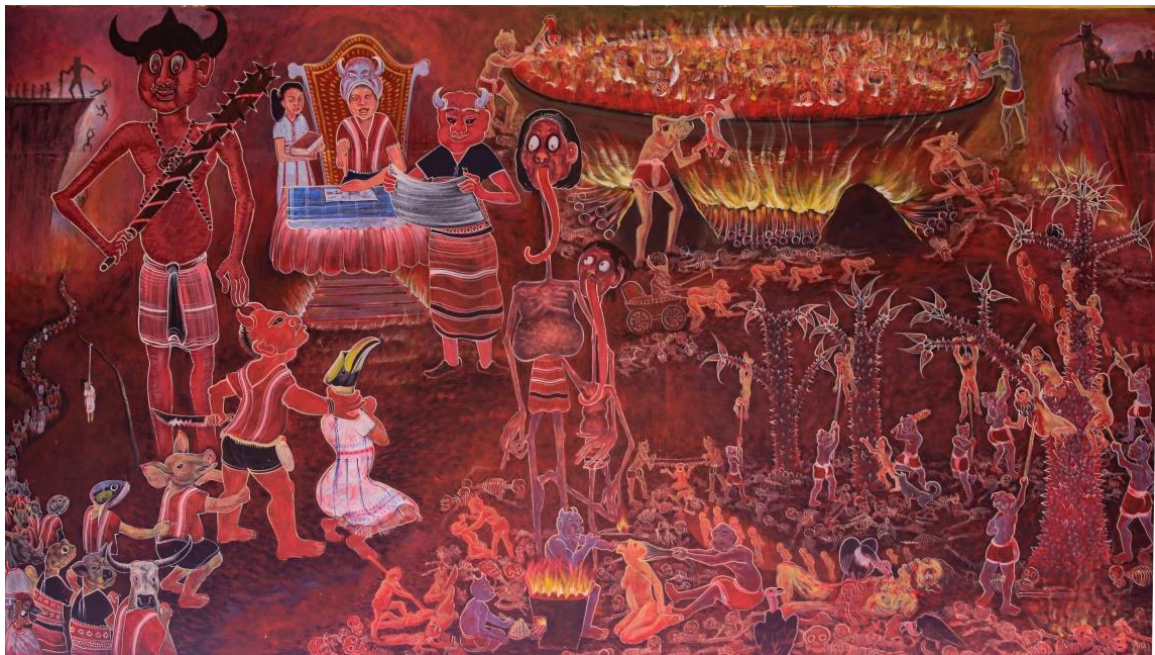
Karen Kalayaniwattana area reflects the identity of the Karen people. It was presented in the public area of faith of the community, namely Wat Huai Bong, Tambon Ban Chan. Kanlayaniwattana District Chiang Mai Province located on a high

mountain which is an area connecting Chiang Mai and Mae Hong Son. It is the spiritual center of the Buddhists and the Pgakenyo people. In the area of Wat Huay Bong, developed from an ashram Ban Huai Bong Buddhist Monastery which is the hill tribe development network area. Most of the population in the area is Karen. In the year 2013, Huay Bong Temple was developed and built a Wihan with eight pillars around the ubosot, to be used as an area of faith for many villagers. When there is an important festival, it can also be used as a public space to learn the story of Karen through paintings telling stories around the crooked balcony, especially the way of the upstream people who earn their livelihood with upstream forests to take care of the forest and water.

Picture 4.15 Tribhumi,

The belief that the human world corresponds to the principles of the universe is consistent with the cosmology of Buddhism, which includes the concept of Tribhumi, or the three worlds composed of Kamaloka, Rupaloka, and Arupaloka, as well as the human world, hell, and heaven. Both the cosmology of Karen and Buddhism share the idea that goodness and badness exist in the human mind and that humans have a large spirit. All good things come from a good spirit, while all bad things come from a bad spirit. We do not have to wait for death to go to heaven or hell. Our daily lives are like heaven if we have a happy spirit and like hell, if we have a miserable spirit. Heaven is in our hearts, while hell is in our minds. Every time we feel anger or greed, we fall into hell.

Picture 4.16 Narakaphumi (Hell)

According to the cosmology of Karen, Narakaphumi (Hell) is a place where sins are punished after one's life. This is consistent with the principles of Buddhist cosmology, which refer to the Law of Karma, or the consequences of actions. If one performs bad deeds, one must be in Narakaphumi.

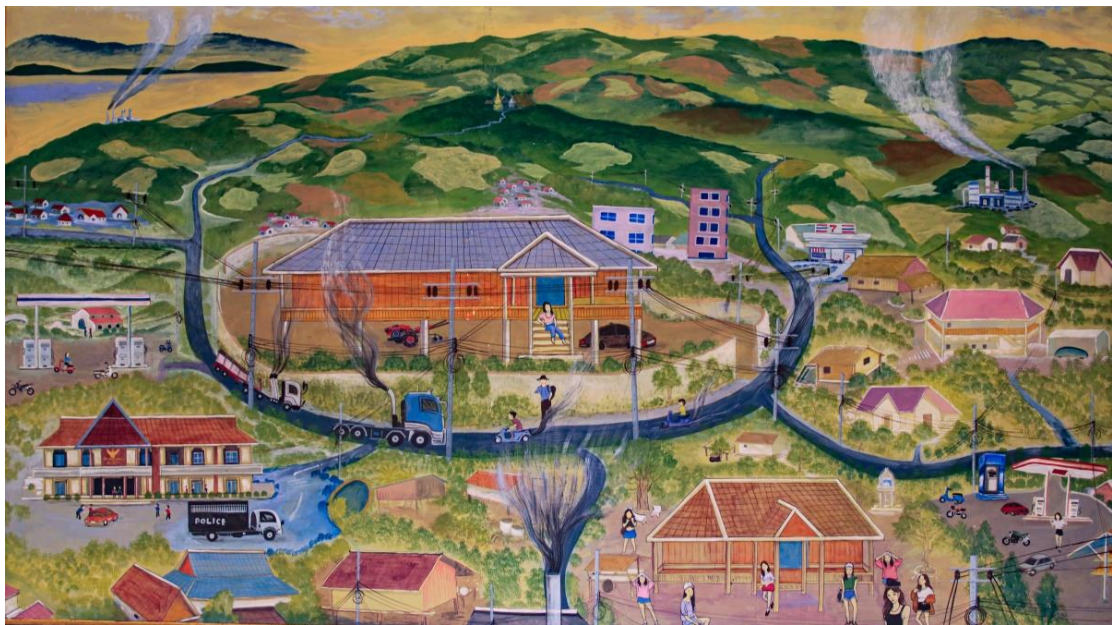
Picture 4.16 Sukhavati (heaven)

According to the cosmology of Karen, Sukhavati (heaven) is consistent with the principles of Buddhist cosmology, which refer to the Law of Karma, or the

consequences of actions, especially good deeds. Karen followers must help each other along the path to reach Sukhavati.

Picture 4.17 traditional way of life

Picture 4.18 Change of new way of life

Picture 4.19 Buddhist prediction

During the time of the Buddha, there were Buddhist prophecies that involved interpreting dreams of the god Indra, which were recorded in the Agganna Sutta. The purpose was to demonstrate that the Buddha was a knowledgeable guide for the world and that no harm would come to it if people lived ethically and pursued goodness. This belief was based on the 16 levels of Dharma in the Buddhist scriptures, which were integrated with local wisdom by the Khmer people to create a framework of ethics and morality for sustainable development in all dimensions of society.

Prediction 1: Four horsemen will come from different directions and meet without colliding. The Buddha made this prediction.

The world will face crises such as floods, droughts, and epidemics that severely affect agriculture and human life, causing hunger, malnutrition, and water scarcity for consumption and use.

Prediction 2: The trees are not yet fully grown but they bear fruit and flowers. Buddha predicted that

The trees that have not yet grown enough are like a crisis of social problems, similar to people in the future who are stuck in the desire for affection and dream of material wealth, getting pregnant at an unprepared age, resulting in problems such as homelessness and unruly children.

Prediction 3: Cow parents who suckle their own children's calves. Buddha predicted that

In the future, elderly parents who are unable to care for themselves will be in a dependent and submissive position, relying on their children due to societal changes that they are unable to adapt to. This can be seen with the increasing number of elderly individuals entering assisted living facilities in the current era.

Prediction 4: The young calf that castrated and dehorned. Buddha predicted that

In the future, the development of society may be hindered by leaders with little experience in managing the economy, politics, and society, which could result in a lack of ability, thoroughness, and knowledge, leading to delayed mistakes and damage to urban management and trade balance.

Prediction 5: The two-headed horse. Buddha predicted that

In the future, people may use deceitful and manipulative magic to gain an advantage over their fellow humans. The power of the court is not strongly enforced, resulting in delayed and ineffective justice. The wicked do not feel ashamed and are not afraid of sin, and bribes are accepted by both sides of the trial.

Prediction 6: The wolf peeing in the golden tray. Buddha predicted that

In the future, there may be modifications to the fundamental teachings of morality, with monks causing misunderstandings and incorrect practices that lead to moral corruption. This may result in the emergence of new doctrines and people boasting of greater merit.

Prediction 7: The man untangles the rope and the dog chews it until it is gone. The Buddha predicts that

In the future, there may be slanderous accusations and the presentation of false information, causing division, conflicts, and a lack of unity in society. People may exploit collective resources for personal gain and waste resources on entertainment and extravagance.

Prediction 8: Large leaf water container and small leaf water container. The Buddha predicted that

In the future, people in society will practice religion and merit-making, but only among high-ranking officials. There will be a crisis of faith and religion in the villages. Those in power will exploit resources and create a greater gap between the rich and the poor.

Prediction 9: Big and small animals compete for murky water in the middle of the pond, but the water at the edge is clear. The Buddha predicted that

In the future, people will become excessively greedy and fall into the enslavement of money, willing to commit corrupt acts in urban communities. The authorities will focus solely on accumulating wealth while oppressing and exploiting the citizens with high living expenses and taxes. As a result, people will abandon cities and move to live in rural areas.

Prediction 10: Cooking rice in the same pot, but not all of it is cooked evenly. The Buddha predicted that

In the future, people will have different opinions, doubts, and uncertainties about the teachings of Buddhism, and they will question whether they are true or not.

There will be a lack of respect for ethical conduct and behavior, and society will be full of hypocrisy.

Prediction 11: A sandalwood tree is worth a mansion in exchange for just one pot of milk. The Buddha predicted that

The misinterpretation of merit leads to a loss of merit-seeking intention. Some people take the pure teachings of Dharma and use them for commercial purposes, while some groups of monks boast about their exceptional morality to seek material gain. This trend will lead to an increase in monks seeking material gain.

Prediction 12: Bottle Gourd floats empty but sinks when filled. The Buddha predicts that

In the future, most people will see wrong as right due to their lack of mindfulness and inability to distinguish between good and evil. The rulers of the city appoint groups of interests and corruption to dominate the land.

Prediction 13: The solid pillar resembles a house and can float on water like a boat. The Buddha predicted that

The words of a trustworthy person are weighty and substantial, like a solid pillar, while those of an untrustworthy person are not believed and are like a floating ship. This is in contrast to the previous statement, where people tend to believe the words of those they shouldn't, like something that should sink but floats, and things that should float but sink.

Prediction 14: The frog tightens and eats the snake. The Buddha predicts that

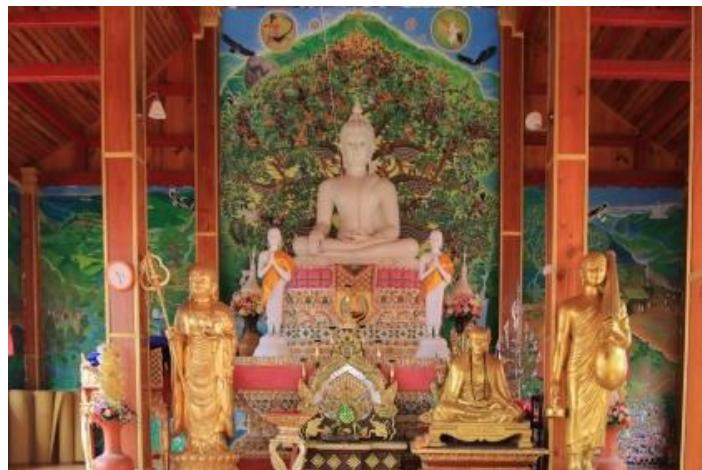
In the future, people will lack integrity in their bodies, speech, and minds and become more obsessed with materialism. Leaders will agree to delegate authority over trade and commerce to young and charming individuals, which will lead to a decline in overall development.

Prediction 15: The golden swan is surrounded by crows. Buddha predicts that

In the future, novice monks who lack intelligence and knowledge may be easily swayed and misunderstand the discipline of the Dharma. The rulers and governors of the land appoint close servants to create a system of charity in society.

Prediction 16: The sheep flock bites the tiger. Buddha predicts that

In the future, people will lose faith in the capitalist system and demand the creation of a democratic society. The ruling authorities will not adhere to ethical principles, and many monks will lead protests against those monks who behave according to their own desires.

Picture 4.20 The principal Buddha image in the temple

Inside the temple of Wat Huay Mongkol, there is a statue of Phra Phuttha Mongkol Maha Wachira, made of Sukhothai and Pang Ma Ruea art styles, with a height of 2.70 meters and a width of 1.50 meters. It was crafted by sculptors from Phayao province and received support from Buddhist followers in Chiang Mai. The important features of the Buddha statue are the high and fierce flame-shaped usnisa,

the small spiral-shaped kimura on top of the head, the egg-shaped face of the Buddha image, and the low-hanging robe that conveys compassion. The overall body of the Buddha statue is slim and muscular, with well-defined muscles on the arms and legs. The two sides of the robe show the Pang Ma Ruea style with gentle folds, and the fingers of the hands are delicately formed. The base of the statue is mostly designed as a stepped pedestal. The face of the Buddha statue is referred to as "Nang Kang Yok," which means a beautiful face with Italian-like features, and the tip of the chin has a small cleft resembling a nail mark.

The interior of the temple's main shrine is adorned with beautiful Sukhothai-style art, which is predominantly white, such as on the neck and wings of the Garuda bird. It is believed that this bird is the same one on which Lord Buddha once sat. There is also a belief that killing one Garuda is equivalent to killing one monk. Therefore, the wisdom of the Karen people, as expressed in the philosophy of their way of life, is reflected at the base of the main shrine. As stated by Kruba Srivichai, **'My Karen brothers and sisters, we must hold onto our rice fields tightly, as the sky will shatter, the waters will rise, and the winds will dry up. We must cherish our rice fields.'** This text serves to remind the Pakayor people of the importance of farming and their traditional beliefs, which are the foundations of the main shrine.

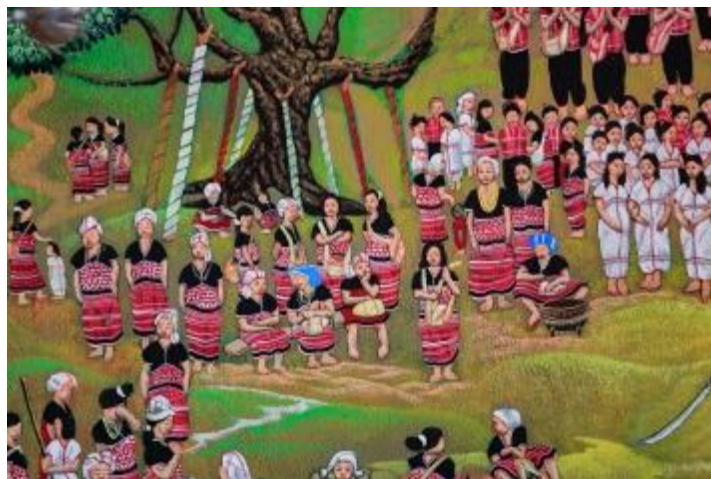
Scythe: is a symbol of harvesting crops or bearing significant meanings of knowledge, experiences, beauty, and kindness, but it must be under the bright light of the candle.

Sheaf: is a symbol of the agriculture profession, which is the main occupation of the Karen people and represents their unity.

Kaew: is a symbol of the sound produced by the water buffalo's horn, which is a wind instrument that represents the fun and joy of the farmers. It is associated with the signal for entering the rice harvest season for the Karen people and the unity of the Karen community.

Candle: is a symbol of bright light that is analogous to wisdom, which is an important part of Buddhism in imparting wisdom to the people of Karen.

Stars: is a symbol of the belief system of the Karen people. The bright light from the stars has an influence on the religion and way of life of the Karen people.

Picture 4.21 Wat Huay Bong

Wat Huay Bong, Karen Center of Learning, located in Galayanivatana District, Chiang Mai Province.

The Karen people have a simple and self-sufficient way of life, relying on the natural environment as the main factor in their livelihood. They depend on

themselves and their relatives in the community in almost every aspect, especially in the village of Huai Bong, which has been established for hundreds of years. However, there is no recorded evidence of its founding date. This small village is predominantly Buddhist.

The Karen ethnic identity is reflected in the public space of the community, specifically at Wat Huai Bong in Ban Chan sub-district, Galayaniwattana district, Chiang Mai province. This temple is located on a high mountain connecting Chiang Mai and Mae Hong Son provinces and serves as a spiritual center for Buddhists and Karen people. The development of Wat Huai Bong came from the generosity of the abbot, Phra Thammachari Wat Huai Bong, who is part of the network developing the hill tribe people. Most of the population in this area is Karen. In 2013, the temple was developed, and a hall with eighteen columns was built as a communal space for the many people who come to participate in important festivals. In addition, it is also used as a public space to learn about the Karen culture through murals depicting their way of life and how they rely on the forests and streams to sustain themselves.

In addition, within the temple area, there is a *belaa*, or ritual site, and the, or house, which is a place to learn about the traditional way of life and customs of the Karen people from birth to death, including weaving, cloth-making, singing, and playing musical instruments. The surrounding area of the temple is covered with various types of local flora in the deciduous forest and watershed forest.

Having a complete cultural ecosystem as a "classroom of nature" is suitable for providing sustainable education for young people in the region, in order to create awareness of the conservation of cultural heritage and natural resources that we rely on, as well as to instill pride in the identity and way of life of the Karen people. Therefore, Wat Huai Bong has the concept of developing a learning center to study the way of life, existence, and wisdom of the Karen people, including their beliefs and passing on cultural heritage to future generations. This can be considered as presenting a community history and perspective that the Karen people want to offer a new memory space for the global society to change the current worldview.

Picture 4.22 Karen way of life, Ban Huai Bong

The creation of the Wat and the Karen education center arose from the concept of "United we stand, divided we fall" through the participation of Buddhist, Christian, and Karen communities that generated the power of faith, gathering resources, and ideas to build a Karen education center that took several decades to create a temple area for learning through murals. The inspiration for this project came from Khru Basri Wichai, a Karen development activist who aimed to create a space that told the story of the Karen universe. This project aimed to combat the misconception that the Karen people destroy the forest. In reality, only Karen people preserve the forest, as they believe that "**without forests, Karen cannot survive.**" This is the origin of creating a space for learning through murals in the Karen intelligence center at Wat Huay Bong to promote "**mutual understanding without words but with pictures that record the memories of the Karen people.**" A 'temple' that is not just a 'temple' but a space for cultivating happiness for the community through learning about the wisdom of Karen culture and nature.

Wat Huai Bong was originally believed to be an abandoned temple, but it has since been transformed into a shelter for the Buddhist community of Huai Bong, a network of ethnic tribe people. The temple has been developed, and an octagonal shrine has been built to accommodate large numbers of villagers during important

festivals. In addition, it is also used as a learning center for the culture and wisdom of the Karen people, using painting as a means of learning about the culture of the Karen people. The goal is to collect and preserve the traditions and wisdom of the Karen people at the new Kalyanawatthanatham Development Center and to develop mental health in the local community, especially among children and youth, inspired by local development workers.

The large Black plum tree behind the Buddha's throne is believed to be a significant symbol for all monks. It represents the pinnacle of all trees in the world, and even the most learned and enlightened individuals see it as the pinnacle of all Buddhist symbols. It is revered because it signifies the pursuit of knowledge and understanding, and just like the Bodhi tree, we too must strive to achieve enlightenment. This is why the Bodhi tree is a sacred and significant part of Buddhist culture, and why Jambudvīpa is considered the land of the Bodhi tree, as it is the birthplace of Buddhism and the Buddha.

The Karen people believe that the Tree of Heaven, or Tamor Mor, is the first tree to have ever existed in the world and is considered a sacred tree that is often used in rituals to ward off evil and for various ceremonies. Inside temples, the Tree of Heaven is often used as a backdrop to depict the abundance of nature, peace, and the strong connection that the Karen people have with their unique form of Buddhism. This is in contrast to typical temple backdrops found in other regions.

Picture 4.23: Ko Lao Derg Ko Lili

"Geol Li Geol Lo" means "Wind and Storm" and has been a belief of the Pwo Karen people since the time of the world's creation. According to Pwa Karen belief, before the earth existed, there was nothing but wind, water, and storms, similar to the saying of the Karen people's sage "**Layaw Ta Toa O Ne Ma O Tek Geol Lo Ti De Geol Li**", which means that **there was nothing before, only wind, water, and storms**. In the detailed illustration of the drawing, there is a person, not a deity, such as Jesus Christ, Buddha, or any other gods. However, according to the Karen belief, the Creator in this picture is the owner of everything and can only walk on water. Therefore, in the creation of human beings by the deity, a large storm occurred in the

sea, and the waves swept up and buried various debris, including pieces of earth. When the waves repeatedly swept the debris, termites emerged, eating their excrement, and eventually became termite kings. The more termites there were, the more earth clumps they created, and then there were birds called "**Tho Klu**", or the crane bird, and the heron bird that helped build the world. Tho Klu said, "**Tho Klu Tae Tae, Tae Tae Tho Klu Kae, Tho Tae Se**", meaning that **both birds and herons helped build the world, but the crane bird did not do it well**. Then, the heron bird created Karen, and Ya Wa Chu helped shape it. The two heron birds worked together to make the world, and the final product was Karen.

Picture 4.24: **Kor Dee Der**

First meaning: In the past, there was no division of territory like today. Three brothers went in search of land to settle on. The youngest brother requested to stay near the sea so that it would be easy to find food. The middle brother went to the city to conduct business. The eldest brother fled to live in nature on the mountain. This eldest brother was the origin of the "Karen" ethnic group. The three siblings learned to adapt to each region, allowing them to coexist. They would be similar from the extinct dinosaur if they could not adapt.

Second meaning "thigh-born" : In the past, there was a belief that men were the originators of pregnancy from the thigh, which led many Karen people to become siblings. As in the saying, "**Ne meh dwae leh khor deu duh bo peua hae**", which means "If we count from the navel, everyone is siblings." This belief is depicted in a painting of three men representing Karen people from different regions in Thailand, including the southern, central, and northern mountainous areas. However, their physical characteristics vary. The first meaning of the painting is that Karen men from Thibet, Mongolia, travelled to Myanmar. The second meaning is that the Karen people live in every part of Thailand, and their physical characteristics vary depending on the region.

The second meaning is that the Karen men believed to be born from the thigh, making all Karen people brothers and sisters. It reflects in the phrase "**Nuea Meu Dua Luea Khau Deu Dopuea Wae Kae Luea Kae**", meaning "If we count

based on the thigh-born, we are all siblings." Regardless of nationality, religion, or culture, we are all like brothers and sisters living on the same planet.

Picture 4.25: **Ta Ma Lo Ar Ta Lor**

Karen study center, from the picture, can be divided into two parts: the left side explains the purpose of the educational center, which is not only for the Karen people but also for anyone interested in learning about their culture and roots. On the right side, the map of Thailand explains the history of the Karen people, who migrated from Mongolia via three rivers: the Mekong River, the Salween River, and the Irrawaddy River. The Karen are a minority ethnic group in Thailand, primarily living along the northern border region from Chiang Rai down to Prachuap Khiri Khan in southern Thailand. They cover an area of approximately 15 provinces and have played an essential role in Thai history. During the Siamese Revolution, the Karen people helped to defend the country, and one of their prominent leaders, Phra Sri Suwannakiri, served as the governor of Sangkhlaburi. The Karen people held significant positions from the reign of King Rama III to King Rama V. According to data from the Northern Farmers' Network in 2017, there were 1930 villages and 549,395 people living in Karen communities in 16 provinces, including seven areas in the western and central regions of Thailand and nine provinces in the north, such as Kamphaeng Phet, Sukhothai, Tak, Phrae, Lampang, Lamphun, Mae Hong Son, Chiang Mai, and Chiang Rai.

Picture 4.26: Pwa Ki Tor

Childbirth among the Karen people required medical expertise in the past, relying on a midwife to assist with the delivery, while the husband had to be near the wife during labour. Their responsibilities included preparing bamboo skewers for cutting the newborn's umbilical cord, while relatives and siblings were present to help organise things like food and water. The father then used bamboo prepared earlier to cut the child's umbilical cord. According to medical standards, this practice was considered dangerous and could lead to infections in newborns. The phrase "Seo gi teo" was a practice that originated in their community and was established for over 5-10 years. Diseases were likely to be eradicated during that period. Using bamboo to cut the umbilical cord required a lot of time and effort, so it demonstrates the love of the parents who took extra care when cutting the cord of the newborn, ensuring that it was done cautiously to avoid harm. It exemplifies the strong bond between the parents and the child, which was highly valued in their culture. Unlike today's modern times, the tissue connection between the parents and the child was so precious that no one could bear to cut it unnecessarily.

Picture 4.27: Karen Gher Lah

Karen regards the good fortune of a person with 37 gifts: tiger, bear, gaur, rhinoceros, elephant, barking deer, pig, lion, gibbon, cicada, butterfly, yellow snake, turtle, owl, blackbird, rat, snakehead fish, shellfish, crab, frog, cricket, cricket, chipmunk. Lizards, horseshoes, and dragonflies, there are 32 animals, including aquatic animals and amphibian animals. There are five more things in oneself, namely two hands, two legs, and one head, totaling 37 things.

Picture 4.28: Phor Kwa Tah mah

The duties of men in the past among the Karen tribe included having specific tools and skills to provide for their families. Before getting married, men had to be able to do things such as making bows and arrows, weaving bamboo, creating tools for hunting and gathering, building looms, making fishing nets, and learning how to hunt, trap, and build homes. Some men also played musical instruments. Men had to be able to provide for their families by earning money, fighting, and doing tasks that women were not able to do. It was also customary for men to have tattoos on their bodies, as it was believed that having unmarked skin was a sign of weakness. Therefore, young men had to be solid and rigid to earn respect in their community.

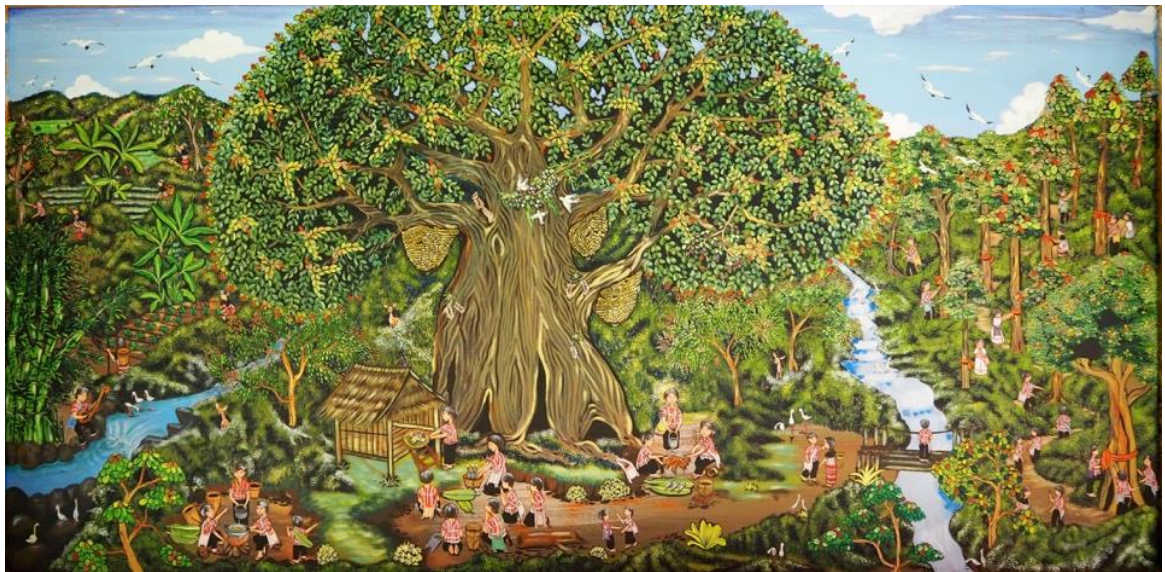
Picture 4.29: Phor Mhun Ta Ma

The role of women involves explaining the daily tasks that women must perform each day, from morning to night. Women in the Karen tribe must cook rice and prepare meals for family members to eat, weave cloth, sweep and clean the house to keep it tidy, and ensure that everything in the place is ready before the father, mother, or husband returns home. The phrase "Father, Mother" has two meanings: one is translated as the father and mother, and the other is to follow the sun. Therefore, women must wake up at 4 a.m. to pound rice in a mortar because, in the past, there was no technology or rice milling machines, so they had to wake up early to pound rice in a mortar. After beating the rice, they had to fetch water, cook food, and prepare dishes to serve with the rice for family members to eat. Then, they went to work in the fields, or if they stayed home, they had to weave cloth. In the evening, they had to gather vegetables and fruits to cook with the rice, and when the sun went down, they went to bed, ending the day. When the next day's morning arrived, they continued to perform these daily tasks repeatedly. In the past, if a diligent housewife worked hard, young men would want to marry her. Compared to the present, women's way of life has changed significantly due to changes in social norms according to the era.

Picture 4.30: **Ta Dee Ta Tu**

Caution “Ta Dee Ta Tu” can be considered a belief of people in the past. It is a strategy to prevent children from doing wrong or to protect them from dangers. Some strategy may refer to life, such as not building houses in the middle of the water flow intersection, not digging termite mounds, not washing men's and women's clothes together, or even laying them on top of each other, because in the past, men had authority and power. Therefore, women's clothing should not be allowed to touch men's clothing. It can cause the fetish to deteriorate and also indicate the presence of a masculine culture. Prohibitions such as not filling up wells with water should be observed because they may cause a lack of drinking water in the future. Eating rice or curry in a pot is forbidden, but it should be served in a neatly arranged container. It is also a matter of belief, as people in the past believed that eating food in a pot would invite "ta chhu" (ghosts or malevolent beings) to come in. "Ta chhu" refers to ghosts or bad things, which, if we eat from the same pot as someone who has "ta chhu," will cause us to be in contact with them and invite bad things. Crossing a threshold or jumping on a swing should be avoided as it may generate dust or dirt into the container, and a mortar used for pounding should be washed immediately after use. It is forbidden to leave the pestle in the mortar because it may cause disease or infection to other people.

Picture 4.31: **Leua Oar Ta**

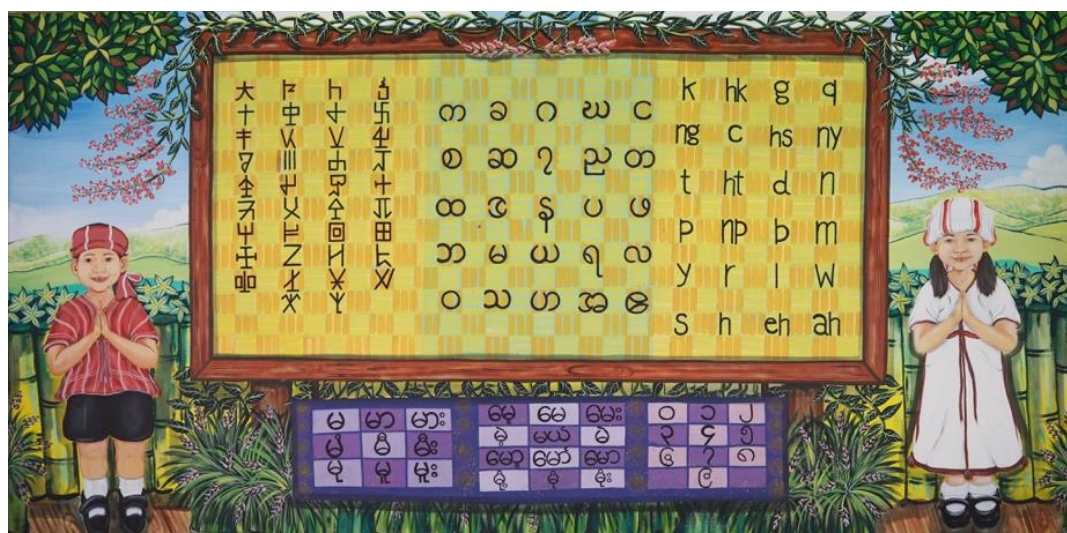
“Ta Leua Ta Le” is a ritualistic worship of forest trees in the dense forest. Women are prohibited from participating in the ceremony, and only men can attend. The worship of forest trees is similar to the ordination of forest monks and is intended to preserve and conserve the forest. The local community designates the area of the woods used for the ritual. The worship of forest deities or forest ordination is beneficial in and of itself, as it helps to understand the value of the forest and the natural resources we use while also promoting the conservation of the woods.

Picture 4.32: **Phor Sah Kwah Nhor Sher Pro**

" Flirtation" In the past, the Karen young men and women would spend their daytime working together. At night, they would travel back and forth to see each other. The women were responsible for preparing for the men's arrival, as there was

no electricity at the time. They would light a fire to boil water for tea and roll cigarettes to welcome the men. When the men arrived, they would play a game called "te-nang-gu," to entertain themselves. They would also chat while drinking tea and sewing. If the men needed anything, they would not directly ask for it, but instead, they used the codes to communicate, such as when asking for a cigarette, they might say, "Sih-hom po too bo-ta se, too bo ae, ja sa-lah la."

Picture 4.33: **Limopawa Pacagueño (Karen consonants)**

Karen consonants are an essential symbol of thought and an intellectual repository containing culture. So, a book is like a chest containing culture and preserving the language of ethnic peoples; therefore, equates to preserving the culture. But if that culture is contained in scripture as mere letters, it's just an idea that hasn't been practiced, and the culture isn't cultivated as a seedling. It's like that culture is kept in a chest with no value.

There are 3 types of Karen consonants:

Li Seo Hao is an ancient consonant with 26 characters.

Li Va has 25 consonants.

Li Rome has 24 consonants.

Despite having one language, the Karen language can communicate with many accents meaning the same thing. Karen people have many styles of written languages so that they can communicate with each other in various symbols that are beautiful and rich with ancestral wisdom.

Licho Hao is a traditional historical medium from traces of the Chinese past called "Liva", representing the influence of language and culture from Pali and Sanskrit. It is now written on the biblical principles of Protestant Christianity (Bleuthi). Lirome has expanded the frontiers of imagination from letters to the world amidst various beauty.

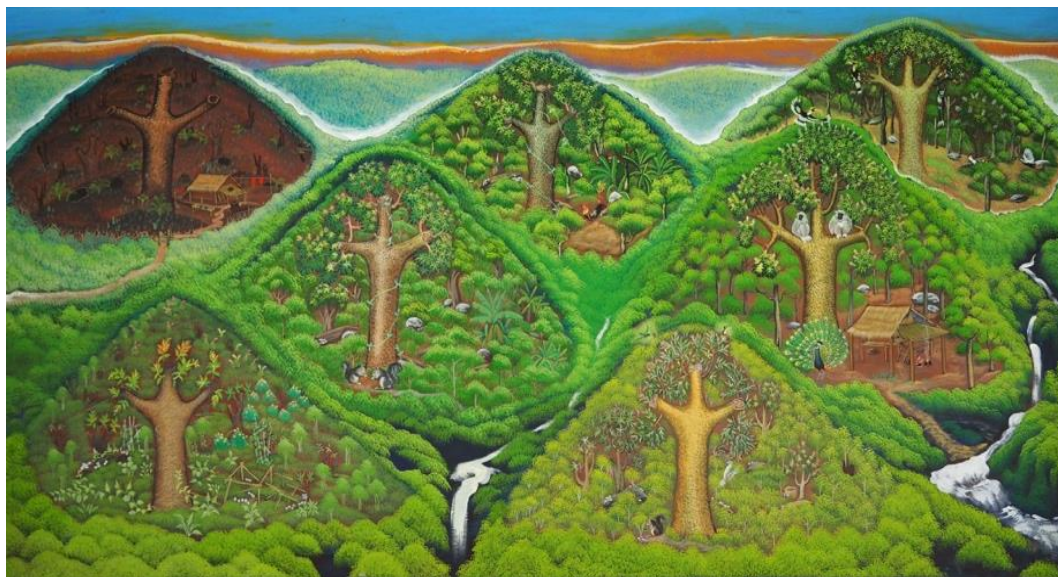
Karen people are like-minded, with unity in a sense, symbolic diversity, and unity of thought. Pluralism in the form through the sap may seem different, but the essence of good practice, the consciousness of nature, is the same.

Picture 4.34: **Moon share (Lapalao Taoar)**

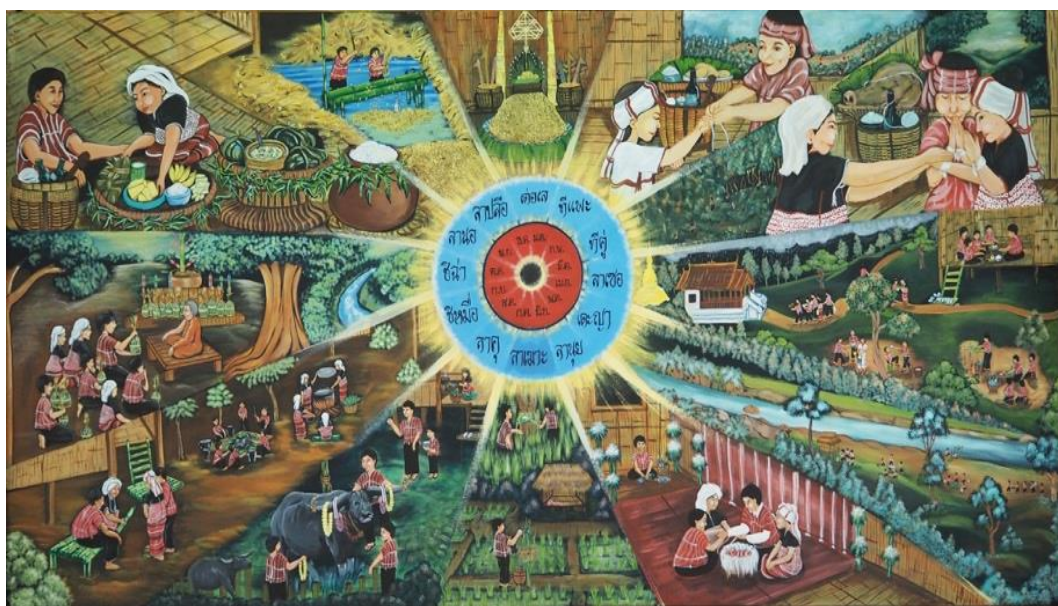
Meaning 1; The legend of Karen tells the story of the moon and man, that the moon used to be on the ground for humans to eat food from the navel of the moon. One day, a giant became jealous. Therefore, the navel of the moon was cut off by the giant, causing the moon to float in the sky from that day to today, making it no longer possible to feed humans. The moon took pity on humankind. Thus it gives man seasonal food to this day.

Meaning 2; A monk with high morality, like a teacher Srivichai, the saint of Lanna Thai, came to give light to those who needed light, both outside and inside the eyes. Some came dark and went dark. Some came dark and went light. Some came to light and went dark. Some came to light and still went to the light. It's like visiting the Center for The Study of Huai Bong Temple. Some people come not to learn, not knowing the way of life. However, some people interested in learning will come to wisdom, find light, understand others, realize themselves, fight a hundred times, and win a hundred times.

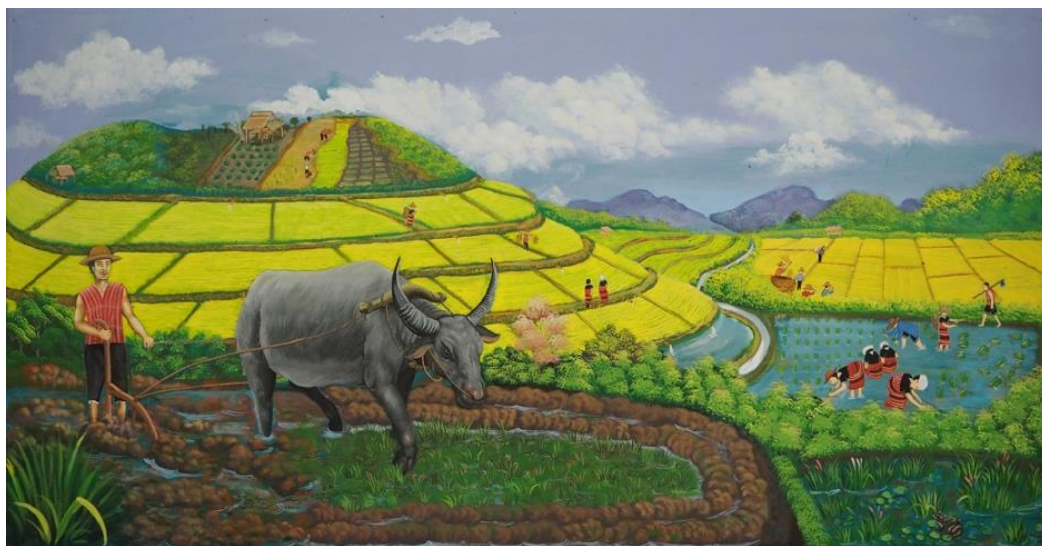
Picture 4.35: Revolving Farm (Ma Ao Kue)

Rotating farms, a way of life of the Karen people in the past, mostly lived self-reliance and nature. There is a saying that "drink water must preserve the watershed, eat fish and flogs, must preserve the cliffs". On average, a family has seven farms to rotate each year. As a result, there is a good yield without any chemicals, pesticides or grass control pills. These substances are harmful to consumers. Karen people will not cut down the entire tree but will only cut the branches so the tree can continue growing. As it appears in one of the local wisdom scripture, "Glor, se, glo, le, keke, pae, pibe, jologe" means do not cut the whole tree, leave some branches for a bird to hold.

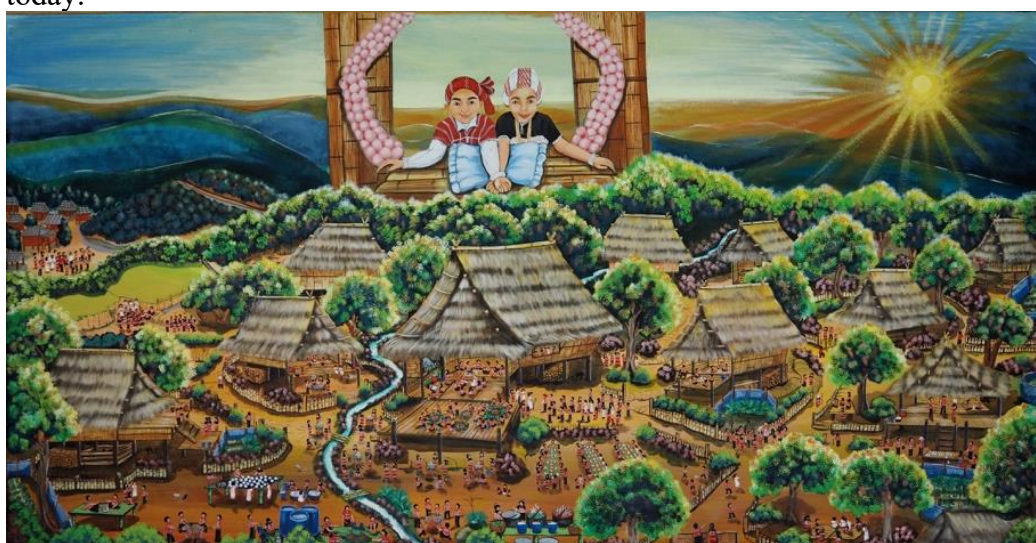
Picture 4.36: Ritual Calendar (Tamapa Lula)

Karen people have a calendar related to rituals of each month coming from their beliefs and truths according to the month's name, such as Teepae Paekue Teeku Kuse etc. In addition, each ceremony must be performed following the prescribed calendar because Karen people have an occupation according to this cycle in one year.

Picture 4.37: **Farming (Machi)**

Farming, Karen farmers in the past used buffalo to plough their fields in the morning and evening. Then, let the buffalo go out on their own at the same time the farmers took a rest. The working atmosphere went unhurriedly. Since buffalo ploughing the fields will take a long time to turn rotting ploughs into fertilizers, nourishing the rice plants to flourish, yielding good yields in such a cycle. Unlike nowadays, farmers use harrowing engines to work in a hurry, or some are employed to plough the fields for others. Some worked to make money spending debt, causing exhaustion, and some turned to drugs. Working too hard causes a bad mood, which negatively affects the family members, thus reducing the family's happiness as it is today.

Picture 4.38: **Marriage (Thorr Pwa)**

The tradition of Karen involves several preparations before the wedding ceremony. The bride's party is responsible for going to meet the groom's party, and the bride's party must raise pigs and chickens and weave their own fabric before the wedding. This is a way to prepare themselves before the marriage and when their life is coming to an end. When attending a wedding ceremony in a distant community, they must make good appointments and take care of each other during the journey. They will be greeted by the bride's relatives at the intersection before entering the village, and there will be a pouring of rice wine to show their appreciation for their journey. They will also be reminded to not cause any harm during their stay. After that, the groom's party will go to the village where the villagers have prepared a place for them to rest and relax. They will help prepare food, such as fish and rice, to feed the bride's relatives.

Before entering the bride's house, it is important for the groom to wash his feet with water. This is done to ensure that he is physically and mentally clean before entering the wedding ceremony. It is believed that by doing so, he will not bring any impurities or negative energy into the ceremony.

From this point on, the groom becomes a new member of the bride's family, ready to become the pillar of the household, leading and caring for everyone in the family.

Picture 4.39: **Khee Ju (Wrist tie)**

Wrist tie, In the past, before going to war, soldiers would have their wrists tied as part of a ritual called "Khee Ju". This was done to awaken the spirits of the soldiers and to call forth their collective strength and determination. Life for the Karen people may seem simple, but it is steeped in a strong tradition of agriculture and a warrior spirit. Normally, before starting their traditional agriculture of rotating fields and rice cultivation, they would perform the "Khee Ju" ceremony to call forth the warrior spirit and motivation through a three-day ritual, held twice a year in January-February (the goat season) before starting the cultivation of the fields. If

someone passes away during the month when the ritual is scheduled, it would be postponed as it is considered an inauspicious month.

Picture 4.40: Ghost house ritual (Oar Ma Care)

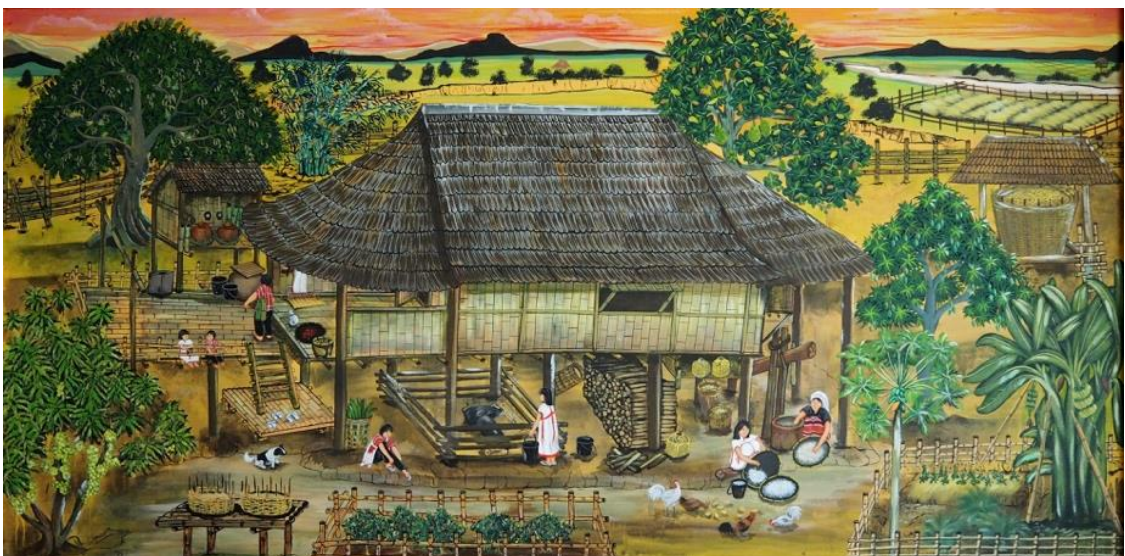
Ghost house ritual (Oar Ma care) is typically practiced when a family member falls ill without any apparent cause. The family will invite the local spirit doctor to diagnose the illness and determine its cause. If it is determined that the illness is caused by a hungry spirit, the family must feed the spirit, which typically requires offering both chicken and pork. Sometimes, both the father's and mother's sides of the family must take turns feeding the spirit for two days each. The ritual of feeding the spirit involves everyone in the family gathering together and offering food while reciting a prayer to honor the spirit. The food is then placed on the ground, and the family begins to eat in order, starting with the parents and then the children.

The belief in "don't dismiss what you don't believe" is rooted in this practice. The community of Karen did not have access to any religions in the past and thus had to rely on the spirits of the forest and the mountains. Even the souls of the deceased who had not received any merit had to come and ask for merit by entering people's dreams or appearing to them. This was done to encourage people to make offerings to the spirits. Illnesses were believed to be caused by both physical and mental factors. Having all the children and relatives return home to be together with the ill family member gave them comfort and support, which could have contributed to the healing process. Ultimately, this tradition emphasizes the importance of community, spiritual belief, and cultural heritage.

Picture 4.41: Forest spirit ritual (Lua Da Ke Wa Ja Ba Wa Bu)

Tree worship tradition involves a ceremony where women are forbidden to participate, and only men are allowed to attend. This is because the worship of trees is similar to the worship of forest deities, and is intended to maintain and conserve the forest. The designated forest area for use is determined by the local people themselves. Worshiping forest deities or ordaining the forest is beneficial in and of itself, as it raises awareness of the value of nature and helps to conserve the forest.

Picture 4.42: Der Karen (Karen's house)

Karen's house, In the past, the people of Karen village would come together to build their homes after preparing the necessary materials. They could build a house in just one day without any cost, as everything they needed was available within the community. The houses had strong wooden frames and roofs made of bamboo. There were also verandas for relaxation and animals were raised for livelihood. There were rice pounders for processing rice, hearths for cooking and

warmth, farmland for cultivation, clean air to breathe, and an abundance of rice for consumption. Everyone in the community was ready to learn and help each other, which created a strong sense of unity and mutual support. This strong community spirit acted as a shield against adversity and ensured that the community remained resilient in the face of difficulties.

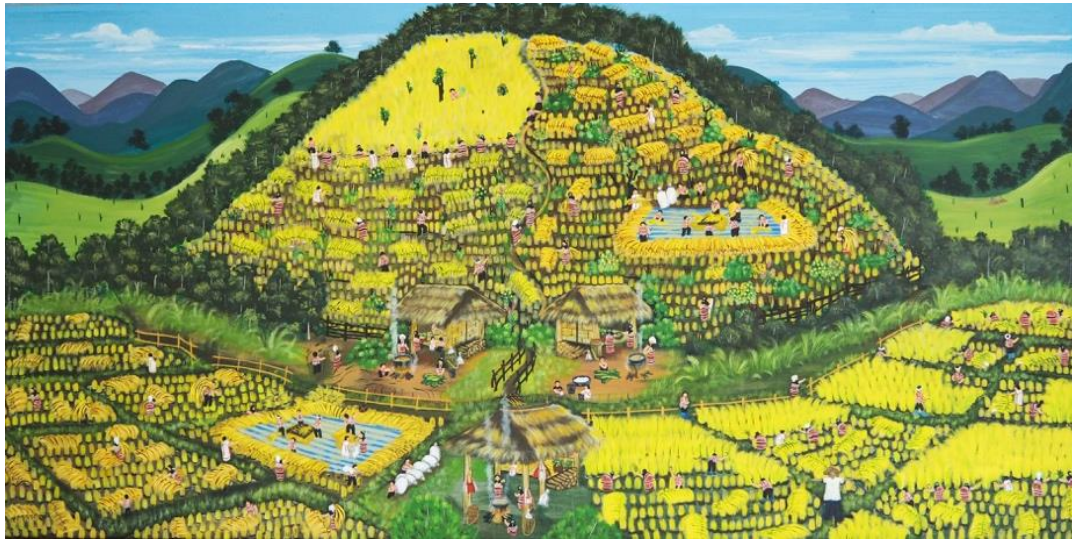
Picture 4.43: Ta Phor Porr (Khao Beuak)

Khao Beuak is a food that originated from the clever intellect of the Karen people. During a time when the Karen experienced food shortages, agricultural crops yielded insufficient harvests due to attacks from birds, rodents, and plant pests. This forced some families to travel far to pursue other livelihoods such as trading or laboring, resulting in a subsistence diet.

Khao Beuak is a dish made by cooking rice with local vegetables each season to increase the quantity of food available for the family. The taste and ingredients vary according to personal preferences and seasonal availability.

Whether it is Ta Pho Phae (spicy soup), Ta To We (curry), Ta Lu (grilled fish), Ta Ber (bamboo shoots), or Ta Juet Tee (cold soup), these are all dishes that can be made using local ingredients within the community without relying on outside produce. These dishes use vegetables, fish, and other items that are free from chemicals, which leads to good health and immunity for the Karen people, even during times of epidemics.

Communities that are self-sufficient like this are less affected by the impacts of pandemics and can remain relatively unaffected even during times of city or country-wide closures.

Picture 4.44: **Ma Due Ma Ka (Hospitality)**

Hospitality, In the past, the Karen people believed in living simply and having self-sufficiency as their main principle. Even though they did not have much money, they had an abundance of rice, as the saying goes, "rice in the soil, assets in the water". They enjoyed working together in rice paddies and fields, and their food was simple. The hosts and guests had a good relationship with each other. The natural crops were abundant and diverse, and when it was time to prepare meals, the hosts only needed to prepare salt while the ingredients could be gathered from the fields such as vegetables, chili, watermelon, cucumber, as well as shrimp, shellfish, crabs, and fish that could be caught in the fields or streams. All of their food was safe from toxins.

However, nowadays, the forested areas have decreased, and the land is filled with chemicals and pollutants. The water in the streams is no longer drinkable, and both small and large aquatic animals are disappearing. The vegetables are being controlled and destroyed by insecticides, and the saying "assets in the soil, assets in the water" has become only a distant memory.

Picture 4.45: Ta-Te Ta-Ka (Weaving reduces global warming)

Weaving reduces global warming, The Karen people primarily rely on local natural resources for their livelihood, such as using bamboo to weave mats, baskets, chicken coops, and animal traps that can be used for many years. If they become damaged or worn out, they can be safely disposed of without harming the environment since they are made of natural materials that can biodegrade, unlike many modern materials that contribute to the greenhouse effect, such as non-biodegradable plastics. In contrast to the present-day accumulation of garbage, most of Karen's waste is compostable and can be returned to the earth.

Picture 4.46: Phee Shea Wa (Karen's clothes)

Pakagenyaw Kusor or Karen's clothes, the Karen people rely mainly on local natural resources, such as bamboo, to create various useful items like blankets, baskets, chicken coops, and animal traps that can be used for several years. If these items become damaged or worn out, they can be discarded without posing any harm

to the environment since they are made from natural materials that can easily decompose. This reduces the amount of waste that contributes to the global warming problem, such as the prevalent garbage in today's world.

Karen people also produce their clothing by weaving and dyeing their locally grown cotton, a traditional practice that has been passed down through generations. Their clothing is simple and without buttons, with a design that can be worn on both sides. This comes from the teachings of their ancestors, who emphasized the importance of not being too materialistic and owning only what is necessary.

Unmarried women usually wear white clothing, while after getting married, they switch to a two-piece outfit consisting of a black shirt (Che) and a red skirt (Nii Go).

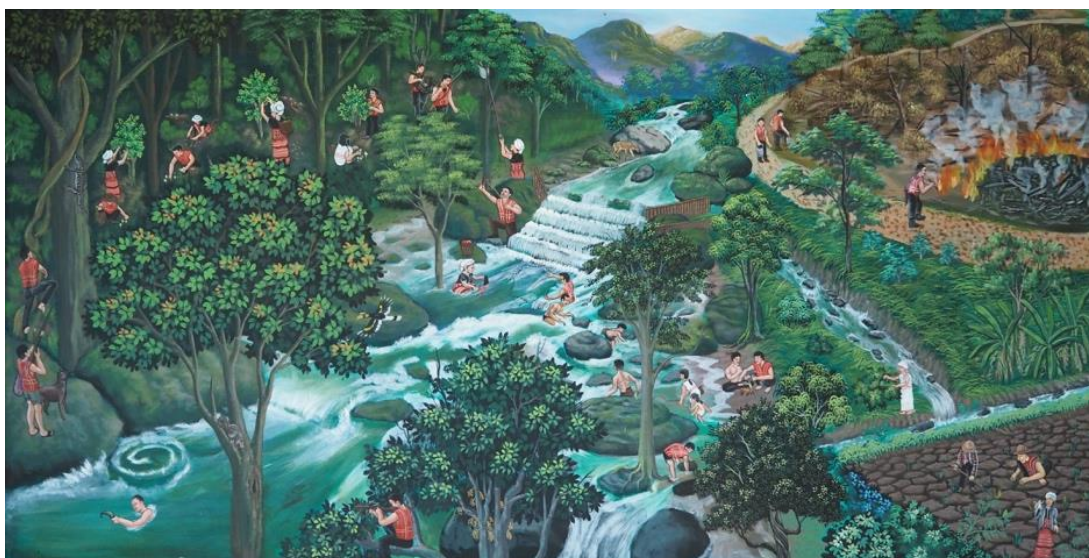
Picture 4.47: **Pa Jor Pa**

The Karen people live in various regions in Thailand's Trang Province. However, His Majesty King Bhumibol Adulyadej (Rama IX) visited all of the Karen communities and personally oversaw initiatives to encourage sustainable forest management and ensure a continuous supply of water. The King paid special attention to the management of water systems and the communities responded by preserving the forests through various activities such as making "depao thu" (bamboo water containers), creating firebreaks, tracing water sources, ordaining the forest, and adhering to the philosophy of self-sufficiency as a way of life.

Picture 4.48: **Nor Ba Mure**

The Karen people live in various areas of the Thung Kankan region. Her Majesty Queen Sirikit of the Ninth Reign showed her concern for the people and visited every area to give royal guidance on forest management and water resource conservation. She emphasized the importance of managing the forests to maintain a sustainable water supply throughout the year. The local community responded to her royal guidance by implementing traditional practices such as making dams and firebreaks, tracing the water sources, and practicing a sustainable economy. As the saying goes, "**The King takes care of the forest, and the Queen takes care of the water.**" This philosophy continues to be practiced by the Karen people today.

Picture 4.49: **Ta Oar Mu (Dependency)**

The Karen people are considered to be a particular ethnic group that is concerned with natural resources since birth. They believe that everyone is born with a tree, and they all take care of the forest. They use the forest as a place to gather food according to the season, which is a way of relying on each other between people and

the forest. The Karen people's spirit is deeply connected to the forest, and they maintain a harmonious relationship between humans and nature.

Picture 4.50: Tee Kher Ja Kor Kher Ja (Beast of earth, Beast of water)
Kher Nher: Tarnam

Tarnam, a lush forest area, is home to elephants, gibbons, and various species of birds. These animals are the owners of the forest. On the other hand, freshwater fish, such as the pla yao posu and crabs, such as the chaeo, are the owners of the water. These animals are symbols of the richness of the forest and water. As an old Kaengerng poem says, "If one gibbon dies, it makes the entire mountain range silent and desolate."

Picture 4.51: Sae-Toh Ta Ba Wa (The seven floors Forest)

The seven floors Forest. Forests resource management. It all began with respect for the ancestors, and the spiritual leaders, who instilled in the people the

principles of sustainability. Pakeejae once said, " My grandfather used to practice shifting cultivation, and he followed the teachings of the 'tha' (poet). They were 'so si kho', 'yua', 'hom', 'pha kae', 'yua hom', 'su lo ba', and 'su lo bua.' 'Forests were created, rotation fields generated, rotation fields generated, and seven layers of forests were created.' This wisdom has given an understanding of the biodiversity of the Karen people, and good forest management must be in harmony with sustainable development. It starts with respect, virtue, and ethical practices guided by wisdom.

Picture 4.52: Kor-La (Woven basket)

The traditional woven basket of the Karen people is called a "korla". It is used not only for threshing rice or other crops, but also as a container for storing various items and for drying agricultural products such as chili peppers, cabbage, and tea leaves. It is also used as a dowry basket in traditional Karen wedding ceremonies.

Just like everything else in the world, the korla has two sides - both inside and outside. While the living makes use of the korla's inside, the dead are buried in the korla on the outside.

Picture 4.53: Ta-Do (Leadership)

Watch people with action. Watch leaders with their sacrifice. A leader's characteristics must include;

The qualities of a leader according to the beliefs of the Karen people are as follows:

1. Tao Bo (big eyes) - Leaders should overlook the minor faults of their subordinates.
2. Long Neck - Leaders should be able to find ways to receive help from those who have power and to help those in need.
3. Long Nose - Leaders should know how to differentiate responsibility and act with integrity.
4. Long Hands - Leaders should share and offer help to those in need more than seeking personal benefits.
5. Long Ears - Leaders should be good listeners and accept opinions from others, and uphold democracy.
6. Lighter than a bamboo shoot - Leaders should be flexible and adaptable.
7. Heavier than a rock - Leaders should have a strong will.
8. Hotter than fire - Leaders should be passionate.
9. Sharp teeth - Leaders should have the ability to speak with rhetoric that demonstrates leadership qualities that benefit themselves and others.
10. Cooler than water - Leaders should have a calm and collected demeanor, and have sound judgment when making decisions.

Picture 4.54: Kor-Kae (Lion)

Tale of the Lion. Once upon a time, there were two siblings who went out to gather grass. While they were gathering grass, they made a vow that if a man came to help them, they would get married. A lion happened to be nearby and overheard their conversation, so he transformed himself into a human and offered to help gather the grass. However, he asked that the siblings close their eyes until he told them to open them again. The sister closed her eyes with a plan to sneak a peek and see how the lion gathered grass. She was surprised to see that it wasn't a man gathering the grass, but a lion. When they finished gathering, the lion told them to open their eyes again and the sister whispered to her brother that the helper was actually a lion. However, the sister still decided to marry the lion as she was a person who valued convenience and comfort. The moral of the story is that the sister was too hasty and paid the price for her lack of discernment. This can be compared to modern times where people prioritize convenience and comfort over everything else, often leading to becoming a slave to money and enduring daily suffering.

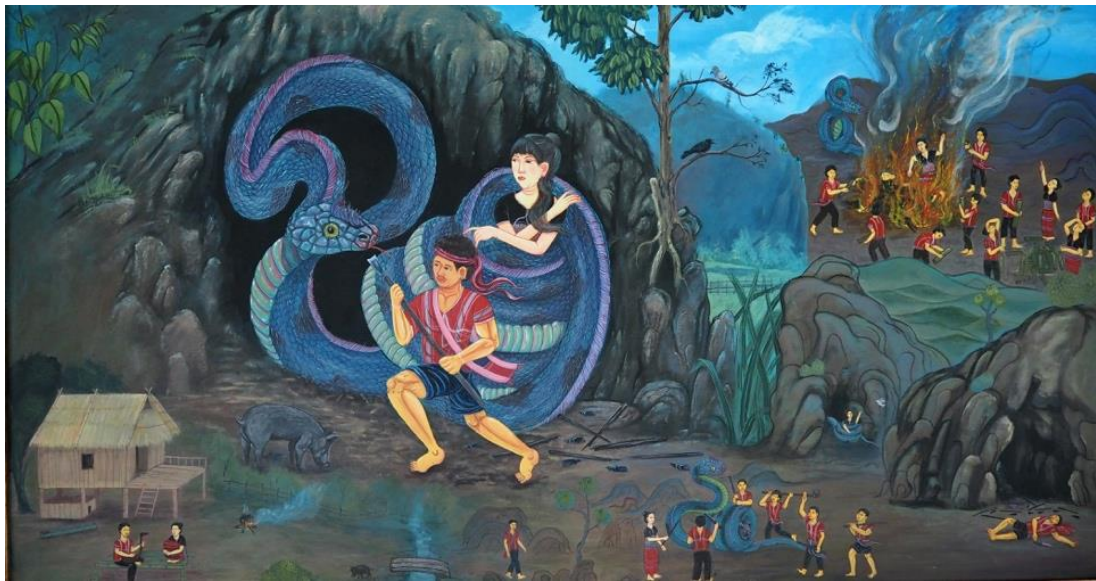
Picture 4.55: Jor Po Khae (Orphan Man)

Tale of the Orphan Man. Once upon a time, there was a village that suffered from food scarcity. Despite their efforts to grow rice, there was never enough to sustain the community. Every family had to find food in the forest to exchange for rice from neighboring villages. There was a young orphan who lived alone and often followed the villagers when they went to the forest to find food. However, they always refused to let the child come along. One day, the villagers went to the forest without realizing that the child had secretly followed them. After a while, they stumbled upon an old woman trapped in a bamboo thicket. She pleaded for help to get out, but the villagers were in a hurry and couldn't spare the time. The orphan, however, decided to help the old woman and succeeded in freeing her from the bamboo thicket. The old woman asked the child where they were going, and the child explained the food scarcity situation in their village. The old woman reassured the child that she would help them and advised them not to go to the forest.

Picture 4.56: **Mor Kor li (Devil)**

Devil, the main duty is to make what is straightly crooked, what is wrong right, what is good bad, to break up harmony, to turn love into hatred, to incite and stir up conflict, and to undermine faith. This can lower the morale of humans at every level. If any race or religion is dominated by this spirit, they will become degraded and their minds will be prejudiced. The mind will be filled with only anger, greed, and the deepest delusion. The Buddha was able to conquer the Mara with mindfulness, which has allowed the world to have a supreme spiritual leader to this day.

Picture 4.57: **Nawm Muua Aae**

The Karen people are a group of people who have a philosophy of living by the rules of karma. They often have stories, folktales, and teachings that serve as cautionary tales for how to live life. However, few are recorded in writing, and most are passed down through memory and storytelling from generation to generation. One such story is "Naw Muua Aae", which tells the tale of Sulalek and Naw Muua Aae, who live together like husband and wife. One day, Sulalek goes out to work in a different town, and he warns Naw Muua Aae not to let the pig out of the pen, as he had a bad dream about it. However, Naw Muua Aae ignores his warning, and a giant snake (geolaw) comes to take the pig away. After six days, Naw Muua Aae becomes worried about the pig and decides to release it, ignoring her husband's warning. As a result, the geolaw comes to their house, takes Naw Muua Aae, and brings her to a cave. Sulalek finds out about this and goes to help her, fighting the geolaw with his machete. In the end, Sulalek kills the geolaw, but Naw Muua Aae dies as a result of the injuries she sustained.

The moral of the story is to listen to warnings and to cherish and respect love and relationships.

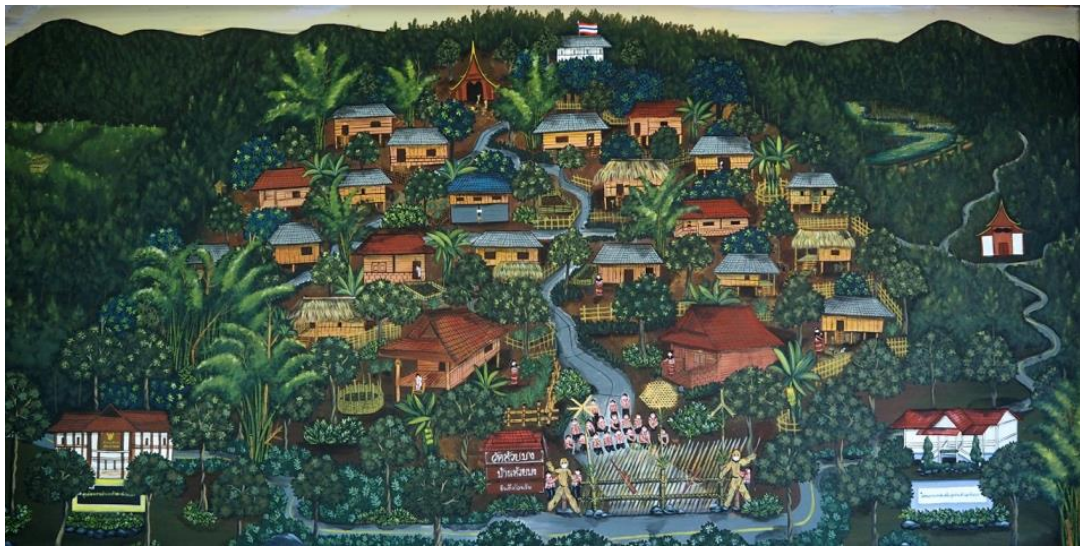
Picture 4.58: **Naw Chaa Truu**

Self-reliance in the way of life of the Karen people involves clear division of labor, where men work outside the home while women work inside the home. Cooking is a responsibility of women, and in the past, after the rooster crowed, women would wake up to cook rice every day. Nowadays, however, the society has changed, and young women may not have to cook rice anymore because they have to live their lives in the city. This means that the way of life is no longer the same as before, as reflected in the saying "Naw Chaa Truu, Lo Ma Lue Yo, Gli Taw Suh, Chaw Deh Awk, Bplae Naw Chaa Truu, Op Yop Keap Nai Mueng, Tam Hai Siang Krok Mong Tam Hai Kai Khan, Siang Kai Gan, Ngiaep Hai Bpai" which means that in the city there is only convenience, happiness, and comfort, and therefore people prefer to live in the city rather than in the countryside, as in the past.

Picture 4.59: **Piei Mee Je Kee**

The Karen people have three tribes: Karen, Mong, and Lisu. They have three religions, which are Buddhism, Christianity, and traditional beliefs. We have similarities and differences, such as important religious ceremonies that we all do, but we can also come together for community development activities, such as developing water sources or preserving forests. We all need to learn about and understand each other's religions because diversity should not lead to division.

Picture 4.60: **Tha Cha Er (COVID-19)**

The Karen people's COVID-19 prevention methods before the pandemic relied on a sibling-like, family-based support system. Most families are large and constantly visit and exchange goods with each other. They share belongings with relatives, visit and encourage the sick, and in the past, if they knew of dangerous diseases spreading from other regions, the village shamans would perform rituals to prevent evil from entering the community. Even with the new pandemic, such as COVID-19, the Karen people still perform village closing ceremonies to prevent outsiders from entering the community.

Picture 4.61: **Merit-making procession (Thabu Hawewo)**

Merit-making procession is an activity in which Buddhist monks participate with community leaders in Amphoe Galayanawat, Chiang Mai province, to extract lessons for the community. Currently, material prosperity is rapidly advancing, causing the hearts of the community to lag behind and not be able to avoid it. The philosophy of the Karen language, both spoken and written, has its own identity, such as living simply, being self-reliant, living in harmony, sharing, empathizing, and enjoying doing good deeds. This philosophy is disappearing from the community.

As a result, the Merit-making procession activity has been established since 1991. Every 14th night of the month, there is a Merit-making procession activity that travels to various villages according to the calendar planned for each location within the year. The activity involves visiting and paying respects to relatives and community members, inviting guests to share meals, meeting various communities, and emphasizing the Karen culture. The activity is a peaceful and fulfilling form of merit-making that involves performing good deeds, giving alms, practicing virtues, and praying, which are the true duties of Buddhists. This is reflected in the Karen saying, **"Do for oneself, for others, and for the community; be light and easy; lift the golden pillar comfortably with the help of thirty people"**.

Picture 4.62: **"Pree Tho Khohkho" or "Pouring water on the pagoda"**

The act of pouring water on the Buddhist stupa is an annual merit-making tradition in the temple that houses a relic. The villagers pour water from all four directions using turmeric and pure water. This ritual and belief date back to ancient times, similar to the act of pouring water on the Buddha or various relics. In addition, they change the cloth covering the stupa every year to maintain its auspiciousness, and people participate in various activities such as socializing, offering food, maintaining precepts, performing acts of merit, and collecting flowers together. This event promotes national unity, and people come together to pay respect to the stupa, offer alms, and perform merit-making activities. People who are sick will recover, and those who are hostile will become friendly.

Picture 4.63: Ni Tho Sor Karen (Karen's New Year)

The New Year of the Karen people is not based on the Thai or international calendars but is determined by the traditional Kachin astrologers. The celebration, known as "Lapru Zei," takes place on the night of the 11th month, which falls in December or January each year. The Nai Phra Buddhist Temple in Kalyaniwattana had the opportunity to participate in the Karen National New Year celebration in Myanmar and thus revive the local New Year tradition in 2009 (2552 B.E.). This event was not focused on religious content but rather on the lifestyle, culture, tradition, and beliefs of the Karen people. Activities such as the "Ki Je" wrist-tying ceremony, the exchange of gifts, and other community games resulted in a creative and festive event. The slogan for the event was "Together we unite, together we make merit, together we share knowledge."

Picture 4.64: Pa See Joh (Funeral ceremony)

The funeral ceremony of the Karen people is organized in a simple way, as it has not been associated with any religion in the past. In addition, funerals are like a stage where young men and women can meet and mingle with each other. The Karen people use their own woven fabrics to wrap the body, and various items are included according to the image of the deceased. The funeral ceremony lasts for three nights, and each night, young men and women take turns keeping watch over the deceased. The funeral is considered a place where life partners can be found, and many couples have formed through these ceremonies. In the past, people did not know how to read or use technology, so they used these ceremonies as a way of expressing love and connection with each other.

Picture 4.65: Tha Chaw Ge Lae Sa (Cause that Karen culture has changed)

1. **Religion and beliefs:** The Karen people have traditional beliefs that are intertwined with their way of life, even though some have converted to other religions. Their beliefs and customs, such as funeral ceremonies,

were once a way to learn about various beliefs and a space for young people to meet and court each other. They involved the tying of wrists to create harmony, create auspiciousness, and reduce the generation gap through religious ceremonies. However, these beliefs have weakened over time, requiring them to use wisdom to carry on with their lives.

2. **Transportation:** In the past, the Karen people used to travel on foot to different places. During their travels, they would engage in conversations and interact with each other, fostering strong relationships. Although modern means of transportation are more convenient and faster, they can also lead to the easier influence of both good and bad behaviors. As a result, the Karen people have had to adapt and use their intelligence in living their lives.
3. **Consumerism:** With the development of the capitalist economy, there has been an increasing trend toward the consumption of convenience goods. In order to preserve their traditional way of life, the Karen people must remain mindful and not forget their simple way of life.
4. **Education:** The development of the education system and curriculum policies by the central government to learn the Thai language has led to an increase in the availability of modern amenities. However, the Karen people still maintain their community values by emphasizing the importance of learning their history and culture. This is done to instill pride in their own ethnicity.
5. **Technology:** The emergence of technology and the internet has increased the risk of problems in families and communities. However, the Karen community is a society of mutual support and reliance, living together with love and understanding.

Picture 4.66: Thai governance system and Karen governance system.

In the past, the governance system of Karen society was unofficial or "waterfall-like". There were leaders (Karen) who came from the same lineage and were responsible for conducting ceremonies and creating happiness and peace in the community. Whenever there were problems in the community, the "Mo Phi" (spiritual healer) would be responsible for solving them since the Mo Phi themselves were also part of the community and had a good understanding of the feelings and habits of the villagers. The system worked like a waterfall, from the lower levels to the higher levels.

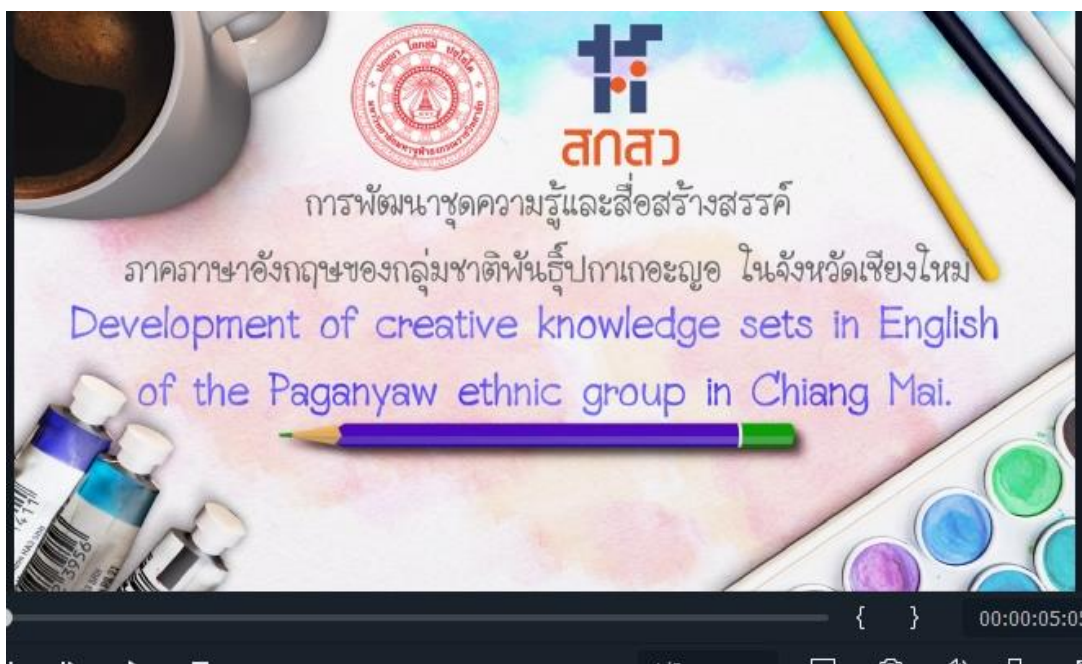
During the social reform period of the fifth reign, the governance system was based on the rule of law, and local leaders were elected. The rule of law was the main focus, and the traditional governance system of Karen began to change. The top-down command system was introduced, much like a waterfall cascading from the top to the bottom. Although it did not necessarily bring happiness to the community, everyone had to follow and adhere to the laws, which were used to solve community problems. This caused those who did not know the laws to lose their power, and those who were poor without any networks became slaves to these external powers.

Picture 4.67: **The person who inspired the creation of the Karen center.**

With the bloodline and spirit of being Karen, there is a strong and clear intention to join groups, organizations, and agencies working in the Karen area to collaborate and create a Karen education center in the area. However, the reality is not as easy as the name "Yor" implies that it is easy, but it does not diminish the effort to fulfill the slogan of Prince Dhepankorn Bodindradebayavarangkun, "Coordinate the Ten Directions, Build Friendships throughout the World, Manage Wisdom, and Offer Sacrifices to the Altar", as an inspiration in the work. Willing to stay in the middle to connect people, connect work, until this Karen education center at Huay Bong temple was born.

นอกจากนี้ยังพัฒนาชุดสื่อสร้างสรรค์ อธิบายศูนย์การเรียนรู้ของกลุ่มชาติปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ แบบวิดีโอลงในระบบสารสนเทศ (YouTube)

ภาพที่ 4.68 สื่อการเรียนรู้เรื่อง The Development of English Knowledge Package for Show Karen in Chiang Mai Province (https://youtu.be/i_4y0cH2wNA)

4.3 การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

คณะผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินเป็น 3 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสำรวจความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ชุดที่ 2 แบบประเมินชุดความรู้ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ชุดที่ 3 แบบสำรวจความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

นอกจากนั้น ได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน

โดยมีผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวกัน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ	ชาย	44	31.43
		หญิง	96	68.57
2	อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	35	25.00
		21 - 30 ปี	30	21.43
		31 - 40 ปี	28	20.00
		41 - 50 ปี	25	17.86
		มากกว่า 50 ปี	22	15.71
3	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	64	45.71
		ปริญญาตรี	56	40.00
		สูงกว่าปริญญาตรี	20	14.29
4	สถานภาพ	ครู อาจารย์	28	20.00
		นักเรียน นักศึกษา	35	25.00
		นักท่องเที่ยว	21	15.00
		บุคคลทั่วไป	56	40.00
5	ที่อยู่อาศัย	ภายในจังหวัดเชียงใหม่	105	75.00
		ต่างจังหวัด	30	21.43
		ต่างประเทศ	5	3.57

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบประเมิน เป็นเพศ หญิง คิดเป็นร้อยละ 68.57 และเพศชาย ร้อยละ 31.43 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 25.00 21 - 30 ปี ร้อยละ 21.43 31 - 40 ปี ร้อยละ 20.00 41 - 50 ปี ร้อยละ 17.86 และมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 15.71 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 45.71 ปริญญาตรี ร้อยละ 40.00 และสูงกว่า ปริญญาตรี ร้อยละ 14.29 มีสถานภาพ เป็นบุคคลทั่วไป ร้อยละ 40.00 นักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 25.00 ครู อาจารย์ ร้อยละ 20.00 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 15.00 มีที่อยู่อาศัยภายในจังหวัด เชียงใหม่ ร้อยละ 75.00 ต่างจังหวัด ร้อยละ 21.43 และต่างประเทศ ร้อยละ 3.57

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์ในการประเมินผลดังนี้ ให้คะแนนระดับความเห็นและความพึงพอใจ ดังนี้

มีระดับความเห็นและความพึงพอใจ มากที่สุด ให้คะแนน 5 คะแนน

มีระดับความเห็นและความพึงพอใจ มาก ให้คะแนน 4 คะแนน

มีระดับความเห็นและความพึงพอใจ ปานกลาง ให้คะแนน 3 คะแนน

มีระดับความเห็นและความพึงพอใจ น้อย ให้คะแนน 2 คะแนน

มีระดับความเห็นและความพึงพอใจ น้อยที่สุด ให้คะแนน 1 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนที่ผู้ให้ข้อมูลระบุมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 ระดับความเห็นและความพึงพอใจ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 ระดับความเห็นและความพึงพอใจ มาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 ระดับความเห็นและความพึงพอใจ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 ระดับความเห็นและความพึงพอใจ น้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 ระดับความเห็นและความพึงพอใจ ที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อ สรรสร้างรศภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. ด้านเนื้อหา			
1.1 เนื้อหาของชุดสื่อสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	4.20	0.42	ระดับมาก

1.2 เนื้อหาของชุดสื่อครอบคลุมประเด็นสำคัญครบถ้วน	4.15	0.49	ระดับมาก
1.3 เนื้อหาของชุดสื่อเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	4.05	0.53	ระดับมาก
1.4 การจัดลำดับของชุดสื่อมีความเหมาะสม	4.10	0.48	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านเนื้อหา	4.13	0.48	ระดับมาก
2. ด้านภาษา			
2.1 คำใช้ในชุดสื่อมีความชัดเจน	4.35	0.38	ระดับมาก
2.2 ภาษาที่ใช้ในชุดสื่อมีความชัดเจน	4.25	0.44	ระดับมาก
2.3 ภาษาที่ใช้ในชุดสื่อมีความถูกต้องและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง	4.30	0.41	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านภาษา	4.40	0.36	ระดับมาก
ตารางต่อ			
3. ด้านกิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษา			
3.1 กิจกรรมต่อเนื่องของชุดสื่อมีความเหมาะสม	4.10	0.52	ระดับมาก
3.2 ปริมาณของกิจกรรมเหมาะสมต่อการฝึกฝนด้วยตนเอง	4.00	0.54	ระดับมาก
3.3 ความง่ายของกิจกรรมเหมาะสมต่อการฝึกฝนด้วยตนเอง	3.95	0.56	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษา	4.02	0.54	ระดับมาก
4. ด้านการออกแบบ			
4.1 ขนาดของชุดสื่อมีความเหมาะสม	4.20	0.42	ระดับมาก
4.2 รูปภาพประกอบมีความเหมาะสม	4.25	0.44	ระดับมาก
4.3 แบบและขนาดตัวอักษรมีความเหมาะสม	4.30	0.41	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านการออกแบบ	4.25	0.42	ระดับมาก

5. ด้านการใช้ประโยชน์			
5.1 ชุดสื่อช่วยเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ	4.40	0.36	ระดับมาก
5.2 ชุดสื่อมีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบธุรกิจ	4.25	0.44	ระดับมาก
5.3 ชุดสื่อมีความสะดวกต่อการนำไปใช้ในทุกสถานการณ์	4.15	0.49	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านการใช้ประโยชน์	4.27	0.43	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.25	0.42	ระดับมาก

จากตารางที่ 2 ผลการสำรวจความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการและความคาดหวังโดยรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.25 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.40 ด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ย 4.27 ด้านการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 4.25 ด้านภาษา ค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านกิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษา ค่าเฉลี่ย 4.02

ส่วนความคิดเห็น พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนระบุว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์บางเรื่องอาจมีความซับซ้อนเกินไปสำหรับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนระบุว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ควรมีเนื้อหาที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในบริบทที่แตกต่างออกไป

ข้อเสนอแนะจากผลการสำรวจในครั้งนี้ ในการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ควรจัดทำชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ให้มีความเข้าใจง่ายและหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในบริบทที่แตกต่างออกไป
2. ควรจัดทำชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายขึ้น
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอและสังคมไทยได้รับทราบ

โดยสรุปแล้ว ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับความต้องการและความคาดหวังที่ดีจากกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อเสนอแนะบางประการที่ควรนำไปพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์			
1.1 ขนาดของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้ชม	3.86	0.81	ระดับมาก
1.2 รูปแบบสวยงามและดึงดูดความสนใจ	4.02	0.75	ระดับมาก
1.3 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	3.94	0.72	ระดับมาก
1.4 ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น	3.98	0.69	ระดับมาก
1.5 ตัวละครในภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง	3.89	0.78	ระดับมาก
1.6 การดำเนินเรื่องชวนให้ติดตาม	4.05	0.68	ระดับมาก
1.7 การลำดับเรื่องราวมีความต่อเนื่อง	4.01	0.71	ระดับมาก
1.8 เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้ชม	3.86	0.81	ระดับมาก
1.9 เนื้อหาชุดความรู้สามารถเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษให้กับผู้ชมได้	3.91	0.77	ระดับมาก
1.10 ชุดความรู้นี้สามารถใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้	3.95	0.73	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์	3.95	0.75	ระดับมาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	3.72	0.93	ระดับมาก
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	3.81	0.88	ระดับมาก
2.3 เสียงบรรยายมีความชัดเจนสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย	3.93	0.74	ระดับมาก
2.4 กิจกรรมนี้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้	3.84	0.82	ระดับมาก

ผู้ชมมีความมั่นใจในทักษะภาษาอังกฤษ ของตนเอง			
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนรู้	3.83	0.84	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.89	0.79	ระดับมาก

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามประเมินโดยภาพรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.89 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 3.95 และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 3.89

สรุปประเด็นจากข้อเสนอแนะ การประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ได้ดังนี้

1. การออกแบบเครื่องมือประเมิน ควรพัฒนาเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การแปลเครื่องมือประเมินเป็นภาษาปกากะญอหรือภาษาที่กลุ่มเป้าหมายเข้าใจ ทดสอบเครื่องมือประเมินกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อประเมินความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือ และปรับปรุงเครื่องมือประเมินตามผลการทดสอบ

2. การดำเนินการประเมิน ควรจัดอบรมผู้ประเมินให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ วัฒนธรรม ภาษา และบริบททางสังคม เลือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างรอบคอบและเคารพวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีหลักฐานสนับสนุน

3. การวิเคราะห์ผล วิเคราะห์ผลการประเมินแยกตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ วัย ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบผลการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานหรือกลุ่มเปรียบเทียบ ระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

4. การนำเสนอผล นำเสนอผลการประเมินในภาษาที่กลุ่มเป้าหมายเข้าใจ เผยแพร่ผลการประเมินให้กับผู้มีส่วนได้เสีย เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ และนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

5. การติดตามผล ติดตามผลการนำข้อเสนอแนะไปใช้ ประเมินผลลัพธ์ของการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ปรับปรุงชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในกระบวนการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ สร้างเครือข่ายและกลไกการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาและประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

การประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย
1. ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์			
1.1 ข้าพเจ้าชอบเรียนด้วยชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่	4.21	0.75	ระดับมาก
1.2 ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้าสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการเรียนภาษาอังกฤษ	4.14	0.78	ระดับมาก
1.3 ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้ามีพัฒนาการด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น	4.07	0.83	ระดับมาก
1.4 ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น	4.00	0.88	ระดับมาก
1.5 ข้าพเจ้าสามารถบอกเล่าเรื่องราวชุมชนของตนเองให้กับผู้สนใจได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	3.86	0.94	ระดับมาก
1.6 ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ	4.14	0.78	ระดับมาก

เกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อหาที่น่าสนใจ			
1.7 ภาพประกอบทำให้ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่ และน่าอ่านมากขึ้น	4.07	0.83	ระดับมาก
1.8 ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่ รู้อ่านและเข้าใจง่าย	4.21	0.75	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์	4.08	0.82	ระดับมาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 เสียงบรรยายมีความชัดเจนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย	4.07	0.83	ระดับมาก
2.2 เทคนิคในการนำเสนอมีความน่าสนใจ	4.14	0.78	ระดับมาก
2.3 ความสามารถในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	4.00	0.88	ระดับมาก
2.4 ความชัดเจนในการตอบข้อซักถามและให้คำแนะนำ	3.86	0.94	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.02	0.94	ระดับมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.05	0.84	ระดับมาก

จากตารางที่ 4 ผลการสำรวจความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามประเมินโดยภาพรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.05 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 4.08 และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.02

ข้อเสนอแนะ ความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. การปรับปรุงเนื้อหา ควรพิจารณาการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความครอบคลุมและเหมาะสมกับความต้องการและระดับความรู้ของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. การใช้ภาษา ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้สำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาถึงพื้นฐานภาษาอังกฤษของผู้ใช้ที่อาจไม่ได้เป็นภาษาแม่

3. การใช้สื่อ การเสนอแนะให้มีการใช้สื่อช่วยอธิบายและแสดงตัวอย่างอย่างชัดเจน เช่น ภาพ, วิดีโอ, หรือตัวอย่างประสบการณ์จริง

4. การเผยแพร่และการเข้าถึง ควรพิจารณาถึงวิธีการเผยแพร่ชุดความรู้ให้มีการเข้าถึงได้สะดวกและกว้างขวางในชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย

5. การให้ข้อมูลติดต่อ ควรรวมข้อมูลติดต่อหรือแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจหรือมีคำถามเกี่ยวกับชุดความรู้

6. การประเมินและการปรับปรุง ควรจัดทำประเมินผลและรับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้เพื่อปรับปรุงชุดความรู้ในอนาคต

จากผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เกี่ยวกับ "ผลการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่"

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 กล่าวว่า “ฉันคิดว่าผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดคือ ช่วยให้เด็ก ๆ ปกากะญอมีโอกาสเรียนรู้ภาษาอังกฤษและวัฒนธรรมของพวกเขาเอง ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เหล่านี้ ทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เด็ก ๆ สนุกกับมัน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 กล่าวว่า “เด็ก ๆ มั่นใจมากขึ้นในการพูดภาษาอังกฤษ พวกเขาสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวและคนอื่น ๆ ได้ดีขึ้น พวกเขายังมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของพวกเขาเองมากขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3 กล่าวว่า “ฉันคิดว่าชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เหล่านี้ จะช่วยให้เด็ก ๆ ปกากะญอมีโอกาสทางการศึกษาและการทำงานที่ดีขึ้น พวกเขาสามารถเชื่อมต่อกับโลกกว้างมากขึ้น และรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของพวกเขาไว้ได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4 กล่าวว่า “ฉันคิดว่าควรมีการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เพิ่มเติม สำหรับเด็ก ๆ ปกากะญอในวัยต่าง ๆ และควรมีการเผยแพร่ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เหล่านี้ ไปยังชุมชนปกากะญออื่น ๆ ทั่วประเทศ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5 กล่าวว่า “ฉันคิดว่าโครงการนี้สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับโครงการพัฒนาอื่น ๆ สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ โครงการนี้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ในภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ สามารถช่วยให้เด็ก ๆ เรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของพวกเขาเอง และมีโอกาสที่ดีในอนาคต”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 กล่าวว่า “ชุมชนปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่เผชิญกับความท้าทายหลายประการทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การทำงาน และการสื่อสารกับโลกภายนอกแต่กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

เกาะญูหลายคนยังขาดทักษะภาษาอังกฤษที่จำเป็น โครงการนี้จึงมุ่งหวังพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เพื่อช่วยให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอเรียนรู้ภาษาอังกฤษและสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6 กล่าวว่า “ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์มีรูปแบบที่หลากหลาย ประกอบด้วยหนังสือเรียน คู่มือการสอน สื่อดิจิทัล และสื่อการสอนแบบมัลติมีเดีย เนื้อหาครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เช่น การแนะนำตัว การพูดคุย การซื้อของ การท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7 กล่าวว่า “กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการนี้คือเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ในกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ แต่ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์นี้ก็สามารถใช้ได้กับบุคคลทั่วไปที่สนใจเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8 กล่าวว่า “โครงการนี้ได้รับผลตอบแทนที่ดีจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพและพัฒนาชีวิตได้ นอกจากนี้ โครงการนี้ยังช่วยส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอมีความภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมของตนเอง”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9 กล่าวว่า “ควรวางแผนที่จะพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เพิ่มเติมเพื่อครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ที่หลากหลายและพัฒนาสื่อการสอนรูปแบบใหม่ๆ ที่สนุกสนานและดึงดูดความสนใจผู้เรียน นอกจากนี้ ยังวางแผนที่จะขยายกลุ่มเป้าหมาย ไปยังกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10 กล่าวว่า “โครงการนี้มีประโยชน์มากค่ะ ช่วยให้เด็กๆ ในชุมชนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้สะดวกและสนุกสนานขึ้น สื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นมานั้นสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเราทำให้เด็กๆ เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และจดจำได้นานขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 11 กล่าวว่า “โครงการนี้ช่วยให้เด็กๆ ของเรามีทักษะภาษาอังกฤษที่ดี ซึ่งจะเปิดโอกาสให้พวกเขาเข้าถึงการศึกษาที่ดีขึ้นและหางานทำได้ง่ายขึ้นในอนาคต เด็กๆ หลายคนเริ่มมีความมั่นใจมากขึ้นกล้าแสดงออก และสื่อสารกับคนต่างชาติได้ดีขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 12 กล่าวว่า “ดิฉันคิดว่าสื่อการสอนชุดนี้มีจุดเด่นหลายประการ ประการแรก สื่อการสอนเหล่านี้มีความรู้และน่าสนใจ ดึงดูดความสนใจของเด็กๆ ได้ดี ประการที่สอง เนื้อหาของสื่อการสอนสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของเรา เด็กๆ จึงเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย ประการที่สาม สื่อการสอนเหล่านี้ใช้งานง่าย เด็กๆ สามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 13 กล่าวว่า “ดิฉันคิดว่าโครงการนี้ควรจัดอบรมให้กับครูในชุมชน เพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการสอนเหล่านี้ไปใช้สอนเด็กๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพดิฉันยังอยากเห็นการ

จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษสำหรับเด็กๆ ในชุมชน เช่น การแข่งขันพูดภาษาอังกฤษ หรือการค้าภาษาอังกฤษ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 14 กล่าวว่า “ผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การเพิ่มขีดความสามารถทางภาษาอังกฤษของชาวปากาเกะญอ ชุดความรู้และสื่อต่างๆ ที่พัฒนาขึ้น ครอบคลุมทั้งหลักสูตร หนังสือเรียน สื่อการสอน และสื่อดิจิทัล ซึ่งล้วนได้รับการออกแบบมาโดยคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและความต้องการของชาวปากาเกะญอโดยเฉพาะ ส่งผลให้พวกเขาสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพและสนุกสนาน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 15 กล่าวว่า “ทักษะภาษาอังกฤษที่พัฒนาขึ้น เปิดโอกาสทางการศึกษาและอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น สำหรับชาวปากาเกะญอ พวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้และแหล่งข้อมูลต่างๆ ในภาษาอังกฤษ ซึ่งช่วยให้พวกเขาสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หางานทำที่มีรายได้ดี และมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเท่าเทียมมากขึ้น”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 16 กล่าวว่า “ชุดความรู้และสื่อต่างๆ มีการผสมผสานเนื้อหาวัฒนธรรมปากาเกะญอ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น นิทานพื้นบ้าน เพลง ประเพณี และภูมิปัญญา ซึ่งช่วยให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของตนเอง และช่วยส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมปากาเกะญอ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 17 กล่าวว่า “บทเรียนสำคัญที่ได้เรียนรู้จากโครงการนี้คือ การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ จำเป็นต้องคำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรม ความต้องการ และความท้าทายเฉพาะของกลุ่มนั้นๆ การมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกขั้นตอนของโครงการ เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จและยั่งยืน”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 18 กล่าวว่า “ผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ การเพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษของชาวปากาเกะญอ สิ่งนี้ช่วยให้พวกเขาสามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การทำงาน และธุรกิจใหม่ ๆ มากขึ้น นอกจากนี้ โครงการนี้ยังช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมปากาเกะญอ ผ่านการสร้างสื่อที่นำเสนอภูมิปัญญา ประเพณี และเรื่องราวของพวกเข”

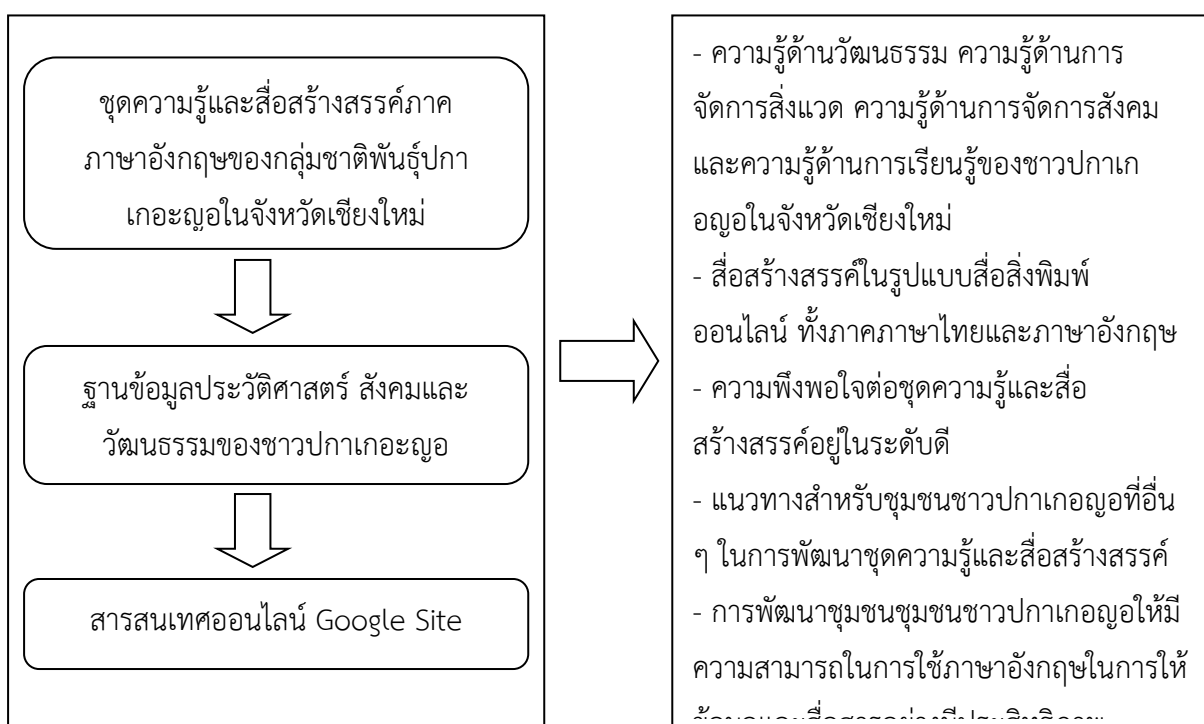
ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 19 กล่าวว่า “ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์เหล่านี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น มีสื่อสำหรับเด็กที่ช่วยให้พวกเขาเรียนรู้ภาษาอังกฤษในขณะที่สนุกสนาน ยังมีสื่อสำหรับผู้ใหญ่ที่ช่วยให้พวกเขาพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับการทำงาน และยังมีสื่อสำหรับผู้นำชุมชนที่ช่วยให้พวกเขาสามารถสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 20 กล่าวว่า “ความท้าทายอย่างหนึ่งคือการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ชุมชนปากาเกะญอมักอาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งอาจทำให้การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีอื่น

ๆ ทำได้ยาก ความท้าทายอีกประการหนึ่งคือ ความแตกต่างทางภาษา ภาษาปากกะญอมีโครงสร้างที่แตกต่างจากภาษาอังกฤษ ซึ่งอาจทำให้การแปลและการพัฒนาสื่อมีความท้าทาย”

4. องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการศึกษาการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ สรุปเป็นองค์ความรู้ได้ดังนี้

บทที่ 5

ผลสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน 2 ประเภท คือ การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action Research) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มประชากร ประกอบด้วย พระสงฆ์ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน นักวิชาการ และกลุ่มชาวบ้านในชุมชนพื้นที่ในการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัดห้วยบง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์การเรียนรู้วิถีพุทธจัดตั้งขึ้นโดยมีเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิจัย ที่มุ่งเน้นการบริการข้อมูลด้านศึกษาประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ และพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดถึงการบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ประกอบด้วย ห้องบริการให้คำปรึกษาความรู้ บุคลากร โค้ชชิ่ง (Coaching) วัสดุอุปกรณ์ และช่องทางสื่อสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารมวลชนทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Website) และมีระบบกลไกในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการติดตามผลการนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดของผู้เข้ามารับบริการ เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูล (Database) ในการให้บริการที่เป็นต้นแบบและเครือข่ายต่อไป รวมทั้งเป็นศูนย์ในการพัฒนาฝึกอบรมนักศึกษา บัณฑิตจบใหม่ และนักวิจัยรุ่นใหม่ (ต้นกล้า) ในการทำงานวิจัยชุมชน ร่วมกับอาจารย์ของมหาวิทยาลัยและนักวิชาการในชุมชน ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย มีประเด็นในการนำเสนอ ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

2. การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

3. การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

มีรายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 ผลสรุป

1) ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่

กลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีถิ่นฐานดั้งเดิมอยู่ในบริเวณลุ่มน้ำสาละวิน ประเทศเมียนมา ภายหลังจากการสู้รบ ทำให้คนกลุ่มนี้อพยพมายังประเทศไทย ส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่สูงของจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย และตาก ชาวปกาเกอญอนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ จากการเผยแพร่ศาสนาพุทธจากกลุ่มชาติพันธุ์ใกล้เคียง เช่น ไทใหญ่ และลัวะ นอกจากนี้ ชาวปกาเกอญอยังมีความเชื่อดั้งเดิมในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ภูติผีสาทเทวดา วิญญาณบรรพบุรุษ เป็นต้น ชาวปกาเกอญอมีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมผสมผสาน ประกอบอาชีพทำไร่หมุนเวียนเป็นหลัก ปลูกข้าว ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ถั่ว งา และพืชผักสวนครัว นอกจากนี้ ชาวปกาเกอญอยังเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู ไก่ เป็นต้นมีวัฒนธรรมและประเพณีที่หลากหลาย พิธีกรรมที่สำคัญ ได้แก่ พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด พิธีกรรมเกี่ยวกับการแต่งงาน พิธีกรรมเกี่ยวกับการตาย พิธีกรรมเกี่ยวกับการทำไร่ และพิธีกรรมเกี่ยวกับการรักษาโรค เป็นต้น

อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวปกาเกอญอสามารถสะท้อนได้จากองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ ภาษา ชาวปกาเกอญอมีภาษาของตนเองเรียกว่า ภาษาปกาเกอญอ ภาษาปกาเกอญอเป็นภาษาตระกูลมอญ-เขมร มีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาไทใหญ่และภาษาลัวะ การแต่งกาย ชาวปกาเกอญอมีการแต่งกายที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของตนเอง ผู้ชายจะสวมเสื้อคอกลมแขนยาว สวมกางเกงขายาว สวมผ้าโพกหัว ผู้หญิงจะสวมเสื้อคอกลมแขนยาว สวมกระโปรงยาว สวมผ้าโพกหัว ประเพณี ชาวปกาเกอญอมีประเพณีที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเชื่อดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์นี้

การอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ปัจจุบัน ชาวปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงองค์กรทางวัด ได้แก่ วัด มูลนิธิ ต่างมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวปกาเกอญอ เช่น การจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมชาวปกาเกอญอ

การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีของชาวปกากะญอ เป็นต้น เช่น การจัดเทศกาลวัฒนธรรมปกากะญอ การจัดเวทีเสวนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมปกากะญอ เป็นต้น การอนุรักษ์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวปกากะญอมีความสำคัญต่อการรักษาเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในประเทศไทย

2) การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.) โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้กับสังคมไทยและนานาชาติ โครงการนี้ดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มจากการศึกษาบริบทและความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลและจัดทำชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ สื่อสร้างสรรค์ที่จัดทำเพิ่มเติม อาทิ หนังสือ นิทรรศการ และสื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอ อินโฟกราฟิก และเกม ซึ่งชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ที่จัดทำขึ้นได้เผยแพร่สู่สาธารณะผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และงานนิทรรศการ ผลจากการเผยแพร่พบว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ดังกล่าวได้รับการตอบรับที่ดีจากกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอและสังคมไทย สื่อเหล่านี้ช่วยให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีพื้นที่ในการนำเสนอเรื่องราวและวัฒนธรรมของตนเองสู่สังคมภายนอก และช่วยให้สังคมไทยและนานาชาติเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ผ่านสื่อจิตรกรรมและสื่อจำลอง ครอบคลุมประเด็นสำคัญ ดังนี้ ประวัติความเป็นมาและภูมิศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ภาษาและวัฒนธรรมปกากะญอ วิถีชีวิตและประเพณีปกากะญอ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมปกากะญอ โดยจัดทำเป็นชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ฯ จะสามารถส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในวงกว้าง นำไปสู่การยอมรับและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

โครงการนี้ถือเป็นโครงการนำร่องของการใช้สื่อเพื่อส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ โครงการนี้แสดงให้เห็นว่าสื่อสามารถเป็นเครื่องมือใน

การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยได้ สื่อยังสามารถเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและสร้างความเท่าเทียมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยในสังคม ประโยชน์ของโครงการนี้สามารถสรุปได้ดังนี้ ช่วยให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีพื้นที่ในการนำเสนอเรื่องราวและวัฒนธรรมของตนเองสู่สังคมภายนอก ช่วยให้สังคมไทยและนานาชาติเข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมากขึ้น ส่งเสริมความเท่าเทียมทางสังคมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมและสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย โครงการนี้ควรได้รับการต่อยอดและขยายผลไปยังกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อให้สังคมไทยมีความเข้าใจและยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น

3) การประเมินความพึงพอใจต่อชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการสำรวจความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีความต้องการและความคาดหวังโดยรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.25 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านการใช้ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย 4.40 ด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ย 4.27 ด้านการออกแบบ ค่าเฉลี่ย 4.25 ด้านภาษา ค่าเฉลี่ย 4.13 และด้านกิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษา ค่าเฉลี่ย 4.02

ส่วนความคิดเห็น พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนระบุว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์บางเรื่องอาจมีความซับซ้อนเกินไปสำหรับบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนระบุว่า ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ควรมีเนื้อหาที่หลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในบริบทที่แตกต่างออกไป

ข้อเสนอแนะจากผลการสำรวจในครั้งนี้ ในการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. ควรจัดทำชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ให้มีความเข้าใจง่ายและหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมถึงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในบริบทที่แตกต่างออกไป
2. ควรจัดทำชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้หลากหลายขึ้น
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอและสังคมไทยได้รับทราบ

โดยสรุปแล้ว ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับความต้องการและความคาดหวังที่ดีจากกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม

ตาม ยังมีข้อเสนอแนะบางประการที่ควรนำไปพิจารณาปรับปรุง เพื่อให้ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามประเมินโดยภาพรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.89 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 3.95 และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 3.89

สรุปประเด็นจากข้อเสนอแนะ การประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ได้ดังนี้

1. การออกแบบเครื่องมือประเมิน ควรพัฒนาเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมและภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ การแปลเครื่องมือประเมินเป็นภาษาปกากะญอหรือภาษาที่กลุ่มเป้าหมายเข้าใจ ทดสอบเครื่องมือประเมินกับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กเพื่อประเมินความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือ และปรับปรุงเครื่องมือประเมินตามผลการทดสอบ

2. การดำเนินการประเมิน ควรจัดอบรมผู้ประเมินให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ วัฒนธรรม ภาษา และบริบททางสังคม เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างรอบคอบและเคารพวัฒนธรรมของกลุ่มเป้าหมาย และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีหลักฐานสนับสนุน

3. การวิเคราะห์ผล วิเคราะห์ผลการประเมินแยกตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น เพศ วัย ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ เปรียบเทียบผลการประเมินกับเกณฑ์มาตรฐานหรือกลุ่มเปรียบเทียบ ระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

4. การนำเสนอผล นำเสนอผลการประเมินในภาษาที่กลุ่มเป้าหมายเข้าใจ เผยแพร่ผลการประเมินให้กับผู้มีส่วนได้เสีย เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชน ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ และนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

5. การติดตามผล ติดตามผลการนำข้อเสนอแนะไปใช้ ประเมินผลลัพธ์ของการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ปรับปรุงชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ ควรพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในกระบวนการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ สร้างเครือข่ายและกลไกการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาและประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์

การประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ที่มีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ผลการสำรวจความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามประเมินโดยภาพรวมในระดับมาก โดยคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.05 เรียงตามลำดับในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ย 4.08 และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย 4.02

ข้อเสนอแนะ ความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. การปรับปรุงเนื้อหา ควรพิจารณาการปรับปรุงเนื้อหาให้มีความครอบคลุมและเหมาะสมกับความต้องการและระดับความรู้ของกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น
2. การใช้ภาษา ควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้สำหรับกลุ่มเป้าหมาย โดยพิจารณาถึงพื้นฐานภาษาอังกฤษของผู้ใช้ที่อาจไม่ได้เป็นภาษาแม่
3. การใช้สื่อ การเสนอแนะให้มีการใช้สื่อช่วยอธิบายและแสดงตัวอย่างอย่างชัดเจน เช่น ภาพ, วิดีโอ, หรือตัวอย่างประสบการณ์จริง
4. การเผยแพร่และการเข้าถึง ควรพิจารณาถึงวิธีการเผยแพร่ชุดความรู้นี้ให้มีการเข้าถึงได้สะดวกและกว้างขวางในชุมชนของกลุ่มเป้าหมาย
5. การให้ข้อมูลติดต่อ ควรรวมข้อมูลติดต่อหรือแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับผู้สนใจหรือมีคำถามเกี่ยวกับชุดความรู้นี้
6. การประเมินและการปรับปรุง ควรจัดทำประเมินผลและรับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้เพื่อปรับปรุงชุดความรู้ในอนาคต

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับประเด็นสภาพการจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษในหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านหลักสูตรและเนื้อหา โครงการนี้มุ่งเน้นการนำเสนอความรู้และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ ซึ่งถือเป็นเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจสำหรับชาวต่างชาติ นอกจากนี้ สื่อที่พัฒนาขึ้นยังนำเสนอเนื้อหาอย่างกระชับและเข้าใจง่าย สอดคล้องกับความต้องการของครูที่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษแก่นักเรียน เช่นในงานศึกษาของ จามรี เชื้อชัย และคณะ¹ อย่างไรก็ตาม โครงการนี้ยังสอดคล้องกับประเด็น

¹ จามรี เชื้อชัย ธีรวุฒิ เอกะกุล และกชกร ธิปัตติ, “การวิจัยและพัฒนาชุดการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน”, วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 13-23.

ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้และการใช้สื่อการเรียนการสอนบางส่วนเท่านั้น โดยสื่อที่พัฒนาขึ้นยังมีข้อจำกัดในด้านความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจไม่เพียงพอกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาในสภาพจริงได้อย่างเต็มที่จากการศึกษาความต้องการของครูและนักเรียน พบว่าครูและนักเรียนต้องการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษตามสภาพจริง แนวทางการพัฒนาคู่มือการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อตอบสนองความต้องการนี้ ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทั้ง 7 ด้าน โดยเน้นการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษาในสภาพจริงให้มากที่สุด ตัวอย่างเช่น การจัดให้นักเรียนได้สนทนากับเจ้าของภาษา การจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ หรือการจัดกิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหาและการทำงานเป็นทีม เป็นต้น

นอกจากนี้ คู่มือการสอนควรมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มั่นใจว่าคู่มือมีความเหมาะสมกับบริบทของการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ภาษาในสภาพจริง ได้แก่ กิจกรรมสนทนากับเจ้าของภาษา ครูอาจจัดให้นักเรียนได้สนทนากับเจ้าของภาษาผ่านช่องทางต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนจดหมาย การพูดคุยผ่านวิดีโอคอล หรือการเข้าชมชุมชนของชาวต่างชาติ กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ครูอาจจัดให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ เช่น การจัดเทศกาลวัฒนธรรม การจัดค่ายเยาวชนข้ามวัฒนธรรม หรือการจัดโครงการอาสาสมัคร กิจกรรมที่เน้นการแก้ปัญหาและการทำงานเป็นทีม ครูอาจจัดให้นักเรียนทำงานเป็นทีมเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ โดยใช้ภาษาอังกฤษ ตัวอย่างเช่น การจัดให้นักเรียนทำโครงงานวิจัย การจัดให้นักเรียนจัดทำวิดีโอ หรือการจัดให้นักเรียนแสดงละครภาษาอังกฤษ กิจกรรมการเรียนการสอนเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการพูดภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่หลากหลายและท้าทาย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในงานศึกษาของ ธัญวรรณ คำคำ² พบว่า 1) รูปแบบและสำนวนภาษาอังกฤษที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้บ่อย เมื่อมาท่องเที่ยวในประเทศไทย ได้แก่ การทักทาย การถามทาง ถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยี่ยมชมและการสั่งอาหาร และจะใช้รูปแบบภาษาง่าย สั้น กระชับ และไม่เป็นทางการ 2) ประชาชนในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มธนบุรี กรุงเทพมหานครมีความต้องการใช้ภาษาอังกฤษด้านการทักทาย การบอกทาง การบรรยายผลิตภัณฑ์ และการรับการสั่งอาหาร 3) การใช้ชุดการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้าน

² ธัญวรรณ คำคำ, “การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนกลุ่มธนบุรี กรุงเทพมหานคร”, วารสารสารสนเทศ, ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): หน้า 61-70.

การท่องเที่ยว ประกอบด้วยเอกสารการอบรม ซีดีเสียง สื่อการเรียนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม 4) ผู้เข้ารับการอบรมมีพัฒนาการในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 5) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ประเด็นเหล่านี้ผู้วิจัยได้นำไปพัฒนาคู่มือการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองต่อไป ซึ่งการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นโครงการที่สอดคล้องกับประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่ 1 และ 2 เกี่ยวกับรูปแบบและสำนวนภาษาอังกฤษที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้บ่อย เมื่อมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ซึ่งครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้ความสนใจ เช่น ประวัติศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรมประเพณี ศิลปะและดนตรี อาหาร และการท่องเที่ยว เนื้อหาที่นำเสนอในชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์นี้เน้นรูปแบบภาษาง่าย สั้น กระชับ และไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบภาษาที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้บ่อย นอกจากนี้ สื่อต่างๆ ยังออกแบบให้เข้าใจง่ายและน่าสนใจ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โครงการนี้ยังช่วยสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ โดยเยาวชนเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและได้รับทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอนาคต จากประเด็นที่ 3 ถึง 5 แสดงให้เห็นว่าการใช้ชุดการฝึกอบรมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษด้านการท่องเที่ยว สามารถช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีพัฒนาการในการฝึกทักษะภาษาอังกฤษ โดยมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังมีความพึงพอใจในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง ดังนั้น การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นโครงการที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์นี้จะช่วยเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอสู่สายตาชาวโลก และช่วยส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนในงานศึกษาของ อัญชลี อติแพทย์³ พบว่า 1) นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการไม่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ตามสาระที่ต้องการจะสื่อสาร 2) สาเหตุเกิดจากผู้ให้บริการส่วนมาก

³ อัญชลี อติแพทย์, “รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม”, วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (2554): หน้า 34-43.

มีอายุสูง จำไม่ค่อยได้ ความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ขาดความต่อเนื่องในการใช้ ไม่สนใจที่จะฝึกฝน
 อายและไม่มั่นใจ ผลกระทบต่อการท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวไม่ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้ให้บริการ
 ขาดโอกาสในการประชาสัมพันธ์สินค้าผลิตภัณฑ์และข้อมูลที่สำคัญของชุมชน 3) รูปแบบการ
 เรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยว จึงควรเป็นสื่อบทเรียนที่
 สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในลักษณะของสมุดพกพาที่มีรูปภาพ คำศัพท์ภาษาอังกฤษเฉพาะด้าน
 ตามความต้องการของผู้ให้บริการและหน้าบันทึกคำศัพท์ที่ผู้ใช้พบใหม่ แล้วหาความหมายเองโดย
 ผ่านการฝึกอบรมการใช้ก่อนแล้วนำไปใช้เอง ประเด็นนี้ผู้วิจัยได้นำไปปรับใช้ในการพัฒนาคู่มือที่
 เน้นการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ซึ่งการพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่ม
 ชชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับประเด็นที่ยกมาดังนี้ ประเด็นที่ 1
 นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการไม่สามารถเข้าใจซึ่งกันและกันได้ตามสาระที่ต้องการจะสื่อสาร ปัญหานี้
 เป็นปัญหาที่พบได้ทั่วไปในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีชาวต่างชาติมา
 เยือนเป็นจำนวนมาก ในกรณีของชุมชนปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหานี้เกิดจากสาเหตุหลาย
 ประการ ได้แก่ ผู้ให้บริการส่วนใหญ่มีอายุสูง จำไม่ค่อยได้ ความรู้ภาษาอังกฤษน้อย ขาดความ
 ต่อเนื่องในการใช้ภาษาอังกฤษ ไม่สนใจที่จะฝึกฝน อายและไม่มั่นใจ ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การสื่อสาร
 ระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการไม่ราบรื่น นักท่องเที่ยวอาจได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ผู้ให้บริการ
 อาจขาดโอกาสในการประชาสัมพันธ์สินค้าผลิตภัณฑ์และข้อมูลที่สำคัญของชุมชน ประเด็นที่ 2
 รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยว จึงควรเป็นสื่อ
 บทเรียนที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ในลักษณะของสมุดพกพาที่มีรูปภาพ คำศัพท์ภาษาอังกฤษ
 เฉพาะด้านตามความต้องการของผู้ให้บริการและหน้าบันทึกคำศัพท์ที่ผู้ใช้พบใหม่ แล้วหาความหมาย
 เองโดยผ่านการฝึกอบรมการใช้ก่อนแล้วนำไปใช้เอง รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นแนวทางหนึ่ง
 ที่สามารถแก้ปัญหาการสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการได้ โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่มี
 ประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ สามารถใช้ได้เองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นเข้าใจง่าย ตรงประเด็น
 สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้น คู่มือที่เน้นการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นโดย
 โครงการวิจัยนี้ มีลักษณะสอดคล้องกับแนวทางข้างต้น โดยคู่มือดังกล่าวมีรูปภาพประกอบคำศัพท์
 ภาษาอังกฤษเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น คำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี
 อาหาร และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ นอกจากนี้ คู่มือยังมีหน้าบันทึกคำศัพท์ที่ผู้ใช้พบใหม่ เพื่อให้ผู้ใช้
 สามารถเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ
 ในจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนี้ ศักยภาพ
 ทางการท่องเที่ยว กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่โดดเด่น
 และน่าสนใจ ประกอบกับจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

ที่หลากหลาย จึงมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก กระบวนการความคิดแบบยั่งยืน การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอ มุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญออย่างถูกต้องและครบถ้วน โดยไม่เน้นการนำเสนอในเชิงพาณิชย์หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว สื่อทั้งหมดได้รับการแปลโดยผู้แปลมืออาชีพที่มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมไทยและอาเซียนเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอในหมู่นักท่องเที่ยวจากทั่วโลก การให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอ มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ เช่น การทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน การจัดการทรัพยากรน้ำ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า เป็นต้น สื่อเหล่านี้จะช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก นอกจากนี้ การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในอีกทางหนึ่ง โดยช่วยสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอ เยาวชนเหล่านี้จะได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและเรียนรู้ทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอนาคต เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ พิมพลักษณ์ พงศกรรังศิลป์⁴ พบว่า องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน คือ ศักยภาพทางการท่องเที่ยว กระบวนการความคิดแบบยั่งยืนในการมีจิตสำนึกที่ดีในการให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปพร้อมกับการท่องเที่ยว โดยเน้นการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์มากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์จากต้นทุนรายได้

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกอญอ ในจังหวัดเชียงใหม่ ถือได้ว่าเป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก โดยทีมวิจัยได้ดำเนินการตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลไปจนถึงการเผยแพร่สื่ออย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนกาเกอญอ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ รัตติยา พรหมกัลป์ และคณะ⁵ พบว่า 1) ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เป็นสิ่งที่ประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจ เพื่อนำไปสู่กระบวนการวางแผน และการตัดสินใจ ประกอบด้วย การร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมวางแผน

⁴ พิมพลักษณ์ พงศกรรังศิลป์, “การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา”, วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): หน้า 650-665.

⁵ รัตติยา พรหมกัลป์ พระเทพปริยัติเมธี และนัยนา เกิดวิชัย, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์”, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): หน้า 13-28.

และร่วมคิด 2) ปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้น ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม สิ่งดึงดูดใจ และความเป็นอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ 3) ปัจจัยด้านการตลาด เป็นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลให้เกิดการดึงดูดใจจนตัดสินใจมาท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจ ประกอบด้วยช่องทางการสื่อสาร เครือข่าย และการประชาสัมพันธ์ และ 4) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีองค์ประกอบของการมีส่วนร่วม และทรัพยากรการท่องเที่ยวผ่านกระบวนการบริหารจัดการ ประกอบด้วยการเรียนรู้ เข้าถึง สัมผัส และลงมือทำ การมีส่วนร่วมของชุมชนปกากะญอมีตั้งแต่การคัดเลือกหัวข้อที่นำเสนอในสื่อไปจนถึงการแปลสื่อเป็นภาษาอังกฤษ โดยทีมวิจัยได้จัดเวทีเสวนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากชุมชน และเปิดโอกาสให้เยาวชนปกากะญอได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อ การมีส่วนร่วมของชุมชนปกากะญอในโครงการนี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้สื่อมีความถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ ยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของสื่อให้กับชุมชน และช่วยให้ชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากสื่อในการเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรมของตนเองสู่สายตาชาวโลก ถือได้ว่าเป็นโครงการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนปกากะญอ โครงการนี้มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอสู่สายตาชาวโลก อีกทั้งยังช่วยสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

งานของ Ramingwong (2024) เสนอกระบวนการ “KM-PD 4 ขั้น” ที่เริ่มจากรวบรวม สูตรย้อมสี → ทดสอบเชิงวิทยาศาสตร์ → ออกแบบร่วมสมัย → ทำตลาดออนไลน์ ผลลัพธ์เพิ่มมูลค่าสินค้า 27 % ภายในหกเดือน ซึ่ง สอดคล้อง กับแนวคิด “ทุนวัฒนธรรม = ทุนเศรษฐกิจ” ของ Ayuttacorn (2024) ที่ใช้โมเดล CFM บวก PES สร้างเงินกองทุนอนุรักษ์และรายได้ให้ชุมชนป่า

ยิ่งไปกว่านั้น Kaewsangsaï et al. (2024) ซึ่งทบทวนพืชย้อมสี 104 ชนิด ให้ข้อมูลคุณสมบัติสี-ความปลอดภัยเชิงวิทยาศาสตร์ จึง สนับสนุน ขั้นที่ 2 ของวงจร KM-PD ได้อย่างตรงจุด อย่างไรก็ตาม Kaewsangsaï et al. เน้น “มาตรฐานอุตสาหกรรม” ขณะที่ Ramingwong ยังมุ่งตลาดหัตถกรรม ภาพนี้จึง เสริมกัน มากกว่าจะขัดแย้ง

ทั้ง Charoen-amornkitt & Bussracumpakorn (2023) และ Hausknecht et al. (2021) ชี้ว่าการสืบทอดภูมิปัญญาต้องสร้าง “พื้นที่ประสบการณ์ร่วม” ระหว่างผู้อาวุโสกับคนรุ่นใหม่ ยุทธศาสตร์ internal-external treatment และเวิร์กช็อป digital storytelling ต่างใช้กิจกรรมเชิงประสบการณ์-สื่อดิจิทัลปลุกพลังใจเยาวชน — จึง สอดคล้องกันอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ โมเดลการปลุกความภาคภูมิใจในชนเผ่าของ Charoen-amornkitt & Bussracumpakorn ยัง เกือบชน เป้าหมายข้อ 3-4 ของ “KM-PD” ที่ Ramingwong เรียกร้องให้สร้างตลาดบนฐานอัตลักษณ์ เพราะต้องมี “คนรุ่นใหม่” เป็นแรงขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

ผลการวิจัยของ Aguirre & Lopez (2023) เรื่อง MTB-MLE และของ Hill (2020) เรื่อง partial-immersion programme ต่างยืนยันว่าการเรียนรู้โดยใช้ภาษาแม่ควบคู่ภาษาอังกฤษยกระดับผลสัมฤทธิ์และอัตลักษณ์ท้องถิ่น จึง สอดรับ กับแนวคิดพัฒนาสื่อสองภาษาในโครงการ Ramingwong และในกรอบยุทธศาสตร์ “Border Pedagogy 2.0”

อย่างไรก็ดี Hill (2020) ชี้ข้อจำกัดทรัพยากรและการย้ายครูบ่อยครั้ง ส่วน Aguirre & Lopez (2023) แนะนำแพลตฟอร์ม StoryWeaver เสริมสื่อการสอน จึง ขยายมุมมองให้เห็นว่าการพัฒนาสื่อสองภาษาไม่ควรหยุดที่การผลิตเนื้อหา แต่ต้องสร้างระบบสนับสนุนครูในระยะยาว

รีวิว AR/MR ของ Boboc et al. (2022) และการวิเคราะห์คลังภาษาโดย Bow (2019) กับ Liew Yeates & Lilley (2021) เน้นประเด็นสิทธิข้อมูล – เมทาดาตา – จริยธรรม “ethics of access” ซึ่ง เตือน ให้ระวังผลข้างเคียงของการเปิดคลังความรู้สาธารณะ จุดนี้อาจ ไม่สอดคล้องเชิงน้ำหนัก กับ Ramingwong (2024) ที่มุ่ง “ตลาดออนไลน์” โดยยังไม่กล่าวถึงกลไกคุ้มครองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์อย่างละเอียด

ความแตกต่างดังกล่าวมิใช่ขัดแย้งโดยตรง แต่เป็น “สัญญาณเตือน” ว่าการยกระดับความรู้สู่แพลตฟอร์มเปิดควรผนวกแนว adaptive governance (Bow, 2019) และข้อเสนอมาตรฐานเมทาดาตา (Boboc et al., 2022) เพื่อป้องกันการละเมิดวัฒนธรรมและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอนาคต

การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่ สอดคล้องกับเป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชนทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อม ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ เช่น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน การอนุรักษ์ป่าไม้ การอนุรักษ์น้ำ เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยสร้างความเข้าใจแก่ผู้ชมเกี่ยวกับความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญออย่างครบถ้วนและละเอียด ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยสร้างความเข้าใจและส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ยังช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอสู่สายตาชาวโลก ซึ่งจะช่วยสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย

3. ด้านเศรษฐกิจ ชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ที่พัฒนาขึ้นจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ โดยช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

เกาะภูเก็ตและวัฒนธรรมของพวกเขา ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอมีรายได้เพิ่มขึ้น

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุมาลี นันทศิริพล⁶ พบว่า เป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชนมี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสิ่งแวดล้อม 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 3) ด้านเศรษฐกิจ จากการวิจัยนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับเป้าหมายของการท่องเที่ยวชุมชน นอกจากนี้ การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ ยังช่วยสร้างโอกาสทางอาชีพให้กับเยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ โดยเยาวชนเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและได้รับทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพในอนาคต

โดยสรุป การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นเป้าหมายทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การสนับสนุนระบบการศึกษาท้องถิ่น สร้างโปรแกรมการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในทางประโยชน์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ และสนับสนุนการสร้างโรงเรียนที่เน้นศึกษาภาษาอังกฤษและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

2) การให้ทุนการศึกษา สนับสนุนทุนการศึกษาในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายๆ และให้โอกาสแก่นักเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในการศึกษาในระดับสูง

3) การสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรม ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสื่อสาร เช่น การจัดนิทรรศการศิลปะและการแสดงที่เน้นภาษาอังกฤษ

4) การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างสื่อที่เน้นการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อสื่อสารข้อมูลที่สำคัญ และส่งเสริมการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

5) การสนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสาร สร้างโครงการแลกเปลี่ยนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอ และสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยี

⁶ สุมาลี นันทศิริพล และรัชพงศ์ วงศาโรจน์, “เป้าหมายเชิงพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการตลาดเพื่อสังคม”, วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ, ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): หน้า 16-36.

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

- 1) การศึกษาวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ เน้นไปที่ประเพณี วัฒนธรรม และสถานที่สำคัญ
- 2) ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ โดยการวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในประชากรแต่ละวัยและระดับการศึกษา
- 3) การพัฒนาสื่อการสอนและการเรียนรู้ สร้างชุดความรู้และสื่อการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ
- 4) พัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการศึกษาภาคภาษาอังกฤษ
- 5) การสร้างพื้นที่การแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอและกลุ่มท้องถิ่นหรือชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษาอังกฤษและการสร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม
- 6) การสร้างฐานข้อมูล สร้างฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการวิจัยเพื่อให้เป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับผู้สนใจทดลองหรือวิจัยในอนาคต

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

(1) หนังสือ:

กระทรวงศึกษาธิการ. แบบฝึกประกอบการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว, 2545.

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. ชุดการเรียนรู้ทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหมวดวิชาภาษาไทย
รหัส ไทย20 (TH20). กรุงเทพมหานคร: กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2546.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ.
กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2545.

กรองกาญจน์ อรุณรัตน์. กระบวนการเขียนบทเรียนโปรแกรม. เชียงใหม่: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการ
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2536.

กาญจนา เกียรติประวัติ. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการ
สอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2524.

กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนชม, 2540.

เคนน์ เวอร์ไทม์ และเอียน เฟนวิก, ณงลักษณ์ จารุวัฒน์, ประภัสสร วรรณสถิตย์, แปล. เปิดโลกนิว
มีเดียและการตลาดดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: เนชั่นบุ๊คส์, 2551.

จำรอง เงินดี. กระบวนการเรียนรู้จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.

ทศนา แหมมณี. กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพมหานคร, 2543.

ปรีชา ช่างขวัญยืน. เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.

พวงเพ็ญ อินทรประวัติ. การสร้างคู่มือครู: การเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการทำโครงการ.
นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2553.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลีมหาจุฬาเตปิฎก 2500.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535

- วาสนา ชาวหา. **เทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: อักษรสยามการพิมพ์, 2525.
- _____. **สื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสโตร์, 2533.
- วีระไทยพานิช. **57 วิธีสอน**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. **แบบเรียนด้วยตนเอง (น. 6)**. สงขลา: ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้, 2524.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. **เทคโนโลยีทางการเรียนรู้การสอน**. กรุงเทพมหานคร: กรมการฝึกหัดครูหน่วยศึกษานิเทศก์ ภาควิชาพัฒนาตำราและเอกสารทางวิชาการ, 2534.
- สมบูรณ์ ศาลายาวิน. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่**. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์, 2526.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาภาคเหนือ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561.
- สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN). **แผนยุทธศาสตร์ ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน พ.ศ. 2559-2568**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการอาเซียน, 2558.
- สุรางค์ โค้วตระกูล. **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. **การสื่อสาร: หลักการและเทคนิค**. กรุงเทพมหานคร : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2545.
- สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สุนิตย์ เย็นสบาย. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2543.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2528.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. **เทคโนโลยีการศึกษากับพัฒนาหลักสูตรและระบบสื่อการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2523.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. **ชุดการสอนระดับประถมศึกษาในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8-15**. กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. **ระบบสื่อการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง

ประเทศไทย จำกัด, 2534.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการสอน การออกแบบและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2523.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. เทคโนโลยีการศึกษา: ทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2534.

สุนิตย์ เย็นสบาย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2543.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. หลักและวิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

อำนวย เกาตระกุล. คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพอาชีวศึกษา.

เชียงใหม่: เอ็มพันธ์, 2541.

(2) รายงานวิจัย:

ศิริบุญ จงวุฒิเวศน์ และมาเรียม นิลพันธ์. รายงานวิจัยการศึกษาและการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน

อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2542.

ปิยะพร เขตบรรณพต. "พฤติกรรมรับการสื่อสารการตลาดผ่านสื่อใหม่ของผู้บริโภคในอำเภอเมืองเชียงใหม่". รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2553.

พรจิต สมบัติพาณิชย์. "โฆษณาในทศวรรษที่ 2000-2010 : การศึกษาถึงปัจจัยด้านสื่อที่มีต่อรูปแบบโฆษณา". รายงานการวิจัย. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547.

(3) บทความ:

ขวัญฤทัย สายประดิษฐ์. บทบาทนักประชาสัมพันธ์กับการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ตอนที่ 1.

พัฒนาเทคนิคศึกษา. 20(65) (2551): 42-51.

จามรี เชื้อชัย ธีรวุฒิ เอกะกุล และกชกร ธิปัตติ. "การวิจัยและพัฒนาชุดการสอนทักษะการพูด

ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน". วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 13-23.

นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. "รายงานการวิจัยเรื่องกลวิธีบางประการในการสอนภาษาไทยแก่ชาว

- ต่างประเทศ: วิเคราะห์จากแบบเรียนภาษาไทยพื้นฐาน 8 เล่ม”. **วรรณวิทัศน์**. ปีที่ 12 (พฤศจิกายน 2555): 120-123.
- รัตติยา พรหมกลีบ พระเทพปริยัติเมธี และนัยนา เกิดวิชัย. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์**. ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562): หน้า 13-28.
- ธัญวรรณ กำคำ. “การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนกลุ่มธนบุรีกรุงเทพมหานคร”. **วารสารสารสนเทศ**. ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): หน้า 61-70.
- พิมพ์ลภัส พงศกรรังศิลป์. “การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา บ้านโคกไคร จังหวัดพังงา”. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2557): หน้า 650-665.
- พัชรี พลาวงค์. “การเรียนรู้ด้วยตนเอง”. **วารสารรามคำแหง**. ปีที่ 9 (ฉบับพิเศษพัฒนาบุคลากร, 2526): 82-91.
- สมคิด อิศระวัฒน์. “การเรียนรู้ด้วยตนเอง: กลวิธีสู่การศึกษาเพื่อความสมดุล”. **วารสารครูศาสตร์**. ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (2541): 35.
- สุมาลี นันทศิริพล และรัชพงศ์ วงศาโรจน์. “เป้าหมายเชิงพฤติกรรมของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านการตลาดเพื่อสังคม”. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2556): หน้า 16-36.
- อรรชนิดา หวานคง. “การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในศตวรรษที่ 21”. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**. ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 310-313.
- อาเชียน”. **วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2557): 13-23.
- อัญชลี อติแพทย์. “รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม”. **วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (2554): หน้า 34-43.

(4) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. “กระบวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์”. **เอกสารประกอบชุดวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: วิศตอริการพิมพ์, 2528. (อัดสำเนา).
- เรืองชัย จรุงศิริวัฒน์. “การสร้างและพัฒนาคู่มือจากการปฏิบัติงาน”. **เอกสารประกอบการอบรม**. สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (อัดสำเนา).

(5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

จิตาพร ชนะชัย. “New Media Challenges : Marketing Communication Through New Media”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: [http://commarts.hcu.ac.th/images/academic/article/nok/new media newchallenges.pdf](http://commarts.hcu.ac.th/images/academic/article/nok/new%20media%20newchallenges.pdf) [27 ตุลาคม 2566].

(6) สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม:

สัมภาษณ์ พระครูปลัดสุชาตี สุวฑฺฒโก (ชีหมั่นแป). เจ้าอาวาสวัดห้วยบง, 20 พฤศจิกายน 2566.

สัมภาษณ์ พระนิคม กิจจสารโ. เจ้าอาวาสวัดบ้านจันทร์, 20 พฤศจิกายน 2566.

2. ภาษาอังกฤษ

Secondary Sources

(I) Books:

Alspach Joann. **Educational process in nursing staff development**. St. Louis: Mosby Year Book, 1995.

Bloom, B. S.. **Taxonomy of Educational Objectives, Handbook 1: Cognitive Domain**. 17th ed. New York: David McKay Co. Inc., 1972

Brown, H. D. **Teaching by principles: An interactive approach to language Pedagogy**. 3rd ed. Pearson Education, 2007.

Burnett, R. and David P. M. **Web Theory**. London: Rutledge, 2003.

Gagne, R. M. & Briggs L. **Principles of Instructional Design**. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart & Winston. Inc., 1979.

Hilgard, E.R, Atkinson, R. C. and Atkinson, R. L. **Introduction to Psychology**. 5th ed., New York: Harcourt, 1971.

Knowles, M. S. **Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teachers**. Chicago: Follett Publishing Company, 1975.

Littlewood, W. **Communicative language teaching: An introduction**. Cambridge University Press, 1981.

Louis Shores. **Basic Reference Sources**. Chicago: American Library Association.

Morris, C. G. **Psychology: An Introduction**. 7th ed. New York: Prentice Hall, Inc., 1990.

Overstreet, H. A. **The Man Mind**. New York: W.W. Norton Company, 1949.

Raimes, A. **Techniques in Teaching Writing**. Oxford: Oxford University Press, 1987.

Richards, J. C. ***Communicative language teaching today***. Cambridge University Press. 2006.

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. **Approaches and methods in language teaching**. 2nd ed. Cambridge University Press, 2001.

Rogers, C. R. **Freedom to Learn**. Ohio: Charles E. Meril Publishing Company, 1969.

Tyler, R. W. **Basic principle of curriculum and instruction**. Chicago: University of Chicago Press, 1949

(II) Articles:

Aguirre, M., & Lopez, V. "Schooling, identity and nationhood: Karen mother-tongue-based education in the Thai–Burmese border region". **Social Sciences**. Vol. 12 No. 4 (2023): 185.

Ayuttacorn, A. "Community forest management and the resilience of Karen indigenous knowledge in northern Thailand". **Environmental Management**. Vol. 74 No. 5 (2024): 1006-1019.

Boboc, R. G., Băutu, E., Gîrbacia, F., Popovici, N., & Popovici, D. M. "Augmented reality in cultural heritage: An overview of the last decade of applications". **Applied Sciences**. Vol. 12 No. 19 (2022): 1-25.

Bow, C. "Diverse socio-technical aspects of a digital archive of Aboriginal languages". **Archives and Manuscripts**. Vol. 47 No. 1 (2019): 94-112.

Canale, M., & Swain, M. "A theoretical framework for communicative competence". **Applied Linguistics**. Vol. 1 No. 1 (1980): 1-47.

Hausknecht, S., Freeman, S., Martin, J., Nash, C., & Skinner, K. "Sharing Indigenous Knowledge through intergenerational digital storytelling: Design of a workshop engaging Elders and youth". **Educational Gerontology**. Vol. 47 No. 7 (2021): 285-296.

Hill, R. "The pedagogical practices of Māori partial-immersion bilingual programmes in Aotearoa/New Zealand". **International Journal of Bilingual Education and Bilingualism**. Vol. 25 No. 3 (2020). 895-904.

Kaewsangsai, S., Panyadee, P., Panya, A., Pandith, H., Wangpakapattanawong, P.,

Balslev, H., & Inta, A. "Diversity of plant colorant species in a biodiversity hotspot in northern Thailand". **Diversity**. Vol. 16 No. 4 (2024): 194.

Liew, C. L., Yeates, J., & Lilley, S. C. "Digitized Indigenous knowledge collections: Impact on cultural knowledge transmission, social connections, and cultural identity". **Journal of the Association for Information Science and Technology**. Vol. 72 No. 12 (2021): 1575-1592.

(III) Unprinted Documents and Other Documents:

Charoen-amornkitt, S., & Bussracumpakorn, C. **Cultural knowledge transfer of the inherited Karen backstrap weaving for the 4th generation of a Pwo Karen community** [Conference paper]. INTC 2023. (Mimeographed)

Ramingwong, P. "Knowledge management and product development in Karen weaving using natural dyes: A case study of Ban Mae Khong Sai, Chiang Dao District, Chiang Mai Province". **Dhammathas Academic Journal**. Vol. 24 No. 3 (2024): 311-324.

Savignon, S. J. "Communicative language teaching: Linguistic theory and classroom practice". **Theory Into Practice**. Vol. 26 No. 4 (1987): 235–242.

(IV) Electronics:

Watjana Poopanee, **Communication Process (กระบวนการการสื่อสาร)**, [ออนไลน์]
แหล่งที่มา: <https://www.sideshare.net/kingkongzaa/communication-process-ch5>, [2 ธันวาคม 2566].

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือวิจัย

แบบสำรวจความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความต้องการและความคาดหวังที่มีต่อชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ จึงขอความร่วมมือให้ท่านได้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อจะได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ในการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ดังกล่าว

แบบสำรวจแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสำรวจ

ตอนที่ ๒ ความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสำรวจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตรงกับคำตอบของท่านที่สุด

๑.๑ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๑.๒ อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ☐ ๒๑ - ๓๐ ปี ☐ ๓๑ - ๔๐ ปี
☐ ๔๑ - ๕๐ ปี ☐ มากกว่า ๕๐ ปี

๑.๓ ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๑.๔ สถานภาพ

☐ ครู อาจารย์ ☐ นักเรียน นักศึกษา ☐ นักท่องเที่ยว
☐ บุคคลทั่วไป

๑.๕ ที่อยู่อาศัย

☐ ภายในจังหวัดเชียงใหม่

210

☐ ต่างจังหวัด

☐ ต่างประเทศ

ตอนที่ ๒ ความต้องการและความคาดหวังชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติ

พันธุ์ปกาเกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

๕ หมายถึง ท่านมีความต้องการและความคาดหวังสิ่งนั้นมากที่สุด

๔ หมายถึง ท่านมีความต้องการและความคาดหวังสิ่งนั้นมาก

๓ หมายถึง ท่านมีความต้องการและความคาดหวังสิ่งนั้นปานกลาง

๒ หมายถึง ท่านมีความต้องการและความคาดหวังสิ่งนั้นน้อย

๑ หมายถึง ท่านมีความต้องการและความคาดหวังสิ่งนั้นน้อยที่สุด

หมายเหตุ: ความต้องการและความคาดหวังของบุคลากร หมายถึง สิ่งที่ท่านต้องการจะได้รับ

หัวข้อความต้องการและความคาดหวัง	ระดับ ความต้องการ และความคาดหวัง				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๑ ด้านเนื้อหา					
๑. ข้อมูลมีความสมบูรณ์และชัดเจน					
๒. ภาษาเข้าใจง่าย กระชับ และสะดวกต่อการใช้งาน					
๓. ข้อมูลมีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน					
๔. การจัดหมวดหมู่ง่ายต่อการใช้งาน					
๕. ภาษามีความถูกต้องและการเรียบเรียง					
๒.๒ ด้านการใช้งาน					
๑. ความเร็วในการแสดงผลของสื่อมัลติมีเดีย					
๒. ความปลอดภัยในการใช้งาน					
๓. การใช้งานโดยรวม					
๒.๓ ด้านการออกแบบ					
๑. ใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน					
๒. ความเหมาะสมของตัวอักษรที่ใช้ ขนาด สี					
๓. ตำแหน่งของข้อความ					
๔. ความเหมาะสมโดยรวมของโทนสี					
๕. การออกแบบสื่อ					
๒.๔ ด้านองค์ประกอบ					
๑. ความเสถียรภาพ					
๒. รูปแบบการนำเสนอ					
๒.๕ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ					
๑ ข้อมูลประวัติความเป็นมาและความหมาย					
๒. ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัด เชียงใหม่					

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสำรวจความพึงพอใจชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อสำรวจความพึงพอใจและความคิดเห็น ซึ่งจะนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แบบสำรวจความพึงพอใจมี ๓ ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสำรวจ

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจที่มีต่อชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสำรวจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตรงกับคำตอบของท่านที่สุด

๑.๑ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๑.๒ อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี ☐ ๒๑ - ๓๐ ปี ☐ ๓๑ - ๔๐ ปี
☐ ๔๑ - ๕๐ ปี ☐ มากกว่า ๕๐ ปี

๑.๓ ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๑.๔ สถานภาพ

☐ ครู อาจารย์ ☐ นักเรียน นักศึกษา ☐ นักท่องเที่ยว
☐ บุคคลทั่วไป

๑.๕ ที่อยู่อาศัย

☐ ภายในจังหวัดเชียงใหม่
☐ ต่างจังหวัด
☐ ต่างประเทศ

ตอนที่ ๒ ความพึงพอใจในการใช้งาน

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

๕ หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจสิ่งนั้นมากที่สุด

๔ หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจสิ่งนั้นมาก

๓ หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจสิ่งนั้นปานกลาง

๒ หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจสิ่งนั้นน้อย

๑ หมายถึง ท่านมีความพึงพอใจสิ่งนั้นน้อยที่สุด

หัวข้อความพึงพอใจ	ระดับ ความพึงพอใจ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๑ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์					
๑. ข้าพเจ้าชอบเรียนด้วยชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่					
๒. ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้าสนุกสนานและเพลิดเพลินกับการเรียนภาษาอังกฤษ					
๓. ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้ามีพัฒนาการด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น					
๔. ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ข้าพเจ้า ได้เรียนรู้ชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น					
๕. ข้าพเจ้าสามารถบอกเล่าเรื่องราวชุมชนของตนเองให้กับผู้สนใจได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ					
๖. ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อหาที่น่าสนใจ					
๗. ภาพประกอบทำให้ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ และน่าอ่านมากขึ้น					
๘. ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ รู้อ่านและเข้าใจง่าย					
๒.๒ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
๑. เสียงบรรยายมีความชัดเจนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจได้ง่าย					
๒. เทคนิคในการนำเสนอมีความน่าสนใจ					
๓. ความสามารถในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้					
๔. ความชัดเจนในการตอบข้อซักถามและให้คำแนะนำ					

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบประเมินชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษ ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อประเมินชุดความรู้ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ จึงขอความร่วมมือให้ท่านได้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อจะได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ในการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ดังกล่าว

แบบประเมินแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบประเมิน

ตอนที่ ๒ ระดับคุณภาพของชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสำรวจ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตรงกับคำตอบของท่านที่สุด

๑.๑ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๑.๒ อายุ

☐ ต่ำกว่า ๒๐ ปี	☐ ๒๑ - ๓๐ ปี	☐ ๓๑ - ๔๐ ปี
☐ ๔๑ - ๕๐ ปี	☐ มากกว่า ๕๐ ปี	

๑.๓ ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๑.๔ สถานภาพ

☐ ครู อาจารย์ ☐ นักเรียน นักศึกษา ☐ นักท่องเที่ยว

☐ บุคคลทั่วไป

๑.๕ ที่อยู่อาศัย

☐ ภายในจังหวัดเชียงใหม่

☐ ต่างจังหวัด

216

☐ ต่างประเทศ

ตอนที่ ๒ ระดับคุณภาพของชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกา

เกอะญอในจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด

๕ หมายถึง มีคุณภาพมากที่สุด

๔ หมายถึง มีคุณภาพมาก

๓ หมายถึง มีคุณภาพปานกลาง

๒ หมายถึง มีคุณภาพน้อย

๑ หมายถึง มีคุณภาพน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๒.๑ ด้านชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์					
๑. ขนาดของเนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้ชม					
๒. รูปแบบสวยงามและดึงดูดความสนใจ					
๓. ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง					
๔. ภาพประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น					
๕. ตัวละครในภาพมีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง					
๖. การดำเนินเรื่องชวนให้ติดตาม					
๗. การลำดับเรื่องราวมีความต่อเนื่อง					
๘. เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้ชม					
๙. เนื้อหาชุดความรู้สามารถเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษให้กับผู้ชมได้					
๑๐. ชุดความรู้นี้สามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้					
๒.๒ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
๑. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย					
๒. กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
๓. เสียงบรรยายมีความชัดเจนสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย					
๔. กิจกรรมนี้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ชมมีความมั่นใจในทักษะภาษาอังกฤษของตนเอง					

ตอนที่ ๓ ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview Form) ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อสร้างชุดความรู้ชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่ จึงขอความร่วมมือให้ท่านได้ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง เพื่อจะได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ไปใช้ในการพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ดังกล่าว

ผู้ให้ข้อมูล:

ตำแหน่ง/บทบาทในชุมชน:

วันที่สัมภาษณ์:

สถานที่สัมภาษณ์:

แบบประเมินแบ่งออกเป็น 5 ตอน ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

ตอนที่ ๒ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาษา

ตอนที่ ๓ ความพร้อมในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

ตอนที่ ๔ การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์และศูนย์การเรียนรู้

ตอนที่ ๕ การอนุรักษ์วัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนา

ตอนที่ 1: ประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ

1. กรุณาเล่าถึงประวัติการอพยพหรือการตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในพื้นที่นี้

.....
.....

2. ชุมชนของท่านมีลักษณะทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์เฉพาะอย่างไร

.....
.....

3.กลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอมีระบบผู้นำหรือโครงสร้างทางสังคมเป็นอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ 2: วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภาษา

1.ชาวบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพหลักหรือวิถีชีวิตในลักษณะใด

.....

.....

2.ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้ดั้งเดิมใดที่ชุมชนให้ความสำคัญ

.....

.....

3.ภาษาที่ใช้ในชุมชนคือภาษาใด ยังมีการใช้ในชีวิตประจำวันหรือไม่

.....

.....

ตอนที่ 3: ความพร้อมในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

1.ชุมชนมีความสนใจหรือความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

2.อุปสรรคหรือปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษคืออะไร

.....

.....

3.ชุมชนมีความพร้อมในด้านใดบ้าง เช่น เวลา บุคลากร อุปกรณ์ หรือสถานที่

.....

.....

ตอนที่ 4: การพัฒนาสื่อสร้างสรรค์และศูนย์การเรียนรู้

1.รูปแบบของสื่อภาษาอังกฤษใดที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับชุมชน

.....

.....

2.ชุมชนมีพื้นที่หรือศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ได้หรือไม่

.....

.....

3.ท่านอยากเห็นสื่อที่สะท้อนวัฒนธรรมของปกากะญอในรูปแบบใด

.....

.....

ตอนที่ 5: การอนุรักษ์วัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนา

1.ชุมชนมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นในรูปแบบใดบ้าง

.....

.....

2.ท่านเห็นว่าการพัฒนาควรสอดคล้องกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างไร

.....

.....

3.มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโดยไม่กระทบต่ออัตลักษณ์ของชุมชนหรือไม่

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ที่พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๘ วัฒนคอกพระอารามหลวง ค.ศ.๒๕๖๖
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๘๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๑๕๕,
๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางธัญญาลักษณ์ ดวงแก้วนาโพธิ์ กรรมการหมู่บ้าน หมู่บ้านห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์,มศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๓๗-๘๘๖๓/๕๑๕๕ ต่อ ๓๑๑๓

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖๘ ๘๕๖๘, ๐ ๕๓๒๖๘ ๕๑๔๕,
๐ ๕๓๒๖๘ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖๘ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายดาดี ทะบือ แกนนำนาวพุทธ (มัคทายก) หมู่บ้านห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิ๊ก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖๘-๘๕๖๘ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๖, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวมานิสา ดวงแก้ว ประธานวิสาทกิจชุมชนเกษตรกรบ้ายห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖-๘๕๖๖ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,
๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒
เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกิตติพงษ์ นุกา ผู้ใหญ่บ้าน หมู่บ้านห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์,ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖-๘๕๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยสงฆ์พุทธมณฑลราชวิทยาลัย
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๖๖๖, ๐ ๕๓๒๖ ๕๕๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายธีรภัทร ร่มคันธธรรม ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอภักดีนิคม จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิค อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖-๘๔๖๖๖ ต่อ ๓๓๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัฒนคอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายทองดี ทูรวร ปรานูชูปกาเกอญอ อำเภอภักดีนิคม จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖๗-๘๙๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางฉวีวรรณ กงมะลิ ผู้นำการท่องเที่ยวท้องถิ่น อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคเหนือในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖-๘๕๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๖, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๕, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายจตุรงค์ สุทณะ นักวิชาการประจำศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖๗-๘๙๖๖๗ ต่อ ๓๑๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วิทยาลัยพระอารามหลวง ค.ศ.เทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๕๖๓, ๐ ๕๓๒๓ ๕๕๔๕,

๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางกมลรัตน์ ประธานกลุ่มแม่บ้านห้วยบง หมู่บ้านห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนีก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๓-๘๕๖๓ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖๗ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๖๗ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖๗ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตขอทราบข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางณัฐมล พาชู สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนีก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๖๗-๘๕๖๗ ต่อ ๓๑๑

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน พระปลัดสุชาติ สุวทโก (จิ๋มเงินแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์เพื่อให้ นักวิจัยลงพื้นที่ศึกษาและขอแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

วิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

โทร. ๐-๕๓๒๗-๘๕๖๗ ต่อ ๓๑๑

จดหมายขอความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือวิจัย

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๘ วัฒนคอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๗ ๘๖๖๗, ๐ ๕๓๒๗ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๗ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน พระปลัดสุชาติ สุวตมโก (ชีหมื่นแป) เจ้าอาวาสวัดห้วยบง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการงานวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงขออนุญาตเคราะหจากท่านในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพามาเพื่อขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

ผู้ประสานงาน ดร.เดชา ตาละนิก

โทร. ๐๕๗ ๒๕๒ ๒๐๒๓

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,
๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ นิเทศศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการงานวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนีก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกาเกอญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

ผู้ประสานงาน ดร.เดชา ตาละนีก

โทร. ๐๙๙๗ ๒๙๒ ๒๐๒๓

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๓๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ
อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๖, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตระเหินในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร. สันติญา สะสอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการงานวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนีก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงขออนุญาตระเหินจากท่านในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตระเหินในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

ผู้ประสานงาน ดร.เดชา ตาละนีก

โทร. ๐๙๗๒ ๒๙๒ ๒๐๒๓

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๖ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๖ ๕๑๔๕,

๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๑, โทรสาร ๐ ๕๓๒๖ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.วินิจ ผาเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการงานวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

๒. เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนิก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์กาละเงอในจังหวัดเชียงใหม่”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงขออนุญาตเคราะหจากท่านในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

ผู้ประสานงาน ดร.เดชา ตาละนิก

โทร. ๐๙๗ ๒๔๒ ๒๐๒๓

ที่ พิเศษ/๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตเชียงใหม่

๑๓๕ วัดสวนดอกพระอารามหลวง ต.สุเทพ

อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๒๓ ๘๕๖๗, ๐ ๕๓๒๓ ๕๕๔๕,

๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๕, โทรสาร ๐ ๕๓๒๓ ๐๔๕๒

เว็บไซต์ <http://www.cm.mcu.ac.th> อีเมล cm@mcu.ac.th

๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือวิจัย

เจริญพร รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ ชันสำโรง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการงานวิจัย
๒. เครื่องมือวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย อาจารย์ ดร.เดชา ตาละนีก อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์เพื่อทำการวิจัยโครงการเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัดเชียงใหม่”

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ทางวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่ ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในลักษณะงานวิจัยดังกล่าว จึงขออนุญาตเคราะหจากท่านในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงเครื่องมือวิจัย ดังเอกสารแนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อขออนุญาตเคราะหในการตรวจเครื่องมือ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูปริยัติเจตยานุรักษ์, ผศ.ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เชียงใหม่

ผู้ประสานงาน ดร.เดชา ตาละนีก

โทร. ๐๙๗ ๒๙๒ ๒๐๒๓

ภาคผนวก ค

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ ทำงานวิจัย การสัมภาษณ์

ภาคผนวก ง
การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

**หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**

วันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2567

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร. ตำแหน่ง รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่ ชื่อ
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ ๑๓๙ วัดสวนดอก
พระอารามหลวง ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทรศัพท์ (๐๕๓) ๒๗๘๙๖๗,
๒๗๕๑๔๙, ๒๗๐๔๕๑, ๒๑๐๓๗๕ มือถือ ๐๘๗-๑๘๕๓๗๓ โทรสาร. ๐๕๓-๒๗๐๔๕๒ ขอรับรองว่า
ได้มีการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง **“การพัฒนาชุดความรู้สื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอในจังหวัด
เชียงใหม่”** ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ ดร.เดชา ตาละนีก และ คณะ โดยนำไปใช้
ประโยชน์ ดังนี้

- ☒ การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ การบรรยาย การสอน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
- ☒ การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ภาษาอังกฤษกับการทำงานเพื่อบริการการท่องเที่ยวในชุมชน
- ☒ การใช้ประโยชน์ในงานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งประดิษฐ์
- ☒ การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เป็นต้นไป ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. สร้างและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวให้มีการบูรณาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองกับการ
ทำงานเพื่อบริการการท่องเที่ยวในชุมชน

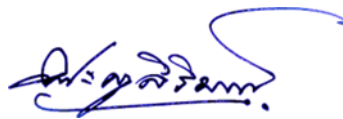
๒. เพิ่มรายได้จากการขายสินค้าของชุมชน ให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

๓. สร้างเศรษฐกิจภายในชุมชน ด้วยการพัฒนาสินค้าในชุมชน

๔. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

๕. ชุมชนเกิดความรักหวงแหนพื้นที่ถิ่นอาศัยของตนเอง

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(พระครูสิริบรมธาตุพิทักษ์, ผศ.ดร)

รองอธิบการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่

หมายเหตุ: ท่านสามารถประทับตราของหน่วยงานในเอกสารนี้ได้ (ถ้ามี)

ภาคผนวก จ

ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบจากงานวิจัย

ผลผลิต (Outputs)

งานวิจัยได้สร้าง “ทรัพยากรพร้อมใช้” หลายมิติ ได้แก่ (1) ชุดความรู้ภาษาอังกฤษครอบคลุมสาระประวัติศาสตร์ การจัดการทรัพยากร และวิถีชีวิตของชาวปกากะญอ (2) สื่อสร้างสรรค์สองภาษา ทั้งสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล คลิปสารคดีบน YouTube, อินโฟกราฟิก, เว็บไซต์ Google Sites และ QR Code ที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลเชิงลึก (3) ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งรวบรวมองค์ความรู้และเปิดให้ดาวน์โหลด/ชมสื่อได้ฟรี พร้อมบทความวิจัยที่นำเสนอในเวทีวิชาการ

ผลลัพธ์ (Outcomes)

เมื่อทดสอบสื่อกับกลุ่มเป้าหมาย 240 คน (นักศึกษา นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน) ผ่านการทดลองก่อน-หลังใช้งาน พบว่าผู้ใช้ให้คะแนน ความพึงพอใจรวมระดับ “มาก” ($\bar{x} = 4.05$) โดยยกให้คุณค่าด้านเนื้อหาเฉลี่ย 4.08 และกิจกรรมการเรียนรู้ 4.02 ผลที่ตามมาในระยะสั้นคือ ครูท้องถิ่นและภาคีชุมชนเริ่มนำชุดความรู้ไปสอนและใช้ตอบคำถามนักท่องเที่ยวได้อย่างมั่นใจ ขณะที่เยาวชนปกากะญอเข้ามามีส่วนร่วมผลิตสื่อทำให้เกิดทักษะภาษาอังกฤษและความรู้สึกเป็นเจ้าของสื่อของตนเอง

ผลกระทบ (Impacts)

ระยะยาว ชุมชนห้วยบงมองเห็น การยกระดับเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน: รายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเกิดการกระจายอย่างเป็นธรรม มีการตั้งกองทุนชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุดความรู้ช่วยปลูกจิตสำนึกอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมทั้งในหมู่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องเป้าหมาย “Smart Community” ของยุทธศาสตร์ภูมิภาค ใช้วัฒนธรรมเป็นทุนสร้างเศรษฐกิจฐานรากอย่างน้อย 40 ชุมชน ผลลัพธ์เหล่านี้คาดว่าจะส่งเสริมภาพลักษณ์ชาติพันธุ์สู่เวทีนานาชาติ และเปิดโอกาสให้เยาวชนปกากะญอก้าวสู่อาชีพใหม่ในสายงาน ภาษา วัฒนธรรม และธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ภาคผนวก ฉ
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและใบยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๔๗๔/๒๕๖๕

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์
ปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่
(The Development of English Knowledge Package for Skaw Karen
in Chiang Mai Province)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: -

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ผู้วิจัยหลัก: ดร.เดชา ตาละนิก

เอกสารที่พิจารณาพบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองประธานคณะกรรมการฯ ปฏิบัติหน้าที่แทน

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

หมายเลขใบรับรอง: ว.๔๗๔/๒๕๖๕

วันที่ให้การรับรอง: ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

วันหมดอายุใบรับรอง: ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๔๗๔

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เจริญพร ดร.เดชา ตาละนิก / นักวิจัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง “การพัฒนาชุดความรู้และสื่อสร้างสรรค์ภาคภาษาอังกฤษของกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอ ในจังหวัดเชียงใหม่” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาข้อเสนอการวิจัยของท่านแล้ว มีความเห็นว่า ข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการนี้ มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนด ไม่ต้องแก้ไขปรับปรุงแต่ประการใด จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

จึงเจริญพราเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป.

ขอเจริญพร

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองประธานคณะกรรมการฯ ปฏิบัติหน้าที่แทน
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข
ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย:	ดร.เดชา ตาละนีก Dr. Decha Talanuek
ประวัติการศึกษา:	พธ.บ. (ภาษาอังกฤษ) , M.A. (Linguistics), Ph.D. (Linguistics)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ โทร. ๐๕๓ – ๒๗๕๑๔๙ ต่อ ๒๐๑, ๐๙๗-๒๙๒๒๐๒๓
ผลงานตีพิมพ์:	๑. Reading comprehension Skills of Class XII Students in Government and Buddhist Schools - A Comparative Study, Pune Research Scholar: An International Multidisciplinary Journal, 2016, p.1 ๒. Difference in English Language Ability: A Comparison between Government and Buddhist Schools in Chiang Mai Province, Thailand, LangLit: An International Peer- Reviewed Open Access Journal, 2016, p. 477 ๓. การบูรณาการเรียนรู้อังกฤษกับการทำงานของชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี, แพร่:วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, ๒๕๖๑
ผู้ร่วมวิจัย	
ชื่อ - นามสกุล:	ผศ.เฉลิมพงศ์ ท่างาน
ประวัติการศึกษา	พธ.บ. ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ศษ.ม. การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

เลขที่ 128 หมู่ 1 ถนนห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ 50300 โทร. 0864418507

บทความวิจัย/วิชาการ (TCI)

Decha Talanuek, Chalermphong Tham-ngarn. Developing knowledge set and creative media in English for Paganyaw in Chiang Mai Province. *Journal of English Language and Linguistics (JEL)*. Vol. 6 No. 1 (2025).

เฉลิมพงศ์ ทำงาน. Media consuming behaviors and perspectives towards learning English through Facebook as a secondary teaching/learning resource for university English curriculum วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 เดือนสิงหาคม 2559 – มกราคม 2560 ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย กลุ่ม 1 (Thai-Journal Citation Index (TCI) Centre)

การประชุมวิชาการ (Oral/Poster Presentation)

1. “Creating Big Book to develop English grammatical study for M.6 disable hearing students of Sot Anusorn Soonthorn Suksa Chiang Mai School”
The 3rd International Conference on Foreign Language Learning and Teaching, Research, Renovation and Reinforcement: Enhancing Quality in Language Education ระหว่างวันที่ 15 – 16 เดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2556
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
2. “Language Evolution: The Current Trend and Controversy of Northern Thai Dialect” ตีพิมพ์เผยแพร่ผ่าน *Proceedings of IC-HUSO 2017* ในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ “The 13th International Conference on Humanities and Social Sciences: People, Culture, Digital connectivity and Social Changes” คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ระหว่างวันที่ 2-3 พฤศจิกายน 2560, ISBN: 978-616-438-079-0